Spain--Archivo general de la corona de Aragón, Barcelona

COLECCION

DE

DOCUMENTOS INÉDITOS DEL ARCHIVO GENERAL

DE LA

CORONA DE ARAGON,

PUBLICADA DE REAL ÓRDEN

POR

SU CRONISTA,

D. Próspero de Bofarull y Mascaró.

TOMO XVII.

GB

Digitized by Google

LEVANTAMIENTO

Y

GUERRA DE CATALUÑA

en tiempo de don Juan II.

DOCUMENTOS RELATIVOS Á AQUELLOS SUCESOS,

PUBLICADOS DE REAL ÓRDEN

POR

D. PRÓSPERO DE BOFARULL Y MASCARÓ,

Cronista de la Corona de Aragon.

5-28-57

Tomo IV.

BARCELONA.

EN LA IMPRENTA DEL ARCHIVO.

1859.

Digitized by Google

AÑO 1461.

21 DE MAYO.

Con asistencia del Señor Primogénito, se dió lectura á una carta que se habia recibido de la Señora Reina, en vista de cuyo contenido, se acordó hacer enseguida la respuesta, y escribir igualmente á los embajadores; cuyos documentos se hallan á continuacion.

Als reverend venerables pares en Christ egregi nobles magnifichs ben amats e feels nostres los diputats del General del Principat de Cathalunya e consell lur en la ciutat de Barchinona residents.

La Reyna.

Reverent venerables pares en Christ egregi nobles magnifichs ben amats e fels nostres. Vostra letra havem rebuda per frare Jaume de la Giltru mossen Viladamany e En Jaume Ros vostres misatgers e havem entes ço quens han volgut dir de vostra part que en efecte tot son rahonament redundaria en dues coses. La una les volguessem significar les coses que portam en resposta de la Majestat del Senyor Rey. La altra

Digitized by Google

quens dolguessem anar a Vilafrancha per que aqui dels afers occorrents se praticase. Per nos li es stat respost que per quant nos havem en comissio e manament de la prefata Majestat de parlar e significar les coses que portam a tots vosaltres e no sabem àquest manament que havem los pregavem ells sen anassen ab nos fins a Morella e nos de aci scrivissem e ells consultassen ab vosaltres e sperassem alli la resposta. Hannos dit que no tenen tal comissio e que sen tornaran. Nos portam tals coses de que vosaltres e tot aqueix Principat haureu raho de esser be contents e alegres e speram en nostre Senyor que ab sa ajuda ne resultaran efectes en servey seu e del dit Senyor Rey repos benifici e sossech del Illustrissimo Princep fill seu e nostre molt car e molt amat e de la casa sua e de sos regnes e terres e singnantment de aquest Principat lo qual tant com pus sera presta la conclusio tant pus prest se aconsiguira e la triga axi com vosaltres mateixos conceixeu no portaria altra cosa que inconvenients lo quals nostre Senyor Deu sab. E vosaltres molt be haureu pogut compendre nostre desig esforç e voluntat es stada e es squivat quant la conservacio de la vida e la salvacio de la anima nostra en repos e benefici de ço que dit es e de tots vosaltres. E per ço proseguint nostre desig partrem vuy de aci e farem la via de San Cugat. Molt afectuosissimament vos pregam e encarregam que mirant aquestes fahenes ab la integritat e innata fidelitat que vosaltres e vestres predecessors haveu leahlament acostumat siau contents que nos a tots vosaltres les dites coses sig-

Digitized by Google

nifiquem e tots donen en les fahenes aquella bona conclusio que per nós e tots vosaltrés es procurada e desijada. Dada en la vila de Agualada a XX de maig del any Mil CCCCLXI. — La Reyna.

Als molt reverend e magnifichs e de gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs e de gran providencia mossenyors. Ir corrent la vuytena hora davant mig jorn rebi vostra letra de XVI de maig per correu ab la qual manau yo requeris lo oficial a quis pertangues ni a mi fos vist que prenguessen e matessen en la preso comuna de aquesta vila En Guillem Vola burgues e En Dalmau Deu tixedor. De continent haguda vostra dita letra se dona orde que lo dit Guillem Vola fou mes a la preso e sta en la forma que ab dita letra es manat en apres loficial ab mi ensemps ana á casa del dit Vola e prengudem totes letres e scriptures ques trobaren en casa sua e aquelles yo tinch en casa mia. Maneu vostres reverencia e magnifiencies que volran sen faça. Del dit Dalmau Deu per quant no es en la present vila ans se diria es a Çaragoça volen dir alguns no passara molts dies hic sera vengut. Que sin se dará presta e caute expedicio en manera haja sa salsa. De anar en casa sua per haver letres e scriptures es stat deliberat por los honorables consols de aquesta vila e per mi per no ferne demostracio qui seria avis no haver en res exequutat per lo present

Digitized by Google

Manenme vostres grans reverencia e magnificencies lo que plasent los sia suplicant la Potencia increada vos tinga en sa proteccio e guarda. Scrita a Perpenya a XVIIII de maig any Mil CCCC sexanta hu. — Apres haver scrit fins aci mes stat dit que lo dit Dalmau Deu seria en aqueixa ciutat sia remesa la provisio a vostres reverencia e savieses. — A vostre manament prest Gabriel Girau diputat local.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

De vostra Serenissima Excellencia havem rebuda una letra ir scrita en Agualada de la qual havem grandissima consolacio per quant creem a nostra ferma sperança es porta les coses de la voluntat del Serenissimo Senyor. Lo Senyor Rey que complexen al que es necessari per repos e benefici dels negocis concorrents e per ço scrivim als embaixadors signifiquen humilment a vostra gran clemencia la voluntat e intencio de aquest Principat. Supplicam adonchs Senyora mol clement vostra gran Excellencia sia de merce sua vulle ordenar e compendre les coses al pler o intencio del dit Principat segons sera supplicada com pregam fermament succehira a lahor de nostre Senyor Deu servey de la Majestat del Senyor Rey e de vostra Serenitat benefici e repos del negoci. E sia de vostra gran Excellencia la Sancta Trinitat continua proteccio e guarda manant a nosaltres ço que plasent li sia. Scrita en Barchinona a XXI de maig del any Mil CCCCLXI. — Senyora molt Excellent. — De vostra

Digitized by Google

Altesa humils subdits e vassalls qui a aquella humilment se recomanen. — Los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona. — A la molt alta e molt Excellent Senyora la Senyora Reyna.

Als molt reverend e magnifichs mossenyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Reverend e magnifichs mossenyors. Rebuda havem una letra de la Illustrissima Senyora Reyna ir feta en Agualada ab la qual nos certifique dels parlaments haguts de sa Majestat ab vosaltres e de la comissio o manament que diu haver de la Majestat del Senyor Rey de venir aci per comunicar a nosaltres les coses que sa Excellencia porte e que debia partir que venir la via de Sant Cugat sobre les quals coses de continent havem hagut ample colloqui. E comunicat ab lo consell de aquesta ciutat tots concordes havem deliberat en tota manera la sua Excellencia sia humilment per vosaltres suplicada vulla ordonar de abstenirse al present entrar en aquesta ciutat pero que si la sua Serenitat ans de la recepcio de la present haura acordat ab vosaltres aturar en Agualada o en Vilafrancha o en Piera o altre loch ature alli en lo nom de Deu e si concordat no sera e volra venir mes ença en tal cas vingue fins a Martorell e no mes. Perque avisantvos de les dites coses vos pregam e encarregam humilment signifiqueu les dites coses a la sua Excellencia de part de aquest Principat ab aquell tal de

Digitized by Google

paraules acomodades queus sera vist com certament cregam fahentse axi succehira a lahor de nostre Senyor Deu servey de la Majestat del Senyor Rey repos e benefici dels negocis concorrents. E de la resposta e altres coses queus semblara nos certificau prestament acistint continuament ab la sua Excellencia fins per nosaltres sia altrament deliberat. En alguna admiracio stam com nons haveu scrit de les dites coses ab tot cregam alguna bona causa vos excusa. Dada en Barchinona a XXI de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Junto con la carta que antecede, se remitieron igualmente á los embajadores las siguientes instrucciones.

Instruccions fetes per los reverend e magnifichs senyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona e consell per ells elet en virtut de la comissio de la cort del dit Principat en la ciutat de Leyda convocada als reverents egregis nobles e magnifichs Larchebisbe de Tarragona bisbe de Vich abat de Poblet abat de Sant Johan ces Abadesses mossen Miquel Periç canonge e sindich del capitol de Leyda micer Joban Çaplana canonge de Barchinona lo egregi nobles lo comte de Modica lo vezcomte Dilla mossen Dalmau de Queralt En Felip Al-

Digitized by Google

bert donzell mossen March dez Lor cavaller En Pere Benet Splugues donzell mossen Luis Xatanti conseller de Barchinona mossen Johan Agullo paher e sindich de Leyda En Francesch Pericoles sindich de Perpenya mossen Francesch Burgues ciutada e sindich de Tortosa En Jaume Tallada sindich de la vila de Cervera En Gabriel Puig ciutada e sindich de la ciutat de Manresa embaxadors lurs tramesos a la Senyora Reyna de ço que diran e tractaran ab la dita Senyora juxta la delliberacio dels dits diputats e consell.

Primerament los dits embaxadors arribats en la vila de Caldes captada opportuna e congrua hora faran reverencia a la Illustrissima Senyora Reyna en gracia e merce sua ab besament de mans recomenant los dits diputats e consell. E apres ab aquella major reverencia ques pertany explicaran a la sua Altesa la molta speranca e gran que lo dit Principat ha deguda e ha en la intervencio e treballs dels negocis occorrents que ha plagut a la humanitat de la Excellencia sua subir e haver per composar e donar orde de repos e tranquillitat al dit Principat e poblats en aquell de que infinidament lo dit Principat resta obligat a la Serenitat sua e coses saes. E mes diran com stant constituhit lo dit Principat en aquesta speranca ha desigat e desige summament venir e aconseguir per efecte e obres lo fi de la dita speranca e obtenir lo dit repos. E per ço ab molta alegria han entes lo retorn de la dita Senyora crehents no tardura hauran lo que desigat han e lo fi de la dita speranca. E de continent que sentida hagueren la venguda sua en Cathalunya

781.121

Digitized by Google

trameterem a la sua Excellencia tres embaxadors per fer reverencia a aquella e suplicar la fos merce sua denunciarlos lo que portava en resposta de la capitulacio per part del dit Principat a la sua Altesa en Vilafrancha presentada. E per quant la sua Excellencia ha dit haver ordinacio de la Majestat del Senyor Rey les coses que porta voler explicar als consells de la Diputacio e de la ciutat de Barchinona la qual cosa per justs e pertinents esguards per benifici e conduccio de la materia no ses pogut fer. A present es stat deliberat per los dits diputats e consell trametre aquest nombre de persones a la sua Serenitat lo qual es gran part del dit consell. Perque placia a la sua Excellencia a ells denunciar e explicar lo que porta per resposta de la dita capitulacio e nos vulla pus detenir la sua alta Senyoria en denunciar les dites coses com la dilacio no sia sens perill de molts inconvenients e los quí son aqui presents ja seran tant gran part del dit consell que no fretura pus detenirse per fer la dita explicacio als consells. E en aquest efecte los dits embaxadors ab pertinencia e reverencia degudes faran instancia e suplicacions la sua Excellencia los explique els report la resposta a la dita capitulacio fahedora. E la sobredita instancia faran multiplicades vegades ab totes les persuasions e rahons que occorreran a la providencia de tants embaxadors. E si la dita Senyora donara a ells la resposta a la sobredita capitulacio ab la dita resposta de continent sen tornaran no solament los qui de present van mas encara los tres embaxadors qui primerament son anats per dellibe-

Digitized by Google

rar sobre aquella resposta que sera fahedor.

E si la dita Senyora ab qualsevol rahons se volia detenir en no explicar o denunciar la resposta a la dita capitulacio digous apres mig jorn los dits embaxadors diran a la sua Excellencia com tota dilacio en aquesta materia es necessari esser extirpada car porta perills de innumerables inconvenients e ja tant se ha usat de dilacions que pus aquelles colorar o tollerar nos poden sens gran deservey de la Majestat del Senyor Rey e dan de la cosa publica del dit Principat. E per ço li denuncien com ells han expressa ordinacio e comissio de sos principals haguda resposta e no haguda lo endema que sera dissapte per tot lo dia esser en la present ciutat de Barchinona. E axi ells servant lur comissio entenen a partir e retornarsen en la dita ciutat lo dit dia de dissapte apres mig jorn per que li han volguda denunciar la dita comissio a fi que sa Altesa en lo dit temps puixa fer la dita resposta si present li sera. E encara la supplicaran esser merce sua no vulla permetre ells sen hajen a tornar frustrats de resposta e tal com lo dit Principat spera de la sua clemencia.

E haguda resposta o no dissapte los dits XXI embaxadors sen tornen en la present ciutat e de quantes coses succehiran facen en lo de mig tots los avisos los quals a lurs grans providencies apparran esser necessaris.

Dada en Barchinona a XXI de maig del any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat.

Digitized by Google

22 DE MAYO.

En este dia se celebraron dos sesiones, una por la mañana y otra por la tarde. En la primera se dió cuenta de dos credenciales que se habian recibido, á saber, una de los embajadores, por conducto de Arnaldo de Vilademany, y otra de la Señora Reina, que presentó el caballero Bernardo Çalba; y como el objeto de ambas era manifestar que dicha Señora, para acelerar la conclusion del negocio que les ocupaba, pretendia entrar en Barcelona, acordóse, despues del correspondiente coloquio, insistir en la misma deliberacion del dia anterior, escribiéndose otra vez y remitiendo una nueva y corta instruccion á los embajadores. Resolvióse en la propia sesion, que aun cuando Geraldo Guardiola no se hubiese considerado el mas á propósito para tratar con los remensas, con todo, podia enviárseles, para que depusieran su cuestion en manos de los Diputados.

En la sesion de la tarde acordóse enviar a Arnaldo Guillermo de Cervelló, y al magnífico Juan Lull, ciudadano de Barcelona, al obispo de Elna, para darle la correspondiente contestacion.

Siguen las cartas anteriormente referidas, las demás que se recibieron en este dia, y las otras que, con las instrucciones, mandaron escribir los señores Diputados.

Als reverend venerables pares en Christ egregi no-

Digitized by Google

bles magnifichs ben amats e feels nostres los diputats del Principat de Cathalunya e consell lur residents en la ciutat de Barchinona.

La Reyna.

Reverend venerables pares en Christ egregi nobles magnifichs ben amats e feels nostres. Apres que son partits de aci los misatgers vostres heus havem scrit deliberam tremetre lo magnifich e ben amat conseller nostre mossen Bernat Çalva informat de aquelles coses amplament de la intencio e voluntat nostra. Molt afectuosament vos pregam e encarregam en tot ço queus dira de nostra part li doneu fe e creença com a nostra propia persona. Dada en Agualada a XXI de maig any Mil CCCCLXI. — La Reyna. — P. Doliet prothonotarius.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Lo magnifich mossen Arnau de Viladamany hu de nostres embaxadors vostres va a les reverencies nobleses e magnificencies vostres per ferlos stesa relacio de totes les coses fetes e subseguides per nosaltres e en la nostra embaxada e ab ell va lo notari qui en tot e per tot es stat present. Haureu per lo dit mossen Viladamany de totes les dites coses vertadera relacio. Placiaus creurel com si nosaltres tots personalment vos ho dehiem e fer en tot e per tot

Digitized by Google

segons la exhigencia de les coses requer. Ab tant molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors tingaus la Sancta Trinitat en guarda sua. Feta en Piera a XXI de maig any Mil CCCCLXI. — A vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat prior de Cathalunya Jaume Ros.

Al molt honorable senyer e de gran saviesa lo senyer En Johan Berenguer Thora mercader sia dada en Barchinona.

Mossen molt honorable. Avis vostra saviesa com no stigau marevellat quant vos he trigat tant scriure e aço per tant com yo stava tots jorns pera partir ab les dites letres que no fiava de nengu fins a Leyda e de aqui vos fossen remeses sino que tots jorns no sperava sino que la Senyora Reyna stava tots jorns pera partir sino que tots jorns mudam de intencio que ja a nit vespre devia de tot cert partir. E axi que mossen ara totalment es deliberat que la Senyora Reyna deu partir sus ara com sia dinada per anar aqui ab los dits capitols. E per ço com es cert segons lo bon home de mercader de aci ma dit que certament yo pedia tremetre fiablement les dites letres per lo correu lo qual vos fas de continent ab aventatge de dos florins lo qual hi deu esser diumenge a les deu hores de mati axi que si lo dit correu noy era a la dita hora yo ho remet tot a vostra saviesa. E axi que mossen he deliberat de yo restarme aci per mes avisarvos si res sich fara. Lo Senyor Rey acompanyara la Sen-

Digitized by Google

yora Reyna fins a la Pardiguera e axi ell sen tornara aci. Nom se seria manya entre ells. Mossen mes vos avis com lo senyor En Brujo es arribat sus ara asi molt cuytadament he ha molt parlat ab la Senyora Reyna e dadali certa letra de que la dita ha mostrat ha trobat gran plaer en sa venguda. Nom se si vos haveu ja sabut de sa partida ni aqueixos mossenyors per ço mossen vos ne scriu ques sia avis. Lo plech anava dreçat al Senyor Ferrando de Bolea per anar pus segur en lo qual e dins lo qual trobareu una letra vostra axi que per ço mossen vos ho dich hius ne avis que com donareu la dita letra al dit senyor Ferrando feu que vos hagau la letra vestra la quel es dins lo dit plech del dit senyor Ferrando de Bolea. En axi no he res de podervos dir pus cert quim occorre sino axi com vos dich de la dita partida de la dita Senyora Reyna la qual mostra molt voluntaria per anar aqui. Deu vulla que sia tot per lo millor de que mossen a mi fa una gran por axi com jaus ne avis pus largament per la dita letra. E no dich pus per la gran cuyta per ço com lo correu me spera. Lo Sant Sperit sia en vostra guarda. Scrita en Çaragoça a XIIII de maig del any Mil CCCCLXI. — Lo quin a vos se encomenda mutxo.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e savis senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Digitized by Google

Molt reverends egregis nobles magnifichs e savis mossenyors. Per letra de XIII del present mes vos he scrit del que occorrie fins a la dita hora apres he instats los consols de aquesta vila me daçen loch los donas una letra. vostra els pogues explicar certes coses e per lo jorn Descensio que fonch lo sendema e per que al divendres mati foren occupats en una sollempnitat de la mare de mossen Faena a que ells e la major part del consell no podien fallir e al depus dinar havien esser ells tots occupats a les vespres de la festa del Angel Custodi de ques fa en aquesta vila molt gran festa per que hi a molts grans perdons a pena e colpa e lo dissapte no podien fallir al ofici e professó quis fahia per la via e es una segona festa do Corpore Christi. Fins lo dit die de disapte apres vespres nom pogueren hoir e la hora per ells assignada ab lur consell aplegats en la casa del consolat ab les saluts acostumades yols doni vostra letra e aquella rebuda vos regraciaren vostres saluts e apres de paraule los expliqui lo mils pugui fo contengut en vostres instruccions. E lo consol en cap mostrant una gran contentacio de ma venguda dix moltes bones o corteses paraules mes que ates la amor e gran voluntat que la dita vila ha a vosaltres mossenyors e vostre consell no es stada prou abraçada e favorida en ses necessitats de les quals havian acorregut a vosaltres mossenyors de diputats e moltes paraules ab so quasi de una cosa lexada a la ventura e axi fonch replicat per mi responent en aquella generalitat que havia hoit ço es que no eren stats axi defesos com volgueren no era stat si-

Digitized by Google

no per indisposicio del temps e per lo desinament gran de la justicia car ab veritat yols podia dir la gran amor e molta afeccio en que vosaltres mossenyors los teniu per lo lur molt merexer e per que dita vila es tal e axi potent que vosaltres mossenyors qui representau lo Principat de Cathalunya la collocau tantost apres la ciutat de Barchinona e en totes coses la enteneu a preservar de tots dans perills e cassos sinistres tant com poreu e no menys que la dita ciutat e moltes paraules pertinents al dit replicat. E tornat replicat lo dit consol me posa al davant com nols es stat dat trellat dels capitols e mostrantme bun poch de estrenyor e fonch los replicat que no si havia fet res a mala intencio sino per alguns bons respectes que han sguard el dit Principat e universitats de aquell e per lo semblant lo Senyor Primogenit no havia hagut trellat e que tota volta sen donas trellat a nengu la dita vila seria de les primeres quil ne hauria E apres me fonch dit que de les disensions noych saben res a present sino molts disebles amagats qui hiç van e lo fet den Vola que lo honorable En Johan Ramon ha aportat lo qual air molt destrament per lo vostre diputat local fonch pres e totes scriptures sues e aquell apartat segons li es stat scrit temense molt del castell e con stan en grans perills per los Gaschons e gents strangeres qui son e abiten en la dita vila per ço com son en frontera e moltes rahons bones en los quals yols he satisfet e confortats lo mils que he pogut e continuu tots temps que parlam car ells se tenen per dit ho fins aci ho han pensat que yo havia qualque

Digitized by Google

gran poder e yols he dit que no es stada per pus la mia tramesa sino per ço quels he explicat e persentir tot lo quels pogues fer dan ne anuig scriurem a vosaltres mossenyors e trebellar de mon poder o tot lur pler delit e honor e suplir en ço que letres bonament no basten entant que ells son molt contents de vosaltres mossenyors e que ço que fins aci han ben fet entenen a proseguir de aqui avant e no fallir en res ells se strenyaran ab lur consell em diran totes les coses que han mester per llur conservacio del castell. Son opinions lurs huns dien que es fornit e los altres que no es ver. Mossen Pla que trobi al Volo me feu ben segur del fet del castell ja crech ne haja parlat ab vosaltres mossenyors yo noy son mutat encara si beus dich que yo no fas compte denunciari sino per haverlo vist car dien que es tal que yo nou hauria cercat de bons dies. Totstemps yo treball en sentir totes coses me sien possibles de saber hoig hic de molts lengatges e no es marevella de una tal vila poblada de molta gent de honor qui al meu parer ha molta comformitat ab la ciutat de Barchinona ells tots e specialment los consols mich tracten molt honorablament e satisfan a vosaltres mossenyors per qui yo hic so e volgueren hic haguesseu trames dies ha e aço significqueu tots en general. Del fet den Lora man recitat tot hoc e com jau han trames tot a llurs embaxadors quins ho han comunicat e a ells men refir apres en los dies qui son passats. Ans de explicar res als consols he hoits molts parlars dels de la quinzena de molta mala contentacio de vosaltres mossenyors axi

Digitized by Google

per lo rahonament que hagueren mossen Marza En Rochafort ab mossen Johan de Pau e ab En Thomas de Vivers davant vosaltres mossenyor a Barchinona hoch e per la letra tramesa que nos aplaguassen pus per vosaltres e yo vehent caix en gran necessitat parlar ab ells hagui consell ab los consols hoc e ab lo vostre diputat local qui vertaderament es home de molt de be e ab una gran afeccio serveix tot lo que pot e no cura de pendre dresguars treballs e afanys pus faça lo que per vosaltres mossenyors li es scrit e de aço li puch fer testimoni en lo quen veig e tots son stats de parer que parlas ab ells els donas vostra letra e com ses sentit ells se aiustaven e ja sens lo meu appellar seren aiustats feu compte mossen Johan de Pau per part sua e daltres cavallers quanta contradiccio e si he hoydes dunes coses e daltres e yo dihentlos que no havia poder de esser jutge entre ells mes quels pregave se poguessen reposar e attendre al benefici que aportave pau e concordia e que volguessen repellir tota discordia e moltes dolçes e inductives paraules e yo aplagui dels XV vuuyt quis trobaren en la vila los quals dien han poder per tot lo stament e ab les saluts acustumades los doni una letra e aquella rebuda ab molta honor regraciant vos les dites saluts e recomanantse molt en vostra bona gracia parla mossen Anthoni de Vilanova primer e dix moltes clamors ço es de les miseriès de unes poques dantorxes e carbo per foch que fahien als vespres en la casa del General on se aiustaven continuadament nit e dia e com a llurs despeses havien trames al Senyor Rey e

Digitized by Google

sobre tot la letra tramesa que no aiustassen pus e apres parla mossen Marza e En Lupia major e mossen Balte e En Rochafort e mossen Nicholau de Lupia e mossen Johan Redon mossen Sant Marti no dix res per que stava en lo lit ab la cessio de la terçana qui encara lo tenia e parlaram tant que sius ho havia scriure tindrie mes que la mitad de la present letra. Yols repliqui ço quem sembla juxta vostre memorial e per lo que ells digueren hi afegi obmetentme lo que fahia ometre per benifici de bona concordia e ells totstemps mostrans com lur plech havia donat e donave gran calor en lo endres de les feyenes que managam e you crech vertaderament e a fi de nostre rahonament ells son prests a fervos totes les complacencies peran pus per vosaltres mossenyors nols sia dada raho en contrari. Vertaderament mossenyors a mi sembla hage mos fet haver los rahonat e dada vostra letra que si nos fos fet e yo qui he appellat lo dit nostre diputat local qui ha profitat son esser. Apres he pregat molt los consols del fet de micer Azamar e hanme respost los grans dans que ell ha procurats en aquesta vila e que ells han en voluntat de complaure a vosaltres mossenyors en totes coses mes que aço seria hun gran dan e mal exempli adaltres pero que ells ne comunicarien ab lo consell ab quel havien pres sab Deus quantes rahons hi he fetes en favor sua e pothi fer fe hun consel qui li mostra molta favor. Encara non so fora desperança e ades men tornare strenyer ab ells mes es mester mossenyors que leveu una inibicio que haveu feta al vostre diputat local de fer

Digitized by Google

instancia en lo fet del dit micer Azamar e ques complesqua lenquesta car stanoe empatxats molts fets altres e axi placiaus tornarli la dita comissio que molt de be se.i seguira e respondre a la letra vos nan feta los dits consols. En lo fet den Miquel de Vivers fins aci no li he poguda dar vostre letra ne explicarli res per tant com no es en la vila o pus nos mostra mes yo he provehit de saber ont sera e que puixa parlar ab ell ey fare lo que pore. Mes avant mossenyors vos haure en gracia me doneu licencia yo men puga tornar al menys passada Sincogema pus los consols nom hagen mester e los frares preicadors hauran tengut lur capitol en les festes e si res los era axit que yols pusqua aplenar fer ho he segons me digues lo jorn que parti. Al menys no haja yo spera sens fer res aci sinch o sis jorns que hauria mester entrametreus e cobrar vostra resposta de venirmen pus noy haja res a fer. Suplicantvos que sapia si sera plasent a nostre Senyor lo Senyor Rey si fermara los capitols ne la Senyora Reyna si ve a Vilafrancha o a Marturell car moltes coses sich dieu. E la Sancta Trinitat molt reverenda egregis nobles magnifichs e savis mossenyors sia la vostra guarda eus faça prosperadament viure. De Perpenya dimarts a XVIIII de maig a mig dia any Mil CCCCLXI..

Apres fahia trelletar la present letra a hun jurat del scriva del dit diputat local qui entreve en los afers del dit diputat e encara del nombre dels militars he parlat ab los dits consols del dit micer Azamar e ades ne deuen aplegar lur consell. Es ver man recitat hun

Digitized by Google

cas quils segui a nit que a la una hora apres miga nit hi hagren a provahir e foren a la lur casa del consolat e continuadament stan ab molta congoxa de lurs perills crech ne scriuen a lurs missatgers. Placieus mossenyors haver ho tot a memoria que bey sera tot mester. — Mossenyors. — Prest a tota vostra ordinacio Francesch Lobet.

Mol alta e molt Excellent Senyora.

Vuy havem rebuda ab aquella honor e reverencia ques pertany una letra de vostra Excellencia ab creença acomanada al magnifich conseller vostre mossen Bernat Çalba lo qual havem a ple hoit de tot lo que de part de la dita vostra Excellencia dirnos ha volgut e explicar. Axi mateix Senyora molt alta havem rebuda una letra dels nostres missatgers a vostra Altesa enviats ab creença acomanada al magnifich mossen Arnau de Vilademany e de Blanes cavaller hu dels dits nostres missatgers. Responent a vostra Excellencia regraciam molt humilment a aquella la gran afeccio e voluntat que vostra Excellencia mostra a la desigada fi e conclusio de aquests afers de la qual speram sera servici a nostre Senyor e a la Majestat del Senyor Rey e gran repos e benifici del Illustrissimo Primogenit son fill e de tot aquest Principat. E quant a les altres coses per lo dit mossen Bernat e encara per lo dit mossen Vilademany a nosaltres explicades scriviu la nostra deliberacio e voluntat als dits nostres missatgers la qual diran e explicaran a vostra Altesa a la

Digitized by Google

qual humilment e ab molta instancia suplicam li placia dar fe e creença als dits nostres missatgers a tot lo que a aquella de nostra part diran e explicaran axi com si per nosaltres en persona era dit explicat e supplicat e per benefici dels dits afers condecendre a nostres supplicacions e de aquest Principat que ho reputaran a merce e gracia singular. E nostre Senyor Deus guard e prosper vostra Altesa votivament e man a nosaltres lo que li sia plasent. Scrita en Barchinona a XXII de maig del any Mil CCCCLXI. — De vostra alta Senyoria.—Humils subdits e vassalls qui a aquella humilment se recomanen. — Los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona. — A la molt alta e molt Excellent Senyora la Senyora Reyna.

Instruccions fetes per los reverend e honorables diputats e consell del Principat de Cathalunya als reverend magnifichs lo prior de Cathalunya mossen Arnau de Vilademany e mossen Jaume Ros embaxadors lurs tramesos a la Senyora Reyna de ço que los dits embaxadors faran e diran juxta la deliberacio feta per los dits diputats e consell a XXII de maig any LXI.

Ço es que los dits reverend e magnifichs embaxadors explicaran a la Senyora Reyna de part dels dits diputats e consell que per benifici dels afers occorrents e per la bona expedicio los dits diputats e consell son de parer els plau que la dita Senyora Reyna vinga fins a Martorell. E supplicaran la Excellencia

Digitized by Google

sua se vulla aqui aturar e no passar mes avant com a ells sia vist e han per ferm que acostantse mes avant la Senyoria sua no serie beneficí dels dits afers.

E venguda la dita Senyora en Martorell la suplicaran que en lo dit loch a sa Excellencia placia intrar en pratica dels dits afers e donarlos bona expedicio segons de sa Senyoria se ha ferma sperança e de la resposta que la dita Senyora fara e de tot aço que succehira los dits embaxadors per correu o en altra manera faran avisos spatxats als dits diputats e consell e los dits embaxadors staran e aturaran en lo dit loch de Martorell fahent supplicacions e instancies per aquesta cosa e nos partiran del dit loch fins per los dits diputats e consell los sia scrit. Si empero la dita Senyora Reyna no volia aturar en lo dit loch abans se volia mes avant acostar puixen los dits embaxadors essent tots de la partida de la dita Senyora partir per esser en Barchinona primers.

Expedita Barchinone die XXII. Madii anno M. CCCC. LXI. — A. P. abat de Montserrat.

Als molt reverend magnifichs e savis senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Reverend magnifichs e savis senyors. Vostra letra havem rebuda e hoit lo magnifich cavaller mossen Arnau de Vilademany de Blanes com embaxador vostre de tot lo que de part vostra nos ha volgut explicar en virtut de la dita letra de creença a ell per vosaltres acomanada e encara havem hoit a ple lo mag-

Digitized by Google

nifich cavaller e conseller de la Illustrissima Senyora Reyna mossen Bernat Çalba a nosaltres enviat per la sua Excellencia ab letra de creença a ell acomanada la qual present lo dit mossen Vilademany nos ha explicada los quals quasi en efecte nos han explicada una cosa e de bon efecte. E jatsia la nit prop passada per resposta de una letra la qual dita Illustrissima Senyora Reyna nos havia feta vos hajam scrita e tramesa nostra delliberacio vuy empero encara haut nostre concell sobre les dites coses breument vos responem que nosaltres e tot lo consell havem delliberat e delliberam star e perseverar en lo que per dita nostra letra air vos fou scrit segons pus largament de paraula e per instruccio del dit mossen Vilademany es informat eus dira de nostra part al qual vos pregam doneu plena fe e creença axi com si per nosaltres dit vos era personalment. E sia reverends magnifichs e savis senyors vostra guarda la Sancta Trinitat. Dada en Barchinona a XXII de maig any Mil CCCCLXI.— A. P. abat de Montserrat — Los diputats e consell et cetera a vostra honor prests.

Al honorable senyer En Gabriel Girau diputat local en la vila de Perpenya e bisbat Delna.

Honorable senyer. Si per lo governador o altre oficial de aqueixa vila seria attemptat metre alguna persona en galera per algun delicte que saguessen comes en tal cas per certs sguarts que no curam aci explicar volem eus manam façau requesta als dits oficials

Digitized by Google

qui volien metre en galera les dites persóna o persones quey sobreseguen e axi mateix si los dits oficials o alguns dells attemptasen fer o executar algunes coses qui vinguessen o fossen vistes venir contra aqueixa vila e dan de aquella o dels poblats en aquella volem eus manam façats requesta als dits oficials o oficial qui tal novitat o dan faria o temptaria fer que de aquells tals actes se abstinguen e sobreseguen entro que de nosaltres e nostre consell de les dites coses foçen avisats e consultats e haguessem feta resposta. Dada en la ciutat de Barchinona a XXII del mes de maig del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

23 DE MAYO.

Se ocuparon de otros asuntos de la Generalidad, como se ve por el primer documento que sigue ; se dió cuenta de unas cartas que se habian recibido, entre ellas, dos de la Señora Reina y dos de los embajadores ; se expidieron otras varias, y se mandó escribir á Geraldo Guardiola, enviándole unas instrucciones.

Per quant en dies passats per los senyors diputats e lur consell fou deliberat que fos tallat e boscat lenyam per vint e quatre galees e axi es stat deduit en

Digitized by Google

efecte e del dit lenyam ne es stat boscat e tallat una gran part e força la major en terres e possessions cultivades e sembrades en les quals ha splets ques perdrien si la fusta o lenyam que hi es tallat prestament non exia e sen trahia. E per que los daqui es lo dit lenyam fan gran clamor demanant la paga del dit lenyam per ço per los dits diputats e consell es deliberat per obviar a tots los dits dans que lo lenyam tallat e boscat axi en les terres e possessions cultivades e en que ha splets com la qui es en bosch o erms sia pagada per lo dreçaner del General e de les peccunies del dit General a noticia de algunes persones en semblants coses expertes qui juren en poder del dits diputats be e leyalment aconsellar en les dites coses. E axi mateix es deliberat pes certs respectes havents sguarts al honor e util del dit General que lo lenyam qui es tallat e boscat en les possessions e terres cultivades e en que ha splets sia alleujat e enginyat e aportat a la dreçana del dit General hon sia be e dilingentment conservat e tot aço sia fet e administrat per lo dit dreçaner ab consell de persones en semblants coses segons es dit expertes. Laltre lenyam qui es tallat en erm o bosch segons es dit romenga al present sens ferhi pus despeses e missions.

Als reverends venerables pares en Christ egregi nobles magnifichs ben amats e feels nostres los diputats del Principat de Cathalunya e consell lur residents en la ciutat de Barchinona.

Digitized by Google

La Reyna.

Reverends venerables pares en Christ egregi nobles magnifichs ben amats e feels nostres. Per satisfer a ço que per vostres misatgers nos es stat dit som aci a Martorell vengada e vist que som no be aposentada e encara per altres bones consideracions que havem arbitrat esser en benifici dels afers e haver pus a prop la resposta de vosaltres havem deliberat anar nos aposentar a Sant Cugat ahon sperarem lo avis e resposta de vosaltres de ço que per mossen Çalva vos trametem a dir e scrivim. Afectuosissimament vos pregam e encarregam hi vulleu atendre ab aquella ignata fidelitat bona voluntat e prudencia que de vosaltres ferma e indubitadament speram que nos en quant podem fem mes de poder de venir e lo mes prest que nostra possibilitat baste als desigats repos benavenir e bona conclusio dels afers per nos e per vosaltres desijada. Dada en la vila de Martorell a XXII de maig del any Mil CCCCLXI. —La Reyna. — P. Doliet prothonotarius.

Als reverends venerables pares en Christ egregi nobles magnifichs ben amats e feels nostres los diputats del Principat de Cathalunya e consell lur residents en la ciutat de Barchinona.

La Reyna.

Reverends venerables pares en Christ egregi nobles magnifichs ben amats e feels nostres. Estantnos per partir la via de San Cugat com scrit vos havem son

Digitized by Google

junts a nos mossen Bernat Çalva e mossen Vilademany los quals e los altres vostres missatgers hoits e vista vostra letra que per lo dit mossen Viladamany nos es donada. Vista la gran voluntat que mostrau de la detenguda de nos aci havem aturat per los motius quens haveu tramesos a dir. Si empero reebem de vosaltres resposta o letra e coneixem per aquella que nostra anada a Sent Cugat no deu esser com no podem pensar que fos danyosa ans profitosa al benifici dels afers partrem sens sperar pus. E certament som stada marevellada de ço que dit es de nostra detenguda aci que entre les altres coses ni la disposicio de nostra persona que sta prou fatigada lo comporta ni lo aposentament que tenim. Dada en Martorell a XXIII de maig del any Mil CCCCLXI. — La Reyna. —P. Doliet prothonotarius.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs les diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. A nit vespre partint de aqui yo Vilademany plegui a Molins de Reg ensemps ab mossen Bernat Çalba e a la miga nit lo dit mossen Çalba hague correu per lo qual fonch avisat que la Senyora Reyna havia feta en ferm delliberacio de partir per anar a Sant Cugat e que devia partir reyalment vuy per lo mati. E de continent lo dit mossen Çalba e yo delliberam ensemps partir e som stats aci en Martorell a la punta del sol

Digitized by Google

exit trobants que la dita Senyora era ya presta per cavalcar e de continent nosaltres tots tres ensemps anam a sa posada e sperant que lo dit mossen Çalba hagues primerament parlat ab sa Senyoria en apres nosaltres li parlam e juxta forma de vostra letra e instruccions per mi dit Vilademany ara derreramente portades la suplicam plagues a sa Excellencia aci aturar e no passar pus avant. La dita Senyora apres nos hague hoits nos respos benignament e humana que a sa Senyoria era cosa de molta congoxa que de la voluntat que havia al benifici de aquest negoci e dels treballs e martiris que per aço sostenia se haguessen sospites ne algunes altres sinistres opinions e que la intencio sua per la qual tant volia anar a Sant Cugat no ere sino per quant havia vista la indisposicio de aqueix loch en lo qual era tant mal alleugada que no ere en possibilitat sua poderho gens sostenir signantment per indisposicio de sa persona la qual ya se havia sentida en Çaragoça abans de partir e ara per lo cami era augmentada e en tal grau que li era necessari purgarse de continent. E per ço e per la presta expedicio dels afers desigava e vehia esser necessari mudar de loch qui no fos tant remot de la ciutat e hagues altra disposicio pero per reposar aquests pensaments e sospites ha dit que era contenta aci aturar ab aço que nosaltres vos consultassem queus sera vist se dega fer com aquest loch no sia per sa Senyoria poder hinc aturar. Per ara empero ha dit que aturara si donchs per vosaltres als quals sa Excellencia ha scrit del anar a Sent Cugat no era dellibera juxta la

Digitized by Google

sua intencio de la qual scrit vos ha. Per nosaltres li fonch regraciada humilment sa resposta e per aquella li besam la ma. Apres li explicam com a nosaltres haviem manament de suplicar sa Altesa per donarnos resposta de la deliberacio del Senyor Rey e que fos de sa merce aquella donarnos pus aturava aci a fi que lo temps nos perdes. Sa Senyoria ha en aço respost haver instruccio e manament del Senyor Rey de donar la dita resposta al consell vostre e de la ciutat e qne si aço nos dispon altrament convendria a sa Altesa o consultar lo dit Senyor Rey o los dits Consells venir aci o alla hon a vosaltres sera vist ella se puixa aturar. Ab tot quens ha dit que no podia en aço delliberadament respondre per quant volia veure e regoneixer les instruccions de les quals nos recordaba be mas que jaquit aquest cap vos consultassem del altre ço es com delliberava romanir aci fins vosaltres senyors hajau vists los contraris que en aço concorren e que façau vostra delliberacio de la qual com feta la haureu nos scriviu de continent car per aço es fet lo present avis. E tingaus molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors la Sancta Trinitat en guarda sua. De Martorell a XXIII de maig a les nou hores abans mig jorn any LXI. — A tota vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat.

Als molt reverends egregis mossenyors e nobles los diputats de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit.

Digitized by Google

Molt reverends egregis nobles e magnifichs mossenyors, Per correu qui parti a dues hores apres mig jorn havem scrit a vostres reverencies apres a les quatre hores som stats apellats per la Majestat de la Senyora Reyna la qual nos ha refermat e de continent parteix per la vila de Martorell e ans dit que de aqui sta per tirar en la vila de Sant Cugat de Vallers e es li stat respost per nosaltres suplicant la que com fos a Martorell scrivis a vostres reverencies eus consultas de la sua desliberacio e sperar resposta vostra e per sa Majestat nos est stat dit que venia acordada de scriureus del dit loch de Martorell mas nous ha volgut atorgar que sper dita resposta me que com sia en lo prop dit loch ho deliberara pero que la sua intencio es tirar si temps li basta a Sant Cugat e tant no havem fet que hajam puguda traura de aquest proposit no contrestant li hajam fetes moltes rahons tan fundades que en aquesta part devien reposar la sua Excellencia en nostres supplicacions fetes ab una gran pertinencia havent grantment sguard al servey del Senyor Rey e benifici de la cosa publica e encare de sa Majestat e posteritat dels Illustres fills seus perque atteneu en totes les coses attenedores per aquest tan gran negoci e axi mateix que es fahedor per nosaltres missatgers car sempre farem tot lo que per vostres senyories sera ordonat e manat e placieus havervoshi molt attentament com aquestes sien coses que tota dilacio deu esser apart posada a fi que lo repos de la cosa publica se seguescha com ara hi vage lo tot en que son compreses totes les parts e apres la sua Ex-

Digitized by Google

cellencia es arribada en la vila de Martorell a les vuyt hores de nit de continent lavem suplicada vos volgues scriure e sperar vostra resposta en la dita vila haas atorgat scriureus de continent pero no som segurs sper la dita resposta aci no contrestant li hajam dites moltes coses a que sa Senyoria deuria grantment attendre e tant no havem fet quens en haja volgut res atorgar ne mostrar volerhi condecendre ans diu aseguradament e sença falla que dema hon mati partira per anar a San Cugat e aqui sperara vostra resposta perque es necessari que de continent haver rebuda la present trametau correu volant per que sapiam de vostres senyories que ordonau que devem fer car gran necessitat ha. Es veritat que la dita Senyora significa haver gran voluntat en dar conclusio en los capitols e que creu que la cosa hira en manera que nosaltres nos contentarem e havemli respost que sa Senyoria ho deu menejar en manera si vol finar que no sen haja negona sospita car si aquest fets rompen duptam se puguen sercir (?). Tant li havem dit sobre aquesta materia com dir se pogues e seguint vostra letra nons som partits de sa Senyoria. E tingaus mossenyors la Sancta Trinitat en sa proteccio e guarda. Scrita en la vila de Martorell a XXII de maig any Mil CCCCLXI. A les nou hores partix lo correu a esser aqui a les dotze hores e ha portar resposta. Nosaltres lo pagarem aci. Desempatxaulo quey sia dema a les sis hores de mati. — Mossenyors. — A vostre ordinacio e manament prests los embaxadors vostres lo prior de Cathalunya e Jaume Ros.

Digitized by Google

Als molt reverends nobles e magnifichs senyors los diputats de Cathalunya e consell llur en Barchinona.

Senyors.

Molt reverends nobles e magnifichs. La present sera sol per trametre a vostre reverent senyoria lo present plech de letres rebi a nit passada de Palerm per via de Napols. Crech sien dels vostres honorables embaxadors tramesos en Sicilia lo qual vos tramet per bon respecte sots letres del honorable En Johan Stela al qual vostre reverent senyoria fara pagar lo port que son sis florins dor com en la coberta vostre reverent senyoria veura. E axi men han scrit de Palerm per comissio dels sobredits vostres honorables mossenyors. E altres coses ab la present nom occorren de scriure ne avisar a vostres reverents senyories sino com en aquesta cort se parla molt en lahor de vostres virtuoses pratiques e maneres tengudes en deliurar lo Illustrissimo Princep e primogenit Darago. A qual a nostre Senyor Deu sia plasent donarli longa vida el leix ben governar e regir aqueix Principat de Cathalunya amen. De Roma a XXVII de abril Mil CCCCLXI. — De vostres reverents senyories. — Humil servidor Nicholau Crexells.

Als molt reverends e magnifichs mossenyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Digitized by Google

Molt reverents e magnifichs senyors. Vuy data de la present mes stada liurada per lo honorable micer Stopinya una letra vostra closa dreçada al honorable En Johan Ferrer receptor del General de les entrades e exides del General de Cathalunya en efecte contenent donas sou lo dit receptor En Ferrando de Bolea scuder de Çaragoça per VIII rocins los quals se diria tenir aci pera hun mes començant lo primer del present mes en cert orde e forma en dita vostra letra contengut. E ab tot yo haje ves mi certa peccunia la qual ma jaquida lo dit receptor nom so volgut plenir en exequir vostra letra per quant no ere dirigida a mi sens primer consultar vostres magnificencies. Per que molt reverends e magnifichs senyors manatsme en ço lo queus sera present deja fer car de continent sera Deus volent deduhint a degut efecte. È sia la Sancta Trinitat en vostra proteccio. De Leyda a XVIIII de maig any Mil CCCCLXI. — Quis comana en vostra gracia Thomas de Carcassona diputat local de Leyda.

Als molt reverents e magnifichs mossenyors los diputats del Principat del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverents magnifichs senyors. Vuy data de la present los honorables micer Johan Daltavit doctor en leys canonge e oficial del senyor bisbe de Leyda e Steve Doso loctinent de cort e veguer en la ciutat e vegaria de Leyda per lo Senyor Rey han prestat ço es lo dit oficial jurament e lo dit loctinent de cort sagra-

Digitized by Google

ment e homenatge de exequir totes requestes que per part de diputats de Cathalunya fetes li seran tot consell e consulta remotes fahents ne les presents letres certificatories a vostres reverencies les quals ordenen de mi lo quels seria plasent. De Leyda a XV de maig any Mil CCCCLXI. — Quis comana en vostra gracia Thomas de Carcassona diputat local de Leyda.

Als molt reverends magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs e de gran providencia senyors. Nosaltres scrivim larch als nostres sindichs sobra aquesta gent del exercit que es aci conferesquen ab vostres reverencies e magnificencies perque sian assoldadats per altra messada com ara en les messes molta gent strangere vingue a la present ciutat per causa de dites. E axi per guardar la orta que es lo principal membre de aquesta ciutat e per ço et altres es molt necessari dita gent sia asoltadada per altra messada segons per dits sindichs vostres reverencies e magnificencies seran a ple informades. E axi placieus darlos fe e creença en tot ço e quant per part nostra sera explicat a vostres reverencies e magnificencies de les quals la Sancta Trinitat sia proteccio e guarda. De Leyda a XVI de maig lany de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXI. — A vostres beneplacits e honor prests los pahers de la ciutat de Leyda.

Digitized by Google

Als molt reverends magnifichs e honorables senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. Per quant lo honorable En Johan Ferrer va aqui e es a ple informat de tots los afers del exercit e disposicio de aquell com despuys qual exercit es stat per vosaltres a mi acomanat quant hi fet he fet a consell e mija del dit Johan Ferrer nom cur scriureus particularment com no menys a bocha vostres reverencies e magnificencies puxen plenissimament per lo dit Johan Ferrer esser informades com per la present lo qual vos prech vullau graciosament hoir en tot ço e quant vos dira sobre les dites coses e donar plena fe e creença quant farieu a la persona mia. Per una vostra letra so avisat del voler vostra e provisio que feta haveu sobre la bandera de Sant Jordi la qual voleu que sia acomanada En Bonet de Tortosa e satisfent al voler e delliberacio vostra de aquell es stat provehit. E com per alguns sguarts singularment per lo bon recapte que fins aci Nuch de Copons ha donat a les coses per mi a ells acomanades e ara servir en aquelles no desista sens alguna bestreta e emprestança per vosaltres a ell feta vos haure a singular pler ultra quem semble lo degut axi per lo que dit es com encara quem tinch par dit haureu haver rocins nous que entre los que de nou haureu a conduhir vos placia donar al dit Copons aquells tres rocins ab los quals mossen Foxa

Digitized by Google

servia qui es absent. Per multiplicades letres vos he scrit infestat per los de Fraga vos plagues deliberar sobre la satisfaccio a ells fahedora dels dans per los del exercit donats e fins aci de res de tot aço no haja aguda resposta per que continuament me infesten. Ultra la gelosia que tinch de la honor de vosaltres vos haure a singular gracia per lo dit Johan Ferrer haja vostra resposta e delliberacio pregantvos quant puch que quant pus prest poreu lo dit Johan Ferrer me remetau com sens mal dir de algun altre aquell sol haja tant mester com algun de ma companyia. E si de mi voleu res ordenar scriviu e sera fet. E ab tant senyors molt reverend e magnifichs la Sancta Trinitat sia vostra proteccio e guarda. Dada en Leyda a XVIIII de maig any Mil CCCCLXI. — Prest ell que ordonareu lo veguer de Barchinona.

Als molt reverends egregis nobles magnifics mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit.

Molt reverents egregis nobles e magnifichs senyors. De vostres reverencies e senyories havem rebuda una letra feta a XXI de maig ensemps ab dues letres dreçades a la Majestat de la Senyora Reyna e de continent anam a la dita Senyora e li donam dues letres e li explicam lo que en dita vostra letra es contengut per la dita Senyora no son stades dites moltes coses e per nosaltres molt replicat e per sa Senyoria axi mateix en tant que mostrada enament a durar entorn

Digitized by Google

IIII hores e la fi no havem pogut pus traure de sa Majestat sino que vol partir de continent per anar jaura a Martorell e aqui consultara vostres reverencies nobleses e magnificencies no matentnos gens en ferm que dega aturar aqui a Martorell tant com lavem suplicada e per tan estam ben duptosos ja que volra fer sa Senyoria com haja gran voluntat en entrar en aqueixa ciutat a dit a nosaltres que havem a sa Majestat al dit loch de Martorell e per ço com en dita vostra letra es contengut que asistiam continuament ab la sua Excellencia fins per vostres reverencies nobleses e magnificencies sia altrament deliberat per que. Placieus de continent scriure que enteneu sia fahedor per nosaltres esser com dit es la sua intencio stivar en aquexa ciutat com sa Majestat nos ha dit no una vegada mes moltes que explicar lo manament e poder que ha de la Majestat del Senyor Rey a tot lo consell del consistori axi de la casa de la Diputacio com de la ciutat aço diu a fer dins la ciutat o fora la ciutat e que en res noy pot toquar pero si les vostres reverencies e magnificencies volen venir a Martorell o a San Cugat ho Valldonzella ho alla hunt volreu fora la ciutat venint abdosos los dits collegis la sua Excellencia los explicara lo que ha portat de la Majestat del Senyor Rey la qual es tal que la sua Excellencia creu es repos e tranquillitat de la cosa publica e que les coses son tals que no poden haver ruptura per que placia a vostres reverencies stretament veura ques fahedor. E tingaus mossenyors la Sancta Trinitat en sa proteccio e guarda. De Piera a XXII de maig a II hores passat

Digitized by Google

mig jorn. Any Mil CCCCLXI. — E de continent partim ab sa Magestat e encara no som dinats. — Mossenyors. — A tota ordinacio e manament de vostres reverencies e nobleses e magnificencies prests los vostres missatgers. — Lo prior de Cathalunya. Jaume Ros.

Molt alta e molt excellent Senyora.

Una letra ir scrita en Martorell de vostra gran Excellencia havem rebuda ab la qual es vist vostra Senyoria ha deliberat anar aposentar en San Cugat la qual cosa Senyora molt alta porta a nosaltres molta conturbacio per quant attesa la disposicio del temps es vist tal delliberacio poria portar inconvenient irreparable. Per tant Senyora molt Excellent continuants les suplicacions per aquesta raho a vostra Senyoria fetes humilment suplicam aquella sia merce sua vulla condecendre a aquelles e al consell del Principat e de aquesta ciutat qui son queus placia aturar en Martorell com sia molt necessari per benifici dels negocis altrament Senyora constituhiu a nosaltres en tanta congoixa que nos pot major pensar. E per ço per nostra excusacio e descarrech fem la present suplicants altra e altra vegades humilment vostra gran Senyoria vulla nostres supplicacions exaudir e fahent se axi succehira a laor de nostre Senyor Deu servey de la Majestat del Serenissimo Senyor Rey e de vostra Altesa repos e benifici dels fets. E sia de vostra gran Senyoria la Sancta Trinitat proteccio e guarda. Ma-

Digitized by Google

nant sempre a nosaltres lo que plasent li sia. Scrita en Barchinona a XXIII del mes de maig any Mil CCCC sexanta hu. — De vostra alta Senyoria. —Humils vassalls et cetera. — Los diputats e consell et cetera.— Dirigitur domine Regine.

Als reverend magnifichs e savis senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Reverend e magnifichs senyors. Dues vostres letres havem rebudes una feta a Piera altra en Martorell. E axi mateix ne havem rebuda una de la Senyora Reyna feta en Martorell en la qual nos scriu la sua Majestat ha delliberat venirsen a San Cugat. Nosaltres responem a la sua Senyoria segons veureu en la copia de la letra queus enviam dins la present. Per queus pregam e encarregam molt stretament que humilment e ab gran instancia supliqueu la dita Senyora li placia condecendre a nostres supplicacions e de aquesta ciutat segons en nostra letra scrivim. A les altres coses vos respondrem prestament que ara no podem ab la present per altres occupacions. E sia reverend e magnifichs senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona ab cuyta a XXIII de maig any Mil CCCCLXI. —A. P. abat de Montserrat. —Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Digitized by Google

Los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona als honorables tots e sengles diputats locals en lo dit Principat constituits al qual o als quals les presents seran presentades salut e honor.

Com per certs afers tocants la questio qui es entre los senyors dels pagesos vulgarment appellats de remença e los dits pagesos enviem lo honorable micer Garau Gordiola doctor en leys exhibidor de la present vos pregam e encarregam e manam molt stretament que en totes les coses que per raho dels dits afers lo dit micer Garau vos haura obs lo endresseu ajudeu e hajau per recomanat tractantlo favorablament. Dada en Barchinona a XXIII de maig del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

Instruccions fetes a micer Guerau Guardiola doctor en leys sobre les coses que ha a dir e tractar ab los senyors dels pagesosvulgarment appellats de remença.

Primo donara les letres de creença ab saluts de part dels molt reverend e honorables diputats explicara la creença segons devall se conte.

E axi dira als dits senyors tant en comu com en particular segons la opportunitat millor com donara com als dits mossenyors diputats e a lur consell per la disceptacio e diferencia entre los senyors e los homens de remença deures levar e la concordia entre

Digitized by Google

ells portar gran laor de Deu Omnipotent e gran servey de la Majestat del Senyor Rey be repos honor e utilitat de la republica del dit Principat. E lo contrari poria reportar grans perturbacions perills dans e inconvenients. E per tant los dits diputats e consell se son volguts per tanta necessitat et util interposar ab tota vigilancia cura e sollicitut e ja los del dit consell e altres senyors qui son presents com es lo senyor archebisbe e lo senyor comte de Prades e altres qui comprenen la major e mes sana part del dit Principat son contents dar loch a la dita concordia e avinença. Mas per tant com lo negoci concerneig tots los senyors poblats en lo dit Principat e encara en los comdats de Rossello e de Cerdanya e es molt decent e necessari totalment la materia sia ab tots concordada havent los dits diputats e consell sumament a cor que no resta particula alguna en diferencia. Per tant han trames lo dit micer Guardiola a ells ço es als dits senyors pregant e exhortantlos per orgue seu quant podem que per quant son poblats en lo dit Principat e son notables e singulars membres en aquell e ben zelants lo honor repos e utilitat en la republica de aquell los placia conformantse ab los dits diputats e consell qui son representants tot lo dit Principat en virtut de la comissio a ells feta per la cort remetre e cometre als dits mossenyors diputats e a lur consell quant concernira o concernir pora a lur interes ab amplissima facultat e potestat de poder tractar pactar transigir concordar e finar totes les dites diferencies qui sien entre los dits senyors e los dits homens de remença

Digitized by Google

ab tots incidents e dependents ab tanta libera potestat e facultat com haurien los dits senyors si presents e tractants eren e ab totes clausules ampliatives e mes favorables al dit poder. E que sia licit e facultat als dits diputats e consell apres ferne remissio a algans del dit consell per ço com seria cosa dificil que tot lo dit consell pogues tractar la dita faena dientlos que per ço de continent vinguen personalment o per llurs procuradors havent suficient poder en la ciutat de Barchinona per fermar e dar lo dit poder e aço sens dilacio alguna car la dilacio poria reportar grans dans e perills e si volran alli fermar e dar lo dit poder per scusar lo venir o lo trametre que ho façen en poder de aquell notari quel diputat local de la ciutat vila o loch li administrara o en absencia sua de aquell que elegira lo dit micer Guardiola.

La forma de haver los dits senyors sera aquesta que per mossenyors les diputats son ya tratneses crides qui seran fetes en los caps de les vegueries convocant los senyors que per la dita rabo convenguen los jorns e en los lochs davall scrits. E per ço donen per forma e instruccio al dit micer Guardiola que a dos del mes de juny primerament sia a Gerona car a la dita jornada son los dits Senyors convocats e aqui fara lo dit acte. A cinch del dit mes sera a Perpinya e fara lo dit acte a vuyt sera a Puigcerda a onze a la Vall de Ribes a XIII a Campredon a XV a Sant Johan Ces Abadesses a XVII a Ripoll a XX a la ciutat de Vich a XXIII a la ciutat a XXVI a Berga (e no en altra part). Mes de aqui sen tornara a Barchinona e faces record

Digitized by Google

e diga com ja aci los homens de remença han tramesos sindichs ab poder per tractar de la dita faena e leixara en carrech als diputats locals quant partira que si alguns venien apres sa partida quels dits diputats los manifesten les dites coses e faça rebre lurs fermes si fermar volran en la forma quel dit micer Guardiola los leixara.

Donantli per forma e instruccio que no vaja cercar singular algu fora les ciutats viles e lochs que li son assignats nels convoch en altra manera que es dalt dit pero leixen a ell facultat que si li parra en lo bisbat de Gerona vage a alguns senyors singularment per la dita raho que ho puxa fer.

Datta Barchinone die vicesima tercia mensis madii anno á nativitate Domini Millesimo quadringentesimo sexagesimo primo.— A. P.abat de Montserrat. V.t Jacobus Taranou. — V.t Gregorius Molgosa.

A la molt alta e molt Excellent Senyora la Senyora Reyna.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

Rebuda havem de vostra gran Excellencia una ultima letra vuy scrita en Martorell avisantnos com hoits los motius per part de aquest Principat a vostra Altesa explicats per los embaxadors de aquell e per mossen Barnat Çalba havia delliberat aturar en aqueixa vila fins hagues nostra resposta la qual Senyora molt clement creem haureu reebuda vuy entre una hora e dos hores apres mig jorn ab la qual molt humilment

Digitized by Google

per benifici dels negocis havem suplicada sia merce sua vulla reposarse aqui en Martorell com del venir a Sant Cugat se sperassen inconvenients irreparables encara clementissima Senyora perseverants en nostres supplicacions continuament suplicam vostra gran Excellencia al bon comport prenga la aturada aqui com jatsia lo aleujameut no sia qual a vostra gran Senyoria pertany. Empero havem ferma sperança que dada conclusio e compliment a les coses apuntades e a vostra Senyoria donades en Vilafrancha la posada prestament se conmutara en molta contentacio de vostra gran Senyoria. Suplicam adonchs humilment aquella de continent vulla entrar en la materia e expedir aquella segons per tots es sumament desijat. E sia la Sancta Trinitat continua proteccio e guarda de vostra gran Senyoria la qual mane a nosaltres lo que plasent li sia. Scrita en Barchinona a XXIII de maig any Mil CCCCLXI. — Senyora molt Excellent. — De vostra Altesa humils subdits e vassalls qui aquella humilment se recomanen. — Los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Als reverend e magnifichs senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Reverend e magnifichs mossenyors. Per vostra derrera letra vuy scrita som avisats dels rahonaments per vosaltres e mossen Çalba haguts ab la Senyora Reyna sobre la venguda a Sant Cugat e com la sua

Digitized by Google

Senyoria havia deliberat sperar nostra resposta la qual vos havem tramesa e creem haureu reebuda vuy entre una e dues hores apres mig jorn. Apres havem reebuda altra letra de la sua Excellencia a la qual responem segons veureu en la copia interclusa dins la present. Pregamvos per ço e encarregam que fahent vostre ofici com be e loablament haveu acustumat soliciteu la dita Senyora Reyna sia merce sua vulle prestament e sens dilacio dar compliment a les coses apuntades e a sa Senyoria liurades en Vilafrancha e no passar daqui en ça per gran servici de la Majestat del Senyor Rey e sua repos e benefici dels negocis. E siau sollicits de avisarnos de tot lo succes continuament. Dada en Barchinona a XXIII de maig del any Mil CCCCLXI.—A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio et cetera a vostra honor prests.

Ocupáronse en la misma sesion de la respuesta que debia darse á la cédula del Papa, entregada á los señores Diputados por el obispo de Elna, relativamente al subsidio; y acordada dicha contestacion, nombróse, para llevarla á este prelado, al noble don Arnaldo Guillermo de Cervelló y Juan Lull. El contenido de este documento, que se repite luego mas ampliado, sigue á continuacion.

Las necessitats qui occorren en les parts de levant son stades deduides de paraula per lo reverend bisde

Digitized by Google

de Elna en nom e part de la Santitat de nostre senyor lo Papa e son asats deduides en certes copies de bulles de mon senyor lo mestre de Rodes e altres scriptures per lo dit bisbe liurades als molt reverend e honorables diputats del General de Cathalunya e lur consell lo jorn de sa proposicio de les quals sis volra major specificacio e declaracio sera feta.

E com per causa de les dites necessitats e congoixes la Santitat de nostro senyor lo Papa haja deliberat de armar XXX galeres e dues naus en la forma seguent ço es deu galeres en diverses parts de Italia e altres lochs e deu de mossen Bernat Vilamari ab les quals la dita Santitat ha conduhit lo dit messen Vilamari per capita e les dites galeres se hajen armar de la gent axi de cap com de rem qui a aquelles fallen è mes deu altres galeres en la Senyoria del Senyor Rey Darago.

Demana lo dit bisbe en nom e per part de la dita Santitat que sia donat permis e facultat de armar les dites deu galeres de mossen Vilamari e altres qualsevol galeres e naus pagadores de peccunies de la Santitat de nostre senyor lo Papa axi de gent fustes armes vitualles e altres coses necessaries ab tota plena saguritat e segons en totes coses es acostumat.

Item demana la prefata Santitat e lo dit bisbe en son nom que com en les dites deu galeres armadores en aquest Principat ultra les XX deu de mossen Vilamari e deu de Italia e altres lochs spatxadors a carrech de la prefata Santitat e sues peccunies daquest Principat com en lo armament de les dites deu gale-

Digitized by Google

res vulla la prefata Santitat que sia contribuit per los cleros del regnes occiduus del Senyor Rey Darago que los cleros de aquest Principat sian compellits e per los dits diputats e consell sia donat tot loch favor e ajuda a llur compulsio fins en quantitat de dos solidos per liura segons la general imposicio de decima feta per la sua Santitat en la general congregacio per sa Santitat feta als feels christians en la ciutat de Mantua.

Item ofer lo dit bishe en lo dit nom que si per algun era mes dubte que les peccunies procehidores de aquesta tal decima nos poguessen convertir en altres usos que si lo clero volra sera contenta la prefata Santitat que per los comissaris de la dita decima seran deputades persones ab totes les seguritats necessaries que nos puguen convertir en altres usos e mes que de les pecunies procehidores del Principat seran armades galeres quant bastera le dita decima del Principat e per los comissaris seran donades a persones del dit Principat e grates e acceptes a aquell ab llur voluntat.

Item per los dits mossenyors de diputats sia donat tot loch e permis a prehicacions de la dita necessitat imposicio de bacins per als qui voluntariament volran donar publicacio de indulgencies e altres qualsevol direccio del dit negoci e que de les peccunies sia fet com es contengut en la precedent capitol.

Fuit data et lecta in consilio presens responsio domino Rererendo in Christo patre domino episcopo Elnensi comissario domini nostri Pape die veneris XXII

Digitized by Google

die madii anno a nativitate Domini Millessimo CCCCmo sexagesimo primo.

Religiosissimament e ab honor e reverencia pertinents es stat reebut lo reverend senyor bisbe Delna nunciu del Sant Pare per los diputats e consell llur representants lo Principat de Cathalunya e ab molta attencio es stat oyt tot ço que defussament e prolixa ha plagut a la reverent paternitat del senyor bisbe explicar en lo consistori dels dits diputats e consell la qual explicacio e peticions per vos dit senyor bisbe als dits diputats e consell en memorial en scrits es stat donat del tenor seguent.

Les necessitats que occorron en les parts de levant son stades deduhides de paraula per lo reverend bisbe Delna en nom e part de la Santitat de nostro Senyor lo Papa e son assats deduides en cartes copies de bulles de nostro Senyor lo mestre de Rodes e altres scriptures per lo dit bisbe liurades als molt reverend e honorables diputats del General de Cathalunya e llur consell lo jorn de sa proposicio de les quals sis volra major specificacio e declaracio sera fet.

E com per causa de les dites necessitats e congoixes la Santitat de nostro Senyor lo Papa haja deliberat de armar XXX galeres e dues naus en la forma seguent ço es deu galeres en diverses parts de Italia e altres lochs e deu de mossen Bernat de Vilamari ab les quals la dita Santitat ha conduhit lo dit mossen Vilamari per capita e les dites galeres se han armar de la gent axi de cap com de rem qui aquelles fallen e

Digitized by Google

mes deu altres galeres en la Senyoria del Senyor Rey de Arago.

Demana lo dit bisbe en nom e per part de la dita Santitat que sia donat permis e facultat de armar les dites deu galeres de mossen Vilamari e altres qualsevol galeres e naus pagadores de peccunies de la Santitat de nostro Senyor lo Papa axi de gent fustes armes vitualles e altres coses necessaries ab tota plena saguritat e segons en tales coses es acostumat.

Item demana la prefata Santitat e lo dit bisbe en son nom que com en les dites deu galeres armadores en aquest Principat ultra les vint deu de mossen Vilamari e deu de Italia e altres lochs spatxadores a carrech de la prefata Santitat e sens peccunies de aquest Principat com en lo armament de les dites deu galeres vulla la prefata Santitat que sia contribuit per los cleros dels regnes occiduus del Senyor Rey Darago que los cleros de aquest Principat sien compellits e per los dits diputats e consell sia donat tot loch e favor e ajuda a llur compulsio fins en quantitat de dos sous per liura segons la general imposicio de decima feta per la sua Santitat en la general congregacio per sa Santitat feta als feels christians en la ciutat de Mantua.

Item ofer lo dit bisbe en lo dit nom que si per algun era mes dupte que les peccunies procehidores de aquesta tal decima nos poguessen convertir en altres usos que si lo clero volra sera contenta la prefata Santitat que per los comissaris de la dita decima seran deputades persones ab totes les seguretats necessaries que nos

Digitized by Google

puguen convertir en altres usos. E mes que de les peccunies procehidores del Principat seran armades galeres quant bastara la dita decima del Principat e per los comissaris seran donades a persones del dit Principat grates e acceptes a aquell e ab llur voluntat.

Item que per los dits mossenyors de diputats sia donat tot loch e permis a prehicacions de la dita necessitat imposicio de bacins per als qui voluntariament hi volran donar publicacio de indulgencies e altres qualsevol direccio del dit negoci e que de les peccunies sia fet com es contengut en lo precedent capitol.

Les quals coses totes diligentment examinades e recensides han a gran molestia e congoixa los dits diputats e consell no tenir ultra disposicio en lo dit Principat de la que huy tenen per poder annuir e loch donar a les coses per lo dit senyor bisbe demanades com sia publich e notori lo stament del dit Principat en quantes congoixes e molestia stiga constituhit per causa de les dites diferencies suscitades entre la Majestat del Senyor Rey e lo Illustrissim Primogenit ne axi poch son de la memoria abrases les grans tribulacions diminuicions del servey divinal destruccions desglesies alienacions de coses ecclesiastiques en profans usos cessacions de hospitalitats empenyoraments de coses dedicades a servici de sagraments tapidacio e refredament de la religio e fe christiana e altres innumerables detriments perniciosos subsegu its en los dies prop passats en lo dit Principat de Cathalunya per obra e exequcio de alguns prelats e altres nuncius

Digitized by Google

e comissaris apostolichs los quals afermants procchir ab nom auctoritat e comissio dels Sants Pares e de la Sede Apostolica han exhigits e trets del dit Principat sots diversos colors e occasions e en diverses maneres de exaccions pus e ultra de dos milions dor en molt poch temps les quals exaccions excessives e inmoderades donaren poch temps ha causa e perill de gran inconvenient e conmocio en la present ciutat de Barchinona e han grandissimament depauperat e evacuat lo dit Principat e portat la cosa publica de aquell en perill de gran extermini e no sens causa com no sia provincia en christians qui tanta evacuacio de or tollerar hagues poguda car la moneda es la anima e sustancia de cascuna provincia. E es se seguit per les dites exaccions en lo dit Principat ultra la grandissima depauperacio dels luychs que lo servey divinal al qual pus religiosament e ab mes observança que en nenguna altra part celebrar se solia es grandissimament diminuit ço es ab gran dolor es recitat innumerables sglesies parrochials son stades de llurs rectors derelictes e desemparades son morts molts christians per ço sens confessio e altres sagraments molts clergues son stats forçats vendre los breviaris e leixar sos oficis les creus calzes joyels e altres ornaments de les sglesies empenyorades a usura en poder de jueus les proprietas dels beneficis alienades e les coses de la yglesia esser fetes tributaries per vendes de censals ha cessat la celebracio de misses ordinaries e rogacio de almoynes observacio de hospitalitat en monastirs recepcio de religioses e moltes altres coses del servey

divinal han cessades e son pervenguts en lo dit Principat diversos nuncius e prehicadors apostolichs los quals per part del Sant Pare denunciaven e prehicaven croada ab moltes indulgencies incitaven la gent a devocio e anar en la dita croada afermaven construhirse gran armada en la ciutat de Barchinona e en altres parts per anar contra los turchs a les quals coses los poblats en lo dit Principat donants fe e creença axi ecclesiastichs com laychs no solament se feu exaccio en les decimes dels ecclesiastichs mes encara dels laychs inumerables quantitats armes e altres coses foren extortes e quant cuydaren metres en la armada per anar contra lo Turch e exequutar llur sant e devot proposit no trobaren una petita stimba qui prompta stigues per anar en la dita exequucio de la dita croada e encara molts ardents de gran devocio ab propries fustes se sforsaren de anar guanyar les indulgencies qui prehicades los eren stades e com no trobassen exercit negu per part del Papa jatsia tant fos stat prehicat foren molts dells morts per lo turch e altres captivats e altres en algunes galeres trameses per lo Papa segons se dehia fortament presos e detenguts en tant que envides nes retornat algu per lurs fortunes recitar les quals coses no ab poch dolor havens a memoria los poblats en lo dit Principat trobantse axi en fe de prehicacio apostolica decebuts daquiavant en les paraules de semblants nuncius poch credit dona han constituit volent mes en les obres sperimentar que ab paraules recaure en semblants decepcions. Vist mes avant la dilaniacio quis fa de les

Digitized by Google

coses ecclesiastiques e diminucio del servey divinal per causa de les exaccions sobredites tant frequentada en lo dit Principat stan aturats los poblats en aquell almoynes e caritatives leixes instituir e donar a les sglesies vehent la diminucio del servey divinal vehent la cessacio dels sacrificis e veent aquelles rendes que llurs predecessors han jaquides e dotades les sglesies per augment del servey divinal per imolacio de sacrificis e per remey de llurs animes convertirse en altres usos indignes e indeguts car no es ignot en quins usos ses convertida la moneda exigida en dues decimes en aquest Principat pagada sotz color de la croada e per les indulgencies e prehicacions fetes los quals actes fets en nom de Apostolich han portats los poblats en lo dit Principat en tepidacio e fredor de devocio e credit que es cosa de grandissima dolor. Les quals coses son asatz notories a vos dit reverent senyor bisbe Delna quius afermau nunciu apostolich. Et si per vostra reverend paternitat lo Sant Pare fos veridicament informat se ha per cert no volguera ajustar inconvenients a inconvenients ne donar loch a fer altres exaccions en lo dit Principat ja tant exigit e novament afligit per les altres causes publiques e notories. E jatsia se crega prou necessitat esser en lo levant a la religio christiana pero no comperteix la defencio solament al dit Principat lo qual ja ha tant fet e tant exbursat per defensio de la fe christiana e per defensio del regne de Cipre que si cascuna part de christians fahia la meytat seria suficient no solament a defendres del turch mes encara prostrarlo del tot e

Digitized by Google

ultra aço ab les peccunies del dit Principat exides ses recuperada la marcha Ancouicana e restituida a la sglesia romana e liberada la cambra apostolica de les obligacions en que tenguda era. E encara dura la exaccio per dita liberacio e jatsia tant haja fet aquest Principat en honor e utilitat de la sglesia romana e defensio de la fe christiana veuse per experiencia la devocio e facilitat de aquest poble tant prompte en ben obrar quant poden esser causa de gran llur dempnatge e axi com veuriau esser mes amats comportats e lunyats de afliccio los comissaris de la Sede apostolica donen orde frequentar en ells les exaccions sens utilitat for a la dita religio christiana. E deuria esser considerat cosa no rahonable destruhirse la sglesia en lo dit Principat e no construirne en neguna altra part ne justifica a vos dit senyor bisbe la oferta feta de diputar persones qui convertissen la decima en armada car qualsevol fossen les persones pus per vos o altres comissaris fossen deputades no poria esser a voler dels comissaris deputants no faessen. E seria facil les peccunies faessen lo camí de les altres ne se ignora ja quins tractats son fets per vostra paternitat de patronies de galeres e altres coses si la decima se exigia e axi poch se ignora molt pus ampla oferta esser feta per lo Sant Pare en Mantua qui volia consentia quatre persones en quascuna provincia receptores esser de la peccunia de la decima una per la sua Santitat deputadora altra per lo senyor temporal de aquella provincia altra per los ecclesiastichs altra per laychs e qual conjectura donchs se poch haver restrenyer

vostra reverend paternitat ço que per lo Sant Pare pus amplament es stat ofert e en totes les causes sobre scrites no stiguessen axi com stan en veritat e son notories a vostra reverend paternitat stant la occurrencia del temps en lo dit Principat en lo qual se ha gran necessitat de gens peccunies armes e vittualles es gran admiracio vostre reverend paternitat sollicitar les coses demanades e creuen aquelles no procehir de mente e recta intencio del Sant Pare lo qual ha recta e santa intencio e no vol afligir los posats en afliccions ne vol destrohir aquesta part de sglesia latina per no conquistarne de grega ni de altra. E ja segons la explicacio feta per vostra reverend paternitat en lo consell nostre Sant Pare ha per ben scusats lo reyalme de Napols los alamanys e altres qui vehins son als turchs e aço per causa de les coses que entre ells occorren molt major raho es haja per scusats al dit Principat qui tant haja fet per la religio christiana e per la Sede Apostolica e son oxmanits e evacuats e occorren en lo dit Principat qui pus luny sta constituit tant grans o majors causes qui dignament los reten scusats. No resmenys empero encara que totalment en les coses per vostre reverend paternitat demanades per les causes de que dites permissio alguna o loch donar nos degues pero a la primera peticio sobre la armada fahedora de diners daltra part encara que lo dit Principat haja moltes necessitats seran contents los dits diputats e consell per reverencia del Sant Pare e per la fervent devocio que han en la defensio de la religio christiana loch donar esser feta la dita ar-

Digitized by Google

mada puys empero peccunia alguna del dit Principat en aquella no serveix volra empero lo dit Principat raho haver de la seguretat de les persones qui en dita armada iran per evitar a aquelles los inconvenients que ja altres temps han experimentades. Cuant a la solucio de la decima demanada no ha manera ni es possible als dits diputats e consell loch donar ne rahonablament se deu permetre per les causes dessus expresades e encara mes per quant en lo restant de christians no se han tantes decimes exigides com en lo dit Principat. Laltra forma de exaccio per indulgencies e prehicacions molt menys deu esser permesa per honor e reverencia de la Sede Apostolica car indubitadament seria gran opprobi e devissio e mes seria indignar les gens que promoverles a devocio. E per tant los dits diputats e consell donant a vos reverend senyor bisbe Delna la present resposta pregan vostre reverend paternitat per aquella com a justa e pertinent e necessaria a la conservacio del dit Principat placia pendre ab bon comport e contentacio e per nenguna via lo contrari de la dita resposta o pus avant no vullau procehir car serien forçats per repos del dit Principat e evitar scandels en aquell provehiri segons nocessari seria lo que no creuen vostra reverend paternitat dotada de molta sapiencia experimentar vulla ne lo Sant Pare esser de voluntat inscitar scandels ne inconvenients ans ha acostumat e es son ofici aquells reposar e entendre ab summa cura en conservacio de la religio christiana la qual mes es conservada en aquesta part inseguint lo proposit e de-

Digitized by Google

liberacio dels dits diputats e consell que no seria volentue altres coses experimentar. E jatsia aço sia just degut e pertinent e necessari encara los dits diputats e consell hauran a grau complacencia degudament vulla vostra reverend paternitat ab lur just e necessari proposit conformarse requirint et cetera.

24 DE MAYO.

En la sesion de este dia se dió lectura de las siguientes cartas que se recibieron.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e savis senyors los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e savis senyors. Apres la partida del correu per lo qual lo dia present vos havem scrit ses subseguit que som stats ab la Senyora Reyna per continuar nostres supplicacions e instancies axi com vos havem scrit enteniem fer per la derrera nostra letra. E havem trobada la dita Senyora molt congoxada per fatigacio de mala nit que diu havia passada en aquest loch que es tot ple de xinxes qui diu que tota la nit la han turmentada hoc encara per indisposicio de sa persona mostrant tenir axi com fa la una part de la cara enden-

Digitized by Google

yada per reuma o alguna altra humor tant quens ha dit que attes hauria sabut que Caldes seria loch distant de Barchinona per tant spay com aquest fa e que aqui haura casa ço es la de mossen Vilademany per poder star aleujada a son plaer e que si ametges sera vist sa Senyoria deures banyar per la sua indisposicio quen haura avinentesa en aquest temps en aço dispost que per los dits sguards desija anar ab beneplacit vostre al dit loch de Caldes sobre la qual cosa la dita Senyora nos ha pregats e a nosaltres es stat vist per descarrech del Principat attes que la dita Senyora es indisposta lo dit mossen Viladamany sia anat a les reverencies nobleses magnificencies e savieses vostres per conferir de aço ab aquelles. Va donchs aqui lo dit mossen Vilademany qui les dites coses e altres que occorren vos splicara stesament. Placiaus donarli creença en ço queus dira de nostra part com a les persoues nostres. E tingaus la Sancta Triuitat molt reverends egregis nobles magnifichs e savis senyors en sa continua guarda. Feta en Martorell a XXIIII de maig any LXI. — A vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e savis senyors los diputats del General e consell llur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Senyors molt reverends egregis nobles magnifichs e de gran saviesa. Hir apres haguem desempatxat lo

Digitized by Google

correu lo qual rebes entorn de mig jorn e de vosaltres ne haguem rebut hun altre qui fonch aci entorn de III hores apres mig dia anam parlar a la Senyora Reyna e li presentam la letra vostra que lo dit correu nos porta e ab molta instancia la suplicam per la aturada de aci segons per altres vegades fet haviem. La dita Senyora nos respos que ab tot lo loch era tant indispost e lo seu alleujament tant desdonat e sa Senyoria stava à tant desayre que pensat que haja gens a durar lin ve anug e malenconia de mort signantment stant axi indisposta de sa persona pero que per amor e complascencia vostra era contenta assajarho e que de fet delliberava aturar per vosaltres tant ho volieu. De la qual cosa referides per nosaltres a la sua Excellencia humils e devotes gracies la suplicam fos de merce sua intrar en pratica dels afers e donarnos la resposta tant desijada e que aço fora guanyar lo temps e levar sa Senyoria del anug del mal alleujament ultra los altres beneficis los quals de la expedicio de aquest negoci provenien e sobre aço indubiam totes aquelles coses quens apparegue esser pertinents a nostre proposit les quals de scriure largues serien. Resposnos la dita Senyora que ab molta voluntat sa Senyoria nos donara la dita resposta si non li obstas la forma de la instruccio e manament a sa Senyoria donat per la Majestat del Senyor Rey com ja nos havia significat e que desijant sa Senyoria venir prestament a la conclusio del negoci e havent a servar lo manament del dit Senyor que vehia que bonament nou podia fer seguint vostres deliberacions li era cosa molt

Digitized by Google

angustiosa tant que sa Senyoria ne havia ya consultat lo dit Senyor Rey. A la qual cosa jatsia per nosaltres fos replicat que haviem per cert que sa Senyoria segons moltes voltes nos havia dit havia comissio del dit Senyor ampla e bastant sobre lo dit negoci a tractar e conclourel en aquella forma e manera que a sa Excellencia fora vist e que tota presta expedio de aquell succehira a servici de nostre Senyor Deu e del dit Senyor Rey e a gran benefici de la cosa publica e moltes persuatories suplicacions sobre aço fetes la dita Senyora Reyna hohint aquelles ab molta benignitat e humanitat e demanant e presentant de nosaltres algunes coses crehem misteriosament presentir e sobre aquelles nosaltres responents ab molta attencio e per semblant attenents a la forma del seu parlar per compendreu lo que poguerem fouch sobre aço hun larch parlament. Lo qual en algunes coses nos conforta en altres nos rete la materia dificultosa. E jatsia la dita Senyora en alguns passos nos tornas a dir lo fet de la dita consulta que havia feta pero encara nos dix algunes paraules de sperança de comunicacio de aquests afers en aquests dies pertinents a tant meritoria operacio. La disposicio e pertinencia dels quals conexent la dita Senyora suplicava en son parlar devotament lo Sant Sperit que illumina los Apostols vulla illuminar los animos de quiscuns e tota bona tranquillitat e concordia. De tot aço havem volgut avisar les reverencies nobleses magnificencies e savieses vostres. Apres lo dit parlament havem rebud lo derrer correu quens havieu trames e vista la resposta que per

Digitized by Google

aquell nos feu serem apres missa ab la dita Senyora Reyna e continuarem nostres supplicacions e instancies juxta la ordinacio vostra e entenem strenyér la materia car vehem no es cosa quc per dilacions deja esser portada. La letra de la dita Senyora Reyna portara per lo dit correu hora per hora que fonch a nit attes fonch donada. Lo Sant Sperit molt reverends egregis nobles magnifichs e savis senyors sia illuminador de quiscuns en tant negoci. Feta en Martorell die de Pentachosta any LXI. — A tota vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e savis mossenyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e savis mossenyors. Apres vos he scrit per letra de XVIIII del present mes ses seguit que molts homens del loch de la Rocha de que es Senyor lo regent la governacio daquest comdat se son fets habitants de aquesta vila e per comissio del balle de la dita vila ne tenia presos tres en lo dit loch qui apres segons se diria per vaxar los dits homens lo dit regent ha tramesos dos seus portes al seu batlle de la Rocha ab letra closa e per aquella letra dels tres ha liurats dos als dits porters appellats la hu En Toluges e laltre En Tatzo los quals los dits porters sotz color de menarlos a Perpenya los manaven la via del Pertus e essent en hun

Digitized by Google

moli apellat den Vivers los isqueren cinch homens de peu e hun de cavall e axi amanantlos la via de les gualeas de mossen Vilamari les mullers dels presos los seguien cridant via fos e per que callassen e nols seguissen les ligaren en hun arbre e les bateren en tal manera que la una li han guastada tota la cara molt leyjament pero lo viafos se mogue tan fort quen prengueren sinch quis eren aplegats en la companyia dels altres companyons los quals cinch e dos porters e batle de la Rocha stan presos en la preso daquesta vila per los jutges de la ma armada e es afermat esser cert quels han manats a Roses e mesos en les galeres de mossen Vilamari e fan la via de aqueixa ciutat. Seria bo que per vosaltres mossenyors fos donat orde que los dits homens haguessen a vostra ma car aci han venguts homens e dones del dit loch de la Rocha qui son en nombre de trenta en quaranta persones entre les quals son les mullers dels dits dos homens qui van per la vila cridant justicia qui es una gran pietat de veuren e nos partexen de la casa del consolat de que lo poble sta comogut e es stada obra de Deu com no han correguda la casa al dit regent e per que son habitants per virtut del privilegi de la ma armada es procehit e les banderes son ja al portal e entenen a procehir fins a la fi segons de totes aquestes coses pus stesament seren informats per los misatgers que la dita te aqui als quals crech que los dits consols nan scrit per quen puixen donar raho a qui saber len volra e crech ne hagien scrit al Senyor Primogenit e vosaltres mossenyors e a la ciutat

Digitized by Google

de Barchinona sino per que lo dit privilegi qui es restauracio e conservacio de la vila e dels comdats non sia lesiat per queus placia fervos venir los dits misatgers per que puixau esser vertaderament informats dells. E per la gran reputacio en que vosaltres mossenyors sou tenguts en aquesta terra e la gran confiança que tot hom vos ha les dones son vengudes a la posada a mi acompanyades dels homens qui ab elles hich son cridant e plorant per la carrera e la una muller dels dos ab la cara tota guastada que es stada la major pietat del mon. Jo les he confortades lo millor he pogut e remeses al dits consols e pensant los dos homens se retenen e que lo fet se pogues algun tant remediar nom so curat de scriure fins aci e vehent yo ques diu que les galeres tiran aqui e que nos ha sperança de haver los homens sino per mija vostra he pensat de fervos lo present correu car los pobles hic stan tan moguts que yo stich ab hun gran recel de gran inconvenient e si cas sera que los dits homens se puixen haver per lo present correu cobrem vostra resposta e si nos poden haver placieus fer una letra axi consolatoria com de vostres nobleses magnificencies e grans savieses se spera car res alre noy baste a metreych algun sosech. Jo he pensat quants inconvenients sorten de anar avant aquesta fahèna e per ço vull sus ara anar al dit regent per metrem entre ells e veure si hi pore dar algun repos e del ques seguira sereu avisats. E venint mossenyors en lo fet principal per quem haveu trames tot temps yo sentint lo que puix vos dich hic ha prou corch e en persones

Digitized by Google

qui poden prou moure e ja plagues a Deu mossen Pla hic hagues aturat set ho vuyt jorns car feronejant nos ell e yo hagrem mes sabut que ell no pogue en lo petit temps que ell hic atura e no vulla Deu que alguns que hic ha haguessen poder de exequutar lur oppinio que masa seria nociu e com a Deu placia yo sia aqui vos ho recitare e no es mester sia comanat a tinta e paper. Suplicantvos axi com vos he scrit yo stigue en libertat de poder partir de aci com yo noyc haure pus a fer. E placieus volerme avisar de les noves qui aquius occorren car certament no anyor alre sino saber del que aqui ses fet. E la Sancta Trinitat molt reverends egregis nobles e magnifichs e savis mossenyors sia la vostra continua guarda ens faça prosperadament viure. De Perpenya disapte a XXIII de maig any Mil CCCCLXI.

Apres mossenyors fahent metre en bell la present son stat al dit mossen lo regent e ab aquell milor tall de paraules quem ha semblat li he dit com jo volia interposar entre ell e los dits consols. Ham respost molt cortesament que ell trobara gran plaer en la mia intervencio per squivar prolexitat. Yo le pregat quem fes una letra al capita per recobrar los dits dos homens la qual sera interclusa dins la present. Placieus en tota guisa se cobren aquests homens. Ades com sia dinat parlare ab los dits consols e treballare en llur repos juxta ma possibilitat. Bey sera mester lo vostre consell e ajuda no ometentme lo de Deu car los pobles de aquesta vila han feta vuy una requesta als dits consols proceesquen avant. Nous sia maravella com lo

Digitized by Google

present correu solament va aqui e no tornara aci axi com dalt es mencionat car de anar e de tornar me volia tant que era fadebesa a esser aqui a una hora apres mig jorn dema. Ha per sos treballs XII florins dor. Lo vostre diputat local lin ha bestret aci dos haveu lur a dar aqui deu. — Mossenyors. — Prest a tota vostra ordinacio Francesch Lobet.

Al molt magnifich senyor e de mi singular mestre lo senyor don Rebolledo camerlench de la cort del Senyor Rey.

Senyor molt magnifich. Ja per quatre letres ab la present he scrit al Senyor Rey de les occorrencies de aquestes terres intercluses dins letres vostres so cert al rebre de la present totes seran a sa Majestat donades. E per ço la present no sera per pus sino per suplicarvos que en lo modo e manera de les altres la interclusa sia dada al Senyor Rey e haver sa Majestat aquella lesta que vostra merce la vulla legir a fi per semblant aquella senta lo que fas per servey del Senyor Rey en aquestes parts. Lo pus prest pore me haureu aqui e a bocha dire a vostra Senyoria coses que no gos comanar a la pluma la qual lo bon Jhesus tinga en sa guarda. Scrita en la parroquia Dorta prop Barchinona a XIII de maig. — De vostre senyoria humil servidor qui en gracia e merce de aquella se recomana Jacme Serroli.

Digitized by Google

S. R. M. Aragonum et Sicilie.

Senyor molt Excellent.

Ja de Vilafrancha e de Cervera en fora he plenament avisada vostra Excellencia de tot lo que fins alli occorria en aquestes parts. E per ço la present no sera per pus sino per notificar a vostre senyoria com per la direccio dels afers dels homens de remença per quant se son haguts de tenir certs parlaments e ajusts per aquests bisbats e encara per afers consernents exaltacio de vostra corona los quals a bocha per mi sera certificada yo no he pogut axi prestament desempatxar per tirar la via de vostra Excellencia. E per ço que aquella no stiga admirada de tanta tarda diferint una anada aqui he deliberat on que sia de avisar vostra Clemencia de les occorrencies de aquestes parts a fi que vostra Senyoria resta avisada en part sperant en Deu stesament aquella avisar a bocha de coses qne vostra Senyoria restara molt contenta.

Ab lo capita de vostra Senyoria mossen Vilamari he parlat a Roses on de Gerona en fora a III presents lo vescomte Devol e don Ivany son frare resta molt edificat de les coses que part de vostre Senyoria sabe. E per semblat me dix lo que fet havia en Gerona per servey de vostra Senyoria sobre la mutacio de la potestad ell segons ma dit ha scrita vostra Clemencia de tot e per ço nom curare pus recitar sino com lo pus prest a mi sia possible me desampatxare de aquestes terres e ab certs sindichs dels dits homens de re-

Digitized by Google

menca fare la via de vostra Majestat per narrar a aquella les coses que reserve a la ploma per squivar prolixitat. La qual la Divinitat Sancta tinga en stament de gracia per lonch temps. De Vich a VIII de maig. — Senyor. — De vostre Senyoria humil vassall qui en gracia e merce de aquella se recomana. — Jacme Serroli.

A mos cars frares Galceran Fornells e Bernat Lorens scrivans del Senyor Rey en casa mossen prothonotari en cort del dit Senyor en Çaragoça.

Cars frares. La present si es per vos pregar que vista la present la interclusa sia dada per vosaltres aqui sera dada al vostre mestre e meu mossen lo prothonotari car dins la sua ha letra del Senyor Rey que ha desser dada prestament. Molt prest me haureu aqui e a boca resitare lo que per squivar prolixitat ne axi poch me basta temps de scriure reserve a la memoria. De Vich a VIII de maig. — Daquell frare vostre qui en gracia de vosaltres e de les vostres enamorades se recoman Jacme Serroli.

A mos cars frares Galceran Fornells e Bernat Lorens scrivans del Senyor Rey en casa mossen Anthon Noguera prothonotari de la cort del dit Senyor en Çaragoça.

Cars frares e mes que germans. De la interclusa vos prech tant com dir puix ni se vista la present sia ben

Digitized by Google

dada perquey va molt e sia ora per ora que la rebreu prest me haureu aqui e a bocha sabreu lo que no gos comenar a la ploma. Johan Camps e vist a Roses on era arribat ab mossen Vilamari. Siaus avis. Recoman al frare Puyeriol e a tots los restants de la parroquia. Dorta prop Barchinona a XIII de maig. —Del frare vostre quis recoman Jaucme Serroli.

Al molt magnifich mossen e de gran providencia mossen Anthon Noguera prothonotari de la cort del Senyor Rey.

Mossen molt magnifich e mon car mestre. Yo scrich al Senyor Rey interclusa dins la de mossen Rebolledo. Supplichvos sia dada vista la present al dit mossen Rebolledo a fi que sa Senyoria vista aquella reste avisada de les occurrencies de aquestes parts e axi mateix mossen vos placia al dar de aquella esser presente esser lesta per lo dit Senyor vostra soviesa legirla per ço com nous puch scriure per cuyta. Sper en Deu prest me haureu aqui e a boca resitare a aquella lo que per dita cuyta reserve a la memoria. De Vich a VIII de maig. — De vostra saviesa humil servidor qui en gracia de aquella se recoman Jacme Serroli.

Al molt magnifich senyor lo senyor don Rebolledo camarlench del Senyor Rey en cort del dit Senyor.

Senyor. Supplichvos vista la present vos placia de vostres mans donar al Senyor Rey la interclusa car

Digitized by Google

yo avise sa Clemencia de les coses occurrents de aquestes parts per sa instruccio. Sper en Deu lo pus prest a mi sia possible sere aqui e a sa Senyoria e a vos resitare lo que per squivar prolixitat reserve quant aqui sia present. Placiaus de legir aquella quant sa Majestat la haura lesta e recomanarme en gracia e merce de sa Senyoria e de la Senyora Reyna per lo servey dels quals treballe en aquestes parts e per exaltacio de llur corona. Dichvos senyor que intervencio en aquestes terres ha aprofitat molt per molts desordes que sich dehien los quals no cur recitar. Prest si a Deu sera plasent me haureu aqui e per ço fare fi. Suplicant Laltisme vos tinga en stament de gracia. De Vich a VIII de maig. —Senyor de vostre senyoria humil servidor qui en gracia e merce se recoman. Jacme Serroli.

Translat.

A los venerable religioso spectable noble magnificos e amados conselleros nuestros el maestre de Muntesa don Lop Ximeno Durrea visrey de Sicilia e Johan Ferrandi Daredia de quien se dize la villa de Mora.

El Rey.

Venerable religioso spectable noble magnificos e amados nuestros. Nos de presente scrivimos de propria mano a la Senyora Reyna nuestra cara e muy amada mujer de todas las cosas e que occorrentes les quales por aquella vos seran largamente comunicades. Roga-

Digitized by Google

nos é encarregamos vós quanto podemos nos continues scrivir é avisar de todo lo que alla occorrera car nos con muy buena voluntat vos manderemos certificar dello que aqua succehira. Assibien vos rogamos tengays orden é manera con los cathalanes nos hajan de fazer quales valença de gent é per defencion daquestos nuestros regnos attendidas las cosas que occorren portahlus no hayamos de poner en ellos gente strangera en nuestra ajuda sino sera vos forçado recorrer a los remedios que nos pereceran cumplen a nuestro servicio é a la defencion de los dichos regnos induziendolos a ello con las majores vias e maneras que vos pereceran é de vosotros bien confiamos por gran plazer e servicio que en ello nos faredes. Dada en nuestra vila de Sanguessa a XX dies de mayo anno Millesimo CCCCLXI. — Rey Johan.

Als molt magnifich e mon singular maestre micer Johan Calmonia doctor en leys prop lo palau del governador en Barchinona.

Molt magnifich e mon singular maestre. Apres que per mossen Johan Anthoni Torres uxer del Senyor Rey vos he scrit ni ans ni apres james haguda he deguna letra vostra de que tinch molt enug e maravell me molt que nuncha me hajeu scrit. Jous scrivi assenyaladament quem cobrasseu la roba e libres ab simulacio del deute den Bernat Ros e quen parlasseu ab Cosma no se quen haveu fet. Supplichvos molt e molt ab persona fiable hage vostra resposta largament e del dit

Digitized by Google

Cosma mon frare. Dareu per amor mia a Bernat Ros scriva del Senyor Rey VIIII lliures H sous VIII sive novem libras duos solidos et octo denarios barchinonenses los quals yo he reebud aci per ell e per quant segons lo temps havem mester star ab peccunia los remet pregar a vos per amor de mi encontinent dau los hi car sobre aço yo li scrich una letra la qual vos li dareu. Lo Senyor Rey parti daci a XV del present e tira la via de Navarra ab CCCC cavalls per socorrer a Lumbierre quis es alçat, qo es la major part de aquell e axi mateix se diu com lo Rey de Castella hi va tanbe en persona per socorrer a la sua part. Dar quiavant no sabem que sera placia a nostre Senyor Deu nosajut. Lo dit Rey de Castella axi mateix te assatiada Viana del dit regne de Navarra e ha porrogades aquestes corts fins lo primer dia de juny. Nosaltres encara nons movem. Nous oblit per amor mia de scriurem que ab gran desig stich haver vostres letres. Recomananme en gracia e merce de las senyores. Feu-vos venir lo sura en tot cas e scriga. Crech yo que per via de mossen Torres me poreu scriure secret pero remetho a vos. En Çaragoça a XVIII de maig.

Ab lo dit Bernat Ros poreu comunicar si per mi aqui podeu fer res car ab larchabisbe de Vich ne poreu acorrer et cetera. Aço volria et cetera. — Prest a vostre servir e honor Galceran de Fornells.

Translat de la provisio del Senyor Rey per al capita.

Digitized by Google

Nos don Johan per la gracia de Deu rey Darago de Navarra de Sicilia de Valencia de Mallorchas de Cerdenya e de Corcega comte de Barchinona duch de Athenes e de Neopatria e encara comte de Rossello e de Cerdanya per servey de nostre Senyor Deu e per defensio de nostra fe catholica e encara perque daçous ha molt pregat e exortat lo santissim e beatissim nostro Senyor lo papa Pio segon. Ab tenor de la present e de nostra certa sciencia e expressa donam e otorgam licencia facultat e licit a vos lo magnifich e amat conseller e capita general de nostres galeres mossen Bernat de Vilamari que liberament e sens incorriment de pena alguna puixats eus sia licit e permes ab deu galeres axi vostres com de qualsevol altres vassalls nostres conduirvos ab la prefata santadat de nostre Senyor lo Papa e als seus stipendis segons que entra la sua Santadat e vos dit capita nostre sera convengut e concordat no obstant qualsevol obligacio que vos e altres patrons de galeres per vos elegidores fins al dit nombre de deu nos fossen tenguts e obligats. Declarat empero e entes que com lo dit nostre Pare Sant segons som imformats dona lo sou sevol stipendi de galeres de sis en sis mesos que vos dit nostre capita ab les dites deu galeres vos puxats conduhir ab lo dit Sant Pare e al seu sol sevol stipendi ab aquesta qualitat e condicio ço es que de sis en sis mesos hajats apendre lo dit stipendi o sou. E si per ventura durant lo temps que sereu stipendiat del dit nostre Sant Pare haurets manament nostre de venir a nos o anar en altra part ab les dites galeres

Digitized by Google

per qualsevol causa que en tal cas dins sis mesos continuus apres que haurets lo dit nostre manament per letra nostra o en altra qualsevol manera hajats a venir e vingats a nos si axi vos ho manarem ab les dites deu galeres e fer ço que per nos e de part nostra vos sera scrit o manat no obstant qualsevol conducta o convencio que haguessets feta ab lo dit Sant Pare. Manants ab aquesta mateixa als spectables magnifichs amats e feels cousellers los nostres generals loctinents visreys e portant veus de general governador almiralls visalmiralls veguers sotzveguers batlles sotzbatlles justicies consellers consols de mar e tots e qualsevol oficials e subdits consevuilla dins nostres regnes mars e terres constituits e als loctinents dels dits oficials presents e sdevenidors e a quascuna e qualsevol daquells sots incorriment de nostra ira e indignacio e pena de deu mil florins dels bens de quascun contrafahent havedors e als nostres cofrens aplicadors que la present nostra licencia licit e facultat e totes e sengles coses en aquella contengudes juxta sa seria continencia a tenor tinguen formament e observen tenir e observar façen inviolablament per tots e no contrafacen o contravinguen o algu contrafer o contravenir permeten per alguna raho o causa. En testimoni de la qual manam esser feta la present ab lo nostre segell comu en lo dos segellada. Dada en Çaragoça a cinch dies de maig en lany de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXI.— Rey Johan. — Vidit L. de La Cavallaria generalis thesaurarius. — Vidit P. Torrelles conservator.

Digitized by Google

Don Johan por la gracia de Deu Rey Darago de Navarra de Sicilia de Valencia de Mallorques de Cerdenya e de Conçega comte de Barchinona duch de Athenes e de Neopatria e encara comte de Rossello e de Cerdanya. Als spectables magnifichs amats e feels consellers nostres tots e sengles lochtinents visreys portants vous de general gobernador maestres justicies almiralls visalmiralls veguers e sotzveguers justicies batlles sotzbatlles consellers jurats mestre portolans consols de mar consellers universitats et tots e qualsevol altres oficials persones singulars e subdits nostres en los nostres regnes terres e mars on se vulla en tota nostra dicio constitubits e als loctinents dels dits oficials presents e sdevenidors e a cascun e qualsevol daquells al qual e als quals los presents pervendran e seran presentades salut e dilecció.

Com lo magnifich e amat capita general de les nostres galeres mossen Bernat de Vilamari de nostre manament e ordinacio haja a preparar metre a punt o fornir certes galeres nostres e de subdits nostres dehim per ço e manamvos axi stretament com podem que on se vulla dins los damunt dits nostres regnes e terres lo dit nostre capita volra metre a punt e fornir les dites galeres permetats e donets loch les puga fornir e metre a punt darmes e fahents li donar per sos diners tot lo que necessari haura al forniment e metre a punt aquelles gordantvos attentament de fer lo contrari en alguna manera per quant nos desijats servir e com-

Digitized by Google

plaure é pena de deu milia florins evitar. Dada en Çaragoça a cinch dies de maig en lany de la nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXI. — Rey Johan. — Vidit Lu. de la Cavallaria generalis thesaurarius. — Vidit P. Torrelles conservator.

S. R. M. Aragonum et Sicilie.

Senyor molt Excellent.

Per tres letres en diverses lochs fetes he avisada vostra Senyoria de tot ço que occorria en aquestes parts. E per ço la present no sesia sino per certificar aquella com per tres o quatre homens quis dihen endressadors alias perturbardors del negoci deles remençes dir sia conduits per alguns senyors de aquells no zelants lo benefici publich ni axi poch la exaltacio de vostra corona se pararia orella en scoltar hun partit quels es mogut per diputats e XXVII ques concordassen ab los dits senyors de aquells havents fetes certes profertes als dits tres o quatre que contractassen lo dessus dit. E aço per star segurs de la oppinio e fama que per alguns ses mesa en la terra dients que vostra Senyoria volria convocar los homes de remença per castigar e fer ço que en aquella plagues e moltes altres coses se dien demants de intencio que vostra Clemencia nos ha notificada per moltes voltes a Jaume Ferrer e a mi les quals per squivar prolixitat sparem stesament narrar a vostre Senyoria quant present li sia. E per ço Senyor com ja essent jo en Gerona e en molts ajusts e consells he tenguts en

Digitized by Google

aquell bisbat e a tots los altres ço es Vich e Barchinona me so sforçat per mes forces en conservar los bons en llur bona oppinio e en retraure los qui la havien contraria de tota error e mal proposit e reduirlos a la justa raho ques pertany he deliberat de no partir daci majorment que los qui son stats elegits per lo bisbat de Gerona no volen que partescha pero vostra Senyoria sens ells qui pens Deus ordonant seran aci dins tres o quatre jorns. Senyor yo he dit en los dits parlaments quant se tenien que pus que los dessus dits diputats e XXVII venien axi deliberats en ferlos dar lo que fins aci los dits homens han demanat per entrar hu ab la llur, que ells devien scoltar e ja quina oferta los fora feta e segons ells veurian si respondrian. Empero tota via quesque diguessen parlassen ni praticassen que en tot e per tot sia consultada vostra Senyoria si cas era que vinguessen en algun terme de conclusio e aço per no restar ingrats a la corona reyal per mija de la qual han hagut llur justicia clara e no de partir segons de aquella tant per lo que han ofert e son obligats en los LXIIII Mil florins com en la voluntat e bona naturalesa e innata fidelitat en que tots temps son stats e han perseverat envers llur Rey e Senyor. E ells hanme feta de resposta com nuncha se volen departir de aquella ans volen star e perseverar en lo que totstemps son stats. E de aço Senyor vos fas cert per lo que se me han dit perque Senyor vostre Senyoria no fos informada sinestrament del cas dessus dit he volgut fer la present a aquella per avis e consolacio vostres. Encara man pre-

Digitized by Google

gat los qui son vuy en Barchinona per scoltar dit parlament que ells no volen res hoyr que yo no sia present e que ells me hauran salconduyt en poder entrar en dita ciutat anant stant e tornant per que nom fiu en nengu. Si veig los dits afers succehir be e a bona fi del que dessus he dit tant per lo servey de vostra reyal persona quant per lo benifici publich e repos de la terra yo acistire en aquells lla hon no nom detendre gens hun dia ni una hora que ab los qui son stats elegits per los del bisbat de Gerona e encara si venen los de Vich e Barchinona de anar a vostre Senyoria ab ells o sens ells per fer a aquella relacio a bocha pus stesa car nou gos tot comanar a la ploma. La qual Laltisme conserve en stament de gracia per lonch temps. Scrita en la parroquia Dorta prop Barchinona a XIII de maig. — Senyor. — De vostre Senyoria humil vassall e sotmes qui besant vostres mans en gracia e merce de aquella se recoman. — Jacme Serroli.

Als molt reverend magnifichs e honorables senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. Per quant hir que fou divendres per hun servidor den Bernat de Marimon qui passava la via de Çaragoça e apres de aquell lo dit jorn per Narinyo scriva de manament concordablament jo e los de mon consell fom avisats com dijous prop passat per occasio de

Digitized by Google

certes diferencies qui la nit passada eran stades entra la Senyora Reyna e nostres embaxadors dins la vila de Agualada de la dita vila eren partits tant grant mati que lo dit Arinyo exint de mati de la vila de Apiera troba aquells qui entraven en aquella. E en apres lo dit Arinyo fent la via daquesta ciutat troba la Senyora Reyna que passava a Muntbuy fent la via dels dits embaxadors dient lo dit Arinyo ensert com la Senyora Reyna cavalcaria ab deliberacio que sino trobava los dits embaxadors passar fins la via de Sant Cugat e aposentanse aqui les quals noves hagudes e haguda collacio e intelligencia ab los pahers e prohomens daquesta ciutat e tots concordablament som donats en aquest parer de tencar portals veure viandants e los qui passaven hoc e registrar letres de quis vulla fossen generalment comprenent tota persona per quant se orehia hoides tals noves que tot lo ques dehia de concordia fins en aquella jornada axi com de present se creu e encara en lo sdevenidor esser no res. E per ço esser ates hun correu vuy dada de la present que podien esser quatre hores apres mig jorn qui venia de Roma fent la via de Arago e de Castella es stat per mi aturat e les sues letres hagudes a ma mia aquelles he registrades les quim parien sospitoses entre les quals he trobats dos plechs e en aquella forma e manera que per vostres grans reverencies e magnificencies seran vistes e trobades les quals registrades he vistes com dit he he deliberat aquelles trametraus ab lo correu pus prest que he pogut haver per quant me par lo negoci en les dites letres contengut e

Digitized by Google

mencionat o importa. E per que en la una de les dites letres ha menuio de mossen Vilamari segons veure poreu vos tramet dins la present hun translat de la licencia a ell per lo Senyor Rey donada de capitenejar deu galeres segons veure poreu la qual dies ha tenia e per oblit nons havia trames. Mes vos tramet hun translat de una letra que lo Rey fa al visrey mestre de Muntesa e Johan Ferrandis la qual vuy de mati fou pres. Mes una altra letra dreçada a micer Salmonia per En Fornells quim semble es en lo coble den Serroli. E ab tant mossenyors molt reverend e magnifichs la Trinitat Sancta sia vostra proteccio e guarda. Dada en Leyda a XXIII de maig any Mil CCCCLXI. — Prest al que ordonareu lo veguer de Barchinona.

En la propia sesion del dia 24, los señores Diputados mandaron escribir las siguientes cartas.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de la ciutat de Vich.

Molt honorables e savis senyors. Jatsia la Senyora Reyna hagues deliberat a suplicacio de aquest consistori e de la ciutat de Barchinona aturar en Martorell empero per indisposicio de sa persona ha convengut loch donar la sua Senyoria vage en Caldes de Montbuy qui es tant de aquesta ciutat quant Martorell per que avisantvos de les dites coses vos pregam e encarregam que si algu per part de la dita Senyora anava

Digitized by Google

aqui per qualsevol raho siau be attents en lo que dit sera e molt mes en lo respondre haventvos en totes coses ab aquella virtut unitat e discrecio que fins aci loablament haveu acustumat e de vosaltres se spere. Certificantvos havem bona sperança que los negocis concernents Deu volent pendran bona conclusio. E tingaus la Sancta Trinitat en vostra proteccio. Dada en Barchinona a XXIIII de maig del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona prests a vostra honor.

Als reverends e magnifichs mossenyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Reverend e magnifichs mossenyors. Vostra darrera letra havem vuy reebuda per mossen Viladamany e aquell hoyt a ple dolemnos grantment de la indisposicio de la Serenissima Senyora Reyna e del mal aleujament de aqni. E per ço desijants sempre plaureli en tot lo quens es possible e sublevar la sua Excellent persona de congoixa e desayre havem deliberat la sua Senyoria segons desige se vage aposentar en la vila de Caldes de Montbuy. La qual diste de aquesta ciutat quant Martorell. Asistant adonchs ab la sua Senyoria recomanau nos sempre en gracia e merce de aquella suplicant humilment prenga ab bon comport la stada alli e prestament vulla entrar en la materia e dar compliment a aquella com per molts respectes sia molt neceesari squivar tota dilacio. E sia lo bon

Digitized by Google

Jhesus vostra proteccio. Dada en Barchinona a XXIIII de maig del any Mil CCCCLXI.— A. P. abat de Montserrat.

De aquesta matexa deliberacio son stats los consellers e consell de XXXII de aquesta ciutat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat prests a vostra honor.

Al molt magnifich mossen Francesch Lobet embaxador del Principat de Cathalunya.

Mossen molt magnifich. Vostra larga letra hair scrita en Perpenya havem reebuda per la qual largament som avisats axi del metiment dels dos homens en les galeres de mossen Vilamari com de les altres coses. Comendamvos grantment del bon recapte que donat haveu en les coses queus son stades comesas. E per quant lo dit mossen Vilamari ha lexats anar los dits dos homens vos ne fem lo present avis. Daqui avant reebuda la present podeu partir per venirvosne aci hon vos haveu necessari. Dada en Barchinona a XXIIII de maig del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat prests a vostra honor.

Digitized by Google

25 DE MAYO.

Presentóse el Señor Primogénito á los Diputados, con el objeto de que se solicitara á la Reina la contestacion de los capítulos que se le habian enviado, y para que determinaran lo que se habia de hacer, en caso de un rompimiento ó de una gran dilacion; en vista de lo que, se acordó enviar, de nuevo, otra embajada solemne, consultándolo antes, empero, con el Concejo de la ciudad.

26 DE MAYO.

Aprobada por el Concejo de la ciudad la consulta que le hicieron los señores Diputados pasóse al nombramiento de la embajada, y á tal objeto fueron elegidas diez y ocho personas.

El mismo dia se recibieron y fueron expedidas respectivamente las cartas que se hallan á continuacion.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Aplegat lo correu digmenge a vespre a

Digitized by Google

la miga nit en Martorell per lo qual fonch significada vostra deliberacio que la Senyora Reyna vingues en aquest loch de Caldes ló diluns mati la dita Senyora deliberara partir ab tot que fonch gran dia per quant dix se era mal sentida en la nit e parti dejuna ab proposit de dinarse en Terraça e venir dormir en aquest loch. E passant al dit loch de Tarraça los homens del loch hagueren tanquades les portes e no permateren que sa Senyoria intras dins e axi convingue la dita Senyora venir en aquest loch en lo qual vingue tant fathigada per la longa tirada e per la festa del dia e per caminar tant en deju que aquell vespre apres menjar no feu alre que retraures per reposar e axi no poguem haver audiencia per fer nostres supplicacions e instancies acustumades. Vuy per lo mati fins a la hora de dinar son stats ab la dita Senyora Reyna los embaxadors de Valencia los quals han pres comiat de sa Senyoria e partexen de aci. Apres dinar nosaltres som stats a la porta de la cambra de la dita Senyora sperants que sa Senyoria hagues dormit e axi prest com ses levada li es stat significat nosaltres esser aqui e donada per la Senyoria sua a nosaltres audiencia la havem ab molta instancia supplicada fos de merçe sua donarnos la resposta tant desijada e que aço no prengues pus dilacio la qual portava als afers molts inconvenients. Sa Senyoria nos ha respost que a nit indubitadament ha esser aci lo correu per lo qual ha consultat lo Senyor Rey e que no pot alre portar sino beneplacit seu e que axi dema Deu volent sa Senyoria nos comunicara lo que porta

Digitized by Google

del dit Senyor e que suportassem aquest poch spay per que sa Senyoria no fos vista fer aço altrament sino ab total ordinacio de la Majestat del Senyor Rey de que havem volgut certificar les reverencies noblesès e magnificencies vostres perque del passament de aquesta jornada nos maravellen. Les quals la Sancta Trinitat tinga en saguarda. De Caldes a XXVI de maig any Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat.

Al honorable En Miquel Vives defenedor dels drets de las generalitats del Principat de Cathalunya.

En Miquel Vives. Nosaltres enviam XVIII persones apparellaulos posada per sta nit que sia bona e hajen bon recapte car de diners tant tost ne hauren. Dada en Barchinona a XXVI de maig del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

A vostra Excellencia enviam per misatgers nostres ultra los qui ya son aqui los reverends egregi nobles e magnifichs larchabisbe de Terragona bisbe de Vich abat de Poblet abat de San Johan Çes Abadesses mossen Miquel Periç canonge sindich del capitol de Leyda micer Johan Çaplana canonge de Barchinona lo egregi nobles lo comte de Modica lo vezcomte Dilla mossen Dalmau de Queralt En Felip Albert don-

Digitized by Google

zell mossen March dez Lor cavaller En Pere Benet Splugues donzell mossen Luis Xatanti conseller de aquesta ciutat mossen Johan Agullo paher e sindich de Leyda Francesch Pericoles sindich de Perpinya mossen Francesch Burgues ciutada e sindich de Tortosa En Jaume Tallada sindich de la vila de Cervera En Gabriel Puig ciutada e sindich de la ciutat de Manresa per dir e explicar a vostra Altesa algunes coses de part nostra. Per ço tant humilment com podem suplicam a aquella li placia dar fe a aquells e als qui ja son aqui enviats a vostre gran Senyoria segons es dit plena fe e creença en tot lo que de nostra part diran e explicaran a vostra Excellencia axi com si per nosaltres era dit e explicat. E sia molt alta e molt excellent Senyora la Sancta Trinitat guarda e proteccio de vostra Excellencia la qual nos man ço que li sia plasent. Scrita en Barchinona a XXVI de maig del any Mil CCCCLXI. — Senyora molt Excellent. — De vostra Altesa humils subdits e vassalls qui aquella humilment se recomanen. — Los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona. — A la molt alta e molt excellent Senyora la Senyora Reyna.

Dirigitur vicario Barchinone.

Mossen molt magnifich e molt honorable. Per certs sguards que no curam axi explicar nosaltres havem donada licencia de anar e venirsen de aqueix exercit Nanthoni Lobet apuntador e conestable de XXV ho-

Digitized by Google

mens de aqueix dit exercit. Per queus dehim e encarregam que al dit Lobet jaquiats partir de aqui e anar ahon se vulla donant empero home en loch seu qui sie suficient en dita conestablia e noy haja falla com sia aquesta nostra intencio. Dada en Barchinona a XXVI de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

27 DE MAYO.

Marcharon, en este dia, el señor Arzobispo, el obispo de Vich y los demás embajadores á la villa de Caldes, para ver á la Señora Reina.

Siguen las cartas que los señores Diputados mandaron expedir en esta sesion.

Als molt honorables e savis senyors los consellers de Vich.

Molt honorables e savis senyors. Per lo vostre honorable sindich havem sabut com vosaltres haurieu algun dupte si la Senyora Reyna passava per aqueixa ciutat com vos haurieu en la sua recepcio. A la qual cosa vos responem que nostra intencio e de aquest consell es que si la dita Senyora Reyna per ventura passara per aqueixa ciutat sia per vosaltres rebuda ab la honor e reverencia ques pertany e haveu acustumat

Digitized by Google

com a Reyna e Senyora nostra. Tota via deveu star molt attents e recelosos que noy entras gent quius pogues fer o tractar algun dan o novitat fahentho cautament e discreta segons de vosaltres se pertany e confiam e entro aci virtuossament e loable haveu acustumat. Pensau que si res occorrera de que deguesseu esser avisats vostre sindich entre axi com es la raho en tots los consells de aci e es tal persona que no seria negligent avisarvosne e fer hi lo degut. E sia molt honorables e savis senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XXVII de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona a vostra honor prests.

Als molt honorables e savis senyors los consols de Manresa.

Molt honorables e savis senyors. Nostra intencio e voluntat es que si la Senyora Reyna venia aqui sia rebuda per vosaltres ab aquella honor e reverencia ques pertany e haveu acustumat axi com a Reyna e Senyora nostra. Tota via stau attens e recelosos que alguna novitat de gent quius pogues fer dan noy entras ni tractas res contra la ciutat haventveshi cautament e discreta segons de vosaltres confiam. Dada en Barchinona a XXVII de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya et cetera.

Digitized by Google

Dirigitur vicario Barchinone.

Mossenyor molt magnifich e molt savi. Jatsia haguessem deliberat que la gent axi de cavall com de peu qui es aqui de aquest exercit no stiguessen aqui sino per tot lo present mes de maig per certs sguards que no curam aci explicar haurem molt plaer que doneu orde que la dita gent fos retenguda per alguns poch dies passat lo dit mes entro que de nosaltres haguesseu altra deliberacio la qual Deus volent prestament entenem a fer oferintlos de nostra part que per los dies que restaran los farem pagar lo sou quels ne tanyera. Haveuvos segons de vos confiam. Dada en en Barchinona a XXVII de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya et cetera.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Nosaltres scrivim a mossen lo veguer de aci qui es president en aqueix exercit que per certs sguards que no curam aci explicar treball e don orde que la gent de cavall e de peu qui es aqui sia retenguda per alguns dies passat aquest mes entro que per nosaltres sia altrament deliberat la qual deliberacio Deus mediant prestament se fara. Pregam e encarregamvos que en aço vullau ab lo dit veguer treballar. E sia molt honorables e savis

Digitized by Google

senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XXVII de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona a vostra honor prests.

28 DE MAYO.

En la sesion de este dia se tomó la siguiente deliberacion.

Per quant en dies passats los senyors diputats e lur consell fou deliberat ques fos tallat e boscat lenyam per XXIIII galeres e axi es stat dedubit en efecte e del dit lenyam nes stat tallat e boscat una gran part en terres e possessions cultivades e en les quals ha splets de blats quis perdrien si la dita fusta o lenyam prestament no sen trahia e laltre lenyam es tallat en bosch e erm. E los senyors del dit lenyam specialment de les dites terres e possessions fan gran clamor que no son pagats. E hauda informacio qual sera pus profitos pagar tot lo dit lenyam e lo dan donat per aquell als pagesos de qui es o ferlo alleujar enginyar e aportar a la draçana del dit General ses es trobat ab veritat esser pus util e honoros al dit General pagar lo dit lenyam e ferlo alleujar enginyar e tirarlo a la dreçana que no solament pagarlo e lo dan per aquell

Digitized by Google

donat e leixar lo dit lenyam als dits pagesos. Per ço es deliberat lo dit lenyam sia stimat e pagat dels bens del dit General per En Pere Steve dreçaner del dit General. E apres sia fet alleujar enginyar e tirar a la dita dreçana a fi que en aquella en algun bon loch sia conservat en la qual stima del dit lenyam e dan donat per aquell lo dit Pere Steve dreçaner haja algunes persones expertes en semblants coses qui juren en poder dels diputats be e leyalment stimar e aconsellar en lo pagament del dit lenyam.

Presentáronse, en la propia sesion, los embajadores de Valencia que venian de ver á la Reina, quienes, por conducto del jurisperito Jaime Garcia, dijeron, que, en atencion á ser de gran peso el contenido de los capítulos presentados, no se atrevian á intervenir sin licencia de sus principales, y por consiguiente habian determinado volverse; y como esta respuesta diese lugar á sospechas, (sin embargo de haberles dicho el señor abad que fuesen en hora buena,) y se viese claramente una contradiccion en su modo de obrar, resolvióse nombrar una comision, despues de consultarlo con el Señor Primogénito y el Concejo de la ciudad, para que, en atencion á que era próxima la respuesta de la Reina, suplicasen á dichos embajadores que suspendiesen la marcha hasta ver como concluia el negocio.

Siguen las cartas que se recibieron, y otra que mandaron escribir los señores Diputados.

Digitized by Google

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e savis senyors los diputats del General e consell llur representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e savis senyors. Huy de mati entre les X e XI hores per la Illustrissima Senyora Reyna precedent hun compost rahonament per sa Excellencia de paraula fet es stada donada en scrits a la capitulacio a la dita sua Excellencia en Vilafrancha presentada. E per quant era gran dia e sa Senyoria encara no havia menjat fonch nostre parer no la detenguessem de longues rahons mas que apres dinar fossen ab sa Senyoria insistint en algunes coses circa la materia del negoci per benifici de aquell e axi ho ferem Deu volent e ab tot lo que haurem hagut de sa Senyoria inseguint la forma de nostres instruccions partirem e haureunos aqui dema permetent nostre Senyor Deu. Lo qual haja les reverencies nobleses e magnificencies vostres en sa continua guarda. Feta en Caldes de Muntbuy a XXVIII de maig any LXI.

La present vos placia comunicar als senyors de consellers de aquexa ciutat per quant los embaxadors llurs referintse a la present no scriuen. — A tota vostra ordinacio prests los embaxadors vostres.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e sa-

Digitized by Google

vis senyors los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e savis senyors. Vuy demati circa les X hores los embaxadors del Senyor Primogenit e nosaltres e los de aquexa ciutat ensemps arribam en aquesta vila e descavalcam a la posada de la Senyora Reyna per fer reverencia a la Serenitat sua a la qual nos presentam e besada la ma e dites recomendacions significam esser tramesos a aquella sobre algunes coses explicadores a la sua Altesa la hora que li plagues audiencia donar. Fom rebuts per la dita Senyora ab molta benignitat e humanitat e per quant era gran dia assignans per audiencia lo dia mateix apres menjar e dormir. La qual hora tots ensemps dits embaxadors som stats a la sua Altesa e repetides les dites recomendacions e donades per quiscuns les letres de creença apres la explicacio feta per los embaxadors del dit Senyor Primogenit de lur embaxada per nosaltres embaxadors vostres per orga del senyor archabisbe es stada explicada la nostra juxta forma de vostres instruccions. La qual hoida la dita Illustrissima Senyora molt humilment ha respost haver grandissimo plaer de la venguda nostra per sa Senyoria poder dir lo que porta de la Majestat del Senyor Rey que son tals coses de les quals indubitadament creu que vosaltres e nosaltres e tot lo Principat restarem contentissimos e que succehiran e setisferan al vot e desig de quiscuns. E que es veritat que la nit passada la Senyoria sua ha cobrat lo cor-

Digitized by Google

reu que havia trames consultant lo Senyor Rey per lo qual sa Majestat li respon es contentissima les dites coses esser comunicades aci o en altra qualsevol loch hon a vosaltres sia plasent. E axi la dita Senyora nos ha dit esser molt voluntaria metre aço en obra e exequucio pero que per millor orde de la casa ha esser diferit fins dema de mati ço es apres missa dita de continent sens pus tardar. La qual hora nos ha assignada per esser ab sa Senyoria per aquesta raho. E aço es lo fet en aquesta jornada de que havem volgudes certificar les reverencies nobleses e magnificencies vostres les quals guarde la Sancta Trinitat. Feta en Caldes a XXVII de maig any LXI.

Los embaxadors de la ciutat han explicat semblantment e han haguda consemblant resposta. Placiaus per aço comunicar als consellers la present. — A tota vostra ordinacio prests los embaxadors vostres.

Al molt honorable mossen Thomas de Carcassona cavaller diputat local de Leyda.

Molt honorable mossen. Jatsia ab letra nostra dada a VIIII del present mes haguessem scrit al honorable En Johan Ferrer pagas an Ferrando de Bolea lo sou de sis rocins e dos genets que diu ha tenguts en aqueix exercit tot aquest mes corrent ara volem que vos prengau informacio vertadera si lo dit En Ferrando de Bolea ha tenguts los dits sis rocins e dos genets complidament tot lo dit mes de maig e certificaunosne de continent per vostra letra. Dada en Barchinona

Digitized by Google

a XXVIII de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

29 DE MAYO.

Presentáronse los últimos embajadores enviados á la Reina, para hacer relacion extensa de cuanto habia ocurrido con la dicha Señora, y, al objeto, fué leido por dos veces el escrito que esta les habia entregado, del que se sacaron copias para algunas universidades que las solicitaban con grande instancia; acordándose enseguida que las ocho personas señaladas para este negocio examinasen el escrito y diesen su dictámen, para hacer lo que se creyese mas conveniente.

En la sesion de la tarde del mismo dia se informó á los embajadores de Valencia, de cuanto habia acontecido, á cuyo fin, los Diputados y Consejo se encerraron con ellos en un cuarto, donde les fueron leidas las instruccienes, cartas y demás documentos relativos á este negocio, así como el escrito de la Reina, que sigue á continuacion.

La serenissima Senyora Reyna axi com aquella qui no altrament ama e extima lo Principat de Cathalunya ciutat de Barchinona e cathalans que si tots li fossen fills.

Considerants los innumerables dans e inconvenients

Digitized by Google

que no solament al dit Principat mas a tota la cosa publica dels regnes e terres de la Majestat del Senyor Rey e seus de la ruptura o dilacio de concordia se porien seguir e cogitant e essent certa del gran amor devocio e fidelitat que los dits cathalans al dit Senyor e a sa Excellencia porten perque coneguen que no es menys la confiança e bona expectacio que la dita Majestat e ella han en ells. Vist que los missatgers a la dita Senyora tramesos qui de present aci son han mostrat no esser contents de las respostes a aquells donades en scrits ultimament ne esser volguts intrar en pratica ne venir a particularitat alguna com diguessen no haverne comissio de sos principals. Desigant summament la concordia e complaure als dits cathalans la dita Senyora Reyna puix ha poder bastant de la Majestat del dit Senyor per acte publich rebud per Pedro Doliet notari prothonotari de la dita Senyora Reyna. Es contenta e axi ho promet en sa bona fe reyal anarsen a Barchinona ensemps ab los dits missatgers e alli atorgar e fermar totes aquelles coses que per los diputats e consell del dit Principat de Cathalunya entreveninthi la dita ciutat de Barchinona li seran consellades circa les coses capitulades e demanades e respostes axi per la Serenitat dels dits Senyors Rey e Reyna com per part del dit Principat. E per cosa o occasio alguna que excogitar se pogues no contravendra o recusara ab tot efecte complir ço que per ells li sera consellat dins spay de tres jorns continuament comptadors del dia apres que li sera donat lo dit consell. Confiant de la prudencia bondat e virtut e no

Digitized by Google

menys de la innata fidelitat e devocio de aquells que miraran e advertiran al honor e dignitat reyal del dit Senyor Rey e sua en totes coses que li aconsellaran e degudament reformaran com sempre sos predecessors e ells loablament e virtuosa han acostumat. E de aço a la dita Senyora Reyna plau esserne feta carta publica.

Lo dessus scrit es copia de la original cedula juxta la qual per la Illustrissima Senyora Reyna es stada feta la prometença e oferta en la dita cedula contenguda e de aquella per manament de la dita Illustrissima Senyora Reyna levada e presa carta publica per mossen Pedro Doliet notari e secretari de la dita Senyora Reyna e per mi Pere Perello notari e scriva e secretari de la embaxada tramesa a la dita Senyora Reyna per part del dit Principat de Cathalunya ço es en lo loch de Caldes de Muntbuy dijous a XXVIII dies de maig any LXI. — Scrit de ma de mi dit Pere Perello hu dels dits notaris.

Se mandó escribir la siguiente carta á los demás embajadores que habian quedado en Caldes.

Dirigitur dominis embaxiatoribus.

Reverend e magnifichs senyors. Per quant en les instruccions hauria paraules retractives de vosaltres haver a venir aci e no poder star aqui fins a dema que es dissapte havem deliberat e es nostra voluntat e in-

Digitized by Google

tencio que en lo nom de Deu romangan aqui entro que en altra manera vos sia scrit e aço no obstant lo contengut en les dites instruccions. Dada en Barchina a XXVIIII dies de maig del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Certificamvos que havem relacio dels embaxadors vostres companyons. — Datum ut supra. — Los diputats del General de Cathalunya e consell llur representants prests a vostra honor.

30 DE MAYO.

Ocupó la sesion de este dia un asunto de interés secundario.

En esta fecha volvieron á marchar los embajadores con el objeto de ver, de nuevo, á la Señora Reina.

Siguen dos cartas, que se recibieron en este dia.

Als reverend venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs ben amats e feels nostres los diputats del General del Principat de Cathalunya e consell lur residents en la ciutat de Barchinona.

La Reyna.

Reverends venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs ben amats e feels nostres. Sabut havem com por causa de la entrada nostra en aqueixa ciutat de Barchinona mencionada en la resposta e

Digitized by Google

scriptura per nos aci ultimament donada als missatgers a nos tramesos per vosaltres insurgiria comocio e tumult en aqueixa dita ciutat de que sab nostre Senyor som stada contristada com nostra intencio tots temps sia stada e es procurar e donar tots temps e benifici a vosaltres e aquest Principat. E axi volents e ab eficacissima cura desixants apartar tot inconvenient e per reposar los animos de tots vos certificam que no solament no voldrem entrar de present en la dita ciutat mes encara sabent que de remenças e altres coses a la nostra inclinacio molt contraries se nos voldria donar algun carrech lo qual nostre Senyor Deu sab ab veritat tal o altre algu en aço no havem per apartar totes occasions e inconvenients e redreçar tots repos e sossech havem deliberat de tornarnos decontinent endarrera a Piera e Vilafranqua. Molt afectuosament vos pregam e encarregam que lla hon sabreu dels dits dos lochs que serem reposada nos trametau una gran e copiosa embaxada e consell de la qual entrevenints los misatgers de Barchinona atorgarem e fermarem tals coses que tots haureu raho e causa de esser be contents circa les coses capitulars e demanades e respostes axi per la Majestat del Senyor Rey e per nos com per part del dit Principat. Confiant de la prudencia bondat e virtut e no menys de la innata fidelitat e devocio de vosaltres e de aquells e tots mirareu e advertireu al honor e dignitat reyal del dit Senyor e de nos axi com sempre vostres predecessors e vosaltres loablament e virtuosa haureu acustumat. E si a vosaltres paria que nostra entrada en la dita

Digitized by Google

ciutat de Barchinona que vos habiam oferta se deja fer som be contenta estarne al parer creat de vosaltres com nostra voluntat es tots temps procurar e donar tot repos e benifici a aquest Principat e a vosaltres com be ho haveu pogut compendre. Dada en Caldes a XXX de maig any Mil CCCCLXI. — La Reyna.

Als molt reverends egregis nobles magifichs e honorables mossenyors los diputats e consell lur representants aquest Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Vuy circa les dues ores apres mig jorn havem hagut missatge de la Senyora Reyna que anassem a sa Senyoria a la qual apres som venguts la dita Senyora nos ha parlat com havia algun avis e sentiment que de la deliberacio per sa Senyoria feta e aqui significada de anar aqui se haurien alguns pensaments e sospites volent dir alguns que sa Altesa seria venguda aci per tenir tractes ab los homens de remença e que la anada e intrada de aqui seria per exequutar e metre en obra algun tracte sobre aço fet de que en aqueixa ciutat hauria varius pensaments e perillosos de algun scandil de la qual cosa la dita Senyora diu star ab molt anog que de aço que sa Senyoria ha fet e fa ab tant santa intencio se leven tant contraris juhis. En tant que pus la sua intencio era e es tant recta e santa a la bona conclusio del negoci volria levar tots aquests pensaments e juys e per aço ha dit que delibera partir e anarsen la via de Vila-

Digitized by Google

francha de Penedes o de Piera havent proposit de aturar aqni fins aqu e sts afers hagen conclusio. E dient que scriura a vosaltres vullau trametre lla alguna solemna embaxada ab la qual lo negoci puixa pendre la desigada fi. E ha pregat a nosaltres la deguessem lla acompanyar. Per nosaltres apres fom un poch a partats e hagut entre nosaltres algun acordi es estat respost a sa Senyoria que attes haviem instruccions e manaments de no partir de açi no podiem alguna co sa respondre a la sua Excellencia sino que ab son bon beneplacit deliberavem scriure e consultar les reverencies nobleses e magnificencies vostres sobre lo que nos havia proposat ha plagut a sa Altesa nostra deliberacio donantnos carrech vos scrivissem que sa Senyoria es deliberada anar a Vilafrancha o a Piera o en altre loch mes remot de Barchinona si volreu o si volreu que vaja aqui o romanga aci de tot stara a vostre consell e ordinacio. Car no desiga alre que ab contentacio vostra e apartats tots sinistres pensaments donar bona conclusio al negoci e que vosaltres vullau trametre la dita embaxada ab la qual lo negoci puixa pervenir a la desigada fi en aquell loch hon a vostre consell e ordinacio sa Senyoria se aturara. En lo fer de la present havem vist praparatori de la partida de la dita Senyora. Som stats ab sa Senyoria per saberne la veritat hans dit que ha scrit a vosaltres significantvos en cert la sua partida e que si romania seria contrariar al que ha dit e axi se dupta que no fos en vosaltres de la mutacio del proposit major sospita e causa de algun avolot o inconvenient lo qual per la vida

Digitized by Google

no volria se seguis e per tolre aço delibera de tot en tot de partir e que a nit dormira a Terraça e puig vosaltres sereu certificats si volreu que atur en Terraça o torne aci o vaja a Vilafrancha o a Piera que tot ho remet a la vostra ordinacio ne hi es per pus sino que levat tot scandil ho meneje ab vostre consell e plaer. E ja levantse sa Senyoria per donarnos licencia nos ha dit que li es fet report que algu levaria juy que sa Senyoria parteix de aci per algun avis ordinacio e manament del Senyor Rey. Hans fet solemna jurament que alguna cosa tal noy ha ne que per pus no parteix sino per reposar aquexa ciutat e tolre tot inconvenient e que vol e desiga la concordia de aquests afers tant com la sua vida e que per aço vol la embaxada e que de la sua voluntat e intencio per obra ho comprobareu. Pregantvos que en lo cami o a Terraça o a Martorell li scrivau de vostra deliberacio. E ab aço la dita Senyora parteix e es ja partida. Resta senyors per vosaltres nos sia scrit nosaltres ja que farem car fins hajam vostra resposta no partirem de aci. Tingaus Senyora la Sancta Trinitat en guarda sua. Feta en Caldes a XXX maig any LXI.

La present vos placia comunicar ab los senyors consellers de aqueixa ciutat per quant llurs embaxadors ab nosaltres ensemps han concorregut en tot aço. E de continent vos placia provehir hajam de vosaltres e de les respostes.—A vostra ordinacio prests los embaxadors.

Digitized by Google

El mismo dia los señores Diputados mandaron escribir las siguientes cartas, entre las que se halla la de la Señora Reina, que se inserta segunda vez, precediendo á la contestacion.

Als molt magnifichs senyors e de gran providencia los justicia jurats e consell de la ciutat de Valencia.

Molt magnifichs senyors e de gran providencia. Vostra letra de creença havem rebuda per los vostres magnifichs embaxadors en la dita vostra letra mencionats los quals havem rebuts e hoits ab aquell amor e honor ques pertany de tot lo que per part vostra nos han volgut dir e explicar e regraciam a les vostres magnificencies quant podem la gran afeccio e voluntat que mostrau en conservar la amor unitat e confederacio que es e deu esser entre aqueixa insigne ciutat e aquest Principat e encara les ofertes de interposarvos e trebellar en totes les coses qui sguard hajen al honor benavenir util e tranquille stat de aquest Principat e poblats en aquell de queus restam no poch obligats. E semblantment nosaltres qui aquest Principat representam vos oferim volenterosament mostrar per obra la nostra afeccio e bona voluntat que havem a interposar nostres traballs a les coses qui sien honor e util de aqueixa insigne ciutat tots temps que lo cas e loch ho requerra. E per quant dels grans afers quals son los que tenim entre mans e de nostra justa empresa sovent se fa variablament report havem summariament informats los dits vostres

Digitized by Google

magnifichs embaxadors dels procehiments e actes per justificacio de la dita nostra empresa fets a la qual speram Deus Omnipotent dara tal fi e conclusio com desigam e que sera a gloria e laor sua e servey molt gran a la Majestat del Senyor Rey benifici repos del Illustrissimo Primogenit e repos e tranquillitat no solament de aquest Principat e poblats en aquell mas de tots los regnes e terres del dit Senyor Rey. E sia molt magnifichs senyors e de gran providencia la Sancta Trinitat vostra proteccio e guarda. Dada en Barchinona a XXX del mes de maig del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit a vostra honor apparellats.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya a la Illustrissima Senyora Reyna.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Rebuda havem en aquesta hora letra de la Illustrissima Senyora Reyna de la qual vos tramatem copia ab la present. E per semblant vos trametem copia de la resposta que fem a la sua Serenitat per la qual veureu nostra intencio e deliberacio. Pregamvos afectuosament placia a vostres reverencies e savieses seguir la dita Senyora e anar en aquell loch hon la sua Altesa elegira e se reposara tant vosaltres qui de aci son partits quant los qui a Caldes eran romasos e

Digitized by Google

prosseguireu los negocis juxta la informacio que de aci haguda havieu. Ab lo present correu ha una letra del Illustrissimo Senyor Primogenit pera sos embaxadors. E sia molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors la Sancta Trinitat en guarda vostra. Dada en Barchinona a XXX de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor prests.

Als reverend venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs ben amats e feels nostres los diputats del Principat de Cathalunya e consell llur residents en la ciutat de Barchinona.

La Reyna.

Reverends venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs ben amats e feels nostres. Sabut havem com per causa de la entrada nostra en aqueixa ciutat de Barchinona mencionada en la resposta e scriptura per nos aci ultimament donada als missatgers a nos tramesos per vosaltres insurgiria comocio e tumult en aqueixa dita ciutat de que sab nostre Senyor som stada contristada com nostra intencio tots temps sia stada e es procurar e donar tot repos e benifici a vosaltres e aquest Principat e axi volents ab eficacissima cura desijants apartar tot inconvenient e per reposar los animos de tots vos certificam que no solament no volrem entrar de present en la dita ciu-

Digitized by Google

tat mas encara sabent que de remençes e altres coses a la nostra inclinacio molt contraries se nos voldria donar algun carrech lo qual nostre Senyor Deu sab ab veritat tal o altre algu en aço no havem per apartar totes occasions e inconvenients e redreçar tot repos e assossech havem dellibrat de tornarnos de continent en darrera a Piera o a Vilafrancha. Molt afectuosament vos pregam e encarregam que lla hon sabreu dels dits dos lochs que serem reposada nos trametau una gran e copiosa embaxada a consell de la qual entrevenints los missatgers de Barchinona atorgarem e fermarem tals coses que tots haureu raho e causa de esser be contents e circa les coses capitulades e demanades e respostes axi per la Majestat del Senyor Rey e nos com per part del dit Principat confiant de la prudencia bondat e virtut e no menys de la innata fidelitat e devocio de vosaltres e de aquelles e tots mirareu e advertireu al honor e dignitat reyal del dit Senyor e de nos axi com sempre vostres predecessors e vosaltres loablament e virtuosa haveu acustumat. E si a vosaltres parra que nostra entrada en la dita ciutat de Barchinona que vos haviem oferta se deja fer som be contenta starne al parer e record de vosaltres com nostra voluntat sia tots temps procurar e donar tot repos e benifici a aquest Principat e a vosaltres com be ho haveu pogut coneixer. Dada en Caldes a XXX de maig any Mil CCCCLXI. — La Reyna.

Digitized by Google

Serenissima molt excellent e virtuosa Senyora.

Ab humil reverencia havem rebuda una letra de vostra Altesa feta vuy en Caldes per la qual vostra Serenitat moguda per reports e informacions hagudes sobre la entrada en aquesta ciutat e aturada en la vila de Caldes significa a nosaltres la deliberacio de dita Serenitat esser que per tolre totes causes de sospites e parlaments enten anar a Piera o Vilafrancha aon ordona tremetam embaxada per orde donar en la conclusio dels negocis quis tracten. E jatsia Senyora molt Excellent les coses reportades a vostra Altesa segons lo moviment sien molt mes en lo report o informacio que no son en esser pero pus a vostra Excellencia es contentament axi ordonar ho havem a molta gracia car a present no es vist expedient al servey de la Majestat del Senyor Rey e de vostra Altesa e benifici de aquest Principat lo entrar en aquesta ciutat. E per ço suplicam humilment al plaer e bona contentacio sia merce sua axi ordonarho e a efecte dedukir com en dita letra es contengut e ab molta confiança speram. E per quant abans de la recepcio de la dita letra haviem ja tramesos embaxadors a vostra Altesa qui fahien la via de Caldes scrivim a aquells seguesquen vostra Altesa en aquell loch que elegira e se reposara. E alli expliquen a vostra Serenitat lo que han en comissio. Supplicam a vostra Altesa li placia quant pus promptament se puixa donar efecte a la votiva e desigada conclusio dels negocis que occor-

Digitized by Google

ren. E sia la Sancta Trinitat en proteccio e guarda de vostra Serenitat. La qual nos man lo que li sia plaseut. Scrita en Barchinona a XXX de maig any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — De vostra alta Senyora humils vassalls et cetera. —Los diputats del General e consell et cetera. — Dirigitur domine Regine.

1.° DE JUNIO.

No hubo sesion, por tener que ocuparse los señores Diputados de otros asuntos de la Generalidad.

Siguen las cartas que se recibieron en este dia.

Als molt reverend magnifichs e honorables mossenyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. Per vostra letra de vint e set del present so avisat haveu molt a pler se done orde aquests sinchcents homens e sinquanta rossins sien per mi retenguts per alguns pochs dies ab sperançes e paraules bones fins tant per vosaltres siá feta deliberacio contraria a la que feta haviau de no dar pus sou passat lo present mes. E jatsia ans de haver rebuda vostra letra jo fos ja en congoixa de poderlos assegurar e donarlos paraules per quant entre ells era ja fama de vostra deliberacio

Digitized by Google

dients moltes rahons. No menys he hagut afer de reposarlos de present per esser pus prop de la fi e terme del dit mes specialment que noy havia nengun dells qui no hagues servit qui set qui vuyt qui deu e dotze jorns de buyt e ara en temps de messes e de guany servir sens neguna paga sino ab sperança de esser pagats e que havien despes quant tenien e que no sabian de ques visquessen. Quant puch e pore treballare en reposarlos pus los fassa segurs que hauran sou per lo mes qui ve quim par joch forçat per la gelosia en que stich tots nom lexassen e jo sols restas ab les banderes en la present ciutat. E per quant aquest sou hi tot laltre qui ses donat fora Barchinona ses donat per En Johan Ferrer he pensat dirlos com per occupacions vostres aqui la partida den Johan Ferrer per acordar a ells e ferlos emprestança ses haguda a diferir fins diluns o dimarts primer vinents e axi que no dubtassen car encara que lo dit Johan Ferrer no fos aci sino dins tres o quatre jorns dins lo mes de juny per lo qual deman venir los diners jo ere content comensassen comptar sou lo primer del dit mes de juny primer vinent e que de aço jo los feya sagurs sens dubte algu hi en aquesta manera jo los he reposats hi creu jo se asseguraran. Per ço placiaus mossenyors molt reverends e magnifichs lo dit Johan Ferrer expedir e prest daça trametra ab diners e lo que mester sera com a mi sia forçat ferlos fer emprestança al diputat local de X o XII florins per conestablia per mes asegurarlos e tenirlos ligats. Mes senyors molt reverend e magnifichs per quant la con-

Digitized by Google

vocacio del comdat de Ribagorça es serta e mes com lo Senyor Rey sen va a Seragossa e sera dema Deus volent. Los pobles de aquesta ciutat stan pus sglayats que dir nos pot de que los pahers han volgut ajusta son consell general los haja trames micer Stopinya per lo qual ensemps ab hun paher son stat pregat volgues trametra duas spias la via del Rey de les quals la una vingues e laltra restas e tornas alla e de aço los pahers me pregaren molt. Jo vehent que lo cami daci a Çaragoça no es tant lonch com fora daci en Navarra son stat content per ajudar a metre ells en repos per que siaus avis. Vostres letres axi la mia com dels pahers de Leyda derrerament rebudes han lavada a mi forma de molt bones paraules en aquests acordats per quant nols he poguda mostrar vostra letra en lorda en que sta e als pahers de àquesta ciutat en molta congoxa per quant los del consell general han volgut veure aquella en lo qual son tants e de tantes condicions que corre gran perill mes pratichas e paraules sien cregudes hi axi placiaushi atendre per altres vegades. E ab tant senyors molt reverend e magnifichs la Trinitat Sancta sia vostra proteccio e guarda. Dada en Leyda a vint e nou de maig any Mil CCCCLXI — Prest al que ordonareu lo veguer de Barchinona.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Digitized by Google

Molt reverend e magnifichs senyors. La present sera per certificar vostres grans reverencies e magnificencies com entre letres que hun home de passada he trobada una letra que mossen lo vicecanciller fa a la Senyora Reyna la qual es de la tenor seguent. A la molt alta e molt Excellent la Senyora Reyna. Senyora molt Excellent. Nova certa havem aci com lo Senyor Rey havia delliberat de combatre . . . . . e los qui eren dins no han sperat lo combat se fes ans han promes de donarse . . . . per tot lo jorn al Senyor Rey sino hauran hagut secors e no es possible lo hajen segons dehien los qui hi son stats car los passos son dificils dentrar e lo Senyor Rey quis troba ab D.CCC cavalls e IIII mil pahons nostro Senyor per la sua infinida clemencia li don victoria el torne prest ab salut com vostra Excellencia desiga mes se diu que son entrats en Navarre VIII mil homens del comte de Foix entre peu e de cavall. Mes Senyora molt Excellent la ciutat de Çaragossa delibera passat per consell de trametre al Senyor Rey trescents ballesters axi que per gracia del bon Jhesus totes coses succeixen de bo en millor e noy ha restat home de condicio no haja seguit lo Senyor Rey. Ara resta placia al bon Jhesus vulla dirigir vostra virtuosa Senyoria e confiam de la sua infinida clemencia que ho fara pus la guarda proseguida per vostra Excellencia es justa. De Çaragoça a XXV de maig del any 1461. — Senyora molt alta. — De vostra Senyoria humil vassall e sotsmes lo vicecanciller del Senyor Rey e vostre. — Pages.

La qual letra no obstant faent la present es ates

Digitized by Google

hun correu del qual e registra un plech qui va dreçat al maestra de Muntesa dins lo qual he trobat trelat de una letra la qual vos tramet en que segons lo qui scriu mereix de lin poder dar fe del que ell scriu quis vulla que vulla rahonar lo contrari. Hir es passat un correu a vostres reverencia e magnificencies. Los pahers e consell daquesta ciutat me feren anar a ells per parlar de moltes coses de les quals volien consultar e comunicar ab mossen lo veguer nostre. Entre les altres volien que segons los ere ofert per vosaltres mossenyors quant mester haguessen que yols fes pagar dues spies per la ont es lo Senyor Rey de les quals la una vingues laltra restas alla. Per no tardarnos tant han cridat ses hagut a fer per ço com dona Olionor de Castro los ha avisats largament del contengut en aquella letra que don Felip ha rebuda per lo derrer correu haveu rebut nostre. Perque he delliberat avisarvosne a fi que sius plau sia fet. Axi sera fet sino per altres voltes guardarhiem millor. Tot ço quis fa es per mils servir vostres reverencies e magnificencies les quals me manen tot quant los placia ordenar e en gracia dels quals molt me recoman. En Leyda a XXVIII de maig 1461. — Mossenyors del qui es prest servir vostres reverencies e magnificencies qui a vosaltres molt me coman. — Bernart de Stopinya.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e savis senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Digitized by Google

Molt reverends egregi nobles e magnifichs senyors. Huy demati havem rebuda vostra letra ab copia de la letra de la Senyora Reyna e de la resposta per vosaltres a la sua Excellencia feta. Esnos dit ab la dita vostra letra seguiscam la dita Senyora Reyna e anem en aquel loch hon sa Excellencia elegira aturar e reposar. Nosaltres lo vespre passat de continent fom junts aci desempetxam correu a la dita Senyora Reyna scrivintli que li plagues certificarnos del loch hon sa Altesa delliberara aturar. Aquesta hora encare lo correu no es tornat per que sapiam lo loch. Per quant vuy es dia de diumenga hoierem missa e apres de continent nos metrem en cami seguint la viá de la dita Senyora Reyna e farem segons per vosaltres nos es scrit. Per semblant fan los embaixadors de aquesta ciutut e per ço pot esser comunicada la present als senyors de consellers de la dita ciutat per quant ells no scriuen. Ab tant molt reverends nobles e magnifichs senyors la Sancta Trinitat vos haja en guarda sua. De Caldes a XXXI de maig any Mil LX hu. — A tota vostra ordinacio prests los embaixadors vostres.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e savis mossenyors los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e savis mossenyors. Ora tarda a XXVIII del present mes de maig he resebut vostra desigada letra de vint e quatre

Digitized by Google

del dit mes e aquella lesta vos responch que si no fossen los afers del regent la governacio e consols daquesta vila en los quals per vostra part jom so interposat partira mes a mi cove veure los afers qui pesen prou si poran venir a bona conclusio e lo dit regent qui ma vuy fet pregar vulla treballar en lo dit fet e nom anuig e fas compte que en spay de tres o quatre dies sen veura la fi e si nos poden finar Deus volent diluns o dimarts pertre car desig tinch de esser aqui ab vosaltres mossenyors. E la Sancta Trinitat molt reverends egregis nobles magnifichs e savis mossenyors sia la vostra continuada guarda. De Perpenya divendres a XXVIIII de maig any Mil CCCCLXI. —Mossenyors. — Lo qui es prest a vostra ordinacio Francesch Lobet.

Als molt reverend e honorables los senyors deputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends e honorables senyors. Notificam a vostres reverend e honorables savieses com vuy ques compte XXIII de maig ses publicada aci certa crida tocant nostre negoci dels remenses la tenor de la qual no havem pogut percebra ne lo notari de aquesta deputacio local jatsia request ab carta nons en ha volgut dar translat ans per contrari la demanat de nostra requesta e per ço no havem pogut saber sins covea fer algunes coses. Hannos dit que En Bernart Prat de Mata e alguns consindichs nostres son stats devant

Digitized by Google

vostres reverencies faents e instans certs actes los quals nosaltres e la major part de nostres consindichs consellers e principals ignoram amegantse de nosaltres ans com los ne havem demanats nos han callat donantnos aquest fet gran causa de sospita com ells no hagen potestat alguna e a nosaltres sabria greu volguessen decebre vostres reverencies meravellantnos de dit Bernart Prat que ja en dies passats per III vegades per justes causes es stat revocat de tota potestat de dit sindicat e encare ell ab son frare Pere Prat Esteve Guinard e P. Corones no ha cessat ingerirse en nostre negoci contra voluntat de la major part dels sindichs consell e principals nostres les quals coses nos meten en gran pensament. Perque senyors molt reverend e honorables a vostres reverencies suplicam queus placia manar fernos donar translat de dita crida per forma que aquella vista ab nostres consindichs consellers e principals ne pugam conferir ab vosaltres. E sia lo Sant Sperit en proteccio vostra. De Gerona a XXIII de maig del any de la nativitat de nostra Senyor Mil CCCCLXI. — Qui a vosaltres molt reverend e honorables senyors se recomanen. — Johan Rocha Pere Plans Miquel Vidal sindichs. Johan Riard Jacme Bisbe Pere Simon Pages Guillem Coll Jaume Salom consellers de dit negoci poblats en lo bisbat de Gerona.

Digitized by Google

2 DE JUNIO.

Acordóse que de los ginetes y peones que estában con el veguer en Lérida, quedásen solo con este los indispensables de aquellos y aun de los últimos, á quienes se pagase el sueldo del mes de junio, y que los demás fuesen licenciados, satisfaciéndoles únicamente los dias que hubiesen servido.

Además, se dió lectura de una carta de los señores embajadores, que sigue á continuacion.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs e savis senyors los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e savis senyors. Lo dia present seguints la Senyora Reyna juxta forma de vostres instruccions som pervenguts en aquesta vila en la qual la dita Senyora per sa letra nos ha scrit se reposaria e circa les VI ores apres mig jorn havem haguda audiencia de sa Senyoria a la qual ab pertinent reverencia e humilitat es stada explicada la delliberaciò per vosaltres feta ço es que sa Excellencia se volgues contentar per lo present de no intrar en aqueixa ciutat com no fos vist expedient esser al servici del Senyor Rey e de la Serenitat sua ne bebefici del occorrent negoci. E que mes plagues a la sua

Digitized by Google

Excellencia donar obra en la ferma de la capitulacio a la dita sua Excellencia presentada e no portar aço daquiavant per alguna dilacio com aquella no succehis a servey del Senyor Rey e seu abans obris via a inconvenients los quals ab tot studi los cathalans evitar desigaven evadints mes avant que sa Excellencia no volgues insistir circa la dita capitulacio en algunes modificacions com ja per lo replicat fet a les respostes donades per sa Altesa a la dita capitulacio eren stades fetes totes aquelles modificacions que eren stades vistes esser pertinents e degudes al dit servey e benefici e res alre noy afreturava. E fet en apres per los embaixadors de aqueixa ciutat rahonament a la dita Senyora Reyna per lo qual se son adherits e aço que per nosaltres es stat explicat la dita Senyora Reyna benignament nos ha respost que per apartar les sospites e opinions que de la sua intrada se havien aqui concebudes e per evitar tots sinistres e inconvenients ere stada ya contenta sa Senyoria no solament no intrar en la ciutat mes tant apartarsen quant haveu vist e veheu e anar al loch per vosaltres designador segons vos ha scrit per ses letres. E mes avant sobre la forma de la dita capitulacio havie ofert star a vostre consell e de la ciutat confiant de la virtut lealtat e probitat vostra e de tots los cathalans e que axi era disposta sa Senyoria en seguir e per obra complir lo que per vosaltres e la dita ciutat consellat li fora. E que vosaltres vos vullau apartar de consellarla en açc li ere cosa de gran admiracio car no sab que mes avant pogues fer que posarse totalment en vostres

Digitized by Google

braços segons largament haveu pogut compendre per serie de la sua oferta. Pus empero aquella no plau a vosaltres acceptar ha dit sa Excellencia esser solta de la obligacio de aquella. E vist que de vosaltres no pot haver consell diu lo demanara e haura dels qui son aci del consell del Senyor Rey e ab aquells fara delliberacio e donara tal resposta que Deu volent vosaltres e nosaltres e tot lo Principat haurem e haura causa de contentacio molta. De que per nosaltres referides gracies a la sua Altesa sperants segons li havem dit aço se seguescha axi ab tot efecte. E de aço suplicants sa Altesa eficacissimament haguda licencia de la sua Serenitat nos som de aquella agraciats per lo present romanint sa Altesa en la dita delliberacio e nosaltres aquella sperants hoir e axi la instarem de hora en hora. Aço es lo procehit en la jornada present lo qual havem volgut per les presents notificar a les reverencies nobleses e magnificencies vostres les quals la Divinitat conserve. De Vilafrancha de Penedes lo primer jorn de juny any LXI.

La present vos placia comunicar als senyors de consellers de aqueixa ciutat com a casa de tots comuna. — A tota vostra ordinacio prests los embaxadors vostres.

En la misma sesion mandaron expedir los señores Diputados las siguientes cartas.

Digitized by Google

Dirigitur dominis embaxiatoribus.

Molt reverends egregi nobles e magnifichs e honorables mossenyors. Vostra letra havem rebuda feta en Vilafrancha de Penedes lo primer de aquest mes. A la qual vos responem quens plaguera be la Illustrissima Senyora Reyna hagues feta resposta de voler fermar la nostra capitulacio pero puys sa Senyoria respon que haura consell de sos consellers los quals te aqui ab si respondra totalment ne serem contents. E no podem pensar puga haver molta dilacio vos pregam e encarregam que ab molta instancia vullau instar e demanar a la sua Excellencia li placia donarnos la resposta que desigam sens dilacio. Com segons sa Altesa e vosaltres senyors no ignorau la dilacio quants inconvenients pot parir. E de totes respostes e parlaments que ab sa Senyoria haureu ous don vos pregam que ab letra ne siam certificats continuament. E placiaus haver record de molta diligencia en sollicitar resposta per la dita Senyora fahedora. Car no deu esser oblidat a vostres providencies com en la ciutat se donava opinio de fer alguna prefixio de temps a la qual se volria defugir. E per ço la diligencia e sollicitud vostra pot bon compliment donar segons he comfiam. E sia molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a II de juny any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. —Los diputats e consell et cetera a vostra honor apparellats.

Digitized by Google

Dirigitur domino Arnaldo G. Pastor vicario Barchinone et presidenti in exercitu Principatus Cathalonie.

Mossen molt magnifich e molt savi. Algunes vostres letres havem rebudes ab eventatges dels correus qui les porten de que som maravellats com les coses de quens scriviu no sien de tal importancia que meresquessen despeses de eventatge. Axi mateix som maravellats que sens comissio nostra hajau trameses spies ni faceu tals messions les quals se deurien evitar e no feçeu compte ne pagassem res car ja fem prou despeses en moltes altres coses. E si los de aqueixa ciutat han tanta pahor e son ten sgleyats a llur despens envieu spies e correus com se vulla. Dada en Barchinona a II de juny any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Per certs sguards que no curam aci explicar es stat deliberat en nostre consell que dels cinchcents homens de peu que son aqui sien tantost aviats e licenciats los CCCC als quals sia pagat de continent lo seu quells sera degut dels dies que hauran servit de aquest mes e los cent sien retenguts e pagats per aquest mes. De aquests remetem al veguer de aci e a vosaltres que hi haja aquell nom

Digitized by Google

bre de ballesters scudats spinguarders e lances largues queus sera vist. Axi mateix sien retenguts solament los rocins del dit veguer e dels standarders e no pus. Comunicaune ab lo dit veguer a fi que la gent quis retendra sia bona. E sia molt honorables e savis senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a II de juny any Mil CCCCLXI.— A. P. abat de Montserrat. — Los deputats et cetera.

Al molt magnifich e de gran saviesa mossen Arnau Guillem Pastor cavaller regent la vegueria de Barchinona president en lo exercit del Principat de Cathalunya.

Mossen molt magnifich e de gran saviesa. Vist la ocorrencia del temps e per certs sguarts que aci no curam explicar es stat delliberat en nostre consell que solament romanguen ab vos e ab les banderes los vostres rocins e los dels standarders e cent homens de peu en los quals ne haja de ballesters scudats e de spinguarders e de lances largues segons vos sera vist e als pahers de aqueixa ciutat als quals ne scriviu en comunicareu e als quals cent homens volem sia pagat lo sou de aquest mes de juny e triau bona gent. Los altres volem que sien aviats e licenciats pagantlos lo sou per aquells dies que hauran servit de aquest mes e seran retenguts per vos e de nostre manament. De aço scrivim al diputat local que pach la dita gent segons dit es. Comunicaune ensemps e dau hi lorde que de vosaltres confiam per complir nostra delliberacio e

Digitized by Google

podeu axi fer que pagen primerament los CCCC homens que aviareu dels dies que hauran servit de aquest mes. E apres fareu emprestança als cent qui restaràn segons es dit car a darlos compliment de paga de aquest mes prestament hi provehirem e hi enviarem En Johan Ferrer. E sia mossen molt magnifich e de gran saviesa la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a 11 de juny any Mil CCCC sexanta hu.— A. P. abat de Montserrat.

En lo fet de Fraga per quant los embaxadors tramesos a la Senyora Reyna son molts e dels principals cove sperar a ells de continent que sien venguts ne farem delliberacio Deus volent. — Los diputats del General etc. residents en Barchinona prests a vostra honor.

Al molt honorable mossen Thomas de Carcassona cavaller diputat local en la ciutat e vegueria de Leyda.

Mossen molt honorable. Nosaltres scrivim al veguer de aci que solament retenga cent homens de peu en los quals ne haja aquell nombre de ballesters e de lances largues e de spinguarders que li sia vist. E encara als pahers de aqueixa ciutat ab los quals ne comunicareu. E primerament pareus los CCCC homens que aviareu dels dies que hauran servit de aquest mes. A pres sino basten los diners que teniu a pagar los cent que retindreu feulos emprestança que prestament hi enviarem en Johan Ferrer ab recapte de com-

Digitized by Google

pliment de paga de aquest mes. Dada en Barchinona a II de juny any Mil CCCCLXI. —A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General etc. residents en Barchinona a vostra honor prests.

3 DE JUNIO.

Los señores Diputados tuvieron que ocuparse, en este dia, de otros asuntos de la Generalidad, y recibieron la siguiente carta de los concelleres de Vich.

Dirigitur dominis deputatis.

Molt reverend honorables e de molt gran saviesa senyors. Novament havem rebuda una vostra letra sots dada de XXVII del corrent mes la qual algun tant nos ha apartats de la extrema anxietat en nos causada occorrent lo cars per vos a nostro sindich scrit e per ell a les vostres molt gran reverencies recitat regraciantvos molt los bons avisos e consells ab la dita vostra letra a nos donats suplicant lo subira Creador vos ho retribuescha e sia de la sua merce vulla donar total repos en tot lo dit negoci a lahor e gloria sua e benavanir de tot lo Principat de Cathalunya e de tots los amadors de aquell. E conservous molt reverend honorables e de molt gran saviesa senyors la Trinitat Sancta en sa divinal gracia e recomendacio. Scrita en Vich a XXX de maig any Mil CCCCLXI. — A tota

Digitized by Google

vostra ordinacio prests quis recomanen en vostra gracia los consellers de Vich.

4 DE JUNIO.

Con motivo de ser la festividad de Corpus, y haberse de ejecutar la procesion, como era de costumbre, no se reunieron los señores Diputados.

El mismo dia, llegó la siguiente carta de los embajadores.

Dirigitur dominis deputatis.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e savis senyors. Per En Johan Janer havem rebuda una vostra letra ab la qual juxta lo acustumat nos solicitau a diligencia. Volem siau certs que en aquella no fallem. Pero per alguns bons respectes no podem mes cuytar e si alguna dilacio hi ha creem tot redundara a benifet dels afers. Prestament haurem hagut lo que speram vos sera reportat aqui. En lo mig vos haja la Sancta Trinitat en sa bona guarda. Lo dit En Johan Janer es stat detengut fins hny III ores apres mig jorn. La present vos placia comunicar a la ciutat. De Vilafrancha a III de juny any LXI. — A vostra ordinacio prests los embaxadors vostres.

Digitized by Google

5 DE JUNIO.

Se reunieron los señores Diputados y Consejo, para oir á les embajadores, que habian regresado, los cuales dieron cuenta de su embajada y de cuanto habia ocurrido con la Reina, poniendo de manifiesto ciertos escritos que contenian las modificaciones y habilitaciones hechas por dicha Señora, sobre los capítulos presentados; en vista de lo que, y despues de leidos y examinados los escritos que se mencionan, nombróse una comision, para que, junto con los abogados de la casa y otros de la ciudad, se ocupasen de estudiarlos, y de hacer los apuntes que fuesen mas convenientes.

Siguen las cartas que se recibieron en este dia.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e savis senyors los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e savis senyors. Aquesta nit nosaltres som stats expedits per la Senyora Reyna e talment que crehem sera a tot benavenir dels afers. Es stat delliberat per benefici dels dits afers alguns de nosaltres anar aqui per fervos relacio altres aci romanir. Los qui hirem serem aqui dema Deu volent apres mig jorn. De que havem volgut certificar les reverencies nobleses e magnificencies

Digitized by Google

vostres les quals Deu guarde. De Vilafrancha de Penedes a III de juny any LXI.—A vostra ordinacio prests los embaxadors vostres.

A mossenyors reverendissim e molt magnifichs los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Una vostra letra he rebuda e aquella ab la honor reverencia e benivolencia quis pertany de vostres grans reverencies e magnificencies lesta e vista la molt mala contentacio que haveu de mon ben obrar creu per relacio de homens qui parlen ab colara e no gens per que en fet tal informacio vos dege esser feta com fins aci despuys son fora de Barchinona per fer lo servey de vosaltres en lo meu entendre vos haja deificat en terra no dubtant fer qualsevol cosa pus fos servey vostre oblidant qualsevol interes e qualsevol persona per tal servey fet tot temps ab veritat legalitat e taciturnitat quant los negocis importaven e venint a la causa de vostra maravella en vostra letra mencionada per lo dit plech de les letres den Thora parlant ab tota veritat e sens scusa la qual nom fretura. La causa de retenir les dites letres no per mi mas per lo capita e son consell fonch per quant lo qui les portava ere correu qui anava per lo Senyor Rey trames a la Senyora Reyna e com ab les dites letres del dit Thora hagues una letra qui anava a Ferrando de Bolea la qual lo dit correu nos dona ensemps ab la dita letra fonch consellat

Digitized by Google

per mossen Arinyo é Luis Dalbarrassi que hi foren demenats com amichs del dit Ferrando que tal letra no hi devia anar per lo dit correu dubtant les letres del dit Bolea no fossen registrades per los qui eren ab sa Senyoria e per aquella mateix raho ensemps ab aquelles fonch delliberat retenir les del dit Thora per ço que jatsia les letres fossen dreçades en aquell fonch donada fe e crehença que lo contengut en aquelles eren noves vostres e tot lo interes del Principat segons apres per vosaltres es stat a mi scrit ab vostra letra. E en aço foren presents mossen Capita mossen Arinyo mossen Luis Delbarrasi mossen Comenador de Torres mossen Bernart de Marimon mossen Huguo de Cópons En Bayona notari e jo qui sens registrar aquelles ni desligàrles les vos tremati segons ells vos scriuran. E aquesta es la veritat ques vulla ques sia repórtat en contrari. E per quant lo dit Thora ab una letra quem fa acompanyada de molts fastigs la qual vos sera aqui mostrada e carrechs diu en aquella tals o semblants paraules es ver que jo mo puch be comportar com so comporten altres majors de mi que may aci en aquest consell ses permes fer lo que vos aru feu Mossenyors molt reverends e magnifichs vos haure a molta gracia eus suplich ab aquella humil e subjecte reverencie que puch jo entenga aquest parlar a quin fin tira com segons he dit lo servir meu fins aci no ha mancat en lo possible tots temps ab aquella fidelitat amor e lealtat que de mi a vosaltres es deguda e que son sert que sens demerits mes donada culpa e conseguentment indeguda pena ab honor tots temps parlant.

Digitized by Google

E per so vos supplich eus deman de gracia vullau manar an Johan Ferrer pach lo correu e son viatge lo qual lo dit Thora no ha volgut pagar aqui jatsia tots temps que per vosaltres fer nos volra lo capita e los demunt dits seran contents pagar aquell tots temps que per vosaltres sia axi ordonat. E ab tant manen de mi vostres grans reverencias e magnificencies tot so e quant plasent los sia les persones dels quals nostro Senyor tinga en sa proteccio e guarda. De Leyda. — Mossenyors als manaments e servey de vosaltres tot prest Bernart de Marimon. — Prest a vostra ordinacio lo veguer de Barchinona. — Mossenyors reverents e molt magnifichs del qui molt servir vos desige. — Bernart de Stopinya. — Del quim recoman a la reverencia e magnificencies vostres. Lo comenador de Tora. — Senyors qui faran lo que maneu Johan Derinyo. Luis Mes (?) — . . . . . de Copons. — A tota ordinacio manament e servir vostre Francesch Bayona notari.

El mismo dia se recibieron las siguientes cartas.

Als molts reverents magnifichs e de gran prudencia senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverents e magnifichs senyors. Vostra letra havem rebuda e aquella entesa som certificats per alguns sguarts no haveu pugut desliberar lo exercit si

Digitized by Google

aturara o no. Mas que en lo mig se donas orde ab alguna color la gent fos detenguda oferintlos passat aquest mes lo que servirien los serie pagat. A la qual molt reverend e magnifichs senyors vos responem que stam no poch maravallats de tanta saviesa e prudencia vostre voler ignorar la tanta necessitat en que aquesta ciutat sta posada per molts sguarts e perills en que vuy sta e voler vostres prudencies ab conduccions de vuyt ni de quinze jorns lexar la defensa nostra e no tan solament en aquest fet es sols lo perill nostre mes encara dan e vergonya de tot la Principat car prosoposat la concordia fos feta la necessitat del negoci requer que de sis mesos e mes avant lo exercit no hisques de aci la qual cosa seria molt gran honor del Principat gran scalf dels abitants en aquell e als stranys dupte de la potencia e consell del dit Principat repos e custodia nostra. Lo contrari poqua stima dels que sentirien tals conduccions e per sdevenidor dan en aquesta ciutat lo qual saben ab quanta voluntat vostres ordinacions promptament es stada disposta e per aquells complir som molt grantment menaçats de esser maltractats e punits e de aço som certificats per moltes vies e ara darrerament ho podeu veure per deposicio queus tremetem de hun home que tenim pres. Placiaus voler promptament fer tal provisio que sia honor del Principat e seguretat nostra. E sia molt reverends e magnifichs senyors lo beneyt Jhesus en custodia dels tots. De Leyda a XXVIIII de maig any Mil CCCCLXI. — A vostres beneplacits e honor prests los pahers de la ciutat de Leyda.

Digitized by Google

Als molt reverend magnifichs egregis nobles e magnifichs senyors los deputats e consell en virtud de la cort elegit e assignat.

Molt reverend egregis nobles e de molt gran magnificencies senyors. A XVIII del prop passat mes de maig lo diputat local de aci per manament dels molt reverend e magnifich diputats del General de Cathalunya me feu metre en la preso comuna de aquesta vila en la qual son detengut fins la present jornada que son passats quinze dies sens que no puch seber quina es la occasio de ma preso. Yo empero mossenyors per squivar tota manera de dilacio que per la part mia pogues sobre aquesta fahena sortir en aquella hora que la preso mia fon feta liberalment volgui renunciar a qualsevulla manera de guiatge que en favor mia fos obtengut segons lo notari qui es assi per lo General a requesta mia ab carta continua. E apres mossenyors com som stat arribat en lo present carcer digui al dit diputat renunciave a corona de la qual per no poder alleguar possessio ab rasor me fets levar tots los cabells del cap. E ara per tant mossenyors com al parer meu aquesta fahena comença de caure en alguna delacio la qual no solament es a mi dampnosa ans encara specia de total destruccio attenent que mon petit heretatge sta tot en arbitres he lo temps de profitar ho perdre aquells penja en lo present e sdevenidor mes. E pensant en aquesta fahena haje considerat que majors occupacions que no son

Digitized by Google

les fahenes son justa causa de dilacio als dits mossenyors diputats emperamor daço he deliberat fer la present ab la qual aquest negoci sia notificat a vostres molt grans reverencies egregis nobleses e magnificencies suplicant aquelles voler provehir en lo desempetxament de aquest negoci en tal manera que longua dilacio no fos causa de la destruccio mia. E mes avant mossenyors vos notifich com lo dit diputat local proseguint los manaments dels dits mossenyors los diputats prengue escorcol de la casa mia e sen porta totes les scriptures que troba en aquella e en que son lo fonament de mon patit heretatge que sis foraviaven ço ques poria fer sens culpa del dit diputat local seria destretarme. Sobre aço vos placia axí mateix provehir. E encara mossenyors en hun sobrecehiment que entorn dos mesos ho mes son passats que a requesta del dit diputat fou fet en la execucio ques fahia en los bens den Mallol Cadany mercader per veguor de cessio ho cessions que contra lo dit Mallol Cadany bons dies abans del sobrecehiment yo havia feta de LXXXV libres a dos menestrals de aquesta vila e les quals lo dit Mallol me devia per resta de aquells CCC florins que ab voluntat de la Majestat del Senyor Rey sobre lo dit Mallol me foren cessionats en pagua porrata de major quantitat per lo dit Senyor a mi deguda per cambis de Napols que per servey de sa gran Altesa havia prests e pur lo dit Mallol Cadany mossenyors no es stat processat ni menys condemnat per usures. E com los degues per algun condemnat ab sentencia que fos usura al parer meu passant les co-

Digitized by Google

ses com dalt es dit per diverses cessions he pagada partida de la quantitat lo dit sobrecehiment hi seria demes. Empero mossenyors moltes veguades cautelo-ses informacions son bastants en fer procehiments dels quals vista la veritat son degudament tornats a loch. Emperamor deço he delliberat fer la present ab la qual com dit es sia notificat a les vostres molt grans reverencies egregis nobleses e magnificencies suplicant humilment a aquelles que en tot vot placia degudament e presta provehir tolent tota manera de diluero car faient mossenyors les coses suplicades fa-ren la justicia per vosaltres acustumada la qual vos tindre a singularissima gracia. Scrita en la preso co-muna de Perpenya lo primer die de juny lany Mil CCCCLXI. — De vostres molt grans reverencies no-bleses e magnificencies humil servidor qui en gracia de aquelles me recoman. — Guillem Vola.

6 DE JUNIO.

Fueron leidas las notas y modificaciones á los capítulos que habia ordenado la comision, y aprobadas por los señores Diputados y Consejo, deliberóse que se pasaran al Concejo de la ciudad; despues de lo que, se hizo por el señor abad la siguiente proposicion, relativa á mosen Galceran de Requesens, sobre la cual no se tomó acuerdo alguno.

Digitized by Google

Per quant lo Senyor Rey ha demanat que reputara a servey molt agradable que mossen Galceran de Requesens qui vuy es detengut que sia delliurat de la dita detencio e que sa persona e bens no sia procehit o anentat per causa alguna que per ell fins lo dia present sia feta consellada o procurada de intencio que fos deliurat que sobre aço deliberassen. E feta la dita proposicio per que alguns e pochs foren altres aximatex pochs ecclesiastichs per squivar irregularitat noy volguessen votar majorment per que en lo proces contra ell fet no sabien ne havien sentit res noy volgueren votar remetentho a la consciencia e carrech de aquells quiy havian sabut o y sabian altres e los mas foren de intencio que lo dit mossen Galceran de Requesens devia esser content qué isques del Principat de Cathalunya e en aquell de sa vida no degues intrar ne tornar ab certa obligacio que de ço prest si contrafahia.

Guillermo Colom, por haber intervenido en un proceso contra el mencionado Requesens, se abstuvo de votar; y Pedro Benet Splugues fué de parecer, que debia libertársele, para complacer al señor Rey.

El propio dia los señores Diputados recibieron la siguiente carta del señor arzobispo de Tarragona, que fué leida en consejo.

Digitized by Google

Als molt reverends egregi nobles e magnifichs senyors los diputats e consell del Principat de Cathalunya congregats en Barchinona.

Molt reverends egregi nobles e magnifichs senyors. Si concordia e pau nostre Senyor Deu tant mostra amar e voler leixant aquella en son ultim testament dignament la devem stimar e presar. E per so si entre tots los vivents se deu desiyar molt mes sens comparacio entre lo pare e el fill Senyor e vassalls. O quanta inestimable alegria al Principat de Cathalunya se spera de aquesta concordia ab tants trebaylls e despeses trebayllada e prosseguida. E si lo que Deu averta en roptura e discordia la gloriosa instancia nostre finave quanta calamitat dans e total perdicio del Principat en nostres dies sperimentar se poria. E per ço molt reverends egregi nobles e magnifichs senyors jatsia yo no dupte a cascuns daqueix noble consistori cascuna hora en la pensa esdevenga aquesta evidentissima coneixença recordantme entre vosaltres per vostre virtut e gracia haver alguna condicio major que a mi marescha. Per satisfer al meu degut ni deix ni puch callar la singular avinentesa que Deu Omnipotent per sa clemencia en lo present nos presta applicant al animo del Senyor Rey a motius e cosas de tota seguretat pacificacio e stat tranquille de sos vassalls e terra segons per report dels vostres embaxadors facilment poreu compendre. De que tots los qui açi trobats nos som jatsia indecisament romanint en

Digitized by Google

vosaltres le auctoritat de approvar som stat consolats e del tot conformes en regraciar a Deu qui en tantas maneras als cathalans appareix protector e parcial. Qui pot apreciar hun finament tant honros apres cosas tantas fetas en exalçament de vosaltres nis lig nis sap generacio alguna tal esforç haja executat com nosaltres havem. E si en començar virtut supprema unidament nos ha tots coronats molt mes aconseguir tal concordia e repos al seny meu enfre los angels sis pot dir monanim (?) exalçats. Guarden donchs vostres reverencies nobles e magnificas senyories algu no bastas hun do de pau e concordia tan singular funtar als cahalans denigrania nostra honor qui en tan alt grau en aquest fet es collocat mas encara subvertiria aquesta provincia de poch nombre e ambit vuy en lo mon sens par. Gran angustia e reçel me fan parlar e sab Deu no altre interes que no se ab qual respecte a mis pogues applicar mas sols per una accio popular lo meu cor crida o reclama a vostra honor e dignitat que apartant coses adverses ab la integritat de saviesa vullau judicar en vostre delliberacio stara tot lo stat del Principat. Axi que sius conformareu ab justicia e raho premi ineuarrable nos sera dat si altrament curavou judicar la subjeccio de la terra no pensam se puga scusar. Cosas infinides nos occorrerian denunciar les que certament no obmetriem sino pensant vostre gran circunspeccio e integritat mes de mi en fets tan acompanyats de raho evident sabian ordenar los passats nostres si stimacio han aconseguida aquella hau ab treballs encerguada per diverses parts conquistant

nosaltres en la propria casa a tots havem passat. Qui dara loch se puga perdre lo preu de actes tan units com son los nostres en los quals si el fi no correspo-nia al principi daqui los fets denominacio prenen res-tariem condempnats de ignorancia e haurias a dir per hun casual esdeveniment nostre empresa es stada co-mençada. Gran es lo carroch qui als vostres entenimments en aquest temps es imposat. Haurem cascuns tornar en nosaltres mateys e no mes seber del que cove ni mes tembre del rahonable mas incautada com-plidament nostre seguretat deferint a la auctoritat del Rey e Senyor nostre per manera en nengun temps culpa nos sia imputada. Placiaus senyors considerar les coses en la present contengudes ab maturitat e repos contemplar apartant tota cuyta dampnosa se-gons de vostres prudencias e circunspeccions en tan subiran fets es de sperar. Ordenant en mi tot lo queus sia plasent. Feta en Vilafrancha a V de juny. —A vo-luntat vostra P. archebisbe de Tarragona.

7 DE JUNIO.

Francisco Lobet dió cuenta de lo que habia sucedido en Gerona y Perpiñan, á donde habia sido enviado; y ense-guida se hizo lectura de las notas y modificaciones hechas á las que habia enviado últimamente, en contestacion, la señora Reina.

Tambien se dió cuenta de las cartas que se recibieron en este dia, y que siguen á continuacion.

Digitized by Google

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya e consell en virtut de la cort elegit e assignat.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Dimecres passat passades vuyt hores de nit he rebuda vostra letra ab la qual scrivieu licencias tota la gent de peu e de cavall exceptats los rossins meus e los de les banderes e cent homens de peu los quals volieu me retingues fent en aquells alguna emprestança en paga e porrata del sou a ells donador per tot lo mes present. E perque lo endema fou festa de Corpus jo he hagut a diferir la feyna fins vuy que es divenres tenint secret quant he pogut lo que executar havia per provisio vostre. Lo die present jo he pagat los CCCC homens de peu de la porrata a ells pertanyents per sinch jorns del present mes e helos aviats. Per semblant he fet dels quaranta rossins de don Philip e a tots he donat comiat. Es veritat que los vuyt rossins de Ferrando Bolea qui son aci per quant diners no bastaven per pagarlos lo mes passat los quals dien los es degut e daltre part que de vosaltres jo no he tal comissio nols he pogut enviar ans dien reyalment deci may no pertran fins integrament lo sou del mes prop passat los sie integrament pagat ensemps ab la porrata del present mes fins lo jorn que sien contents. De fer emprestança alguna als cent homens quem he aturats no es possible com no haja

Digitized by Google

diners los quals he compartits en aquesta manera quem he aturats sinquanta spinguardes per quant no sen hic trobaven axi prests com dels altres los altres sinquanta he compartits balesters pavasers e lances largues. E en res de tot aço los pahers dequesta ciutat per molt que per mi sien stats requests may no son volguts esser ni entrevenir en res de aquestes coses ans hir dapres dinar me pregaren que ab los de mon consell fos a la peyaria axi com de fet fiu dins lo qual trobi los pahers ab lo consell ajustat los quals present son consell digueren e amostraren esser molt malt contents de vostres grans reverencies nobleses e magnificencies sobre les coses per vosaltres axi deliberades dient que si jo havia mester los dits cent homens per guardia mia e de les banderes que en nom de Deu que las me retingues e los elegis jo a mon plaer com altrament ells nols haguessen mester car la guardia de la ciutat de Leyda no ve a cent homens mes ho menyns e que daquiavant ells ho remetrin tot a mi e que noy volien esser vists ni trobats de que sens aquells jo ab los de mon consell ho he hagut a fer ab molta congoxa per quant me mancaven CCC florins de moneda los quals he haguts manlavar de amichs meus fins En Johan Ferrer si a vengut per que placiaus provehir vinga prest e port compliment de diners axi per pagar los cent homens complidament com per restituir los dits CCC florins pus per jo haver manlavats aquells ses sequit tan benifici al General e he complit los mandaments vostres. E no pus per la present sis plau res de mi ordonar son prest fer lo que per

Digitized by Google

vosaltres sera ordenat. E ab tant la Trinitat Sancta sia vostra proteccio e guarda. Dada en Leyda a V de juny any Mil CCCCLXI. — Prest al que ordenaren lo veguer de Barchinona.

Als molt reverends e magnifichs mossenyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Rebuda vostra letra de dos del mes present mossen veguer de queixa ciutat segons li havets scrit huy aviara CCC homens. Retenguts ne cent segons manau. Als quals CCC ab tot no bast la moneda se ha dat orde quels ho pagats dels dies que servit han daquest mes. E mes per altra vos he scrit com Bolea qui es aci ab los vuyt rocins a sou del Principat se congoxe per no haver lo sou del mes passat e encare vos rescrich per mon descarrech. E sia la Sancta Trinitat vostra proteccio. De Leyda a V de juny any LX lui.

Apres haver scrita la present se ha dat orde en pagar los XXXX rossins de don Felip per sinch jorns del present mes de juny. — Quis comane en vostra gracia Thomas de Carcassona deputat de Leyda.

8 DE JUNIO.

Acordóse que los apuntes y notas puestas á los capitu-

Digitized by Google

los fuesen antes presentados al señor Primogénito, á cuyo efecto pasaron á verle algunos de los señores Diputados junto con los Concelleres de Barcelona, y despues de largo coloquio, y con las enmiendas que juzgaron necesarias, fueron expedidos los mencionados apuntes, para que fuesen presentados á la señora Reina.

El mismo dia se recibieron y fueron expedidas, por su órden, las siguientes cartas.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Per jo enviar los CCCC homens de peu segons a mi per vosaltres es stat scrit ab sola paga e satisfaccio de la porrata del present mes per part dels dits CCCC homens o la major part de aquells es stada exposta querela e clamor devant mi de moltes coses e singularment de jo no tenirlos res ans quels trencava les bones paraules e ofertes ab sperances moltes de llur be que entendre dat los avia dient com nols paria fos degut que los passats qui menys dells havien servit haguessen hagut temps de sinch o sis jorns per tornar en llurs cases comptant aquells llur sou com si servissen e aço segons per vosaltres ere ordonat que fora cosa molt deguda que ells haguessen lo dit temps semblant de aquells quil havien hagut hoc e no res menys fossen pagats de deu o dotze jorns que los dessus dits sons sou algu a la fi de abril propassat servit havien e que

una volta de totes aquestes coses e de tot aquest temps jo volgues haver raho e ferlos la contenta. Jo jatsia haja les coses per prou rahonables e molt conformes a raho e a justicia no havent tal comissio de vostres gran reverencie e magnificencies no es stat a mi possible en res sobre les dites coses requestes poderlos satisfèr mas per reposarlos e donar algun remey a llur mala contentacio helos ofert scriureus de e sobre les dites coses segons dessus he fet fentvos serts del que dessus he dit passar axi en fet. E per quant me par les dites coses se sguarden molt a la honor de vosaltres e encare repos benifici e tranquillitat daquest Principat volent fer per ells a mi lo possible vos deman de gracia los dits homens de les dites coses per ells preteses hajats molt per recomenats segons be haveu acustumat e de vostres grans reverencies e magnificencies tinch sperança. Aço mossenyors de la part que men tocha vos haure a molta gracia. Oferintme fer per vosaltres lo quem sera ordonat. E ab tant la Trinitat Sancta sia vostra proteccio e guarda. Dada en Leyda a sis de juny any Mil CCCCLX hu. — Prest al que ordonareu lo veguer de Barchinona.

•

Als molt reverent magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e de gran providencia senyors. La causa de la present es per significarvos

Digitized by Google

com apres que la desliberacio vostra dels D. homens del exercit los CCCC fossen licenciats es stada feta aci gran ramor e querela per los conestables e altres del exercit dients que ells son granment interessats en moltes maneres per quant los del major exercit e lo capita general de aquesta ciutat sen partiren. A cascu dels asoldadats foren donats certs dies de retorn a ses cases segons la distancia de aquelles e per semblant ni ha molts dels que aci son quels son deguts a alguns sis o set jorns a altres deu dotze jorns del temps dels quals dies raho alguna no han agut nils es stada feta. E mes avant dien quels es stat ofert o mes en sperança los pagarien lo sou del present mes e que res del dessus dit nols es stat complit ans solament los volien de aquests cinch jorns del present mes contentar dels quals no havien volgut pendre diner pero apres an agut consell ne prenguessen e axi ne han pres sols dels dits cinch jorns ab protestacio del restant. Per que senyors molt reverents e magnifichs dits acordats son recorreguts per nosaltres pregantnos de les dites coses deguessem certificar e scriureus. Per ço ab aquella major afeccio que podem vos pregam queus placia dar orde pus los dits acordats han be servit e ab bona voluntat que ells sien contentats a fi que per quant ni ha de diverses parta no tenguen clamors ni mala contentacio del dit Principat que serie e redundarie en gran carrech de aquell e que no sabeu sils haureu mester. E sie molt reverend e magnifichs e de gran providencia senyors lo beneyt Jhesus vostra guarda. De Leyda a V de juny

Digitized by Google

any Mil CCCCLXI. — A vostres beneplacits e honor prests los pahers de la ciutat de Leyda.

Als molt reverend magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e de gran providencia senyors. Per algunes novitats que aci havem scrivim a nostres misatgers al larch per no attediar vostres reverencies e providencies. E axi placieus darlis fe e crehença ab efecte en tot ço que de part nostra sera explicat à vostres reverencies e magnificencies de les quals la Sancta Trinitat sie custodia e guarda. De Leyda a XXVII de maig any Mil CCCCLXI. — A vostres beneplacits e honor prests los pahers e prohomens de la ciutat de Leyda.

Al molt reverend pare en Christ lo senyor archabisbe de Tarragona un dels embaixadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverend pare en Christ e senyor. De vostra molt reverend paternitat havem reebuda letra ab la qual aquella justa la sua gran e solicita virtut nos persuadeix a la bona e desigada concordia sobre los afers occurrents e sobre aço nos dia totes aquelles coses que de tanta vostra paternitat e senyoria son pertinents. Los quals per nosaltres hoïdes summament les vos rograciam car veem corresponen à servici de nostre Senyor Deu e del Senyor Rey e bonifici e repos de

Digitized by Google

aquest Principat e u la ferma speransa e sencera opinio que nosaltres e tot lo dit Principat de vostra reverendissima senyoria obtenim e per cert havem que apres la ajuda e endreça de nostre Senyor Deu lo negoci aquest per la industria vigilancia e treball de vostra reverendissima paternitat potissimament pervendra a la desigada fi de que tot aquest Principat meritament fara de vostra reverendissima paternitat digna reputacio. Les coses senyor molt reverend aci reportades per los venguts de la embaixada nos han plagut e sobre aquelles son fets per nosaltres bones deliberacions e ja ab aquelles los dits embaixadors foren stats expedits per retornar aqui sino per quant han ha procehir de comuna concordia de la ciutat. Ço que fins açi no ha hagut encara compliment speram en Deu volent que prest si donara conclusio e aquella per los dits embaixadors sera aqui reportada. De tot aço se scriu mes stesament per letra comuna a vostra senyoria e a tots los embaixadors altres. La Sancta Trinitat reverendissimo pare en Christ e senyor tinga en sa proteccio vostra reverendissima senyoria la qual nos rescriga tot quant li placia. De Barchinona a VIII de juny any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General etc. e consell etc. a vostra honor prests.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e savis senyors los embaixadors del Principat de Cathalunya a la Illustrissima Senyora Reyna tramesos.

Digitized by Google

Molt reverends egregi nobles magnifichs e savis senyors. Retornants aci los companyons vostres de la embaixada son stades vistes e recensides en aquest consistori totes les coses per ell reportades les quals nos han assats alegrats e confortats e regraciam a vosaltres e a tots de la dita embaixada la obra industria e treballs vostres migançant los quals la cosa sta en tant bona disposicio. Per nosaltres son stats aci fets certs apuntaments qui del negoci Deu volent seran conclusio final pero per quant es nostra intencio prosseguir lo que fins açi es stat fet ço es passejar los afers a la comuna concordia de aquesta ciutat e fins aci encara no es stat totalment deliberat per la dita ciutat. Per tant sperants la tal deliberacio los dits embaixadors se detenen aci de hora en hora e continuament se insisteix en la cosa e speran que molt prest tot sera ben acordat e ab lo dit acord los dits embaixadors poran aqui retornar. De aço per que la triga nous sia maravella havem volgut certificar les reverencies nobleses magnificencies e savieses vostres a les quals placia de tot fer paraula a la Illustrissima Senyora Reyna e ab devotes recomendacions significar a sa Excellencia que ab subiran studi e diligencia se enten en aquest negoci a tot servici de nostre Senyor Deu e del Senyor Rey e no poch de la dita Senyora Reyna la voluntat e afeccio de la qual al benefici de aquest Principat es ben vista e sempre sera degudament commemorada e per aquella vos pregam li sien per vosaltres en nom del Principat dignes gracies referides. Molt reverends egregis nobles magnifichs e sa-

Digitized by Google

vis senyors la Saucta Trinitat vos tinga en custodia sua. De Barchinona a VIII de juny any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. —Los diputats e consell et cetera a vostra honor prests.

Los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona als honrats los balles de les viles de Martorell de Molindereig de Sent Boy de Terraça de Sabadell de Granulles de Matbaro e de Sentçaloni o a lors loctinents salut.

Com nosaltres enviem En Bernat Prat de Mata per presentarvos a cascu una crida la qual volem sia aqui feta vos dehim e requirim que la dita crida façats fer e publicar a cascu en la vila don es batle lo primer dia de mercat quis tinga en la dita vila. E en aço no haja falla com per los esguards en la dita crida contenguts axi vullam se faça. Dada en Barchinona a VIII dies del mes de juny any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

Al honorable senyer En Blay Merles diputat local en la vila e vegueria de Vilafrancha de Penedes.

Diputat local. Enviamvos una crida interclusa dins la present la qual volem eus manam façats publicar per los lochs acustumats de aqueixa vila lo primer dia de mercat que en aquella se tindra e en aço no haja falla com axi vullam se faça per los sguarts en la dita crida contenguts. Dada en Barchinona a VIII

Digitized by Google

de juny del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats et cetera.

Dirigitur vicario Barchinone presidi in exercitu Principatus Cathalonie.

Molt magnifich e molt savi mossen. Vostra letra havem rebuda a la qual vos responem que sobre les coses en aquella contengudes e altres havem informat largament de nostra intencio e voluntat En Johan Ferrer receptor general de les entrades e exides de aquest Principat. Per ço us pregam e encarregam molt stretament que donets plena fe e creença al dit Johan Ferrer sobre los dits afers axi com si nosaltres personalment vos ho dehiem. E sia molt magnifich mossenyor la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a VIII dies de juny del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats etc. a vostra honor apparellats.

9 DE JUNIO.

Se presentó el vicecanciller del Primogénito, alegando, de parte de este, algunas razones, para probar que podia dicho Señor tener su vicecancillería, y pretendiendo que así lo declarasen los señores Diputados y Consejo, no obstante los capítulos concordados ; á cuyo enviado se dió la oportuna contestacion , con referencia á los mismos

Digitized by Google

capítulos, y apoyándose en las constituciones del pais.

10 DE JUNIO.

Acordóse que los embajadores que poco antes habian llegado con la respuesta y modificaciones de la Reina, fuesen otra vez á reunirse con los demás compañeros de embajada, para entregar á dicha Señora la réplica y apuntes acordados en consejo, regresando todos juntos el dia siguiente.

Insistiendo otra vez é importunamente el Señor Primogénito en su súplica, fué rechazada por las causas y razones antedichas.

El mismo dia se recibieron las siguientes cartas.

Als molt reverends egregi nobles e magifichs senyors los diputats del General de Cathalunya e consell per virtut de la cort elegit en Barchinona residents.

Molt reverends egregi nobles e magnifichs senyors. Vostra letra havem rebuda diluns a set hores de nit de la qual restam alegres e molt contents comprenent vostre scriure nos dona avis e quasi certitud de concordia la que sumament per tots deu esser desigada. Inseguint la ordinacio vostre som stats ab la Serenissima Senyora Reyna regraciant a la Excellencia sua en paraules com millor havem sabut e ab lectura de la mateixa letra per que lo grat sia attribuit a vostres

Digitized by Google

reverencias egregia nobleses e magnificas senyories. La dita Senyora Reyna ab molta contentacio nos ha hoits sperant ab desig la retornada de nostre notable companyia. Placiaus donchs reverends egregis nobles e magnichs senyors attendre expeditament a la total conclusio dels fets per que al enemich de pau sia tolta avinentesa poder algun dan fer en cosas de tanta salut e repos de aquest Principat. Ordenant en nosaltres tot lo que a vostres reverencias egregia noblesas e magnificas senyorias sia plasent. Feta en Vilafrancha de Penedes a nou de juny any Mil CCCCLX hu. — Los embaixadors del Principat de Cathalunya a la Illustrissima Senyora Reyna tramesos a vostra honor promptes.

Als molt reverends egregi nobles e magnifichs e de gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e de gran providencia mossenyors. Aquests dies passats havem rebuda una letra vostra de crehensa feta a mossen Francesch Lobet trames en aquestes parts per vosaltres e hoida la dita crehensa havem fins aci cessat e diferit trametre una letra la qual fahiem a vosaltres mossenyors diputats de la gran admiracio que tots haviem de vostres reverencies e magnificencies per causa de una intima feta aci a alguns de nosaltres de part de vosaltres dits mossenyors diputats per lo de-

Digitized by Google

putat local ab mija de son notari en vigor de una vostra letra per ell a nos ligida contenent en la hun cap que de aqui avant per nosaltres ni per los fets concorrents nous aiustassem la qual ab tota reverencia parlant es stada vista a nosaltres e encara als consols de aquesta vila molt impertinent e molt obviant al repos de aquesta patria e encara no gens saludabla als fets concorrents com be sabeu que la virtut unida es pus potent que la dispersa ab tot que gens per ço nosaltres nons dispergirem majorment en la necessitat de aquesta patria. Empero per quant lo dit mossen Francesch Lobet nos dona molta natura de unguets solament vos fem la present queus placia donar fe e crehensa al dit mossen Francesch Lobet e encare a mossen Johan Sampso de nostre nombre de quinzena qui informats plenament de nostres intencions e de moltes altres coses vos explicaran largament ço que ab dita letra vos scriviem e encara la intencio de tots. E a present molt reverends egregis nobles magnifichs e de gran providencia mossenyors nons occorre mes a dir suplicant la divina potencia vos tinga en sa proteccio e guarda. Scrita a Perpenya a XXX de maig any Mil CCCC sexanta hu. — Anthoni de Vilanova.— Los residents en Perpenya dels elets per lestament militar del comdat de Rossello aparellats a vostra ordinacio.

Als molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors los di-

Digitized by Google

putats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors. A quinze del mes corrent havem rebuda una letra de vostres molts grans reverencies nobleses magnificencies e honorables providencies data a VII del mateix mes per lo magnifich mossen Francesch Lobet aci vengut per recitar e dir a vosaltres e al consell de aquesta vila en crehença vostra certa afers qui han sguart grantment al be avenir repos e tranquille stat de aquest Principat lo qual ab molta saviesa orde degut e termens pertinents en virtut de sa dita crehença ha recitats e dits a nosaltres e al dit consell a no poche consolacio nostra que molt vos regraciam e metentho en obra per dies successius havent haguts diverses colloquis e raboamaments ab lo dit mossen Lobet dels dits afers e de altres concernents lo be avenir repos e tranquille stat de aquest Principat e precipuament dels grans perills en que sta vila es constituida e quant es de necessitat per evitar aquells ab promptitud hi provehir segons mes stesament lo dit mossen Francesch Lobet explicara a vostres reverencies nobleses magnificencies e honorables savieses placiaus per so mossenyors sens triga provehir a la seguretat e tuicio desta dita vila segons la celeritat e qualitat del negoci requir e posat sia dit per molts aqueixa ciutat sia en majors perills si es en majors provisions e defensions per les quals no tem res. Esta vila es va-

Digitized by Google

cua de tota provisio e defensio e no es maravella si continuament imploram auxili den scrivim a nostres embaixadors encarragantlos stretament sempre continuen suplicar a vostre consistori quens placia provehir a la seguretat e defensio de aquesta vila. Speram Deus miganssant hi sera donat tal orde al efecte que sta vila sera preservada de tots perills dans e inconvenients. Suplicant la potencia increada molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors sia vostra proteccio e guarda. Scrita en Perpenya lo derrer de maig del any Mil CCCCLXI.—Los consols de la vila de Perpenya a vostra honor apparellats.

El mismo dia los señores Diputados mandaron escribir á los embajadores que habian quedado con la Reina la siguiente carta, avisando la partida de los demás compañeros de embajada, á quienes entregaron las instrucciones y una cédula para dicha Señora, que tambien se hallan á continuacion.

Dirigitur dominis ambassiatoribus.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e savis senyors. Vuy havem rebuda vostra letra a la qual nous fretura respondre mas solament per aquesta avisam vostres reverencies e magnificencies com per gracia de Deu les coses que tenim entre mans son apuntades e concordades e Deus volent dema per lo mati los

Digitized by Google

vostres conambaixadors partirau ab les coses necessaries. Creem sera expedient certificarne la Illustrissima Senyora Reyna. E sia molt reverend egregi nobles magnifichs e savis senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona dimecres a X de juny any Mil CCCCLX hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General e consell etc. a vostra honor prests.

Instruccions per part dels reverends e magnifichs diputats del General de Cathalunya e consell llur fetes als reverends nobles magnifichs e honorables embaixadors lurs qui torneu a Vilafrancha de Penedes a la Senyora Reyna servadores per los dits embaixadors qui van e per los altres qui lla son per los dits deputats e consell.

Primo tots los dits embaixadors ensemps presentaran a la dita Illustrissima Senyora Reyna les respostes les quals los qui ara parteixen sen porten dient aquelles esser la final delliberacio e conclusio ques fa a la capitulacio a sa Excellencia presentada e per ço la supplicaran que li placia la dita capitulacio fermar ab les dites respostes.

E si per ventura la dita Senyora Reyna strebara en no voler atorgar que per lo Illustrissimo Primogenit loctinent general etc. se puixen tenir corts als cathalans no stiguen per axo los dits ambaixadors de passar tot lalre.

Item si la dita Senyora Reyna no volra passar que

Digitized by Google

los esmerços o quitaments per les doscentes milia libres se facen segons lorde que exiran no stiguen per axo los dits embaixadors de passar a la paga faedora de aquelles dins un any. E si aparra a la sua Senyoria esser massa de un any poran los dits embaixadors devallar fins en vuyt mesos e no menys.

E si los XV jorns donats a delliurar don Joban de Biaumont aparran a la dita Senyora esser pochs hauran facultat los dits embaixadors de afigir hi cinch jorns e axi seran vint dies.

En les altres respostes no flixen en res los dits embaixadors. E si la dita Senyora Reyna no les volra passar tornarsen han los dits embaixadors axi los qui ara van com los qui primers lla eren tota consulta cessant.

Expedite Barchinone die decimo junii anno millesimo CCCCLX primo. — A. P. abat de Montserrat.

Molt alta e molt excellent Senyora.

Si vostra Illustrissima Senyoria considere la resposta donada per los dits diputats e consell a la oferta per vostra excellentissima Senyoria en la vila de Caldes feta manifestament veura la causa de la recusacio esser stada per quant la oferta era concebuda en tal manera que aceptada aquella juxta la sua serie no redundara en servey de la Majestat del serenissimo Senyor Rey ne benefici e repos del Principat les quals coses los cathalans reputant per molt cares continuament en la pensa tenen per satisfer al servey de

Digitized by Google

nostre Senyor Deu servey de la Majestat real benefici e repos del dit Prncipat e per conseguent justament deu cessar la admiracio per vostra gran Senyoria per causa de la dita recusacio o no acceptacio de la dita oferta deguda.

E per quant vostra Excellencia demana embaixada e altres coses per Castella dien los dits diputats e consell que molt es certa la Majestat del Senyor Rey de les coses per los cathalans e predecessors luts per la real corona e exaltacio de aquella fetes. E per conseguent deu pensar axi la sua molt excellent Senyoria com vostra illustrissima Senyoria que pus la concordia present sia fermada ab bon compliment los dits diputats e consell faran tals coses que seran a servey de Deu e de la Majestat del Senyor Rey e de vostra Excellencia e del Illustrissimo Primogenit e benefici del dit Principat e poblats en aquell.

11 DE JUNIO.

No hnbo sesion, por ser la fiesta de San Bernabé apóstol.

12 DE JUNIO.

Por la mañana no hubo sesion, á causa de haber tenido que ocuparse los señores Diputados de la venta de las Ge-

Digitized by Google

neralidades, y por la tarde, se dedicaron al despacho de otros asuntos de interés secundario.

Dióse cuenta, además, de dos cartas que se recibieron, y se mandó escribir otra, que se halla á continuacion,

Als molt reverend e molt magnifichs e honorables senyors los diputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverend magnifichs honorables e de molta providencia senyors. Dies ha rebem una vostra letra la data de la qual fonch en Barchinona a VII del mes prop passat ab la qual nos encarregaveu e pregaveu molt afectadament per los sguards en aquella expressats volguessem provehir e donar orde lo clero de aquesta sglesia se adeenas segons lo pothle de aquesta ciutat ha fet. Per lo semblant nos plasques provehir los portals e forats de les cases de canonges e clergues han exida al riu fossen tanquats o almenys en tal manera provehit fos obviat a tots sinistres e inconvenients seguirsen poguessen. Com yo bisbe de Tortosa ab letra mia fiu certes les reverencies vostres aquesta sglesia bisbe canonges e clero per specials privilegis de molts gloriossos reys e per sentencies en apres subseguides son fets immunes e desliures de totes scoltes guardes e atalayes empero per los occorrents fahenes delliberava inseguir e complir quant a vosaltres fos vist fahedor salvat dits privilegis libertats e altres drets han sguart a la immunitat mia de canonges e clero. Ab obra he volgut passar en execucio e degut acabament quant en la serie de dita vostra letra se

Digitized by Google

comprenia per vegades moltes manant stretament a mon oficial entrevengues e comunicas ab los honorables procuradors de la ciutat en e sobre los dits adehenament e tenquament de portals havent se raho de algunes requestes de peraula e en scrits stades fetes ha nosaltres sobre les dites coses per part de la dita ciutat cerquant via media e aguall quiscu romangues reintegrat e sens lesio alguna en lurs privilegis drets e libertats fabricant certs modos ab salvetats en tal forma en res no fossen diferents ans servassen tota unitat e conformitat se guardas al benavenir de la ciutat. Som ben certs fora de nosaltres e de la dita ciutat per conservacio del honor nostre nos deurie donar sentiment algu en res diferents fossem. Empero per lo temps sdevenidor dites requestes nos trobassen en peu e traure les a consecuencia alguns poguessen havem desliverat scriure e consultarne les magnificencies de vosaltres ab la present trametentvos treslat de les salvetats se son ordenades tant per part nostra quant per part de la dita ciutat demanantvos en gracia ab letra vostra responsiva nos vullau rescriure que voldreu e ordenareu deguam fer com siam apparellats sempre complir la disposicio de vosaltres havent ferma creença haureu sguart als drets nostres. La Sanctissima Trinitat vulla esser media en los actes vostres e governar aquells. Closa en Tortosa a VI de juny any Mil CCCCLXI. — A les ordinacions e beneplacits de vosaltres senyors promptes los bisbe e capitol de Tortosa.

Digitized by Google

A mos senyors molt reverend e magnifichs los diputats del General del Principat de Cathalunya en Barchinona.

Mos senyors molt reverends e magnifichs. Yo so stat la jornada assignada açi hayc haguts alguns senyors e yo particularment era stat per cert monastir e prelat ab alguns particulars e tots man respost que los motius que vostres reverencias movia en aquesta fahena eren molt singulars que ells no ignoraven lo trespas en que sta aquesta terra per tant com tocava a tant interes dels deliberaven de anar aqui o tremetre procura e los mes constituir ne aqui algu quis tropia aqui present per no fer tantes despeses. Ya he lexada forma de la procura la qual es segons la intencio e voluntat vostra. He donat carrech al deputat la qual tots quants volran fermar los hi endres. Tant com so stat en aquesta terra he perlat ab molts pagesos e molts sindichs de les remenses fahents los certs de la bonissima intencio que vostres reverencies han en la lur fahena els fets molt resegurar e stan molt contents e per tot lo cami fere lo semblant per que molts venen a mi per informarse en punt sta aquesta fahena. Ara vull partir per esser a Perpenya a V de aquest que es la jornada que los senyors hi han esser. Fas fi. Noych ha negunas novitats tot lo mon sta pesifich. Coman en gracia de vosaltres. De Gerona a III de juny. — Prest a la ordinacio de vosaltres Gerau Gordiola.

Digitized by Google

Dirigitur dominis embaxatoribus.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Ab tanta voluntat e desig speram veure la conclusio dels negocis que nons podem tenir fer la present no obstant cregam vosaltres esser molt solicits e curosos en les coses comeses. Per tant afectuosament pregam vostres reverencies nobleses magnificencies e honorables savieses queus placia guanyar lo temps e apartar totes dilacions les quals com sabeu no son conferents ans nocives als negocis. E del que fet haveu nos scriviu continuament. E tingaus la Sancta Trinitat en sa proteccio e guarda. Dada en Barchinona a XII de juny any Mil CCCCLXI — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General e conseil etc. a vostra honor prests.

13 DE JUNIO.

Con motivo de esperimentarse mucha dilaciòn y tardanza en el curso de los negocios, y admirados de que los embajadores no hubiesen escrito, acordaron los señores Diputados, que se enviara á estos desde luego, una carta de efecto, cuyo contenido se halla despues de las dos cartas siguientes, que se recibieron en este dia.

Digitized by Google

Dirigitur dominis deputatis.

Molt reverends magnifichs e de gran savieses mossenyors. Dies ha que per una vostra responsiva vostres grans reverencies foren certificades com executant lo manament de aquelles yo havia donades e liurades de les peccunies del General al honorable En Pere Jorda diputat local XXXIIII libres VII sous VI diners per despeses que per vostra ordinacio ell havia fetes ço es en arestar e detenir los navilis quis trobaven en los ports e riu de la present ciutat aço per medi de oficials reals e per trametre correus e altres condicions de persones per haver ajustaments sobre lo delliurament del Senyor Primogenit e altres despeses. En apres que de la dita quantitat pagada hagui scrit doni al dit diputat per una partida se havia omesa ço es XXX sous qui foren donats An Pere Velles guarda qui ere anat hun viatge ab letres de vostres reverencies al Castella Damposta comenador de Orta e a certes viles de la Castellania axi que es tot lo que yo he donat al dit En Pere Jorda diputat local per les rahons demunt dites trenta cinch libres XVII sous y VI diners segons consta per apocha quen ha fermada en poder del discret En Johan Sunyol notari a XI de març prop passat. Mes mossenyors he pagat de les dites pecunies del General An Bernat Miralles de aci An Gueran Ferrer de Barchinona e En Lorens Pugalt de Santa Coloma de Queral traginers per lo port de passadors dues bombardes e altres coses

Digitized by Google

portaren de aqui en VIIII carregues per tot XIIII libres XVII sous les quals coses trames per lo General lo honorable En Johan Berenguer Tora de la qual cantitat pagada consta per apocha que los dits treginers ne fermaren en poder del dit En Johan Sunyol notari a XXVIII de febrer prop passat les quals quantitats damunt contengudes que he pagades son posades en data al libre de exides del mes de març prop passat lo qual es aqui en poder del vostre Racional.

Apres mossenyors he rebuda a XII de maig prop passat de vostres reverencies una letra data en Barchinona a VII del mateix mes contenent en efecte que En Pere Gil capita reste en la guarda del castell de Amposta. E de les dites pecunies del General yo pague lo sou dels X homens qui ultra lo dit Pere Gil son en guarda del dit castell axi que son per tots XI homens hon mossenyors axi com per vosaltres es a mi manat yo he pagat lo sou dels dits deu homens ço es a raho de sis florins corrents lo mes e aquesta paga he feta començant a comptar a XXVIIII de març fins per tot maig prop passats. Apres de aço he fet prestech als dits X homens per mig mes qui comença comptar lo primer dia del present mes de juny e axi sera continuat del temps que guardaran fer en aquells los pagaments fins tant que per vostres reverencies en altra manera sera delliberat e a mi scrit e manat. Ara es necessari mossenyors que de vostres reverencies lo dit diputat local e yo sapiam quin sou ha comptar lo dit En Pere Gil lo qual ja te de prestech vint florins dor los quals yo bestregui e doni al dit diputat e comen-

Digitized by Google

ça lo compte del dit Pere Gil a XIIII de abril prop passat com los dos meses primitius que per vostres reverencies fonch conduit ab sou de home de armes. qui hagueren terme e fi a XIII del dit mes de abril. Per queus sia plasent mossenyors rescriure e declarar quin sou comptara lo dit Pere Gil lo qual ha bona disposicio en regir la guarda del dit castell e sera fet segons manaran vostres reverencies e magnificencies de les quals lo Sant Sperit ab augment de felicitat sia continua proteccio e guarda. De Tortosa a VII de juny any Mil CCCCLXI. — Mossenyors als manaments e servir de vostres grans savieses tot prest qui umilment me recoman Johan Montornes per lo General en Tortosa receptor.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Aviats per mi los CCCC homens de peu ab los quoranta rossins de don Philip he aquells pagats integrament hi me retenguts cent homens de peu ab mos rossins e los altres dels standarders segons ab vostra letra a mi es stat scrit. E per correu lo qual rebes diumenge prop passat per mi son stats avisats pregantvos per aquell vos plagues desempetxar tremetram diners per restituir entorn CCC florins he manlevats per aviar los que dit he hoc hi dels diners que tremetrien pogues fer pagament per tot lo mes present a la gent quem

Digitized by Google

he aturada lo que fins al jorn de vuy no es fet de que stich ab la major congoixa del mon en poder aturar fer callar la gent quem he aturada qui no han de que vischan e de continuu me demanen diners segons de paraula En Falquers portador de la present vos pora dir al qual vos prech sobre les dites coses doneu fe e crehença com si per mi vos ere dit e hoit aquell vos placia spatxar per En Johan Ferrer trametram los diners conexereu seran mester car altrament yo no he remey poder mes detenir la gent: Per moltes e diverses letres vos he scrit del fet de Fragua e may fins vuy he hauda vostra resposta tal qual he mester per haver me devers ells degudament e encara donar a mi repos que viure nom dexen e axi placiaus volerhi provehir. E ab tant senyors molt reverent e magnifichs la Trinitat Sancta sia vostra proteccio e guarda. Dada en Leyda a deu de juny any Mil CCCCLXI. — Prest al que ordenareu lo veguer de Barchinona.

Dirigitur dominis embaxiatoribus.

Molt reverends egregi nobles e magnifichs e honorables senyors. Jatsia la nit passada vos hajam scrit encara per lo gran desig que tenim de veure lo fi dels negocis e no sabem en quin punt stan de que som no poch maravellats tornam pregar e encarregar vostres reverencies nobleses magnificencies e honorables savieses vos placia no perdre hora en sollicitar ab molta frequentacio oportunament e importuna la Excellencia de la Senyora Reyna en saber la final in-

Digitized by Google

tencio dels dits negocis Com sia de molta necessitat per servey del Senyor Rey e de la dita serenissima Senyora Reyna e repos de aquest Principat ferne prest conclusio car la dilacio causa en nosaltres e aquesta ciutat molts congoixosos pensaments per los quals e per lo que sera fahedor en tot cas stam e sta en certa deliberacio la qual per bons sguards a present nous es tramesa mas si prest e molt prest de aqui no havem bona resposta sereu de aquella certificats. Placiaus adonchs continuar vostres oficis segons planament confiam de vostres reverencies nobleses magnificencies e honorables savieses de les quals la Sancta Trinitat sia curosa guarda. Dada en Barchinona a XIII de juny any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats e consell et cetera a vostra honor prests.

Al molt magnifich e de gran providencia mossen Arnau de Vilademany e de Blanes cavaller hu dels embaixadors del Principat de Cathalunya.

Mossen molt magnifich e de gran prudencia. Aci ha gran remor per que En Gaspar Maymo qui sabeu es de la vuytena e ha sabut e cabut en totes les fahenes es anat aqui sens licencia nostra o de la ciutat es diu que parla hores captades ab la Senyora Reyna ab lo mestre de Muntesa e ab lo visrey e altres de aquests afers de que pot pervenir alguna turbacio de aquests afers. Per queus pregam e encarregam molt stretament vos vullau cautament informar de aquestes co-

Digitized by Google

ses si axi son com acis dien ab tot que considerada sa condicio falment se dona fe e creença. E de aço que trobareu vos placia avisarnosen per vostra letra a fi que si puga provehir degudament que sia a ell castich e a altres eximpli. Encara sius es vist si atrobareu haje parlat e parle ab los dits mestre de Muntesa e visrey los digau no li donen fe car home es que lo seu dir no es original autentich. E en tot aço vullau fer diligencia que prestament ne hajan resposta. Dada en Barchinona a XIII de juny any Mil CCCC sexanta hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats etc.

14 DE JUNIO.

No hubo sesion.

Siguen las cartas que se recibieron en este dia.

Als molt reverend nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends nobles magnifichs e savis senyors. Huy circa les VII ores de mati havem rebuda letra vostra ab la qual nos significau la voluntat e desig que teniu de veure la conclusio dels negocis occorrents e persuadiunos a sollicitut e cura de aquells e scriureus de tot lo que sera fet. Per suadir senyors a

Digitized by Google

nosaltres en aquestes coses ab tot que nou rebam altrament que a contentacio e plaer pero no pensam afretura per quant ho tenim tant a cor que dia e nit en alre no pensam ne volriem preteris una hora de temps sens degut fruyt es empero veritat lo que vulgarment se diu que fa hom lo possible e no insta la voluntat. Nosaltres fom aci dijous a vespre e per que alguns de nosaltres vinguem tart jatsia ho significam a la Senyora Reyna no poguem haver aquell vespre audiencia de la sua Senyoria. Hir de mati nos fonch donada audiencia e presentamli les respostes e li explicam lo que juxta vostres instruccions li era per nosaltres explicador. E donades les dites respostes en scrits la dita Senyora resta sobre aquelles en delliberacio sobre la qual en la vesprada sa Senyoria fonch solicitada e dix que no podiem haver resposta fins vuy de mati. E huy en aquesta ora son venguts a nosaltres lo mestre de Muntesa vizrey de Sicilia e comte de Oliva e de part de la dita Senyora Reyna nos han explicat com la sua Excellencia havia vistes les dites respostes e que trobava aquelles molt diferenciejar dels apuntaments fins aci fets e que per tant la dita sua Excellencia nos pregava que los III de nosaltres ço es prior de Cathalunya mossen Vilademany e mossen Jacme Ros qui aquestes coses havien menejades ne poguessen encara ab sa Senyoria e ab los de son consell conferir. Hagut per nosaltres sobre aço nostre consell jatsia no oblidem vostres instruccions pero per donar raho de aço a tota justificacio del Principat attes que no pensam tal diferencia recaure en la cosa

Digitized by Google

com es pretes es stat delliberat no deneguar aquesta comunicacio per la qual es dada hora avuy apres lo dormir de la dita Senyora Reyna. E per quant fins açi no haviem hagut res en cert no haviem curat scriureus hagut lo parlament e comunicacio dessus dits sera fet lo que per vostra ordinacio som tenguts. Ab tant molt reverends nobles magnifichs e savis senyors la Sancta Trinitat vos tinga en sa guarda. Feta en Vilafrancha a XIII de juny any LXI. — La present vos placia comunicar als senyors de consellers de aquexa ciutat lurs embaxadors vos ne pregen. — A tota ordinacio prests los embaixadors vostres.

Als molt reverends nobles e magnifichs senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Lo dia passat senyors molt reverends molt nobles e magnifichs vos scrivim per letra la qual degues rebre entorn les VII ores apres mig jorn e stesement per aquella vos splicam tot lo fet e subseguit fins en aquella ora e com se havia fer lo parlament e comunicacio entre la Illustrissima Senyora Reyna e los de son consell e los tres nostres sobre les diferencies quis dehien esser en nostres respostes als apuntaments en dies passats fets. Ara per aquesta senyors vos certificam com lo dit parlament es stat fet no ab la dita Senyora Reyna mas ab los de son consell per sa ordinacio e los dits nostres tres en lo qual entraren hir a les IIII ores apres mig jorn e stigueren en

Digitized by Google

aquell fins prop les X ores de nit. E los dits consellers de la Senyora Reyna volgueren passar tots los capitols de hu en hu e feren notament en algun dells de algunes coses qui no pensen sien de gran importancia car les paraules mudades lo efecte redunda a una mateixa cosa o si en res devia no son coses de gran caler pero qualsevulla que sien com per los dits tres los fos dit que no ere en facultat nostra res variar ne mudar a les dites respostes ne altra fos nostra comissio que demenar de la dita Senyora Reyna final resposta de hoc o de no e ab aquella expedirnos de continent los dits consellers digueren hirien fer de tot aço a la dita Senyora Reyna relacio. Huy de matì entorn les V hores havem rebuda una letra ab la qual congoxosament nos scriviu ens encarregau de sollicitar per que de continent dita la missa de la Senyora Reyna essents tots nosaltres e los misatgers de la ciutat ajustats en nostre consell havem tramesos los dits III a la dita Senyora Reyna suplicantla per la dita resposta e no obmetent dir totes aquelles coses que son stades vistes a aço conduhir. La dita Senyora jatsia se reta admirada de tanta cuyta per quant diu li es vista impertinent posant al davant que vosaltres haveu trigat aqui dellìberar per spay de VIII jorns e voleu que sa Senyoria vos responga sens temps de dellìberacio dient que a nit vespre los dits consellers seus per esser hora tan tarda no li havien poguda fer complida relacio e que ara eren venguts a sa Senyoria per axo pero que no vol sino vuy tot dia tant solament ço es que ades apres dinar sa Senyoria hoira la

Digitized by Google

dita relacio stesament e fara sa bona delliberacio sobre la qual donara tal resposta que vosaltres e nosaltres e tot lo Principat haurem e haura raho de restar molt contents. Aço es stat dit per la dita Senyora Reyna ab cara molt alegra e de bona contentacio de la qual los dits III qui ho han vist e hoit e nosaltres qui ho havem per lur report ne restam be confortats e ab sperança de tot be. Daquiavant senyors en aquesta vesprada la dita Senyora sera sollicitada per reduir loy a memoria e dema la hora assignada no sera gens preterida e en tot siau certs que per nosaltres si fara tanta diligencia que no pensam en res se pogues fer major. Ne volriem preterir una hora que no fos benifici als afers. Ab tant molt reverends nobles e magnifichs senyors la Sancta Trinitat vos haja en su guarda. Feta en Vilafrancha a XIIII dies de juny any Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio prests los embaixadors vostres.

Als molt reverend e magnifichs senyors los deputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Mossenyors molt reverend e molt magnifichs. Vostra letra he rebuda vuy circa les VIII ores apres mig jorn en la qual me dehiu me informe dels afers den Gaspar Maymo notari en scriva a la reverencia e magnificencies vostres a les quals responch que dijous prop passat que plagam en aquesta vila en la vesprada fonch ab mi lo dit En Maymo dihentme com era

Digitized by Google

vengut aci per treballar ab la Senyora Reyna si poguera haver algun ofici com aquell qui crehia que ell e los qui treballaven degudament no fahien desonestat alguna e quem pregava com aquell qui fera per mi lo que possible li fos lo volgues endreçar ab la dita Senyora Reyna en haver ell ofici algú. E fonchli per mi respost tot plaer li pogues fer fera volenter pero que nom semblava que yo ne algu dels altres embaxadors haguessem facultat de suplicar per si mateix ne per altri. E ell resposme que no crehia que aço haguessem jurat pero que ell me denunciaba com desque aci era vengut la Senyora Reyna li havia dit que li digues los fets en quin punt staven e que ell li havia respost dihentli que aço ell tenia ab sagrament e que per sa merce no lin parlas pus. E la dita Senyora dixli qne li digues en fe de notari yo com me era portat en los afers de aquesta concordia e que ell li havia respost que certament yo mi era portat en tal manera que en gran part ho havia portat a bona conclusio trobantme en lo consell de la ciutat qui molt stava torbat. E mes hir demati que fonch divenres lo dit Maymo ne vench dientme que ajudas e treballas com aquell qui endreça de aquests afers podia tant e mes com home qui hic fos hu per hu dient que en tot cas se donas orde fos atorgada a la Senyora Reyna la embaxada de Castella. Per mi li fonch dit si la dita Senyora la volia per lo fet de Navarra solament que yo crehia lo cami era tornar al capitol e oferta per tots feta ço es que les forçes fossen acomenades a cathalans aragonesos o valencians de que ell dix ne hiria parlar de continent

Digitized by Google

ab la Senyora Reyna e de fet tantost hi ana e torna resposta la dita Senyora ne parlaria ab lo mestre e altres de son consell. E veus aci tot lo que yo se del dit Maymo. Daquiavant al mils que pore yo me certificare ell quins afers meneja ne que fa e pensau que en tot lo que sera benavenir de la cosa publica ne a ell ne a mon frare no guardare sino lo degut e perlere ab lo dit mestre e altres no li donen fe ni crehença segons me haveu scrit. Ab tant mossenyors ordenau de mi lo queus placia. Scrita en Vilafrancha a XIII de juny a les XI ores de nit. — Quim recoman tot a vosaltres Arnau de Vilademany e de Blanes.

15 DE JUNIO.

Habiéndose leido la carta que precede, acordóse escribir á los embajadores, para que regresasen el miércoles siguiente; despues de lo que, propuso el señor abad, que se destinasen ocho personas, para calcular lo que podria hacerse en caso de rompimiento con el Señor Rey, consultándolo antes con el señor Primogénito y la ciudad, á cuyo objeto fueron nombrados el abad de Bages, Bernardo Guimerá y Juan Raymundo de Perpenyá.

Ocupáronse, el mismo dia, de otros asuntos de interés secundario; dióse lectura de la siguiente carta que se habia recibido, y se mandó escribir las otras dos que se hallan á continuacion.

Digitized by Google

A mos senyors molt reverend e magnifichs los deputats del General del Principat de Cathalunya en Barchinona.

Mos senyors molt reverend e magnifichs. De Gerona en fora he scrit a vostres reverencies del que alì he fet sobre los afers que per vosaltres so stat trames. Huy que tenim V de juny que era la jornada assignada assì a Perpenya hi so stat. Nòy ha hagut negu sino dos. De tot he fet fer actes els aportarea qui a fi que si per vosaltres era vist donar fi a la fahena los senyors no poguessen dir que ells no esser demanats se es fet. Aci ha haguts alguns pagesos els molt confortats. Stan molt contents vers vosaltres. Com sia aqui vos fare pus stesa relacio. Tot lo mon sta aci molt pacifich a la ordinacio de vosaltres e ab quants yo he parlat per los camins stan molt ferms aprovant e loant quant vosaltres haveu fet e feu. Dema si plau a Deu perteix pera Puigcerda per asserhi a la jornada. Fas fi comenantme en gracia de vosaltres. De Perpenya a V de juny. —A la ordinacio e manament de vosaltres prest Gerau Gordiola.

Dirigitur dominis ambaxiatoribus.

Molts reverends egregi nobles magnifichs e savis senyors. Vostra letra feta ir a XIIII del corrent mes rebem lo mateix dia a VII hores apres mig jorn la qual vny havem feta legir en plen consell. E per quant

Digitized by Google

en la dita letra es contengut que la Illustrissima Senyora Reyna ab vultu e gest alegres ha assignat avuy hoir relacio de les coses per vosaltres derrerament a sa Excelleneia presentades per aquells a qui sa Altesa ha comes comunicar ab los tres de vosaltres. E en les dites coses a sa Excelleneia presentades a les quals es feta ferma e inconmutable delliberacio no mudar o tochar hi en res no ha tal mutacio o diferencia de les altres habilitacions e modificacions qui hi sia ops molta delliberacio e la dilacio no es servey de la Majestat del Senyor Rey ni de la dita Senyora Reyna ni repos de aquest Principat ans porta com sabeu continuus e grans inconvenients. Es stat delliberat que vosaltres tots fermats o no fermats los dits capitols tota consulta cessant dimecres prop vinent partiau eus ne vingau en nom de Deu. Per queus pregam encarregam e requerim en virtut del sagrament per vosaltres prestat vos placia fer e complir la dita delliberacio que tots siau aci lo dimecres prop vinent. E sia molt reverends egregi nobles magnifichs e savis seuyors la Sancta Trinitat vostra proteccio e guarda. Dada en Barchinona a XV de juny any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats etc.

Al honorable En Miguel Vives defenedor dels drets de les generalitats.

Honorable senyor. Per quant scrivim als embaixadors qui son aqui de aquest Principat dimecres primer vinent sen vinguen en manera que sien tots aci.

Digitized by Google

volem eus manam queus ne vingau ab ells pagant lo que sia necessari fins aci. Dada en Barchinona a XV dies del mes de juny del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los deputats et cetera.

16 DE JUNIO.

Habiendo reunido algunas personas el señor abad de Montserrat, con motivo de estar ausentes sus compañeros de diputacion, manifestóles que su objeto era leerles una carta, que habia traido Juan Oller, de parte del arzobispo de Tarragona, en la que se esplicaba que la Reina estaba contenta de firmar los capítulos presentados, con tal que el Principado le ofreciese enviar una embajada al Rey de Castilla, por los sucesos de Navarra. Hizo saber desde luego el señor abad, que lo mismo habia notificado ya al señor Primogénito y á los concelleres de la ciudad, quienes, por su parte, dijeron que estaban conformes en que se hiciese la embajada, si se firmaban los capítulos; y siendo de igual parecer las antedichas personas, acordóse que se pasara adelante en hacer el ofrecimiento.

A consecuencia de esta sesion, volvió á tenerse otra por la tarde, á la que asistieron los señores Diputados y Consejo, junto con el abad de San Cucufate, el de San Benito de Bages, el arcediano de la mar, el preceptor de La Guardia, Juan Lull, Juan Çabastida y Juan Andreu, síndicos de Villafranca; y reiterada la proposicion de la mañana, deliberóse enviar al señor arzobispo una respuesta, como tam-

Digitized by Google

bien que se escribiese á Miguel Vives, cuyas cartas se hallan á continuacion.

Responsio facta dicto domino Archiepiscopo.

Senyor molt reverend. Vostra letra de creença he rebuda per lo meu Pere Johan Oller e entes lo que en virtut de la creença me ha volgut dir e explicar de vostra part ço es que la Illustrissima Senyora Reyna es contenta fermar ab les respostes que son stades derrerament per vosaltres a la sua Senyoria presentades per aquest Principat si los de aquest consell e de aquest Principat oferen fer embaixada al Senyor Rey de Castella per los afers de Castella e de Navarra yo he parlat ab los de aquest consell e ab lo Senyor Primogenit e ab los quatre concellers de aquesta ciutat e tots son contents que fermats los dits capitols per la dita Senyora Reyna ab les respostes derrerament concordades e meses en execucio les coses en aquelles contengudes sia a la sua Senyoria feta oferta que lo dit Principat fara embaixada al dit Senyor Rey de Castella que sera servey de Deus e de la Majestat del Senyor Rey e del dit Senyor Primogenit e de aquest Principat e no obstant les coses dites lo Senyor Primogenit e la ciutat e lo nostre consell volen vingau dema per tot lo dia juxta la forma de la letra derrerament tramesa. Scrita en Barchinona a XVI de juny any Mil CCCCLXI.

Digitized by Google

Dirigitur Michaeli Vives defensori jurium generalitatum.

En Miquell Vives. Segons vos havem scrit que dema que sera dimecres los embaixadors que teniu aqui sen vinguen e vos ab ells encara vos ne tornam scriure que dema vos ne vingau en totes maneres e noy haja falla com axi vullam se fassa. Dada en Barchinona a XVI de juny del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats etc.

17 DE JUNIO.

Habiendo llegado Arnaldo de Vilademany, con una carta de parte de los embajadores, á quienes habia precedido en el regreso, leyóse aquella, y expuso dicho enviado todo cuanto habia ocurrido con la señora Reina, pero no se tomó ningun acuerdo, esperando que hubiesen regresado ya los referidos embajadores.

Siguen las cartas que se recibieron, y otras que mandaron expedir los señores Diputados.

Als molt reverends nobles e magnifichs senyors los deputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends nobles e magnifichs senyors. Lo mag-

Digitized by Google

nifich mossen Arnau de Vilademany e de Blanes parteix devant nosaltres informat stesament de tots los afers segons vos explicara al qual vos placia donar fe e crehença axi com a les persones nostres. Nosaltres segons ya scrit vos havem serem aqui tots ensemps dema sens falla algnna. De Vilafrancha de Penedes a a XVI de juny any LXI. — A tota vostra ordinacio prests los embaixadors vostres.

Als molt reverends nobles magnifichs e savis senyors los deputats del General e consell llur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends nobles e magnifichs senyors. Rebuda havem vostra derrera letra e enseguints lorde per vostres reverencies nobleses e magnificencies en aquella a vosaltres donat tots ensemps partirem dema Deu volent e serem ab vosaltres sens fallir eus portarem tals coses que seran a servici de nostre Senyor Deu e dels Illustrissimos Senyor Rey e Senyor Primogenit e total benefici e repos de aquest Principat per les quals aportar ab tota integritat e compliment havem aturat aquesta vesprada com sia stat axi de necessitat. Ne stimam la aturada esser stada sens gran benefici e fruyt segons Deu volent per experiencia veureu e conexereu. Tingaus molt reverends nobles e magnifichs senyors la Sancta Trinitat en guarda sua. Feta en Vilafrancha a XVI de juny any Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio prests los embaixadors vostres.

Digitized by Google

Al molt honorable En Johan Ferrer receptor general de les entrades e exides del Principat de Cathalunya.

Honorable senyor. Per part den Johan Bonet havem clamor que lo sou a ell degut per aquest mes de tres rocins que te en aquest exercit no li es pagat ni li es feta emprestança nenguna e axi ell sta molt endeutat e enfrascat e que vos dieu no haveu comissio sino de pagar la gent de peu per queus dehim e manam molt stretament que vos pagueu lo dit sou al dit Johan Bonet per aquest mes per los dits roçins o li façau tal emprestança si diners nous bastaven ques puga sostenir ab tot que encara que poch hi fallis hi poreu donar recapte e guardau noy haja falla car per aço hagut a trametre aci un hom ab messions. Dada en Barchinona a XVII dies del mes de juny any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt honorable e savis senyors los jurats de la ciutat de Gerona.

Molt honorables e savis senyors. Per quant nos acorren alguns afers granment consernents servey e honor del Illustrissimo Senyor Primogenit e benefici e repos de aquest Principat en los quals afers se aderiran aquesta ciutat a la ciutat de Leyda va aqui lo

Digitized by Google

honorable mestre Marti Pere sindich vostre lo qual experiencia ha mostrat es persona entenent e tal quen totes coses qui sguarden a la honor e servey de aquesta universitat fa virtuosament lo degut. Per queus pregam e encarregam molt stretament que vullau donar licencia promissio e facultat al dit vostre sindich que per aquexa universitat se puga aderir e aderesca per los dits afers ab aquesta ciutat e ab la dita ciutat de Leyda car ultra que speram en nostre Senyor Deus que los dits afers redundaran en servey del dit Primogenit e benefici de aquest Principat vos ho haurem a gran complacencia. E sia senyors molt honorables e de gran saviesa la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XVII de juny del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats etc.

18 DE JUNIO.

Acudieron á esta sesion los embajadores, que ya habian llegado, (excepto el señor arzobispo, que se fué á Tarragona, y el conde de Módica,) y hecha relacion de todo lo ocurrido, se leyó el dictámen de la señora Reina sobre las modificaciones presentadas á su Serenidad, y el escrito en que pedia la embajada al rey de Castilla; despues de lo que, habido un lárgo coloquio sobre ambos extremos, acordóse, por fin, que se consultase antes con el señor Primogénito y con los Concelleres, á cuyo objeto, despues de

Digitized by Google

comer, pasaron á la casa de la ciudad Antonio Lombart y Pedro Perelló, mientras que los señores Diputados fueron á ver al Príncipe, acompañados de sus respectivos notarios, por quienes se hizo, en presencia de este, la conveniente lectura.

Reunidos otra vez por la tarde, dijo el señor abad, que habiéndoles manifestado el señor Primogénito, por documentos auténticos, que le pertenecia el reino de Navarra, y que, sin embargo de ser su intencion obedecer á su señor padre, le habia ocasionado tal obediencia muchas incomodidades, por lo mismo, les rogaba dicho señor, le requiriesen para qué se le jurara como Primogénito, ó él de propia voluntad juraría. Acerca la embajada á Castilla leyóse una proposicion firmada por ocho personas á este objeto.

Acordóse, al propio tiempo, que, para que la Reina, por temor de lo que se contaba, no se marchara, se le enviase una carta, en la que se la procurase calmar, dándole todas las seguridades posibles, segun es de ver á continuacion.

Dirigitur domine Regine.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

Les respostes e coses per vostra Excellencia derreament donades al missatgers de aquest Principat son studes per ells reportades e per vosaltres vistes e recensides diligentment e per quant en nosaltres e tots los poblats en aquest Principat seria subirana contristacio si la capitulacio fins aci contractada no venia a la desigada fi stam continuament e ab tots nostres studis pensant en totes coses que aquella puixen con-

Digitized by Google

duir. Speram de la clemencia divinal que annuira als nostres desigs e que se atrobaran expedients e per venir al saludable port de conclusio e servici de nostre Senyor Deu e del Illustrissimo Senyor Rey e de vostra Altesa e Illustrissimo Senyor Primogenit e benefici e repos de la cosa publica de aquest Principat. Per tant Senyora molt alta per servici de nostre Senyor Deu e del dit Senyor Rey e vostre e del Senyor Primogenit e per tant benefici quant aço sguarda axi humilment e devota com mills podem vostra Excellencia supplicam li placia aqui detenirse sperant certes persones qui prestament a vostra Excellencia trameses seran per les quals vostra dita Excellencia sentra nostres delliberacions que no duptam a aquella acceptes seran. E hont tant ha fet e obrat la virtut vostra Senyora molt alta la suplicam li placia continuar e no desistir fins a la optata fi ne vulla donar loch a creure informacions e sinistres reports de malicioses persones que fames scampen ab astucia e malicia de perturbar tant benefici e be. Molt alta e molt Excellent Senyora la Trinitat tinga en sa proteccio vostra Illustrissima Senyoria la qual de nosaltres man lo que de sa merce sia. Scrita en Barchinona a XVIII de juny any Mil CCCCLXI. — De vostra molt alta Senyoria humils vassalls etc. — Los diputats etc.

Digitized by Google

19 DE JUNIO.

Habiendo pedido la Reina á los embajadores una cédula, en la que se hacia mencion, entre otras cosas, del juramento que suelen prestar los catalanes al Rey, á su entrada; acordóse que se proporcionase á dicha Señora la referida cédula, por copia, y levantando testimonio de ello; para lo que se nombró nna comision, compuesta de un individuo de cada estamento, quienes, al propio tiempo, debian entregarle ciertas instrucciones y una súplica, cuyos documentos se hallan todos á continuacion.

Instruccions.

Instruccions per part del reverend e honorables deputats del General de Cathalunya fetes al reverend e magnifichs lo abbat de Poblet mossen Johan Çabastida cavaller e mossen Johan Lull ciuteda de Barchinona embaixadors lurs tremesos à la Illustrissima Senyora Reyna de tot ço que per ells se ha a dir fer e exeguir en la present lur embaixada.

Primo pervenguts los dits embaixadors en Vilafrancha de Penedes on la dita Senyora Reyna es o si sa Senyoria era partida seguitsla fins al loch on se trobara dins lo Principat e feta a sa Excellencia deguda reverencia en nom dels dits deputats e consell e do-

Digitized by Google

nada la letra de crehença que sen porten apres lectura de aquella suplicaran la dita Illustrissima Senyora Reyna li placia fermar en nom del Senyor Rey la capitulacio a sa Altesa presentada per part dels dits deputats e consell la qual ells seran contents passe juxta forma de les respostes per la dita Senyora Reyna derrerament donades ab les habilitacions seguents.

Primo en la resposta del primer capitol e en la fi de aquell sia afegida clausula qui digua axi. Salvo lo que devall en lo terç capitol se dira del noble mossen Galceran de Requesens.

En lo terç capitol en degut loch sia afegida clausula dient axi. E per quant a instancia dels dits deputats e consell e de la ciutat de Barchinona es stat fet cert proces contra lo noble mossen Galceran de Requesens portant veus de governador en lo dit Principat per lo qual es stat e vuy en die sta pres dins la preso comuna de la dita ciutat e lo dit Senyor Rey per alguns respectes hage ordenat e ordone ab la present lo dit mossen Requesens deure esser e star tot lo temps de la sua vida natural fora lo dit Principat e encara fora la cort del dit Senyor Rey sots pena de privacio de la vida e annotacio e confiscacio de tots sos bens aplicadors en cars de contrafaccio al General de Cathalunya salva empero al dit mossen Requesens la obcio devall scrita per ço plau al dit Senyor Rey vol e ordona que si lo dit mossen Requesens no contentantse de aço se volra defendre per justicia en tal cars stigua en la preso on vuy sta e puixa esser procehit contra ell e sos bens per virtut del dit proces

Digitized by Google

et alias per justicia. Les coses en los presents capitols contengudes en res no contrestants. Totes empero altres instancies o anentaments que fer se porien contra qualsevol altres oficials e persones qui en les coses en lo dit capitol contengudes delenquit hagen os presumira haver delinquit cessants per benefici e repos del dit Principat. E mes vol lo dit Senyor que per los dits diputats e consell e ciutat de Barchinona sia donada seguretat en quant a ells se sguarde a les persones e bens de tots los oficials e consellers del dit Senyor Rey qui fins lo die de vuy han lo dit Senyor en qualsevol manera sobre los dits afers consellat axi e per tal forma que los dits oficials e consellers puxen star e habitar seguramen ab tota quietacio dins la ciutat de Barchinona e lo dit Principat e fora de aquell on mes volran. E que semblant paraula e seguretat los sia donada per lo Illustrissimo Primogenit axi que per ell o algun oficial o persona no puixen esser inquietats ni molestats en bens ni en persones en alguna manera per les causes e rahons en lo dessus dit capitol contengudes e fins lo die de vuy seguides encare que lo dit Illustrissimo Primogenit succehesca en los regnes e terres del dit Senyor Rey e que lo dit Illustrissim Primogenit sie tengut aço prometre e jurar tenir e servar ab tota eficacia. E si lo contrari se fahia sia licit als dits consellers e oficials resistir de fet ab absolucio de la fidelitat en lo dit cars e puixen e degen los dits diputats e consell e ciutat de Barchinona opposarse a la defensio dels dits oficials e conse-

Digitized by Google

llers juxta les constitucions leys e libertats del dit Principat.

La resposta del XIIe ha a passar segons per los diputats e consell era ordonada levant lo fet de les corts de Cathalunya ço es que nos puixen tenir per lo lochtinent. Tot lalre ha star com es posat per los diputats e consell sens mudarhi res salva la clausula derrerament posada per la Senyora Reyna que dispon de la facultat dels processos fahedors en cars que lo Senyor Rey entras a peticio dels deputats e consell.

La resposta del XVIIIe sera la seguent. Diu lo Senyor Rey que la Majestat sua no te en lo regne de Sicilia on pogues fer la dita assignacio de XII M florins deduit ço que es mester al sosteniment de la Majestat sua pero per contemplacio e amor del dit Illustrissimo Primogenit fill seu e per condescendre a la supplicacio del dit Principat es content consignarli sis mila florins e per aquells tantes tretes en lo dit regne de Sicilia que abasten a la dita quantitat de sis milia florins cascun any.

La resposta del XXIII capitol ha esser de tal tenor. Plau al Senyor Rey sobre les coses contengudes en lo present capitol star al que sera deliberat e aparra a les persones que a aço seran deputades per quasca dels dits regnes e Principat.

Lo capitol derrer concloent les respostes fetes per la dita Senyora Reyna ha esser de la serie seguent. Lo Senyor Rey fa e atorga les coses demunt contengudes segons que son de part dessus annotades en cascun capitol e respostes ab tal condicio reservacio.

Digitized by Google

e protestacio e no sens aquelles ço es que si cars era que lo contengut en lo XV capitol e resposta de aquell que parlen de la oferta e pagament de les CC mil lliures per los cathalans no era complit ab tot efecte ço es que les dites CC mil lliures no eren scrites dins los dits VIII meses en la dita taula de Barchinona juxta la resposta del dit capitol en tal cars lo dit Principat de peccunies del General de Cathalunya hajen e sien tenguts respondre al dit Illustre Infant don Ferrando de annua pensio de censal per totes les dites CC mill libres o per aquella part delles que no sera dins lo temps scrita a raho o for de XXII mill per mill per tant temps com lo dit deposit de la dita quantitat sera dilatat scriure en la dita taula. E per aço attendre e complir hi sia obligat tot lo dit Principat e lo dit General de Cathalunya e drets de generalitats de aquell ab totes aquelles clausules forces e compulses a que son tenguts e obligats per los censals que lo dit General fa e presta les quals sien aci per expresses e insertes.

Item los dits embaixadors presentaran a la dita Senyora Reyna en nom de la Majestat del Senyor Rey la cedula que sen porten ordenada sobra la oferta de la ambaixada e suplicaran li placia manar al secretari de la dita Senyora quen leva carta e requeren lo notari que sen menen que apart leve carta publica.

Item mes los dits ambaixadors presentaran a la dita Senyora Reyna en nom de la Majestat del Senyor Rey la resposta que sen porten feta a la cedula de la qual la dita Senyora Reyna ha feta levar carta publica

Digitized by Google

en Vilafrancha de Penede per mossen Pere Deliet secretari del Senyor Rey e prothonotari de la dita Senyora Reyna e suplicaran la dita Senyora Reyna que mane al dit notari e ells lo requerran continue la dita resposta a la fi de la dita cedula e sens aquella la carta no sia per ell closa e mes los dits ambaixadors requerran lo dit lur notari que apart ne testifich carta publica.

E per quant los deputats e consell fan ordenar una cedula o scriptura la qual sera tramesa als dits ambaixadors es necessari que en cas que la dita Senyora no vulla fermar la dita capitulacio en la forma damunt declarada e no en altre cars los dits ambaixadors presenten a la prefata Senyora Reyna en nom del dit Senyor Rey la dita cedula o scriptura requerint de aquella esser feta carta publica ut suppra. E de continent aço complit partesquen e sen vinguen.

Si la dita Senyora Reyna sera contenta fermar la dita capitulacio en la dita forma sia publicada per los dits ambaixadors que ad cautelam li placia donar en nom de la dita Majestat del Senyor Rey licencia als deputats e consell de fer carragament de censals per haver les dites CC mill libres cum accessoriis suis.

E fermant la dita Senyora Reyna com es dit es necessari per lo prothonotari qui la sua ferma rehebia sia feta expressa mencio que la dita ferma sia valida de dret e de fet no obstant la carta per sa Senyoria feta testificar per lo dit prothonotari qui de aço parla ne encara qualsevol protestacions reservacions condicions salvetats actes cartes o instruments axi per lo

Digitized by Google

Senyor Rey com per la dita Senyora Reyna o altre qualsevol persones havents se potestat conjunctament o divisa on se vulla fetes e fets en contrari o que poguessen contrariar o noure o prejudici engendrar a la ferma dessus dita en alguna manera. — A. P. abat de Montserrat. — Expedite Barchinone die XVIIII junii anno a nativitate Domini millessimo CCCCLX primo.

Molt alta e molt excellent Senyora.

La resposta que vostra Excellencia en nom de la Majestat del Senyor Rey havie derrerament feta al XXIII capitol de la capitulacio per part del Principat de Cathalunya a vostra dita Excellencia presentada conte entre les altres coses de verbo ad verbum les paraules seguents. E que per los cathalans sia feta solleuna embaixada al Rey de Castella dins quinze jorns comptadors del dia que la Senyora Reyna los presents capitols fermara avant o abans si abans poran que desista de les guerra e novitats que en lo dit regne fa e restituescha al dit Senyor Rey quis vulla que de aquell ell o gents sues hauran occupat o tindran e leix en pau lo dit regne de Navarra e li serva la concordia entre lo dit Senyor Rey e ell feta inida pactada e concordada pagantli integrament les quantitas en la dita concordia mencionades e compreses. E en mancament de aquestes coses los dits cathalans façen al dit Senyor Rey la ajuda e servey e les altres coses que a ells sien vistes honoroses e degudes ab aquell compliment e integritat ques deu e es necessari e de

Digitized by Google

tant fidelissimos vassalls se spera e confia indubitadament Senyora molt alta. E no resmenys per vostra Excellencia en la conclusio de totes les respostes fetes a la dita capitulacio e liurades en Vilafrancha de Penedes als missatgers per part del Principat de Cathalunya ultimament destinats è en altres parts se fa comemoracio o expressa protestacio e retencio de les dites coses en cars de ferma de la capitulacio predita. Les quals coses Senyora molt Excellent ab deguda reverencia perlant no son covinents a la fidelitat pratica e observancia dels cathalans los quals en coses fora lo Principat per deute no son obligats tals coses fer com son demanades. Ab tot que per lur mera liberalitat han diverses vegades grans coses fetes fora lo dit Principat en servey e honor de llur Rey e Senyor. E per tant llur libertat los cathalans no altererien mas per servici del dit Senyor Rey e de vostra Excellencia los dits cathalans usant de llur libertat per la acustumada devocio e amor que han a lur Rey e Senyor fan oferta e son contents fer sollempna embaxada al Rey de Castella dins quinze dies apres la ferma de la dita capitulacio. E deuse creure Senyora molt alta que los dits cathalans per lur mera liberalitat no oblidaran daquiavant fer les coses que a ells seran vistes fahedores a gloria e lahor de Deu Omnipotent servey de la Majestat del Senyor Rey e de vostra Excellencia e del Illustrissimo Senyor Primogenit repos del dit Principat e conservacio del inmaculat nom dels cathalans e de la presentacio de la pre-

Digitized by Google

sent volem e requeran los cathalans esser feta carta publica per vos notari et cetera.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

Jatsia la Majestat del Illustrissimo Senyor Rey e vostra molt Excellent Senyora sia be certa del subseguit fins aci per causa de la detencio per la Majestat real feta de la persona del Illustrissimo don Carles Primogenit de la dita Majestat. No resmenys per reduir a memoria a vostra Excellencia e per satisfaccio al que per vostra Illustrissima Senyoria es stat deduhit lo qual es del tenor seguent. La Serenissima Senyora Reyna no pot obmetre reduir a memoria a vosaltres reverend venerables egregi nobles magnifichs missatgers de diputats e consell del Principat de Cathalunya e de la ciutat de Barchinona e als cathalans ab quanta humanitat gracia e clemencia la Majestat del Senyor Rey e la dita Senyora se es portada en la capitulacio per part del dit Principat a la sua Excellencia presentada. La qual quant benefici e libertat al dit Principat confereix per vosaltres clarament es conegut. E nos pot dir que lo dit Senyor Rey haja attes principalment a la preeminencia e stat seus reals sino sols en satisfer e condescendre a les supplicacions per lo dit Principat a la sua Altesa fetes per lo benefici repos e contentament del Illustre Princep fill seu e del dit Principat per lo qual obmetent tant honor preeminencia e benefici del seu

Digitized by Google

stat real es stat e fermantse la capitulacio ab les modificacions per sa Senyoria fetes e donades lo dia present sera content abstenirse de no entrar en lo dit Principat confiant de tots vosaltres cathalans com de fidelissimos vassalls confiar e sperar se deu que la demanda de no entrar en lo dit Principat en breu temps a supplicacio dels dits deputats e consell e de la dita ciutat de Barchinona sera en lo contrari conmutada. Mes avant lo dit Senyor Rey sera content constituir lo dit Illustrissimo Princep son fill governador general per tots sos regnes e terres e aquell en lo dit Principat crear loctinent seu irrevocable remetentse de aço a la capitulacio respostes e modificacions per la dita Senyora Reyna fetes. E no sols lo dit Senyor los beneficis e actes havents esguard al repos preeminencia seguretat e contentament del dit Illustrissimo Princep e cathalans sera contenta atorgar mas encara tantes e tals gracias que per tots los reys predecessors seus de gloriosa memoria james no soo stades atorguades jatsia moltes de aquelles los fossen per los cathalans demanades e grans donatius e servicis per aquells oferts. E si lo dit Senyor Rey tantes gracies preeminencies o libertats atorgar se contentara per lo tranquille stat seguretat repos e contentament del dit Illustrissimo Princep e del dit Principat e poblats en aquell com se pot hoir ni tollerar per los dits fidelissimos cathalans los predecessors dels quals precipuament lur Rey e Senyor de poqua Senyoria en major han augmentat aquell

Digitized by Google

tantes gracies e libertats essent content de atorgarlos restar e esser oppres congoixat e guerrejat per lo Rey de Castella tyranicament e indeguda lo qual per si eo per ses gents es entrat en lo regne de Navarra e fa la guerra en aquell e ha occupades e te algunes forçes de aquell e ha fetes altres novitats en regnes e terres del dit Senyor Rey al qual axi mateix tyranicament te occupat son patrimoni que lo Senyor Rey son pare de sancta recordacio li leixa en Castella e ha contravengut a la concordia feta ab lo dit Senyor Rey. E no es justissima demanda feta per lo dit Senyor Rey que los dits cathalans per via de embaixada servey e ajuda ajudant al seu Rey e Senyor contra lo Rey de Castella fahent aquell desistir e cessar de la guerra que fa en lo dit regne de Navarra en sos regnes facen retornar. Certes si consideren dons los cathalans lur integerrima e sincera fidelitat miren e porten a memoria los actes e gestes de lurs predecessors e hauran vera noticia si la dita demanda tan justissima en manera alguna poden ni deuen diferir ni recusar. O fidelissimos cathalans vassalls del dit Serenissimo Senyor Rey obrense les vostres viceres e coratges considereu les preeminencies utilitats e libertats les quals sa Excellencia per gracia a supplicacio vostra de si aparta e al dit Illustrissimo Princep e a vosaltres per sua clemencia e benignitat no recusa atorgar. E recordantvos de la oferta dignament feta per los cathalans al Senyor Rey don Alfonso de inmortal memoria en la qual en si prengueren carrech de la

guerra de Castella en tot cas que lo Rey de Castella de si no volgues fer justicia en los fets del infant don Enrich quant mes ara se deu fer toquant a la persona honra e stat de vostre Rey e Senyor natural oppres veixat e deseretat per lo dit Rey de Castella indeguda e injustament lo qual vostres passats no solament no tollerar mas encara hoir no han pogut de sos reys e Senyors. E per totes les dessus dites coses e altres es de creure que Deus Omnipotent de tots creador reys e princeps e tot lo mon clarament coneixeran la tanta humanitat clemencia e benignitat de vostre Rey e Senyor natural. E si a les gestes e actes de vostres predecessors dignament e virtuosa fets e per tot lo mon per tals celebrats haguts e reputats attendre no volreu lo que de tant fidelissimos vassalls com vosaltres sou sens dupte nos spera vullau attendre e be considerar a les coses ab les quals sou tenguts e obligats a vostre Rey e Senyor natural en virtut del jurament de fidelitat a sa Majestat prestat en la forma seguent. Yo t jur que sere feel de aquesta hora avant fins al derrer dia de la mia vida a tu molt alt e molt Excellent princep e Senyor Rey don Johan de Arago de Navarra de Sicilia et cetera gloriosament regnant que nunqua scientment sere en consell o en fet que tu perdes la vida o membre algu o tu rebes en la persona algana lesio o injuria o contumelia o que tu perdes algun honor lo qual ara has o daquiavant posseiras. E si sabre o hoire algu que vulla fer alguna cosa de aquestes contra tu per mon poder prestare impediment que no sia feta. E si noy

Digitized by Google

pore prestar impediment quant prest pore ho denunciare e contra aquell axi com pore prestare a tu lo meu auxili. E si se sdevendra perdre injustament o per cas infortuit alguna cosa la qual has o hauras ajudare aquella recobrar e recobrada tots temps retenir. E si sabre tu voler justament ofendre algu e generalment o special sere request axi com pore prestare a tu lo meu auxili. E si alguna cosa en secret a mi manifestaras aquella sens licencia tua no manifestare a algu o fare per que sia manifestada. E si consell a mi sobre algun fet demanaras donare a tu aquell consell lo qual a mi sera vist mes expedient a tu. E nunque de ma persoua fere cosa alguna scientment la qual pertanga a injuria o contumelia tua. E jatsia la dita Senyora Reyna cregua fermament vosaltres que tot lo dit Principat representau no voler ni sols pensar fallir en les coses en lo dit jurament de fidelitat contengudes com aquells imitant vostres predecessors tingau impresses afixes e indeliblament unides en los vostres coratges per aqnella innata fidelitat que sempre may los vostres passats e vosaltres han e haveu acustumat haver a vostre Rey e Senyor natural lo que per molts eximplis e actes virtuosos es comprovat notori e manifest per tot lo mon. Empero la dita Senyora Reyna tant humanament e benigna quant pot per la potestat que a aquestes coses ha de la Majestat del dit Senyor Rey et alias vos prega amonesta exhorta e requer per aquelles deutes de vassallatge fidelitat e naturalesa que al dit Senyor Rey vosaltres en noms propris com encara axi com a mis-

Digitized by Google

satgers del dit Principat e aquell e los poblats en aquell representaus sou tenguts obligats e astrictes a la dita demanda per lo dit Senyor Rey feta de la embaixada faedora al dit Rey de Castella e auxili prestador al dit Senyor Rey per defensio del seu regne de Navarra e altres regnes e terres e honor de la sua Senyoria stat real e observacio de les coses entre lo dit Senyor Rey e Rey de Castella concordades vullau satisfer ab aquel compliment e integritat ques deu e es necessari e de tant fidelissimos vassalls se spera e confia indubitadament. E si la dita Senyora Reyna es e sera contenta condecendre a les coses contengudes en la dita capitulacio ab les modificacions protestacio e retencio per sa Altesa ultimament fetes lo dia present a vosaltres donades e se ofir fermar la dita capitulacio ab les dites modificacions protestacio e reservacio e ab tal pacte qualitat condicio e retencio e no en altre manera ço es que la dita ferma sia suspensivament feta en axi que no puixa sortir son efecte ne de aquella o part alguna de aquella usar se puixa nis dega ans sia haguda per no feta fins a tant que al dit Senyor Rey sia fet o oferta prometença e segura de les coses contengudes en la resposta del XXIIII capitol que lo dia present la dita Senyora Reyna dona tant per lo dit Illustrissimo Princep quant per los dits diputats e consell lo dit Principat representants e per la dita ciutat de Barchinona la qual oferta e prometença hajen a fer expeditament en altra manera la dita ferma que la dita Senyora Reyna fara sia deguda per nulla irrita e de neguna eficacia e valor e de aque-

Digitized by Google

lla ni de part alguna della en tal cas en manera alguna usar nos puixa nis dega. E complintse axi les dites coses succeiran a gloria e laor de nostre Senyor Dou servici del dit Senyor Rey benefici contentacio e repos del dit Illustrissimo Princep e Principat de Cathalunya e ciutat de Barchinona. E de les dites coses vol e mana la dita Senyora Reyna que sia feta rebuda e testificada carta publica per Pedro Doliet secretari del dit Senyor Rey prothonotari seu e notari publich una e moltes tantes quantes seran donades et cetera. Dien los dits diputats e consell e la ciutat de Barchinona que sentida per lo Principat de Cathalunya e ciutat de Barchinona e altres ciutats e viles reals del dit Principat la dita detencio fou divinament inspirada taut unida voluntat en lo dit Principat en treballar per la liberacio del dit Illustrissimo Primogenit que fonch e es stat reputat à cosa miraculosa la qual detencio fou feta en gran perturbacio molestia e dan irreparable de la casa real de Arago e de tots los feels de aquella e periclitacio de la posteritat de aquella la qual ha regnar e governar en tots los regnes e terres de aquella e encara contra usatges de Barchinona constitucions de Cathalunya capitols de cort e privilegis e libertats del dit Principat per la Majestat real ab humil reverencia perlant jurats e si no fos la representacio molt regulada del dit Principat e la sollicitacio degudament e pertinentment feta per los qui lo dit Principat representen no se excusaven grans perills e inconvenients. Per la qual raho havents los cathalans sguard a lur innata e incorrupta fidelitat e

per satisfer a aquella e a la conservacio de la corona real tremeteren a la dita real Majestat embaixada de XV persones de molta dignitat e saviesa dotades e la dita ciutat de Barchinona de VIII persones e les altres universitats de les ciutats e viles reals de Cathalunya per lo semblant trameteren lurs solemnes embaixades sperants axi com versemblantment sperar se debia que la dita Majestat per sa virtut donaria orde en reposar tantes congoixes e fer gracia al dit Principat de la dita liberacio. E jatsia innumeres vegades la dita Majestat sia stada supplicada per merce sua li plagues reduhir e rebre en bon amor pau e concordia lo dit Illustre Primogenit empero james ho pogueren obtenir los dits Principat ciutat de Barchinona e altres ciutats e viles del dit Principat a tot aço a tracte seduccio e induccio de alguns mals consellers no zelants lo honor de Deu servey de la dita Majestat benefici e repos del dit Principat e altres regnes e dominis del dit Excellentissimo Senyor. E si los cathalans haguessen demanat gracia derogativa al honor e corona real lo que james es stat vist ne farien fora digna cosa esser stat dificultat. Mas que demanaven cert honor de la real corona conservacio de la posteritat real repos e tranquillitat del dit Principat e altres regnes e terres de la dita Majestat e desistint de tal demanda podien degudament esser increpats e maldits. Vehents dons los cathalans que per aquesta via no podien gracia obtenir convingue entrar en termens de justicia e axi los dits embaixadors insistiren e supplicaren a la dita Majestat que fes justicia en lo

Digitized by Google

dit fet administrada e que lo dit Illustrissimo Primogenit fos restituit en lo Principat de Cathalunya de hon de manament de la dita Majestat era stat tret supplicant la dita Majestat aço volgues fer per observancia dels usatges constitucions e altres libertats del dit Principat per la dita Majestat jurades la qual cosa jatsie lo dit Senyor Rey degues de justicia complir per-disposicio dels dits usatges constitucions e libertats e per los altres sguards damunt dits axi poch lo supplicat ab deguda reverencia parlant nos pogue obtenir ans lo dit Principat vehie per experiencia molts oficials e consellers de la sua Majestat en nom e per part de la dita Majestat esser anats per lo dit Principat suscitants gents e procurants que nos pogues proseguir la dita peticio de gracia o justicia. Hoc mes moltes zizanies e divisions esser procurades lo que dignament portave als dessus dits supplicants gran admiracio. Vistes donchs e considerades totes aquestes coses e moltes aspres e dures cominacions que publicament exien e anaven per la terra axi per la dita Majestat dites als dits embaixadors quant en altra manera sembla als dessus dits molt diligentment e ab aquell esforç ques pertanyia deure attendre a la sua indempnitat e procurar virtuosament ab deguts e pertinents migans conformes a les leys e libertats del dit Principat esser complit lo que justament havien demanat. E per ço encara treballant e fatigantse havent sperança a conseguir lo degut trameteren los dits cathalans XXXXV persones de les majors e pus preeminents del dit Principat ajustant aquelles a les XV

Digitized by Google

persones e altres embaixades dessus mencionades ja trameses les quals totes prostrades e molt humilment altra e altres vegades supplicaren la dita Majestat li plagues atorgar e a efecte deduir les coses tantes vegades degudament supplicades. Pero axi com les primeres supplicàcions axi les derreres foren poch exaudides e admeses lo que ab grandissimo dolor lo coratge dels cathalans sostenir e ha sostengut. E per quant per satisfer a la fidelitat a la real corona deguda los dits cathalans vehents se frustrats de gracia e justicia jatsia acostumats fossen gracies de son Rey e Senyor obtenir unanimes treballaren e han treballat ab vies degudes e pertinents conformes a las leys del dit Principat donar orde en la liberacio del dit Illustrissimo Primogenit. E axi mateix en perseguir aquells qui sinistrament havien e han consellat e seduhit la Majestat real fahent per aquestes coses molt grans despeses tant que mijançant la divina gracia lo dit Excellentissimo Senyor Rey es stat mogut en liberar la persona del dit Illustrissimo Primogenit axi com de fet es stat subseguit. Per les quals coses ha convengut ad dit Principat a fi que daqui avant fos tolta tota manera de discordies e zizanies e inconvenients irreparables los quals se porien seguir per causa de mals consellants e no zelants lo servey de Deu e de la dita Majestat e benefici e tranquillitat no solament del dit Primogenit e Principat e ciutat de Barchinona e altres mas encara dels altres regnes e terres de la real corona supplicat de la dita capitulacio e contengut en aquella la qual capitulacio en tot e per

Digitized by Google

tot quant concerneix lo servey de la dita Majestat e de vostra Excellencia e del dit Illustríssimo Primogenit e Illustre Infant don Ferrando e conservacio de aquells e repos del dit Principat a tots es manifest e notori. Donchs no es maravella si la dita Majestat per sa gracia e merce ve e deu esser inclinada en atorgar la dita capitulacio e coses en aquella contengudes. E si en los passats temps tals coses no son stades demanades ne consentides no havien seguits tals actes per los quals convengues de tals demandes usar per obviar los inconvenients e dans quis poguessen subseguir al stat e posteritat real e a la cosa publica del dit Principat e dels altres regnes e terres del dit Senyor Rey e tot aço per satisfer a la fidelitat a la real corona deguda a la qual observar no fretura ne james ha freturat por la gracia de Deu ne afretura ne afreturara en lo sdevenidor incitar o convidar o requerir los cathalans com aquella en llurs coratges radicada tinguen e mostren e han ho mostrat los actes e gestes passats e fins aci fets los quals han augmentat e gloriosament prosperat la real corona e lunyat tot sinistre de la real posteritat. E per ço Senyora molt alta ab deguda reverencia parlant no era ne es necessari exprimir lo que conte fidelitat com los dits cathalans en lur animo e fets e obres hajen mostrat mostren e mostraran pus amplament que no es scrita aquella retenir e en memoria indeliblement haver tenir e obrar. E mostres apertament axi en la guerra e guerres de Castella passades e en altres innumerables fets als quals segons les libertats del dit Principat los catha-

Digitized by Google

lans obligats no eren ne son e per lur proprie liberalitat e no per obligacio alguna segons lo cas requiria pus fos a gloria e honor de Deu e servey de la Majestat real util e repos del dit Principat e dels altres regnes e terres del dit Senyor volien e han volgut les lurs persones e substancies exposar per augmentacio e conservacio de la dita real corona. E per conseguent done als dits cathalans molta causa de maravellar que la dita Majestat en la concessio e ferma de la dita capitulacio la qual a tant servey de la sua e vostra excellentissima Senyoria e conservacio de la posteritat real sua e vostra e repos del dit Primogenit e Principat e altres regnes e terres del dit Senyor es demanada se vulla taturar apposant condicio tal a la qual per les libertats al dit Principat atorgades lo dit Principat no es obligat ne james sino per pura e mera liberalitat ha acustumat satisfer segons los fets gestes e actes antichs autenticament demostren. E per quant vostra molt excellent Senyora ha ordenat fer carta publica del proposat per vostra gran Excellencia suppliquen humilment a vostra serenissima Senyoria los dits deputats e consell e la ciutat de Barchinona sia merce vostra provehir e manar a fi que en e per tots temps a tot lo mon apparega quanta es stada es e sera la fidelitat dels dits cathalans e quant justificadament son stats fets lurs procehiments. La present al peu de la dita carta esser continuada e que no sia closa sens la present resposta.

Digitized by Google

Dirigitur domino archiepiscopo Terrachone.

Reverendissimo pare en Christ e senyor. Per quant lo Illustrissimo Senyor Primogenit mostre haver plaer vostra reverendissima paternitat sia aci e nosaltres per semblant com vostre reverendissima paternitat sia dotada de molta virtut e intelligencia pregam e encarregam aquella li placia partir e venir aci decontinent car lo dit Illustrissimo Senyor Primogenit e nosaltres ho haurem a gran complacencia. E sia reverendissimo pare en Christ la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XVIIII del mes de juny del any Mil CCCCLX hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat a vostra honor promptes.

A la molt alta e molt excellent Senyora la Senyora Reyna.

Molt alta e molt excellent Senyora.

A vostra excellentissima Senyoria son destinats los reverend e magnifichs abat de Poblet mossen Johan Çabastida cavaller e En Johan Lull ciutada de Barchinona per part nostra e de aquest Principat explicadors certes coses de les quals son plenament informats. Suplicamvos Senyora molt alta placia a la Altesa vostra donar los plena fe e creença e haver los afers occorrents en aquella beningna recomendacio

Digitized by Google

que fins aci virtuosament fet ha. Molt alta e molt excellent Senyora la Santissima Trinitat haja en la sua proteccio vostra Illostrissima Senyoria la qual de nosaltres man lo que li placia. Feta en Barchinona a XVIIII de juny any Mil CCCCLXI. — De vostra alta Senyoria humils vassalls etc. los deputats del General e consell etc.

Instruccions que sen portaren los sobredits mossen lo abat de Poblet e mossen Johan Çabastida cavaller e mossen Johan Lull embaixadors a la Senyora Reyna tramesos.

Instruccions etc. (*Son las mismas que se hallan anteriormente.*)

20 DE JUNIO.

Aunque no hubo sesion, pero se reunieron los señores Diputados con las ocho personas encargadas de arreglar las instrucciones y cédulas que fuesen necesarias, en caso de rompimiento, y juntos con los abogados de la casa y de la municipalidad, redactaron una cédula que se habia de presentar á la Reina, cuando esto tuviese lugar; pero no hubo necesidad de ello, con motivo de haberse firmado la concordia el dia siguiente.

Se recibieron varias cartas, que se hallan á continuacion, precediendo otras que, en este dia, mandaron escribir los señores Diputados.

Digitized by Google

A mos senyors molt reverend e magnifichs e de gran providencia los diputats del General del Principat de Cathalunya.

Mos senyors molt reverend e magnifichs. De Gerona e Perpenya en fora he scrit a vostres reverencies de asso que he fet. Air fou la jornada de assi. Son hic stats deu o XII o mes. Senyors tots son stats contents remetre la fahena a vosaltres e consell. Dema si plau a nostre Senyor partire per anar a Ribes per que a XI es la jornada. Assi tot lo mon sta hich sta pacifich e molt a la ordinacio de vosaltres. Fas fi comanantma en gracia de vosaltres. De Puigcerda a VIIII de juny. — A la ordinacio e manament de vosaltres prest Gerau Gordiola.

Als molt reverend e magnifichs mosenyors los deputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverend e magnifichs mosenyors. Que ao arribat aci he dat orde en desenpatxar les coses a mi per vostra reverencia e honorables magnificencies comanades e primerament he dat compliment de paga als VIII cavalls de Ferrando de Bolea per que lo sou nols corregues apres he donat recapte en lo pagament de la gent de peu lo qual encara que sia poch es stat prou embaraçat. Resta de aqui avant mossenyors dar recapte en la gent de cavall que resta aci als quals dihen es degut sou de dos mesos e yo nou tinch

Digitized by Google

compte specialment dels tres rocins den Bonet de Tortosa del qual es mester sapia quant primerament fonch acordat quant li comença correr lo temps per que mossenyors es mester que si es deliberat pagar la dita gent de cavall que sien tremesos aci huns CCCC florins los quals per no fer messions sis donen aqui a qualque sindich de Leyda trobara be quils portara aci sagurament. Lestandart de Sant Jordi segons per vostres reverencia e honorables savieses es stat ordenat ha comenat mosel veguer an Huch de Copons. Aquesta ciutat mostra voler se retenir les armes del General que yo hic porti e crech nescriuran aqui si entretant vos plahia que lo pa bescuytat que sera trobat bo sia tramesa Tortosa e de Tortosa aqui. Ara que tots dies hi ha barques fer ho hia. Lo recel de aquesta ciutat es tots temps gran tots dies hi ha consells crech tremetran aqui prestament misatger. Son a la ciutat la gent de don Felip. Han alancegat en terres de Barbastre II servidors de mossen Rebolledo dels principals es ja mort la hu. Nom se si començara per aqui la fistola entre ells. Lo qui ha fet lo cas ha nom Loys Castany. Hir hun hom de cavall del vostre sou asaga de levar al cami al traginer una dona es se pres molt fort aci car han lo seguit ab sometent e nol han trobat pur es se fet en manera que la ciutat coneix sia fet per los del sou mateix gran diligencia en haverlo en resta tot hom ben content. Dos jorns ha han squarterat aci hun hom qui confessa haver fet lo avalot de aquella nit dels lums qui foren vists a la muralla de aquesta ciutat e volia entrar aci per matar

Digitized by Google

muller sogre e sogra que apres ha morts he per ço lan squarterat Lo Senyor Rey stigue diumenge en Çaragoça molt alegre dihent que la Senyora Reyna devia esser entrada disapte en Barchinona ab concordia la qual Deu vulla condubir a servey seu e a profit de tots. Feta en Leyda dimarts a XV de juny. — Quim recoman en gracia e merce de vostres reverencia e honorables magnificencies Johan Ferrer.

Al molt egregi senyor lo compte de Prades.

Molt egregi senyor. Per quant lo Illustrissimo senyor Primogenit mostre haver plaer vostra Senyoria e nosaltres per semblant pregam e encarregam aquella qui es dotada de molta intelligencia e virtut li placia de continent partir e venir aci car lo dit Illustrissimo senyor Primogenit e nosaltres ho haurem a gran complacencia. E sia senyor molt egregi la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XX del mes de juny any Mil CCCCLXI — A. P. abat de Montserrat.

Per les Universitats.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Nosaltres per donar fi e conclusio als afers que tenim entre mans e dies a menejar ab la Illustrissima Senyora Reyna com saben enviam a la sua Altesa embaixadors nostres los

Digitized by Google

reverends e magnifichs senyors mossen labat de Poblet mossen Johan Çabastida e mossen Johan Lull ciutada de aquesta ciutat tots de nostre consell. E per quant prestament sabrem la fi e conclusio dels dits afers de continent vos ne scriurem del ques seguira e mes havem sentit que lo Illustrissimo senyor Primogenit segons per justicia se es trobat se pot e deu fer e axi es praticat prestara lo jurament acostumat com a Primogenit e exercira la jurediccio que Primogenit pot e deu exercir en lo Principat per ço com aqueixa universitat qui es de les principals e gran membre de aquest Principat havem deliberat notificarvos les dites coses pregant e encarregant vos ab la major afeccio que podem que segons fins açi virtuosament e loable vos son haguts en los dits afers stigats attents e vellants en totes coses qui esguarden a la bona custodia bon regiment e repos e tranquille stat de aqueixa universitat e de tot lo dit Principat axi com creem sie mes necessari que james fins aci no es stat mirant aquesta ciutat qui com sabeu es capmestre de aquest Principat car en les coses que seran necessaries al util e benavenir de aqueixa universitat no fallirem ans nos trobareu molt promptes. E sia senyors molt honorables e molt savis la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XX del mes de juny any Mil CCCCLXI. —A. P. abat de Montserrat. —Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona a vostra honor prests.

Digitized by Google

Del documento que antecede, enviáronse, además, varias copias, dirijidas á las principales universidades y pueblos de Cataluña.

21 DE JUNIO.

Llegaron los embajadores, con los capítulos de la concordia, que habia firmado ya la Reyna, aquel mismo dia, á las ocho de la mañana; y habiéndose leido en consejo, como y tambien una carta acompañatoria, de dicha Señora, fué inmenso el gozo y la alegría que produjo tal noticia, así que, acordaron hacerlo saber, enseguida, á las universidades; y trasladados, con el señor Primogénito, los señores Diputados y Concelleres de la ciudad, á la capilla de Santa Eulalia, mandaron entonar un solemne Te-Deum, con acompañamiento de órgano y repique de campanas; previniéndose, además, que, en celebracion de aquel acto, se hiciese en la ciudad, el dia siguiente, fiesta completa.

Las cartas referidas y demás que se recibieron en este dia se hallan á continuacion.

Als molt reverend venerables pares en Christ egregi nobles magnifichs ben amats e feels nostres los diputats del Principat de Cathalunya e consell residents en la ciutat de Barchinona.

Digitized by Google

La Reyna.

Reverend venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs ben amats e feels nostres. Oyts vostres missatgers que ara derrerament nos haveu tramesos ço es lo venerable abat de Poblet magnifichs mossen Johan Bastida e En Johan Lull en tot quant de part de vosaltres dir nos han volgut considerants lo stament dels occorrents negocis e prosseguint aquell amor dileccio e benivolencia que la Majestat del Senyor Rey ha portat y porta al Illustrissimo Princep Primogenit fill seu e nostre molt car e molt amat e a sos vassalls e subdits signantment a vosaltres cathalans com si fills nos fosseu desigants tolre tots inconvenients e dans e procurar e incercar tot benefici repos e sossech de hon tots bens als Reys e princeps e a la cosa publica felicissimament succeheixen axi com en lo present Principat en nostre Senyor Deu speram succehiran a gloria e laor sua servey del dit Senyor Rey e nostre e benefici del dit Illustrissimo Primogenit e Principat lo dia present a les vuyt ores poch mes o menys de mati mijançant la gracia del Sperit Sant havem fermada la capitulacio en la forma per los dits tres vostres misatgers portada sperant en la virtut prudencia integritat e innata fidelitat de tots vosaltres cathalans que imitant vostres predecessors e actes lurs dignes de memoria mirareu al amor dileccio e devocio ab que lo dit Senyor Rey ab tota benignitat humanitat amor e clemencia vos ha tractat e prossegueix e satisfareu en tot ço que axi feels e virtuosos vassalls com vosaltres sou deuen satisfer envers son

Digitized by Google

Rey e natural Senyor e en los fets de Castella e Navarra obrara tant vostra virtut e amor que no dubtam lo dit Senyor Rey sera e axi per vosaltres cathalans ben aconsellat servit e ajudat que obtindra no solament no esser veixat mes encara recuperacio de ço que li es injustament per lo Rey de Castella detengut. De tot extensament los dits vostres tres missatgers sen van informats. Remetem lo restant a les coses que per ells de nostra part vos seran referides. Dada en Vilafrancha de Penedes a vint e hun dies del mes de juny del any Mil CCCC sexante hu. — La Reyna.

Dirigitur dominis deputatis.

Molt reverends magnifichs e de grans providencies senyors. Sobre los fets del Principat nos ha occurreguts dos actes fahents grantment per lo Senyor Primogenit los quals crehem vostres reverencies e magnificencies no ignoren pero a major cautela havem delliberat tremetreus ne dos treslats. Per semblant ne tremetem al dit Senyor Primogenit a fi los negocis prenguen lo repos desigat. E sia molt reverends e magnifichs senyors la Sancta Triuitat en custodia dels tots. De Leyda a XVIII de juny any Mil CCCCLXI. — A vostres honor e beniplacits prests los pahers de la ciutat de Leyda.

Dirigitur domine Regine.

Molt alta e molt excellent Senyora.

Digitized by Google

De vostra Excellencia havem rebuda per los embaixadors de aquest Principat a aquella darrerament tramesos una letra que molt desijavem e vist lo contengut en aquella e hoit los dits embaixadors regraciam subiranament a nostre Senyor Deus la ferma per vostra Excellencia feta de nostra capitulacio suplicant a nostre Senyor Deus qui es retribuidor de totes gracies he retribuhisca a vostra gran Senyoria e confiu que Deus mediant nosaltres e tot aquest Principat serem promptes al servey de la Majestat del Senyor Rey e vostra. Resta Senyora molt alta per dar tot compliment que placia a vostra Excellencia trametre dema aquelles persones que plasent li seran per veure fermar lo Illustrissimo Senyor Primogenit e nosaltres la dita capitulacio car Deus mediant puscha hio sien haura bon compliment. E sia molt excellentissima Senyora la Sancta Trinitat guarda e proteccio de reyal persona la qual nos man lo que plasent li sia. Scrita en Barchinona a XXI del mes de juny any Mil CCCCLXI— De vostra alta Senyoria humils vassalls etc los diputats del General e consell etc.

De la bona nova de la ferma de la capitulacio.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorable e savis senyors. Vuy a les vuyt hores apres mig jorn son tornats los nostres embaixadors dels quals hir vos haviem scrit eren a nats a la

Digitized by Google

Illustrissima Senyora Reyna per haver lo fi e conclusio dels afers e per gracia de nostre Senyor Deus nos han portada letra de la dita Senyora Reyna e nos han referit com la dita Senyora Reyna ells presents vuy a les vuyt hores de mati ferma la capitulacio a la sua Senyoria derrament presentada sens mudar tolre o anadir hun mot ni una tilla de que resten molt aconsolats e alegres e retribuim laors e gracies a nostre Senyor Deus. Per vostra consolacio vos ne scrivim. E dema la dita Senyora deu enviar ja persones que vegen jurar la dita capitulacio al Illustrissimo Senyor Primogenit e nosaltres. Del que avant succehira sereu avisats. E sia senyora molt honorable e molt savis la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XXI del mes de juny any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los deputats del General de Cathalunya residents en Barchinona prests a vostra honor.

Als molt reverend e magnifichs senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya a la Illustrissima Senyora Reyna destinats.

Molt reverend e molt magnifichs senyors. Trametem vos la cedula que deveu presentar a la Illustrissima Senyora Reyna en casu de ruptura de la qual tantost que haureu sentiment nos ne scriviu ab correu volant. Car com sabeu en lo dit cas se ha à provehir en certes coses. E sia molt reverend e molt magnifichs senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada

Digitized by Google

en Barchinona a XXI del mes de juny del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona prests a vostra honor.

22 DE JUNIO.

No hubo sesion, con motivo de la fiesta que se dispuso el dia anterior, en celebridad de la concordia que se habia firmado. Con igual objeto, los señores Diputados y oidores de cuentas, junto con el señor Primogénito, los individuos del Consejo y gran multitud de habitantes, de ambos sexos, se trasladaron á la capilla de santa Eulalia de la catedral, donde fué celebrada misa solemne, acompañada de órgano y canto.

En este dia recibieron los señores Diputados la carta que sigue.

Dirigitur dominis ambaixiatoribus.

La Reyna.

Reverend venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs e ben amats e feels nostres. Vostra letra havem rebuda de XXI de juny. Havem hagut molt gran consolacio del plaer que haveu de la ferma per nos feta e de la bona voluntat e promptitud que mostrau al servey de la Majestat del Senyor Rey e de nos. Speram en nostre Senyor e en la virtut de vosaltres axi

Digitized by Google

ho fareu que nostra ferma confiansa tal es de vosaltres que per la experiencia haveu vist e podeu conexer lo amor benignitat e clemencia ab que la Majestat del Senyor Rey e nos havem prosseguit lo Illustrissimo Primogenit fill nostre molt car e molt amat e aquest Principat no resta altra cosa que continuacio de bon amor e devocio mostrant ho per obra axi com be e fermament de tots se spera. Nos havem manades despatchar les scripturas e estan en expedicio. Com sien acabades aquesta nit o dema tremetrem les persones en vostra dita letra mencionades per que en tot se puixa donar compliment. Dada en Vilafrancha a XXII de juny any Mil CCCCLXI. — La Reyna.

23 DE JUNIO.

Despues de haberse nombrado tres oidores de cuentas para examinar las de los que lo habian sido para el alistamiento de gente de armas, cuando se trataba de libertar al Señor Primogénito; se tomaron, entre otros acuerdos, los siguientes: que se señalase sueldo, como se señaló, al canciller que nombrase el Señor Rey, al vicecanciller y á otros empleados; que se invitase al señor Primogénito para que pasase á jurar los capítulos de la concordia; que se escribiese al veguer para que volviese de Lérida con las banderas y sin hacer ostentacion alguna; y que se diese órden al diputado local de Tortosa para que licenciase la guardia del castillo de Amposta, órden que se comunicó igualmente á otros gefes y comisionados.

Siguen las cartas que se recibieron en este dia.

Digitized by Google

Als molt reverend e honorables senyors los diputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverend e honorables mossenyors Una letra vostra havem rebuda feta en Barchinona a XX del mes e any dejus scrits per la qual som stats certificats de la ambaixada per vosaltres derrerament feta a la Senyora Reyna per conclusio dels afers que dies ha manajau. Pus avant dicisivament informantnos com lo Senyor Primogenit pot e deu fer de justicia e axi es praticat prestar lo jurament acustumat com a Primogenit e exercir la jurisdiccio que Primogenit pot e deu exercir en lo dit Principat encautant nos que stigam attents e vellants en les coses quis esguarden benifici de aquesta universitat repos e tranquille stat de aquella e del dit Principat com vuy sia major necessitat que james de esserhi mes attents havent totstemps concordia en nosaltres com en aquets afers sia stada la major diroccio e prosecucio la unitat que entre les universitats del dit Principat fins aci es stada. E considerat la arduitat del dit negoci per haver pus a ple la intencio dels singulars de aquesta universitat la qual fins aci de fet e de paraula han manifestada havem tengut consell general e en aquell legida dita vostra letra e altre que dels honorables consellers de Barchinona havem haguda e un altre del Illustrissimo Senyor Princep e Primogenit concordantment los jurats del dit consell ab fervent ardor de voluntat negu no discrepant es stat delliberat lo proposit per aquesta ciu-

Digitized by Google

tat ja principiat e per lo sindich aqui present de aquella continuat aderirse servar e complir lo que en lo dit negoci per vostras reverencia e honorables savieses sera provehit e determenat se dega fer. Empero per haver major avis esser encautats en contrari algu pogues venir qui pogues obviar a la dita sensera e unida voluntat que aquesta universitat e singulars de aquella han vos haurem a molta gracia nos certifiqueu ens aconselleu com nos haurem regir si per cars segons tacitament lo Senyor Primogenit ab sa letra nos havisa per part de la Senyora Reyna seriam per alguna via de contrari per vies inductives o en altre manera requests o indubits. E sia la Sancta Trinitat en vostra continua proteccio. Sorita en Manresa a XXI de juny any Mil CCCCLXI. — Mossenyors al que ordenareu promptes los consellers de la ciutat de Manresa.

Als molt reverend honorables e de molt gran saviesa senyors los deputats del General de Cathalunya.

Molt reverend honorables e de molt gran saviesa. Senyors lo die present corrent la sinquena hora pris mig dia havem rebuda una vostra letra sets data de XX del corrent mes al contengut de la qual vos satisfem que sobra tot lo negoci per gracia de nostro Senyor Deu aquesta ciutat es stada es e sera unita en un cor e voluntat a tot be avenir e servici del Senyor Primogenit e de tot lo Principat de Cathalunya e de fer complir e exegurir tots ordonaments e avisos seus

Digitized by Google

e vostros mostrats axi ab letra sua com vostra e dels honorables concellers de aqueixa ciutat com encara en altra manera a tota la sua e vostra voluntats ab tota conformitat e per qualsevulla aperencias e demostracions en altra manera fetas per altres no donar fe car aquesta ciutat es sots lo nombre de les altres del dit Principat e tostemps ha seguit e seguira son principal cap lo qual es la dita ciutat de Barchinona a tota la sua voluntat. E conserveus senyors molt reverend honorables e de molt gran saviesa senyors la Trinitat Sancta en sa divinal gracia e recomendacio. Scrita en Vich a XXI de juny any Mil CCCCLXI. — A tots vostres ordonaments e servir prests quis recomanen en vostra gracia los consellers de Vich.

Reunidos otra vez los señores Diputados y Consejo, el mismo dia, se presentaron el maestro de Montesa y don Juan Fernando de Heredia, con la siguiente credencial de la Reina, que leyó en presencia de todos Pedro Oliet, protonotario de dicha Señora.

Als reverend venerable pares en Christ egregi nobles magnifichs ben amats e feels nostres los diputats del Principat de Cathalunya e consell lur residents en la ciutat de Barchinona.

La Reyna.

Reverend venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs ben amats e feels nostres. Continuants nos-

Digitized by Google

tre bon desig e satisfents a vostra letra tremetem ambaixadors nostres los venerables e magnifichs mestre de Muntesa e Joan Ferrandez de Heredia e nostre prothonotari Pedro Doliet pera reebra e veure les jures e firmes del Illustrissimo Primogenit nostre fill molt car e molt amat e vostres. Havem los donat carrech de nostra part vos diguen algunes coses afectuosissimament. Vos pregam que donant fe e creença com a nostra propria persona en ço queus sera dit vos hajau ab aquella bona e sincera voluntat dileccio e amor que de vosaltres fermament speram que en nostre Senyor Deus confiam ço que fareu per la Majestat del Senyor Rey la Excellencia sua e nos vos ho regonexerem ab aquella humanitat e bon voler que a tots vosaltres portam. Dada en Vilafraucha a XXII de juny any Mil CCCCLXI. — La Reyna.

Entregados por el referido maestro de Montesa los capítulos y respuestas de la Reina, firmados aquellos por dicha Señora en nombre del Rey, fueron leidos, en presencia de todos los individuos del consistorio, testigos y demas que acudieron en gran multitud, y luego de prestado el juramento, con la solemnidad de costumbre, los firmó el señor Primogénito, jurando tambien , enseguida, guardarlos y hacerlos guardar, los señores Diputados y Consejeros, y además los Concelleres de la ciudad de Barcelona, allí presentes.

Siguen los capítulos mencionados, con la carta que se dirigió á la señora Reina, y demás que mandaron escribir, en este dia, los señores Diputados.

Digitized by Google

Forma capitulorum firmatorum.

Senyor molt alt e molt excellent.

Inextimable es lo be procehint del compost orde e repos de la cosa publica lo qual precipuament esta en uniformitat e concordia del cap ab lo cors e membres de aquella. E com per la disparitat e discordancia de aquells inmensurables mals proveneu axi per la unitat orde e acordat voler divinals bens augment e multiplicacio de poques coses en grans succehixen. E molt mes en los regnes e Principats en los quals reguladament consisteix la monarchia qui ab leys appropriades la cosa publica governant de aquella es Princep cap e Senyor e axi ordonadament obrant aquella augmenta e fa en molta excellencia florir hon intervenint suasions indegudes de persones pochs zelants lo benefici publich les quals divertir causen en forma alguna del ordonat obrar importen dejeccio gran a la cosa publica. Si ja donchs lo cors della no es per Deus Omnipotent de tanta virtut fornit que constantment haja suficiencia curar la imfirmitat que per indegudes informacions en lo cap de la cosa publica residir poria lo que novament en lo Principat de Cathalunya ha contengut e molt mes ha caygut haguera sino per la molta virtut e sapiencia de que dotada es vostra gran Excellencia gloriosament regnant Rey princep e cap de la cosa publica del Principat de Cathalunya lo qual cors de la dita cosa publi-

Digitized by Google

ca en molta unanimitat virtuosament constituit curant stirpar les iniques e sinistres informacions a vostra Majestat fetes en derogacio de la vostra reyal corona e oppresio del Illustre don Carles primogenit de vostra gran Excellencia ha obtengut. E dita vostra Majestat per son gran ingeni virtut e industria promptament ha vist e conegut remediador esser e proveidor en les coses talment començades a causa de tals perverses informacions al cors de la cosa publica del dit Principat e altres regnes e terres a vostra corona subdites molt prejudicials e dampnoses per occassio de les quals loch se haja donat lo dit Illustre Primogenit esser en preso detengut e lo noble don Johan de Beamont e axi apresonats esser del Principat de Cathalunya tiets don provenien al dit Principat e a la cosa publica de aquell prejudicis e lesions a sos privilegis e leys paccionades hoc e innumerables altres dans irreparables. Les quals coses en diverses maneres e per varies vies per part del dit Principat ab molta diligencia e solhcitut notificades e demostrades a vostra Majestat dotada de grandissima prudencia conegeda la fidelitat e veritat dels cathalans es stada merce vostra Senyor fer gracia al dit Principat donarlos e liberar lo dit Illustre Primogenit. E per quant en lo temps dels anfractes qui per tals informacions e preso se son seguits han occorregut molles coses les quals conve en orde metre per donar tranquillitat e repos a tota la cosa publica del dit Principat comprenent hi lo cap lo cors e tots les membres e per provehir en lo arreglament de la administracio de justicia la qual

conserve los regnes en degut stament. E per stirpar los abusos qui en temps passats se son fets per ministres de la justicia hoc encara per total conclusio donar en stirpacio de aquells qui ab llurs malvats consells tants perills han seminats e congoixes donades a tot lo Principat. E per que en sdevenidor a altres sia caucio e exemplar son stades molt equament e stan concebudes les coses seguents les quals a humil supplicacio del dit Principat o dels diputats e consell aquell representants sera de merce de vos Senyor consentir e atorgar.

I.

Primerament Senyor supplica lo dit Principat e o los diputats e consell aquell representants en virtut de la comissio de la cort de Leyda feta a cinch de dehembre any Mil CCCC sexanta sia de merce de vostra alta Senyoria declarar a major cautela esser per ferms valits justs deguts e legitims tots los actes e enantaments e procehiments en qualsevol manera fets axi dins lo dit Principat com fora per lo dit Principat universitats staments e singulars de aquell e a instancia sua sobre la liberacio de la persona del dit Illustre don Carlos Primogenit de vostra Altesa e encara apres la liberacio fins a perfet compliment de la observacio dels usatges e privilegis e libertats e repos del dit Principat e singulars de aquell axi com los dits actes e processos fets juxta usatges constitucions ca-

Digitized by Google

pitols e actes de cort usos pratiques costums privilegis e libertats del dit Principat universals e particulars de les universitats staments e singulars de aquells e per observancia defensio e conservacio de aquells e de quascu dells e per conseguent tots los dits actes no esser ne poder esser en forma alguna reprehensibles axi com de fet per dret e raho rependre nos poden ne poder o deverse en derogacio o detraccio de aquells en tot o en part parlar contrafer o contravenir en forma alguna directament o indirecta. E que per vos Senyor Primogenit e successors vostres e seus oficials o ministres de vostra Majestat e lurs procehir enantar innovar inquirir processar o altra qualsevol cosa fer o attemptar nos puixa nes dega per qualsevol ordinacio o exquisita causa o forma contra les persones universitats staments e singulars de aquelles e bens lurs encara que fossen oficials vostres qui consellant executant parlant o en qualsevol altra forma entrevenint en los dits actes han ajudat entrevengut exercit fet ministrat consellat e parlat en tot o en part. Abdicant a vos Senyor e Primogenit e als successors vostres e seus e a tots ministres e oficials vostres e de aquells tot poder de fer e attemptar lo contrari decernint e declarant esser irrits nulles invalits e injusts qualsevol processos e enantaments qui contra les damunt dites coses e alguna de aquelles son stats fets o se volrien fer o attemptar en alguna manera axi en particular com en general. E si per ministres o oficials de vostra Altesa Primogenit e de successors vostres e seus o altres persones privades e de qualsevol grau o

Digitized by Google

preheminencia sien seria alguna cosa innovada o attemptada en derogacio e prejudici de les coses o contra les persones sobredites universitats staments e singulars de aquells cathalans o no o bens de aquells aquells tals ministres o oficials e persones sien hagudes ipso facto per privades persones e enimichs e acuydats de la corona reyal e de la cosa publica e a aquells axi contrafaents e contravenints encara que ho haguessen de manament de vostra Altesa puixa o dega esser resistit de fet ab armes o en qualsevol altre manera e dampnificarlos en persones e bens. E sia licit e permes qualsevol cossos collegis staments e universitats e consells de aquells e qualsevol altres persones axi ecclesiastiques com seculars del dit Principat ajudar ab armes o en altra qualsevol manera an aquella o aquelles persones contra les quals los dits enantaments o procehiments serien fets o attemptats com vos Senyor ara per lavors e lavors per ara absoleu e per absolts haveu e haver voleu tots aquells qui per manteniment e defensio dels dits actes persones e lurs bens contra los dits oficials e ministres per la dita raho haurien procehit o en la dita manera enantat havent aquells per quitis e inmunes de tota pena e punicio declarant de mera justicia ara per lavors aquells esser quitis e inmunes de tota culpa e punicio. Lo Senyor Rey attes e considerat que lo Principat de Cathalunya per la sua innata fidelitat be e degudament ha fetes les coses en lo dit capitol contengudes per ço comendant de aquelles los cathalans com a fidelissimos vassalls e approvant tots los dessus dits actes

Digitized by Google

enantaments e procehiments per ells e a instancia llur fets atorga e li plau tot lo dit capitol e coses e ell scrites e specificades juxta la sua serie e tenor vol empero e ab aço entes que la dita approvacio dels dits actes enantaments e procehiments per ells e a instancia llurs fets sia entesa dels actes enantaments e procehiments per ells e a instancia lur fets fins al dia present e no de altres. E que en virtut de aquells ni de algu dells no puixa esser daqui avant proceit en alguna manera a acte o execucio alguna e que sia renunciada per lo dit Principat qualsevol instancia ques pogues fer per tot lo passat contra oficials e consellers seus e tot altre interes qui allegar se pogues contra aquells o algu de aquells.. Salvo lo que davall en lo terç capitol se dira del noble Galceran de Requesens.

II.

Item Senyor com entre les altres causes per que es stada feta infraccio e lesio de usatges constitucions capitols de cort e altres libertats de la patria si es per quant lo noble don Johan de Beamont qui dins lo dit Principat es stat apresonat e de aquell tret no es restituit en lo dit Principat e dins la vegueria de Leyda hon fonch pres e detengut sia merce de vostra gran Senyoria lo dit don Johan esser restituit en lo Principat e vegueria de Leyda en sa plenissima libertat e a aquell esser servat lo guiatge per vostra Altesa al dit don Johan atorgat juxta la serie e tenor del dit guiat-

Digitized by Google

ge. Plau al Senyor Rey e promet deliurar la persona de don Johan de Beamont e aquell fer restituir en plena libertat dins la ciutat de Tortosa o Leyda dins spay de quinze jorns apres la ferma de la present capitulacio avant comptadors.

III.

Item Senyor com les grans e inextimables congoixes qui provengudes son dans e grandissimes despeses e perills per causa e occasio de alguns mals consellers e oficials de vostra Altesa los quals sinistrament e contra veritat e indegudament han informada consellada e seduida vostra Senyoria a causa de les quals informacions consells e seduccions los dans sobredits son pervenguts hoc e moltes divisions cismes dans irreparables a la cosa publica del dit Principat procurats los quals consellers e oficials si stirpats no eren punits e castigats porien portar lo dit Principat en altres majors inconvenients o en sdevenidor exemplar se poria pendre de la impunitat de llurs mals e convidaria e incitaria los altres a mal obrar lo que molt deu esser lunyat e stirpat per servey de vostra Altesa benifici e repos de la cosa publica del dit Principat. Per tant Senyor supplica lo dit Principat a vostra gran Altesa sia merce vostra haver per privats indignes e inhabils dels oficis que regien e exercien e de tot benefici ofici e facultat de consellar en lo dit Principat e en fets del dit Principat e singulars de

Digitized by Google

aquell tot axi ecclesiastichs com seculars los qui han entrevengut consellat assistit o participi hagut en vostre consell del dia de la detencio del dit Illustre Primogenit fins a la jornada de la liberacio de aquell. E encara tots aquells axi del consell de la vostra Senyoria com altres qui abans del dia de la dita detencio han consellat o entrevengut que aquella se fahes. Encara mes los oficials vostres qui haurien ajustats consells per causa de la dita detencio o coses concernents aquella axi ans de la dita detencio com apres de aquella e ans de la dita liberacio axi que dequi avant no puixen regir ne exercir los dits oficis ne haver lo dit benefici o facultat de consellar de present ni en esdevenidor ne encara altres oficis o beneficis. Si donchs no procehia de assentiment e voluntat dels dits diputats o major part del dit consell entrevenint e consentint hi la ciutat de Barchinona. Entes empero que en algun ofici de jurisdiccio no puixen esser restituits ne haver ne obtenir aquells ne altres oficis de jurisdiccio. E per que al dit Principat puixa esser feta la reparacio e reintegracio ques pora dels dans que sostenguts ha per causa de la detencio sobredita e defensio de ses libertats violades per seduccions males informacions e sinistres consells sia merce vostra cometre e donar plenissima potestat e facultat al dit Principat e a les persones per los dits diputats e consell o la major part deputadores e elegidores entrevenint e consentint-hi la ciutat de Barchinona en una e moltes vegades de inquirir e informacio pendre contra tots e sengles oficials e persones axi ecclesiastiques com seculars

Digitized by Google

qui en les coses damunt dites delinquit hagen os presumira haver delinquit e aquelles que constara per deguda informacio precedent haver delinquit cismes divisions haver seminades e meses per causa de la detencio del dit Primogenit juxta la qualitat del delicte e justicia requerra punir castigar sentenciar e exequutar axi en persona com en bens segons los merits seran de tals seductors dampnificadors destruidors e mals conselladors de la cosa publica per manera que los demerits de tals no resten impunits ne sia donat en esdevenidor exemplar de mal obrar. Plau al Senyor Rey a supplicacio del dit Principat privar e remoure e de present priva e remou los canceller vicecanciller regent cancellaria e mossen Galceran de Requesens portant veus de governador de Cathalunya e micer Jaume Pau advocat fiscal de la cort del veguer de Barchinona dels dits e altres oficis que de present obtenen en Cathalunya e comdats de Rossello e de Cerdanya sens empero nota de infamia. E que daqui avant los dessus dits e altres en lo dit capitol compresos no puixen haver ne obtenir oficis de jurisdiccio en lo dit Principat e comdats ni aconsellar en fets del dit Principat e comdats ni en actes alguns concernents aquells o universitats cossos collegis e singulars persones ecclesiastiques o seculars de aquells ne coses o bens lurs. E per quant a instancia dels dits diputats e consell e de la ciutat de Barchinona es stat fet cert proces contra lo noble mossen Galceran de Requesens portant veus de governador en lo dit Principat per lo qual es stat e vuy en dia sta pres

Digitized by Google

dins la preso comuna de la dita ciutat e lo dit Senyor Rey per alguns respectes haja ordonat e ordona ab la present lo dit mossen Requesens deure esser e star tot lo temps de la sua vida natural fora lo dit Principat e encara fora la cort del dit Senyor Rey sots pena de privacio de la vida e annotacio e confiscacio de tots sos bens aplicadors en cas de contrafaccio al General de Cathalunya. Salva empero al dit mossen Requesens la opcio davall serita. Per ço plau al dit Senyor Rey vol e ordona que si lo dit mossen Requesens no contentanse de aço se volra defendre per justicia en tal cas stiga en la preso hon vuy sta e puixa esser procehit contra ell e sos bens per virtut del dit proces et alias per justicia les coses en los presents capitols contengudes en res no contrastants. Totes empero altres instancies o enantaments que fer se porien contra qualsevol altres oficials e persones qui en les coses en lo dit capitol contengudes delinquit hajen os presumira haver delinquit cessants per benefici e repos del dit Principat. E mes vol lo dit Senyor que per los dits diputats e consell e ciutat de Barchinona sia donada seguretat en quant a ells se sguarda a les persones e bens de tots los oficials e consellers del dit Senyor Rey qui fins lo dia de vuy han lo dit Senyor en qualsevol manera sobre los dits afers consellat axi e per tal forma que los dits oficials e consellers puixen star e habitar segurament ab tota quietacio dins la ciutat de Barchinona e lo dit Principat e fora de aquell hon mes volran. E que semblant paraula e seguretat los sia donada per lo Illustrissimo Primogenit

Digitized by Google

axi que per ell o algun oficial o persona no puixen esser inquietats ni molestats en bens ni en persones en alguna manera per les causes e rahons en lo dessus dit capitol contengudes e fins lo dia de vuy seguides encara que lo dit Illustre Primogenit succeesca en los regnes e terres del dit Senyor Rey. E que lo dit Illustrissimo Primogenit sia tengut aço prometre e jurar tenir e servar ab tota eficacia. E si lo contrari se fahia sia licit als dits consellers e oficials resistir de fet ab absolucio de la fidelitat en lo dit cas e puixen e degen los dits diputats e consell e ciutat de Barchinona opposarse a la defensio dels dits oficials e consellers juxta les constitucions leys e libertats del dit Principat.

IIII.

Item com la principal causa de la conservacio dels regnes e terres e de la cosa publica de aquells sia la observacio de justicia la qual vos Senyor sou tengut ben exercir e ministrar e fer observar e fins açi lo dit Principat per causa dels ministres de la justicia e per no esser aquella be administrada haja sostenguts molts detriments e contraris en les coses de la administracio de justicia volent lo dit Principat obviar als abusos qui fins açi seguits se son los quals explicar per bona causa se obmet. Desijant lo dit Principat satisfer al deute servey e honor de vostra Altesa e proveir en lo repos descarrech e servey de aquella e al be e re-

Digitized by Google

pos de la cosa publica suppliquen humilment a vostra gran Senyoria los diputats e consell daqui avant perpetuament la justicia esser feta e administrada en la forma seguent. Diu lo Senyor Rey que no es cosa a sa Senyoria tant accepta ne tant per sa Majestat desijada com es que la justicia que per nostre Senyor Deu li es acomanada sia a lahor de la Majestat divinal servey seu e benefici de la cosa publica de sos regnes e terres ministrada. Per tant al dit Senyor Rey plau e li es molt accepte que la justicia sia administrada en lo dit Principat en e per la forma per sa Majestat en los presents capitols atorgada.

V.

Primerament per quant los principals ministres exercints la justicia son los cancellèr vicecanceller e en son cas regent cancellaria de vos Senyor e de vostres successors vostre Illustrissimo Primogenit e successors seus e assessors dels portant veus de governador en lo Principat de Cathalunya e comdats de Rossello e de Cerdanya los quals experiencia ha mostrat en los temps passats no esser stats pagats en lurs stipendis don provenien inconvenients innumerables lo dit Principat per obviar a aquells e per que la justicia reguladament sia administrada per servey de vos Senyor e descarrech de vostre tresor sera content lo dit Principat a beneplacit empero de la cort o corts del dit Principat de peccunies del dit General stipen-

Digitized by Google

diar los dit canceller vicecanceller regent la cancellaria de vostra Senyoria e assessor del portant veus de governador en lo Principat de Cathalunya los quals exceptat lo canceller lo qual ensemps ab lo assessor del portant veus de governador de Rossello e de Cerdanya hagen esser nats o naturals e vers domiciliats del Principat de Cathaluuya o dels dits comdats de Rossello e de Cerdanya com lo assessor del portant veus de governador en los comdats de Rossello sia ja stipendiat ço es al canceller vint milia sous al vicecanceller quinze milia sous al regent la cancellaria deu milia sous e al assessor del portant veus de governador en lo dit Principat deu milia sous pero que los dits canceller vicecanceller regent la cancellaria e assessors comissions de causes algunes aturar nos puixen ne per lo un dells fer se als altres dells ne encara per vos Senyor Primogenit e loctinents en cas permes e successors vostres e seus e per los portants veus de governador o algu dells comissions algunes fer ne per ells acceptar se puixen en alguna manera com lo dit Principat vulla e entenga los damunt dits deures contentar dels dits salaris remogudes totes altres comoditats ans si lo contrari era fet o attemptat sia tal comissio e actes subseguits per virtut de la dita comissio nulles e invalits. E lo qui fara o acceptara tal comissio sia privat de son ofici ipso facto sens altra declaracio e que los dits salaris correguen tant quant staran dins lo dit Principat comptant prorata de temps e no mes avant. E que los dits canceller vicecanceller regent la cancellaria e assessor del portant

Digitized by Google

veus de governador sots pena de privacio de llurs oficis no puguen pendre ne acceptar donatius o subornacions exceptat esculentum et potulentum qui en breu puga esser consumit. Plau al Senyor Rey sien observades les coses en lo dit capitol contengudes e que duran tant com durara lo beneplacit de la cort o corts del dit Principat lo qual revocat sia extint lo present capitol e tots temps que apres lo dit Principat constituira e dara los salaris predits. Plau al Senyor Rey ara per lavors sia observat lo dit capitol anadint empero e corregint que si los dits oficials o algu dells ab voluntat dels dits diputats e consell seguiran la cort del Senyor Rey en tal cas hajen los dits salaris encara per lo temps que staran en la dita cort fora lo dit Principat.

VI.

Item per quant vos Senyor no podeu haver axi noticia de la scientia e probitat dels juristes e de la qualitat de les causes de les quals se hauria fer comissio sia merce vostra atorgar e ordonar que vos Senyor e Primogenit loetinents en cas permes e successors vostres e seus e o los dits portant veus de governador de per si no puixen ne puga ne deguen fer comissions de causes algunes e si lo contrari era fet les dites comissions e tots los actes de aquen subseguits sien nulles e invalits ans les dites comissions hagen a fer los dits canceller vicecanceller regent la

Digitized by Google

cancellaria e en son cas los dits veus portans de governador de consell de llurs assessors. Declarat empero que los dits assessors no puixen exercir res de per si absents los dits portant veus de governador de la ciutat vila o loch hon los dits assessors seran e no absent lo un del altre. E axi los dits portants veus de governador exerciran jurisdiccio e llur ofici de e ab consell de llurs assessors. Plau al Senyor Rey les coses contengudes en lo dit capitol sien servades salvo que per la sua Majestat puixen esser fetes les dites comissions empero que aquelles haje a fer de consell del canceller o vicecanceller o regent cancellaria e que en aquelles haja haver vidit dels dessus dits o de algu dells alias sian nulles.

VII.

Item per los dits canceller vicecanceller regent la cancellaria e assessors ans de usar dels dits oficis sien tenguts e obligats jurar de servar los usatges de Barchinona constitucions capitols de cort privilegis usances consuetuts e altres libertats del dit Principat de Cathaluñya. E que los dit canceller vicecanceller o regent la cancellaria ensemps ab lo tresorer e jutge de la causa e advocat fischal hajen entrevenir en totes composicions faedores o al menys lo un dels dits vicecanceller o regent la cancellaria. E per semblant los dits assessors ab los dits portant veus do governador en quant llur ofici se sguarda a fi que mes justa-

Digitized by Google

ment e equa e segons los demerits exigiran sian fetes. Diu lo Senyor Rey que la sua incomutable voluntat es que axi per sa Majestat com per tots sos oficials sien inviolablament observats usatges de Barchinona constitucions capitols de cort privilegis e libertats del dit Principat. Per tant lo dit Senyor Rey atorga lo dit capitol e li plau que aquell sia observat e vol e ordona a supplicacio del dit Principat que en les composicions fahedores se haja observar lo contengut en lo dit capitol.

VIII.

Item per quant experiencia ha mostrat moltes persones starse de mal obrar per dupte e temor de correccio per donar orde en tolre totes maneres de vexacions e que la justicia daquiavant en lo dit Principat sia be e degudament administrada e los usatges de Barchinona constitucions de Cathalunya privilegis e libertats del dit Principat per vos Senyor e vostres predecessors jurats sien en molta diligencia e attencio observats sia merce vostra Senyor atorgar que en qualsevol causes quis tractaran entre vos Senyor e o vostre Primogenit e o lòctinents en cas permes e successors vostres e seus o batles generals procuradors reyals o fiscals de vos dit Senyor o lurs de una part e qualsevol universitats collegis o singulars persones de qualsevol stament dignitat grau o condicio sien de la part altra ara sien les dites causes o questions civils

Digitized by Google

o criminals patrimonials o de qualsevol regalies o altres qualsevulla puixen e degen los dits diputats ab llur consell o la major part de aquell entrevenint e consentint hi la ciutat de Barchinona axi per llur ofici com encara a instancia o denunciacio de part a despeses del General inquirir contra los dits canceller vicecanceller e regent la cancellaria portant veus de governador e lurs assessors balle general de Cathalunya e procurador reyal dels dits comdats de Rossello e de Cerdanya e loctinents de aquells e jutges o assidents per qualsevol dels damunt dits assignats en les dites causes e si sera trobat algu dels sobredits haver procehit fet enantat comes o delinquit contra dits usatges constitucions capitols o actes de cort privilegis usos libertats de la patria los dits diputats ab lur consell ho facen denunciar ab tal deliquent o participi havent en la contrafaccio predicta requirint e amonestant en scrits una vegada tant solament aquell o aquells qui participi hauran en la contrafaccio predita. E si hoit aquell sera vist haver contrafet e promptament e tota dilacio apart posada aquells tals a qui denunciat o requests seran qualsevol sien no revocaran cassaran e anullaran e al primer stat no reduiran tot lo contrafet als dits usatges constitucions e libertats del dit Principat en tal cas ipso facto sien haguts per privats de llurs oficis la qual privacio los dits diputats denunciaran al Senyor Rey o a son loctinent e si feta la dita denunciacio aquell tal presumira continuar lo exercici de son ofici que primer tenia ultra que li seria cessat lo salari que primer reebia

Digitized by Google

del General puixen los dits diputats ab lo dit consell entrevenint e consentinthi la ciutat de Barchinona ab veu de crida publica aquell tal fer denunciar e publicar per lo Principat de Cathalunya per privat de son ofici e sien nulles e invalits tots los actes que de aquella hora avant aquell tal faria. E si per los veladors jutges assessors o assidents en les coses sobreditès delinquit seria e encontinent feta la monicio no reduhien aquelles coses al degut stament aquells tals sien privats de tot exercici de judicar velar e assidencia fer en lo dit Principat per spay o terme de deu anys. Declarat empero e entes a major e sobreabundant cautela que sots lo present capitol en manera alguna no puguen esser compreses causes algunes de part a part sino les dites causes patrimonials e fiscals segons dessus es dit e encara les fiscals en les quals haja instancia de part lo dit capitol no comprenga si dous per la part instant no sera recorregut als dits diputats. Plau al Senyor Rey sien servades les coses en lo dit capitol contengudes declarant empero que essent conegut per los dits diputats e consell entreveninthi la ciutat de Barchinona que per los dits oficials o algu dells sia fet contra los dits usatges constitucions capitols e actes de cort privilegis usos e libertats del dit Principat sia notificat al Senyor Rey o a son loctinent e si dins trenta jorns apres la dita notificacio allo no sera tornat a degut stament en tal cas les coses en lo dit capitol contengudes sortesquen son efecte. Vol empero lo dit Senyor Rey que los dits diputats e consell e los qui hi entrevendran per la di-

Digitized by Google

ta ciutat de Barchinona hagen a prestar sagrament als sants quatre evangelis en poder del canceller o vicecanceller o regent la cancellaria o portant veus de governador en lo dit Principat de dir e declarar ço que segons Deu e lurs consciencies de justicia los apparra e sera vist.

VIIII.

Entes empero e declarat que per les coses sobredites o alguna de aquelles ara o en esdevenidor no sia fet ne engendrat tacitament o expressa prejudici algu novacio o derogacio als privilegis libertats usos pratiques costums e observances de les universitats del Principat de Cathalunya e de quascu dels braços o staments del dit Principat e singulars dels dits staments ans expressament se retenen e volen que aquells e aquelles sien e romanguen en llur fermetat observancia e virtut segons son e eren ans de la concessio present ni sobre aquells o aquelles se puixa donar alguna declaracio ni acte fer en contrari axi que en algun temps no puixa esser dit o allegat que als dits privilegis libertats usos pratiques costums e observances o algu de aquells sia per via directa o indirecta derogat. Plau al Senyor Rey lo contengut en lo dit capitol.

Digitized by Google

X.

Item Senyor per quant lo exercici e la administracio de la justicia principalment resideix en les persones qui aquella han a regir e administrar e es necessari sien dotades de sapiencia e consciencia per tant per alguns bons esguards e respectes sia merce vostra provehir al dit exercici e administracio de tals persones qui exceptat lo canceller lo qual haja obtenir prelatura en lo Principat sien cathalans naturals vertaderament e sens dispensacio alguna o domiciliats en Cathalunya e no en alguna manera al dit Principat odiosos o suspectes. Plau al Senyor Rey.

XI.

Item Senyor com sia molt digna e partinent cosa a la devocio naturalesa e amor que lo Principat de Cathalunya innatament porta a vostra Majestat de aquell stirpar tot seminari e causes de divisions e diferencies qui seguir se poguessen per tant los dits diputats e consell suppliquen a vostra gran Senyoria sia merce sua fer e donar obra ab tot compliment que lo Illustrissimo don Carles Primogenit de vostra Altesa sia jurat per tots los regnes e terres subdits a la vostra reyal corona en Primogenit e a ell puys per nostre Senyor Deu e de alt li son donats sien comunicats

Digitized by Google

tots los drets de primogenitura los quals per los gloriosos Reys passats lohablament seguint la divina ordinacio son stats comunicats a lurs primogenits fahent lo dit Primogenit governador general per tots los dits regnes e terres segons inconcussament juxta la divinal ordinacio es stat observat axi amplament e complida com fer se puxa. E lo Senyor Rey tots temps es stat de voluntat e es que al Illustrissimo Princep fill seu sien donats e observats tots los drets e successions qui li pertanyen com a fill Primogenit de sa Majestat. E per ço es content e li plau que lo dit Illustrissimo Princep sia jurat en Primogenit per tots los regnes e terres subdits a sa Majestat e que sia fet tot lo contengut en lo dit capitol.

XII.

Item Senyor molt Excellent per lunyar totes causes e occassions de diferencies e per conservacio de amor pau e concordia entre vostra Majestat e la Illustrissima Senyora Reyna e Illustrissimo Primogenit e Illustres infants don Ferrando e altres fills vostres e per lo tranquille repos e stat de tots vostres regnes e terres imitant e seguint los fets e gestes dels gloriosos reys predecessors de vostra Altesa suppliquen los dits diputats e consell lo dit Principat representants placia a vostra Majestat atorgar que retenintse vostra Serenitat lo nom reyal sia merce vostra donar la total administracio del dit Principat e dels comdats de

Digitized by Google

Rossello e de Cerdanya e al plenissim exercici de aquella en lo dit Principat preficir lo dit Illustrissimo Primogenit ab potestat amplissima de celebrar corts generals als cathalans e concessio de altres regalies majors e menors faent e constituint e o creant lo dit Illustrissimo Primogenit loctinent general irrevocable e un altre vos en lo dit Principat ab facultat de poder reebre exigir e haver totes pecunies provenints en lo dit Principat e comdats de Rossello e de Cerdanya de qualsevol gracies composicions o punicions faedores e aquelles peccunies en los propris usos applicar e convertir si dons per los dits diputats e consell lo dit Principat representants ensemps e ab la ciutat de Barchinona no era lo contrari demanat axi e en tal forma e manera que la dita loctinencia cessar no puixa ni dega per qualsevol occasio causa o raho que dir o cogitar se puixa. Ans si era allegat o dit o algun cas cogitat o no cogitat se seguia per lo qual se pogues dir que per esser constituit o creat o nomenat lòctinent la dita administracio e exercici e altres coses dessus dites cessassen e o efecte no poder o deure sortir en tals cassos e cascu de aquells no obstants les dites coses e altres qualsevol rahons en tot cas dur e durar haja o dega la dita administracio e exercici e per causa o raho alguna cessar no puixa ni dega. E que la dita administracio e exercici e altres coses dessus dites per lo dit Illustrissimo Primogenit se hajen exercir ab ministres e oficials cathalans naturals e domiciliats en lo Principat de Cathalunya exceptat lo canceller segons dessus es dit afi que stant vostra Ma-

Digitized by Google

jestat en los altres regnes e terres vostres e lo dit Illustrissimo Primogenit en lo dit Principat de Cathalunya e quiscu contentant se de les dites coses sia lunyada e tolta tota occasio e materia de perills e dans qui porien occorrer e seguir per causa de seductors e no zelants lo servey de vostra Altesa e de vostra reyal posteritat repos e benifici dels regnes e terres de vostra Senyoria. Supplint en aço la plenitut de vostra reyal potestat tots difalliments qui a les dites coses per eficacia de aquelles necessaries e utils fossen o sien e tollent tots obstacles e impediments e objectes que per qualsevol leys publiques o privades fossen introduits qui a les dites coses axi per impropietat de paraules com alias contrariar o nocument en forma e manera alguna a la dita donacio e translacio de la dita administracio e potestat e exercici e altres coses dessus dites causar o portar poguessen. Plau al Senyor Rey crear e de present crea lo dit Illustrissimo Primogenit fill seu loctinent general irrevocable en lo dit Principat e comdats de Rossello e de Cerdanya ab plenissima potestat e exercici exceptat que no puixa fer processos de auctoritate et rogatu simili modo camini strate et moneta ne crear oficials en lo dit Principat. E que lo dit loctinent no puixa tenir corts als cathalans. E que lo dit Illustrissimo loctinent per sustentacio de son stat haja e reeba tots los emoluments e esdeveniments del dit Principat comdats de Rossello e de Cerdanya los quals empero haje haver per mans dels oficials del Senyor Rey los quals de respondre li feelment e leal de aquells integrament hagen a pres-

Digitized by Google

tar al dit Illustrissimo loctinent sagrament e homenatge. E mes plau al Senyor Rey abstenirse de entrar en lo dit Principat e comdats si donchs per los dits diputats e consell entreveninthi la ciutat de Barchinona no era del contrari supplicat. E aço mateix sia entes de la dita loctinencia general ço es que a la dita supplicacio et non alias se puixa revocar. E si la sua Majestat no se abstenia entrar com dit es en lo dit Principat e comdats ans contrafahia ara per lavors plau a la sua Excellencia vol e consent que en tal cas lo dessus dit capitol e coses en aquell contengudes sien hagudes per atorgades et nunc pro tunc les atorga de verbo ad verbum juxta la sua serie e tenor. E vol e consent lo dit Senyor Rey que stant la sua Excellencia fora lo dit Principat no puixa ne li sia licit per si ni per altri fer los dessus dits processos de auctoritate et rogatu simili modo camini strate et moneta ne altres majors o menors si empero lo dit Senyor Rey a supplicacio dels dits diputats e consell entrevinthi la ciutat de Barchinona entrara en lo dit Principat e comdats vol e declara lo dit Senyor e daquiavant la Excellencia sua e axi mateix lo dit Principat e comdats sia e sien sobre los dits processus e facultat de fer o no fer aquells en aquell stament e punt que eren abans de la capitulacio present. Plau mes avant al dit Senyor Rey e consent a supplicacio dels dits diputats e consell que si per qualsevol cas necessitat causa o raho convocara cort general als regnes e terres a ell subdits o als regnes Darago Valencia e Principat de Cathalunya fora lo dit Principat que sia en

Digitized by Google

opcio e facultat dels cathalans si anarhi volran o no axi que no puixen esser compellits de anarhi. E hon noy anassen en tal cas en les dites corts o cort per contumacia o alias en qualsevol manera nos puixen actes alguns o coses fer qui toquen interes prejudici o derogacio del dit Principat o dels tres braços e singulars de aquell.

XIII.

Item Senyor per quant experiencia ha mostrat que per causa com persones no naturals del Principat de Cathalunya son stats de vostre consell les leys del dit Principat no son stades observades e no poch dan de la cosa publica del dit Principat per tant suppliquen los dits diputats e consell a vostra Altesa que sia merce vostra per vos dit Senyor e loctinent vostre en lo cas permes e Primogenit vostre e successors vostres e seus atorgar que daciavant en lo consell del dit Senyor Primogenit loctinent vostre en lo dit cas permes e successors vostres e seus stants lo dit Primogenit loctinent vostre e successors vostres e seus en lo dit Principat e comdats de Rossello e de Cerdenya no puixen ne deguen entrevenir ne consellar en forma o manera alguna sino cathalans naturals e domiciliats del dit Principat sens dispensacio alguna exceptat lo canceller. E si les dites coses no obstants altres ultra los dits cathalans com dit es volien entrevenir e consellar en lo dit consell encara que per motiu propri de

Digitized by Google

vos dit Senyor e o loctinent vostre e o Primogenit vostre e de successors vostres e seus se fabes puixa e dega esser procehit per los dits diputats e consell entrevenint e consentint hi la ciutat de Barchinona com dit es contra los qui en lo dit consell entravendrien e consellarien axi com a violadors e destruidors de les constitucions e leys del dit Principat e de la cosa publica de aquell. Declarat empero que noy sien compresos los ecclesiastichs qui obtenen dignitat prelatura cononicat o benifici vertaderament habiten en lo dit Principat e los militars e reyals qui per temps de deu anys han tenguts e tenen vertaders domicilis en aquell. Diu lo Senyor Rey que a sa Excellencia es vist que per lo demanat en lo dit capitol se empatxaria la comunio dels altres regnes e senyories sues ab lo Principat empero per contemplacio del dit Principat e a supplicacio de aquell plau al dit Senyor Rey atorgar lo contengut en lo dit capitol ab modificacio que sia entes en los fets de Cathalunya tant solament.

XIIII.

Item Senyor com lo amor e devocio dels cathalans sia stat es e sera ab molta attencio entendre en conservacio del repos e tranquille stat de vostra reyal persona e salvacio e conservacio de vostres illustres fills segons lorde degut los quals per mitja vostre a Deu Omnipotent ha plagut als dits cathalans donar

Digitized by Google

suppliquen humilment los dits diputats e consell sia merce de vostra gran Altesa atorgar que sis seguia cas lo que a Deu no placia que lo dit Illustrissimo don Carlos primogenit moria sens infants id est liberis de legitim e carnal matrimoni procreats e o posteritat tal que segons les libertats del dit Principat no pogues e degues succeir en la corona reyal de Arago lo dit Illustrissimo Infant don Ferrando fos e sia en aquell punt regiment e loctinencia e administracio e exercici que es dit e scrit en los precedents capitols de la persona del dit Illustrissimo Primogenit. Plau al Senyor Rey lo contengut en lo dit capitol pus empero aquell e lō seu efecte sia jurat per los diputats e consell.

XV.

Item Senyor molt Excellent lo dit Principat de Cathalunya volent per obres e efectes mostrar la grandissima voluntat e amor que ha en conservacio e augment del stat dels Illustres fills vostres e que lo Illustrissimo Infant don Ferrando sia competentment heretat en lo dit Principat suppliquen humilment los dits diputats e consell a vostra Altesa sia merce sua fer concessio e heretage al dit Illustrissimo Infant don Ferrando de terres a sa condicio pertinents ultra los titols e les terres que ja te e o del jus luendi de aquelles car lo dit Principat per servey de vostra alta Senyoria e de la Illustrissima Senyora Reyna e dels dits

Digitized by Google

Illustre Primogenit e Illustre Infant don Ferrando e per raho dels dessus e dejus scrits capitols sera content e fa oferta fer donatiu gracios de docentes milia liures barchinonenses a ops e per luicio de les terres e rendes en lo dit heretatge e donacio faedor contengudes volent empero e ab tal expressa condicio lo dit Principat fa la dita oferta que la dita quantitat haja a servir e convertirse en compres luicio e quitament de les terres e rendes damunt dites les quals compres luicio e quitament se hagen a fer juxta les leys privilegis e libertats del dit Principat les quals compres luicio e quitament hagen a fer persones per los diputats e consell elegidores entrevenint e consentinthi la ciutat de Barchinona o en altra manera fer nos puixa ne en altres usos convertir o despendre la dita quantitat. Plau al Senyor Rey e atorga lo contengut en lo dit capitol e accepte la oferta de les docentes milia liures les quals docentes milia liures hagen esser deposades en la taula del cambi o de deposits de la ciutat de Barchinona dites e scrites a la dita Senyora Reyna en nom del dit Illustrissimo Infant don Ferrando dins spay de vuyt mesos continuament contadors del dia que la present capitulacio sera fermada per la dita Senyora Reyna en nom del dit Senyor Rey a anant a solta de sis persones totes cathalanes tres elegidores per lo dit Senyor Rey e les altres tres per los dits diputats e consell entre les quals ne haja haver una de la ciutat de Barchinona e que en fer les dites luicions compres e quitaments e encara en soltar la dita quantitat hagen esser totes sis con-

Digitized by Google

cordes o almenys les quatre ço es dues de part del dit Senyor Rey e altres dues de part del dit Principat.

XVI.

Item Senyor molt alt per mostrar mes lo amor devocio e afeccio que han los cathalans a vostra Altesa e als Illustres fills vostres suppliquen humilment a vostra Excellencia los dits diputats e consell sia de sa merce que lo dit Illustre Infant don Ferrando sia comanat a cathalans de molta prudencia dotats e stigue e habite en lo dit Principat e que los ministres e oficials seus e homens de sa casa sien cathalans. Plau al Senyor Rey e vol que lo contengut en lo dit capitol sia observat.

XVII.

Item Senyor molt Excellent per mostrar mes lo amor devocio e afeccio dels cathalans en lo servey de vostra Majestat e de la Illustrissima Senyora Reyna e del dit Illustre Infant don Ferrando suppliquen humilment a vostra Majestat los dits diputats e consell en tal forma provehir e ordonar ab lo dit Illustre Primogenit que quant a Deu plagues la dita Illustrissima Senyora Reyna e lo dit Illustre Infant sobreviure a vostres lonchs e benaventurats dies lo stat de la di-

Digitized by Google

ta Senyora Reyna e del dit Illustre Infant tant en la cambra de Sicilia drets e emoluments de aquella ducat de Montblanch e altres terres e senyories lochs drets e accions que la dita Senyora Reyna e lo dit Illustre Infant possehheixen e possehiran e lis pertanyen o en sdevenidor lis pertanyeran quant encara a totes altres coses al honor e preheminencia reyal de la dita Senyora Reyna e utilitat della e del dit Illustre Infant pertenyents puixa esser e sia sens turbacio contradiccio molestia o congoixa alguna e que dels dits bens drets e lochs e accions pertanyents a la dita Senyora Reyna en lo dit Illustre Infant don Ferrando e en altres fills seus e a ses voluntats puixa liberament dispondre e lo disposat per ella sia a efecte e perfecta exequucio deduhit. E que lo dit Illustrissimo Primogenit directament ni indirecta en algun temps ni per causa o rabo alguna no puixa perturbar o contradir molestar ni inquietar la dita Serenissima Senyora Reyna ni al dit Illustre Infant e altres fills hereus o successors seus en les dites terres bens drets e accions que de present tenen e en lesdevenidor tindran o possehiran ans sia tengut lo dit Illustre Princep defendre mantenir e ajudar en son cas la dita Illustrissima Senyora Reyna Illustre Infant e altres fills e hereus seus. E que lo dit Illustre Princep en lo temps que sera jurat per primogenit sia tengut de prometre e jurar de servar lo present capitol e tot ço que en aquell es contengut e no venir contra aquell. Car lo dit Illustre Princep se ofir ab tot son poder ajudar a la dita Senyora Illustre Infant e

Digitized by Google

altres fills e hereus seus en los dits bens a que possehesquen aquells ab quietut e fora tota molestia e turbacio e per son poder fer donar orde en totes les coses en lo present capitol contengudes en totes coses a ell possibles a efecte de la seguretat e repos de la dita Illustrissima Senyora Reyna e Illustre Infant e altres fills vostres e seus e suppliquen a vostra Majestat que de tot lo contengut en lo present capitol sia fet acte de cort e sien fetes totes aquelles concessions fermetats e seguretats que vistes seran esser faedores. Plau al Senyor Rey.

XVIII.

Item Senyor Serenissim jatzia per lo gran interes de la conservacio de la reyal posteritat al dit Principat pertanyent nos dega sens intervencio del dit Principat ensemps ab la ciutat de Barchinona inquirir proceir o enantar o fer exequucio per raho de algun pretes crim o delicte en las persones o bens de la Illustrissima Senyora Reyna Illustre Primogenit e Illustre Infant don Ferrando e altres fills legitims e naturals de vos dit Senyor o de algu dels dessus dits. No resmenys a sobreabundant cautela sia merce vostra atorgar que daquiavant per vos Senyor loctinent en cas permes e Primogenit vostre successors vostres e seus no puixa esser inquirit procehit o enantat contra algu dels dessus dits ne puixen esser presos maltractats o detenguts ne en alguna manera punits axi

Digitized by Google

dins lo dit Principat com fora aquell en persona ni en bens per raho de algun crim o delicte per gran o enormissim ques pogues dir o cogitar encara que fos es digues esser comes contra la reyal persona de vos dit Senyor o Primogenit vostre o successors vostres o seus sens requesta intervencio e expres consentiment del Principat de Cathalunya o dels diputats e consell e de la ciutat de Barchinona. E aço per evitar molts inconvenients e dans los quals a la cosa publica del dit Principat porien seguir. Plau al Senyor Rey e vol que axis faça.

XVIII.

Item Senyor per que lo dit Illustre Primogenit haja forma e manera de sustentar la sua casa e estat pertinentment sia merce vostra consignarli dotze milia florins cascun any en lochs o parts ben segurs del regne e Illa de Sicilia. Diu lo Senyor Rey que la Majestat sua no te en lo regne de Sicilia hon pogues fer la dita assignacio de dotze milia florins deduit ço que es mester al sosteniment de la Majestat sua pero per contemplacio e amor al dit Illustre Primogenit fill seu e per condecendre a la supplicacio del dit Principat es content consignarli sis milia florins o per aquells tantes tretes en lo dit regne de Sicilia que abasten a la dita quantitat de sis milia florins cascun any.

Digitized by Google

XX.

E per quant axi per manteniment defensio e exequucio dels usatges constitucions e altres libertats del dit Principat e de les coses en los precedents e dejus scrits capitols e cascu de aquells contengudes com encara per observacio de pau amor e concordia entre vos dit Senyor Illustrissima Senyora Reyna Illustre Primogenit Illustre Infant don Ferrando e altres fills de vostra Altesa e per lo repos e molt gran benifici del dit Principat e poblats en aquell es vist esser rahonable e necessari que los diputats ab consell de les persones per ells elegides o olegidores entrevenint e consentinthi la ciutat de Barchinona com dit es hagen facultat amplissima e per totes les coses concernents los sguards dessus dits e devall scrits e cascu de aquells. Per tant humilment suppliquen a vostra Majestat los dits diputats e consell en virtut de la dita comissio elegit a sobreabundant cautela sia merce vostra encara de nou atorgar per execucio de les coses en la dita comissio per la cort feta contengudes que los dits diputats ab e de consell de les persones elegides o substituides o surrogades o elegidores en son cas puixen e hagen facultat amplissima entrevenint e consentint hi Barchinona com dit es de fer ab tota eficacia que totes e sengles coses dessus e devall per vostra Majestat atorgades sien observades axi e en tal manera que si per vostra Majestat e o per lo Il-

Digitized by Google

lustre Primogenit lo que a Deu no placia era attemptat contravenir en qualsevol manera en les coses dessus dites o alguna de aquelles tant al que ha esguard a la dita Illustrissima Senyora Reyna e al dit Illustre Primogenit com encara al heretament e altres coses concernents al Illustre Infant don Ferrando e altres fills de vostra Altesa e encare a les coses que han esguard al benefici repos e tranquillitat del dit Principat e poblats en aquell los dits diputats e consell entrevenint e consentinthi Barchinona com dit es puixen e hajen facultat amplissima de fer tots aquells obstacles impediments axi de fet com de dret a despeses de les peccunies del dit General per les quals a fer puixen fer venda de censals obligant los bens del General e per aquelles totes seguretats en tals contractes acustumades et alias per tals coses e cascuna de aquelles attes majorment que per la dita comissio e en virtut de aquella la present concordia e coses en aquella contengudes sien e son al repos e tranquille stat del dit Principat. E a cautela vos Senyor e lo Illustre Primogenit e lo Illustre Infant en son cas quant a cascu haja sguard ara per lavors absolen los dits diputats e consell e tots los estament ecclesiastich militar e reyal e singulars del dit Principat presents absents e sdevenidors de tot sagrament e homenatge e de la fe e naturalesa que tenguts son e sien a vos Senyor e en son cas al dit Illustre Primogenit e al dit Illustre Infant e en son cas en ço qui toch la defensio e manteniment e ajuda del bon amor pau e concordia de vos dit Senyor e de la Illustrissima Senyora Rey-

Digitized by Google

na Illustre Primogenit e Illustre Infant e de cascu dells encara per defensio dels qui han entrevengut consellat parlat o en altra manera cabut en la liberacio del dit Illustre Primogenit e actes per occassio de aquella axi directament com indirecta juxta forma dels primers capitols concernents los actes de la liberacio del dit Illustre Primogenit com la intencio dels dits diputat e consell representants lo dit Principat sia stada e es a tot servey de la Majestat vostra e de la Illustrissima Senyora Reyna Illustre Primogenit Illustre Infant e benefici e utilitat de la cosa publica del dit Principat e de tots los regnes e terres de vostra Excellencia. Plau al Senyor Rey e vol consent e atorga les coses contengudes en lo dit capitol en quant empero se sguarda a observacio tuicio e execucio de les coses atorgades per sa Majestat en los precedents e dejus scrits capitols.

XXI.

Item Senyor per donar major eficacia als presents capitols e coses en aquells e cascu de aquells contengudes sia merce vostra atorgar que si alguns dubtes questions o contrasts exiran o entrevendran axi principalment com encara incidentment en los presents axi dessus com dejus scrits capitols o algu de aquells o en les paraules o tenor o pensa o coses en aquells o algu de aquells contengudes quels dits dubtes questions o contrasts sien e hajen esser declarats interpre-

Digitized by Google

tats e determenats tantes vegades com cas occorrega per los dits diputats e consell o la major part de aquell entrevenint e consentinthi la ciutat de Barchinona segons dessus es dit e no per vos Senyor ne Primogenit vostre e successors vostres e seus. E vos dit Senyor e vostre Primogenit e successors vostres e seus per vostra merce e benignitat nous en pugau e degau entremetre en forma o manera alguna ans se haje exeguir tenir e observar per vos dit Senyor e per lo Primogenit vostre e successors vostres e seus e oficials vostres e seus abdicant tot poder de fer lo contrari ab decret de nullitat. Plau al Senyor Rey que tots los capitols dessus e dejus scrits ab lurs respostes e coses en aquelles e aquells contengudes sien enteses al seny litteral.

XXII.

Item Senyor com inseguint la innata fidelitat la qual han haguda e han los cathalans en la conservacio de la posteritat reyal los nobles don Johan Dixar don Felip de Castro e Ferrando de Bolea alias Gallos domiciliat en Çaragoça e llurs mullers qui han asistit o participat en los actes e fets seguits per la causa de la liberacio del dit Illustre Primogenit sia deguda cosa esser prevehit que per sinistres informacions de alguns no zelants lo servey de Deu e de vostra Majestat los dits don Johan e don Felip e Ferrando de Bolea e mullers e fills llurs sien preservats de

Digitized by Google

dans e perills qui en les lurs persones e bens porien contingir. Per tant suppliquen los dits diputats e consell sia merce vostra provehir que si questio o questions o debats tant civils com criminals occorreran o de present son o seran entre vos dit Senyor o procuradors fischals o altres qualsevol persones axi publiques com privades regne o regnes o provincia alguna universitats o collegis o altres de qualsevol ley stat o condicio sia de una part e los dits don Johan e don Felip e Ferrando de Bolea e o lurs mullers e fills axi conjunctament com divissa de la part altra de tals questions o debats o contrasts hagen a coneixer e aquells determinar e decisir aquelles persones e oficials no sospitosos los quals la Serenissima Senyora Reyna e Illustre Primogenit assignaran concordablament e no altres qualsevol. E que vos Senyor per vostra merce e benignitat de les dites coses o alguna de aquelles nous entrametats ne a vos se haja recors mas solament als dits Illustrissima Senyora Reyna e Illustre Primogenit. Abdicant a tots altres poder de coneixer e fer lo contrari ab decret de nullitat. Plau al Senyor Rey atorgar e atorga totes les coses en lo present capitol contengudes si e en quant sa Senyoria atorgar pot aquelles ab que no contravinguen als furs privilegis e libertats del regne de Arago hon los damunt dits son poblats.

XXIII.

Item Senyor perque totes diferencies sien aplana-

Digitized by Google

des e sia tolta materia de poder retornar a inconvenients e discordies suppliquen los dits diputats e consell sia merce vostra provehir que los castells e forces del regne de Navarra e oficis de jurisdiccio e altres qui sien per al regiment e govera del dit regne sien acomanats a persones notables aragonesos cathalans o valencians per que mills lo servey de Deu e de vostra Altesa e benifici e repos del dit regne sia fet. Plau al Senyor Rey sobre les coses contengudes en lo present capitol star al que sera deliberat e apparra a les persones que a aço seran deputades per cascun dels dits regnes e Principat.

XXIIII.

E jatzia considerada la comissio de la cort e altres coses en lo servey de vostra Majestat e lo be e repos de la cosa publica del Principat concerments les coses en los presents capitols contengudes puys per vostra Majestat sien atorgades e per los dits diputats e consell lo dit Principat representants acceptades hagen fermetat no res menys a sobreabundant cautela suppliquen a vostra Altesa los dits diputats e consell que sia merce vostra atorgar e per vos Senyor e Primogenit vostre e successors vostres e seus promettre que en les primeres corts que en lo dit Principat se celebraran los presents capitols e totes e sengles coses en aquells e cascu de aquells contengudes sien firmades ab tota eficacia e compliment. Plau al Senyor Rey que

Digitized by Google

los presents capitols en e per la forma que son per sa Majestat atorgats e modificats en les primeres corts en lo dit Principat celebradores sien ratificats e confirmats e per lo dit Senyor Rey e lo Illustrissimo Princep corraborats ab aço empero que la dita cort atorch tot ço e quant en los dits capitols es contengut concernent servey del Senyor Rey e de la Senyora Reyna e Illustre Princep Illustre Infant don Ferrando e altres fills de aquells.

XXV.

Es empero la intencio dels dits diputats e consell que per los presents capitols no sia en res prejudicat e derogat tacitament o expressa directament o indirecta a qualsevol privilegis usos e costums pratiques e observances de aquells e libertats atorgats a la ciutat de Barchinona e a les altres universitats del dit Principat e als braços o staments del dit Principat o a cascu de aquella axi en universal com en particular atorgats encara que fos fermat compromes o submissio en poder de vostra Senyoria ans sien e stiguen en aquella força e valor que fahien e fan ans dels presents capitols e que per vos dit Senyor sia salvat dret ab plenitut e tota integritat als dits staments ecclesiastich militar e de les universitats e cascu de aquells. Plau al Senyor Rey.

Digitized by Google

XXVI.

E per quant en moltes e diverses parts dels presents capitols es donada facultat als dits diputats e consell lur los dits diputats e consell son de intencio que en quascuna de les coses en les quals los dits diputats e consell llur han o hajen entrevenir procehir o exequutar fer e deliberar tantes vegades com se hage a fer e seguir se façen e seguesquen per los diputats e consell o la major part de aquell ab consentiment expres de la ciutat de Barchinona e no en altra manera. Plau al Senyor Rey.

XXVII.

Salvense empero les presents persones dels staments ecclesiastich militar e reyal que si en les corts los dels dits staments dehien que nols plauria lo que fet seria en les coses fora la comissio fetes que en tal cas les dites persones puixen aderirse als staments sis volran sens carrech algu dells. Plau al Senyor Rey pus empero la adhesio en lo dit capitol contenguda se faça sens prejudici algu de les coses en los presents capitols contengudes concerneents servey seu e de la Serenissima Senyora Reyna Illustre Primogenit e Illustre Infant don Ferrando e patrimoni de aquells.

Lo Senyor Rey fa e atorga les coses damunt contengudes segons que son de part dessus annotades en

Digitized by Google

cascun capitol e respostes ab tal condicio reservacio e protestacio e no sens aquelles ço es que si cas era que lo contengut en lo XV capitol e resposta de aquell que parlen de la oferta e pagament de les docentes milia liures per los cathalans no era complit ab tot efecte ço es que les dites docentes milia liures no eren scrites dins los dits vuyt mesos en la dita taula de Barchinona juxta la resposta del dit capitol en tal cas lo dit Principat de peccunies del General de Cathalunya hagen e sien tenguts respondre al dit Illustre Infant don Ferrando de annua pensio de censals per totes les dites docentes milia liures o per aquella part delles que no seria dins lo temps scrita a raho o for de XXII milia per mil per tant temps com lo dit deposit de la dita quantitat sera dilatat scriure en la dita taula. E per ço attendre e complir hi sia obligat tot lo Principat e lo dit General de Cathalunya e drets de generalitats de aquell ab totes aquelles clausules forces e compulses a que son tenguts e obligats per los censals que lo dit General fa e presta les quals sien aci per expresses e insertes.

La Illustrissima Senyora Reyna en nom de la Majestat del Senyor Rey vol e consent que la forma per la sua Excellencia en nom de la dita Majestat feta de la present capitulacio en la manera que dessus es contengut sia valida e ab tota eficacia de dret e de fet no obstant la carta per sa Senyoria feta testificar per Pedro Doliet prothonotari seu qui de aço parla. Ne encara qualsevol protestacions reservacions condicions salvetats actes cartes o instruments axi per lo Senyor

Rey com per la dita Senyora Reyna ó altres qualsevol persones havent ne potestat conjunctament divisa hon se vulla fetes ó fets en contrari ó que poguessen contrariar o noure o prejudici engendrar á la ferma dessus dita en alguna manera.

Siguen varias cartas que mandaron escribir, en este dia, los señores Diputados.

Dirigitur domine Regine.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

La nit passada recebem una letra de vostra Excellencia la qual entesa sempre regraciam á la Excellencia vostra les coses en aquella contengudes de les quals restam molt aconsolats confiant en vostra Altesa que segons virtuosament e molt loable ha acustumat amar favorir e endreçar lo Illustrissimo Senyor Primogenit e aquest Principat e poblats en aquell plaura á aquella continuar e vostra Excellencia pot confiar en la virtut e naturalesa e verdader amor que los catalans no sens gran renom e gloria lur han sempre portat e mostrat á lur Rey e Senyor mostraran al servey de la Majestat del Senyor Rey e vostre. Resta doncs Senyora molt alta e molt virtuosa que si les persones que vostra Senyoria ha elegides per venir ací per dar compliment á la forma de la capitulacio per vostra Excellencia formada no son partides partissen tantost. E sia molt alta e molt Excellent Senyora

guarda e proteccio de vostra Altesa la Sancta Trinitat. Scrita en Barchinona a XXIII de juny any Mil CCCC sexanta hu. — De vostra Excellencia vassalls. — Humils vassalls. etc. Los diputats etc.

Dirigitur vicario Barchinone.

Mossen molt magnifich e molt savi. Puig a nostre Senyor Deus Omnipotent ha plagut darnos concordia ab la Majestat del Senyor Rey e la Illustrissima Senyora Reyna en nom del Senyor Rey diumenge prop passat ferma la capitulacio a la sua Senyoria en nom e per part del dit Illustrissimo Senyor Rey per part de aquest Principat presentada es stat deliberat vos en lo nom de Deu de continent vos ne vingau ab la bandera plegada e sens alguna cerimonia e licencieu tota la gent axi de peu com de cavall e vostre assessor qui eren restats en vostra companya e los que no son de aqui sen tornen a lurs cases car los qui seran de aci seran pagats plenament de tot ço quels sia degut. Als altres ja ne scrivim a Johan Ferrer quels pach aqui car creem que noy sia sino En Bonet o En Copons per que no hajen faticha de venir aci a dar despesa al General e aço meteu tantost en exequcio car lo Illustrissimo Senyor Primogenit jurara com a loctinent general vuy o dema e aquesta ciutat stara be acompanyada de vos. E sia molt magnifich e molt savi mossen la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XXIII de juny any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats e consell etc.

Digitized by Google

Al honorable Senyer En Johan Ferrer receptor general de les entrades e exides del General de Cathalunya.

Honorable senyer. Segons veureu en la letra de mossen lo regent la vegueria pus que a nostre Senyor Deus Omnipotent ha plagut dar bon fi e concordia en aquests afers havem deliberat e scrivim al dit regent e president que en nom de Deu de continent sen vingua e partescha ab la bandera plegada e sens cerimonia e aviu tota la gent axi de peu com de cavall sino los qui son de aci car aquells encontinent que sien aci los contentarem de ço quels sia tengut. La gent de peu ja es pagada los de cavall que no son de aci que no creem sien sino En Bonet e En Copons pagaulos aqui hajau aqui los diners o dequisvulla e pagau los que nous ne calega tramettre aci ni ells hajen haver fadiga de venir aci ne fer despesa al General. De les altres coses jaquiu les en orde e veniu vos en. Dada en Barchinona a XXIII de juny any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats e consell etc.

Als molt honorables e savis senyors los paiers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e molt savis senyors. Per quant segons vos havem scrit la concordia e capitulacio a la Illustrissima Senyora Reyna per part de aquest Prin-

Digitized by Google

cipat presentada es fermada e tots los fets per gracia de Deu son aplanats scrivim al magnifich cavaller e president en lo nostre exercit lo regent la vegueria de aci que en nom de Deu sen vinga ab la bandera plegada e sens cerimonia e aviu tota la gent axi de cavall com de peu segons en la sua letra se conte. Pregam e encarregam vos per ço molt stretament que per nostra contemplacio e esguard donen tota favor al dit regent que obs haja per la partida de aqui e axo haurem a gran complacencia. Dada en Barchinona a XXIIJ de juny any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats etc.

Als molt honorables e savis senyors los procuradors de la ciutat de Tortosa.

Molt honorables e savis senyors. Pus a nostre Senyor Deus ha plagut segons vos havem scrit dar repos e concordia als afers que tenim entre mans scrivim al diputat local e al receptor del General que aviep e licencien los qui guardaven lo castell Damposta a despesa del General. Notificam vos ho pregant e encarregant vos en lo que sia obs los doneu favor e ajuda. E sia molt honorables e savis senyors la Sancta Trinitát vostra guarda. Dada en Barchinona a XXIIJ de juny any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats e consell etc.

Digitized by Google

Al honorable senyor lo diputat local de la ciutat de Tortosa.

Honorable senyor. Pus a nostre Senyor ha plagut darnos repos per la concordia feta a la Majestat del Senyor Rey havem deliberat que tota la gent qui stava en la guarda del castell Damposta sien aviats e licenciats e per vos e lo receptor los sia fet compte e pagament de tot ço quels sia degent fins a la jornada que rebreu la present a fi que no stiguen pus a sou del General danthi bon recapte segons de vos confiam. Dada en Barchinona a XXIII del mes de juny any Mil CCCCLXI.— A. P. abat de Montserrat. —Los diputats e consell etc.

Al molt honorable senyer En Johan Montornes receptor de les generalitats de les entrades e exides en la ciutat de Tortosa.

Molt honorable senyer. Segons veureu per letra que scrivim al diputat local pus a nostre Senyor Deu ha plagut darnos bona concordia ab la Majestat del Senyor Rey e la capitulacio es fermada volem que los deu homens qui staven a la guarde del castell Damposta a despesa del General sien aviats e pagats entro la jornada que seran licenciats. Per ço volem eus manam que vos ab lo dit diputat local los facau compte e vos los pagueu dels bens del dit General ço quels sera degut fins a la dita jornada que creem sera poqua cosa. Dada en Barchinona a XXIII del mes de

Digitized by Google

juny any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats e consell etc.

24 DE JUNIO.

Constituido personalmente en la mañana de este dia, y cerca hora de tercia, el Ilustre don Cárlos, príncipe de Viana, en la catedral de Barcelona, ante el altar mayor de la misma, presentes los señores Diputados y los Concelleres de la ciudad, junto con los prelados, barones, militares, generosos y demás personas que allí acudieron en copiosa multitud, teniendo delante la santa cruz del Señor, y el misal donde habia escritos los santos evangelios, puesta la mano sobre los mismos, juró lo que contiene la siguiente cédula, que fué leida por Bartolomé Sellent, notario y escribano mayor del General, como comisionado por la persona á quien tocase leerla, por haberse sucitado, en aquel acto, una cuestion de competencia entre el protonotario del señor Primogénito y el del Rey.

Lo Illustrissimo Senyor don Carles primogenit Darago e de Sicilia e Princep de Viana loctinent general del Illustrissimo Senyor Rey son pare jura per nostre Senyor Deu e la creu de Jesuchrist e los seus sants quatre evangelis ab les sues mans corporalment toquats tenir e inviolablament observar e fer observar e tenir als prelats religiosos clergues richs homens ba-

Digitized by Google

rons nobles cavallers homens de paratge e o ciutats viles e altres lochs de Cathalunya e a ciutadans burgesos e habitadors de les cintats viles e lochs tots los usatges de Barchinona constitucions e capitols de les corts de Cathalunya libertats privilegis usos costums segons mills e pus plenament ne han usat del qual jurament mana lo dit Senyor esserne feta carta publica una e moltes liuradores als deputats de Cathalunya e al llur consell representants lo dit Principat e a la ciutat de Barchinona e altres de qui sera interes e les volran.

Leida la cédula antedicha y prestado el juramento, el abad de Montserrat, junto con los otros Diputados, entregaron al propio Sellent otra cédula, requiriéndole que la leyese y continuase al pie del mencionado juramento, cuyo contenido es como sigue.

Los diputats de Cathalunya e consell lo dit Principat de Cathalunya representants accepten la jura per lo molt Excellent Senyor don Carles primogenit de Arago e de Sicilia loctinent general del molt alt e molt Excellent lo Senyor Rey feta. Protesten empero per la present acceptacio no puixa esser treta consequencia en lo sdevenidor ans totes inmunitats libertats usatges constitucions capitols e actes de corts privilegis usances e altres drets al dit Principat e staments de aquell axi universalment com particular pertanyents romanguen salvos e illeses plenissimament e que en manera alguna no sia en aquells o algu de aquells derogat

Digitized by Google

en lo sdevenider tacitament o expressa directament o indirecta. Requerint la present esser inserta e continuada a la £ de la dita jura et alias esser ne feta carta publica una e moltes per vos notari etc.

Lo propio que los señores Diputados, hicieron, en seguida, los Concelleres de Barcelona, entregando, por el mismo estilo y con igual requirimiento, la siguiente cédula,

Los Consellers de la ciutat de Barchinona accepten la jura per lo molt Excellent Senyor don Carles primogenit Darago e de Sicilia etc. loctinent general del molt alt e molt Excellent lo Senyor Rey a present feta e en quant per la dita ciutat e singulars de aquella e encara per les ciutats viles e lochs reyals del Principat de Cathalunya e per privilegis libertats inmunitats e usances lurs faça e no en altra manera. Ne entenen los dits consellers en comu o en singular als dits privilegis libertats inmunitats e usances per aquesta present acceptacio en alguna manera derogar ans protesten que les coses dessus dites totes e sengles e les altres disposades per constitucions als dessus dits axi en comu com en singular romanguen salves e illeses ab tots sos universals e particulars drets. E mes avant sie en quant la predita jura e privilegis dels prelats religiosos e altres ecclesiastiques persones magnats barons nobles cavallers e homens de peratge del dit Principat axi en comu com en singular deroguen o prejudiquen o seran vists o vistes prejudicar o dero-

Digitized by Google

gar ara o en sdevenidor tacitament e expressa directament o indirecta a la dita ciutat de Barchinona e altres ciutats viles e lochs reyals del dit Principat e als ciutadans burgesos e habitadors de aquells axi en comu com en singular e als dessus dits lurs privilegis immunitats e usances expressament contradien e discenten ab la present e protesten que la present acceptacio en algun temps no puixa esser treta a consequencia. E supliquen e requeren la present cedula esser inserta e continuada a la fi de la dita jura et alias esaerne feta una e moltes cartes per vos notari etc.

Siguen los nombres de las personas que fueron testigos en todos los actos que anteceden.

Testimonis foren a les dites coses los reverends senyors En Johan bisbe de Barchinona En Guillem bisbe Dosca En Cosma bisbe de Vich.

Los nobles don Galceran de Pinos vezconte de Illa e de Canet don Johan senyor Dixar.

Don Johan de Cardona camerlench del dit Senyor Primogenit don Jayme Darago senyor de la baronia de Arenos en regne de Valencia.

Frare Jacme de la Jaltrun prior de Cathalunya.

En Bernart Capila En Bernart Fivaller ciutadans de Barchinona qui apres lo jurament foren fets caxallers. E moltes altres de quiscun stament.

E En Johan Cinebret notari de la ciutat de Barchinona.

Digitized by Google

25 DE JUNIO.

Reunidos en consistorio los señores Diputados y Consejo, presentáronse los embajadores, y recordando el cumplimiento de los capítulos firmados, pidieron se nombrase la embajada que se habia de enviar al Rey de Castilla, segun se habia ofrecido; á lo que contestaron los señores Diputados, que estaban prontos á cumplir lo que se pedia, y cuanto tuviesen obligacion de hacer en virtud de dicha concordia.

Siguen las cartas que se recibieron en este dia.

Als molt reverends nobles magnifichs e savis senyors los diputats e consell de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends nobles magnifichs e savis senyors. Per vostra letra mostrau voluntat de la presencia mia en aqueix consell e ciutat lo que jo a molta honor e gracia stime jatsia proceesca de sola bondat e virtut vostres no ignorant lo que per mi se poria consellar ne fer es complit ab tota integritat per los presents e per aquesta seguretat e acomes apartar mi mateix scusant me de inproperis e annuigs per vostres magnificencies no ignorats ni provehits segons en lo meu juy se poguere e deguere e ja algunes voltes en suspensives paraules cuydave haver dit en temps delli-

Digitized by Google

berat compendria mi mateix a no hoir ni sentir coses de tanta molestia majorment que si mirar vostres reverencies volran no se altre cose en nengun temps me puixa esser imputada sino gran consideracio de la reverencia e honor de nostre Rey e Senyor molta advertencia del bon stat de la cosa publica de la terra. E si per les coses que a negu no es licencia necligir ne obmetre jo so stat indegudament contractat nous deveu admirar me sia consellat apartar me en ma sglesia que al parer meu res no podia fer ab menys injuria de nengu. E no se si tot altre sera tal delliberacio ans semblara en la prima fas no satisfer al que poguera en respecte de algu qui voluntariament apres de mi en aquests fets mes del degut. Si donchs per la professio mia en aquesta part he declinat cuydaria me degues esser aprovada no renunciant james a la honor ne servey de la cosa publica. Puys empero a vosaltres senyors molt reverends nobles e magnifichs es vist no fer bona eleccio. Per que en temps algu nos mostras fer jo sino tot lo dever incitat per lo Senyor Primogenit e per servey de la sua Altesa amor e complesencia de vostres magnificencies jo me transferre en alguna part convicina en aqueixa ciutat puys al dit Illustrissimo Senyor e vostres reverencies aquest pensament esser accepte e a qui jo stare per servir e consellar si axi es que tal suficiencia en mi se pugue trobar. Moltes vegades me recort en causes ardues haver fet primer de tots lo ques pertanya sens conexer que en la mia honor sia stat compensat ja per aço noy fallire james no desconfiant de

Deu ne de la virtut vostra que sino avu en la fi conexereu qual entre les opinions es la millor. E placiaus advertir la cumuna utilitat prevalesca que altrament tanta sera la perdua que james los vivents la poran compensar. Quantes e quantes coses tinch en fantasia de parlar sab Deu no per interes particular mas a honor e gloria de aquest insigne Principat que comensa si advertit noy sera de tal malaltia enfebrar que sera molt dificil de curar. Nom puch star pregar vos e suplicar e vigileu en vostres pensamens a preservar tal dan e mogueus aquell universal nom dels cathalans qui aunque en la fi ha sofert res fer que no sia star de molta comendacio digne. Ja a Deu no placiu res appassionat en lo meu enteniment sia concebut mas sola amor e voluntat extremu conservar lo que tanta noble gent sepulta a la honor de aquesta terra han se but aplicar. Prech vos senyors no menysprehes mon parlar que temps vendra si mirat noy es jo haure dit lo que negu no hadra cuydat subsegair se pogues. Consolat seich per ques diu la regia Majestat decinue an concebdia festinau ab gran reverencia e hobor tal respecte si haver la poreu que ninqua tant gloriosa cosa vos viedra al devant. Deus los sants ne sian loats e sie vol mayre jo pus en tal concordia haje merestut participar. Breu solie esser en parlar ara no men se leter. Suplich me hajau scusat que ingestissima ardor de coratge me fa cridar. E manan me sempre vostres reverencies nobleses e magnificencies lo queus sia plaent. Fetai en Terragona a XXII de juny.

Mossen Johan Sorta e En Sant Climent al major

compliment vos diran totes coses. Siats donada fe e crehensa.

A complacencia e honor vostres prest P. archebisbe de Terragona.

Als molt reverend magnifichs honorables e molt savis senyors los deputats del General de Cathalunya residens en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. Avisam vostres reverencies com per bons respectes havem de present revocat Sancho Vallobar canonge e cabiscol de aquesta sglesia olim sindich nostre non entrevenga per aquella en los perlaments e consells que de present se celebren en vostre consistori sobre lo benavenir e repos de la republica del Principat de Cathalunya e havem constituit nostre sindich per entrevenir en aquells lo reverend mestre Johan Ferrando prior major nostre. Notificam per ço ab la present a vostres reverencies la dita revocacio suplicant aquelles hagen per recomenada aquesta sglesia. Pregants e suplicants la Majestat divina porte a efecte la bona concordia entre lo Senyor Rey e lo dit Principat. De Tortosa a XVI de juny any Mil CCCCLXI.— A honor e servey de vostres grans reverencies prests lo capitol de la Seu de Tortosa.

Als molt reverends spectables egregis nobles e mag-

Digitized by Google

nifichs senyors los deputats e consell elet per comissio de la cort de Cathalunya en Barchinona.

Molt reverends spectables egregis nobles e magnifichs senyors. Vostra letra de XXX dies del prop passat mes de maig havem rebut per los nostres magnifichs embaixadors la qual vista e be entesa e encara oyda la relacio que aquells nos han feta de les coses que han comunicades ab les reverencies vostres vos responem queus regraciam les bones ofertes vostres en la dita vostra letra contengudes e de la part nostra oferim per semblant fer per aqueix insigne Principat lo que sia honor e benavenir de aquell. E considerat que nosaltres som a ple informats de tots los fets aqui occorrents en los quals per esser molt arduus e de gran inportancia es necesari madurament e digesta delliberar e aconselladament proceyr. Per tal vos significam que apres havem hauda noticia dels dits fets continuament entenem en aquells e speram en nostre Senyor Deus que farem tals apuntaments e conclusions que redundaran en lahor e gloria de nostre Senyor Deus honor e servici de la sacra Majestat del molt alt Senyor Rey e del Senyor Princep e primogenit e encara benefici e asssossech e repos de totes les terres sotsmeses a la real corona Darago. E tingaus molt reverends spectables egregis nobles e magnifichs senyors la divina Majestat en la sua gracia recomanats. Scrita en Valencia a vint dies de juny del any Mil CCCCLXI. — A tota honor vostra be apparellats los justicia jurats e consell de la ciutat de Valencia.

Digitized by Google

Als molt reverends nobles magnifichs e savis senyors los diputats e consell de Cathalunya residents en la ciutat de Barchinona.

Molt reverends nobles e magnifichs e savis senyors. Per vostra letra mostrau voluntat de la presencia mia en aqueix consell e ciutat lo que jo a molta honor e gracia stime jatsie procehesca de sola bondat e virtut vostres no ignorant lo que per mi se poria consellar ne fer e complit ab tota integritat per los presents e ab aquesta seguretat e acomés apartar mi mateix scusant me de improperis e anuigs per vostres magnificencies no ignorats ni provehits segons en lo meu juy se poguere e deguere e ja algunes voltes en suspensives peraules cuydave haver dit en temps delliberat compendria mi mateix a no hoir ne sentir coses de tanta molestia majorment que si mirar vostres magnificencies volran no se altre cose en nengun temps me puixe esser imputade sino gran consideracio de la reverencia e honor de nostre Rey e Senyor molta advertencia del bon stat de la cosa publica de la terra. E si per les coses qui a nengu no es licencia eligir ne obmetre jo so stat indegudament contractat nous deveu admirar me sia consellat apartar me en mes terres que al parer meu res no podia fer ab menys injuria de nengu. E no se si tot altre fera tal delliberacio ans semblara en la primera fas no satisfer al que poguere en respecte de algu qui voluntariament apres de mi en aquests fets mes del degut. Si donchs per la

Digitized by Google

professio mia en aquesta part e declinat cuydaria me degues esser aprovada no renunciant james a la honor ne servey de la cosa publica. Puys empero a vosaltres senyors molt reverends nobles e magnifichs es vist no fer bona eleccio per que en temps algu nos mostras fer jo sino tot lo dever incitat per lo Senyor Primogenit e per servey de la sua Altesa amor e complescencia de vostres magnificencies jo me transferre en alguna part convicina en aqueixa ciutat pus sapia al dit Illustrissimo Senyor e vostres reverencies aquest pensament esser accepta e aqui jo stare per si servir e consellar si axi es que tal suficiencia en mi se pugue trobar. Moltes vegades me recort en causes ardues haver fet lo ques pertanyia sens conexer que en la mia honor sia stat compensat ja per aço noy fallire james no desconfiant de Deu ne de la virtut vostra que si no ara en la fi conexereu qual en les oppinions es la millor. E placiaus advertir la comuna utilitat prevalesca que altrament tanta sera la perdua que james los vivents le poran compensar. Quantes e quantes coses tinch en fantasia de parlar. Sap Deu no per interes particular mas a honor e gloria de aquest insigne Principat qui comença si advertit noy sera de tal malaltia enfebrar que sera molt dificil de curar. Nom puch star pregar vos e suplicar e vigileu vostres pensaments a preservar tal dan e mogueus aquell universal nom dels cathalaus qui nunque en la fi ha sufert res fer qui no sia stat de molta comendacio digne. Ja a Deu no placia res apesionat en lo meu entenyment sia concebut mas sola amor e voluntat extre.

Digitized by Google

ma en conservar lo que tanta noble gent sepulta a la honor de aquesta terra han sabuda aplicar. Prech vos senyors no meynsprehen mon parlar que temps vendra si mirat noy es jo haver dit lo que nengu no haura cuydat subseguir se pogues. Consolat stich per ques diu la regia Majestat declinar en concordia festinan ab gran reverencia e honor tal resposta si haver la poreu que nunqua ten gloriosa cosa vos vendra al devan. Deu e los Sants ne sian loats e sis vol muyre jo pus en tal concordia haje merescut participar. Breu solia esser en perlar ara no men se laxar. Suplich vos me hajau scusat que ingestissima ardor de coratge me fa cridar e manentme sempre vostres reverencies nobleses e magnificencies lo queus sia plasent. Feta en Terragona a XXII de juny. — Mossenyors molt reverends nobles e magnifichs a totes altres coses dereu plena fe e crehensa a mossen Johan Sorts e G. Sent Climent portadors de les presents. A tota vostra ordinacio apparellat lo comte de Prades.

Al molt reverends magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Una vostra letra de vint del present havem rebuda per vostre correu ensemps ab altra del Senyor Primogenit la qual entesa vos regraciam molt lo avis de les coses en aquella contengudes axi del jurament del Senyor Primogenit com de les altres coses. Nosaltres en lo queus scriviu ferem tots temps lo degut e lo que be havem

Digitized by Google

acustumat tocant lo benavenir e repos del Principat e aquesta ciutat acceptant vostres bones ofertes e regraciant vos aquelles confiants que per obra tota vegada que lo cas e necessitat occorrera haureu a memoria aquesta ciutat e per be recomenada. E sia molt reverend magnifichs senyors la Sancta Trinitat en proteccio e guarda dels tots. De Leyda a XXII de juny any Mil CCCCLXI. — Certificam vostres reverencies com lo dit correu es arribat huy diluns entre dotze e una apres mig jorn. — A vostres beneplacits e honor prests los pahers de la ciutat de Leyda.

Als molt reverend honorables e molt savis senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend honorables e molt savis senyors. Dues vostres letres havem rebudes la primera continent avis solicitant nos fossem prevists en la custodia de aquesta vila e la liberacio feta en cas de ruptura del exercici e jurisdiccio que Primogenit deu e pot exercir en lo dit Principat la qual letra en continent metem en exequcio totes les coses en aquella contengudes. E apres a XXII del present mes rebem una altre vostra letra la data de la qual fonch en Barchinona a XXI de juny any present e dejus scrits en e ab la qual nos significau com la Senyora Reyna ha fermada la capitulacio sens mudar tolre ni anadir un mot ni una tilla de que senyors molt reverend e honora-

Digitized by Google

bles havem referit gracies a nostre Senyor Deu Jhesuchrist de tanta consolacio tranquilitat e repos del dit Principat regraciant a vostres reverencies la dita significacio e a nosaltres consolacio la qual es tanta en nostres coratges que ab ploma scriure no poriem. Suplicant vos lo que podem e sabem vos sia plasent fer donar a nostre sindich un trelat de tots los capitols per vostres virtuts obtenguts a fi que per aquells siam certs dels benificis e repos de la terra e aquells comunicar puixan a nostre consell quels sia renunciacio e consolacio dels treballs qui axi de nits com de dia en consellar nos han sostenguts en les hores que appellats eren per les coses per vosaltres a nosaltres scrites e demanades. E sia lo Altissime proteccio e custodia de vosaltres. De Cervera a XXIII de juny del any Mil CCCCLXI. — Molt reverend honorables e molt savis senyors los pahers de la vila de Cervera a vostra honor apparellats.

26 DE JUNIO.

Ocupáronse dé una proposicion hecha á instancia del convento y frailes del monasterio de Santa Maria de Jesus, extramuros de la ciudad, quienes solicitaban se les remunerasen las misas del Espíritu Santo, que, durante los anteriores sucesos, habian celebrado cada dia en la capilla de la casa de la Diputacion, pues lo necesitaban para la construccion de una chimenea; y de otra, hecha por los

Digitized by Google

mismos Diputados, al objeto de que se aumentara la remuneracion de quinientos florines que se habia señalado á cada uno, cuya cantidad consideraban corta, en atencion á los muchos trabajos que habian tenido. Respecto de la primera, acordáron, que, por via de caridad, se satisfaciesen á los mencionados frailes veinte libras barcelonesas; y para llevar á cabo lo segundo, nombróse una comision compuesta del abad de Poblet, de Juan Çabastida, caballero, y de Juan Lull, ciudadano.

Se recibió, el mismo dia, la siguiente carta; y se mandó escribir las otras que se hallan á continuacion.

Als molt reverend e de gran magnificencia senyors mos senyors los deputats del General de Cathalonya.

Molt reverend e molt magnifichs mossenyors. Per los pahers de aquesta ciutat nos es stada mostrada vuy una vostra letra continent en efecte com concordia desijada per lo Senyor Rey e per la terra era conclosa e fermada per la Senyora Reyna de que tot hom ha agut singular consolacio de tant santa nova de que mossenyors vinch a pensar que la stada de aci de mosel veguer ab les banderes no pot esser molta perque mossenyors haurieus a gracia que ans de partir de aci sabes que he de fer de aquestes armes car aquests senyors de aquesta ciutat mostren que les se volen retenir aci e dihen vos nan scrit mes mossenyors vos he scrit sius plaguera que tremetes a Tortosa aquests sachs de pa que trobare aci bons a fi que no hage a fer despesa en pa perdut per que mossenyors suplich

Digitized by Google

vos hage vostra resposta. Lo sou de aquest mes quem mamau do an Bonet de Tortosa per tres rocins ja loy he ofert de dar si be li resta poch aver que ja li he bastret XXX florins dor e per que ses agut pagar lo sou a la gent de cavall de don Felip e de Ferrando de Bolea he mester me sien tramesos per vostra reverend e honorables savieses uns CCC florins dor segons ja per altres vos he scrit los quals per no fer despeses poran esser acomanats a qualque sindich de aquesta ciutat que ells hauran forma de trametels me. Axi matex mosenyors per que per vostra albara mosel veguer ha tornat lo standart de Sant Jordi an Hach de Copons volria saber de aqui que li he pagar per lo dit standart ni quants rocins tendra ab ell e aximateix mosenyors per que la mesada es prop a passar sia de vostra merce delliberar que es de fer e si gent de cavall haura mester aqui per tornar les banderes crech sen trobara aci alguna gent en Leyda qui volentes si conduira per que tenen rocins he armes e volran guanyar ço que poran ab tot que si de aqui me poden venir en cert ja sera millor. Lo Senyor Rey dihen deu esser ja en Borga hon ha mudada la cort. Feta en Leyda a XXIII de juny. — Quim recoman en gracia e merce de vostra reverencia e honorables savieses Johan Ferrer prest a vostres manaments.

Al honorable senyer En Johan Ferrer receptor de les entrades e axides del General de Cathalunya.

Henorable senyer. Vostra letra haveh rebuda vuy

dada de la present feta a XXIII de aquest mes a la qual vos responem que ja deveu haver hauda letra nostra e lo veguer e los pahers com havem manat lo veguer sen torn ab la bandera e standart plegats e sens serimonia e que pagueu los de cavall qui no son de aci a fi que no hagen fadiga de venir hic ni dar despeses al General car noy volem enviar diners. An Marimon e als altres pagar los hem aci del que degut los sera. De dar sou per standart An Copons no son tres dies e axi no li entenem res a donar. De les armes feu les venir aci al millor mercat que poreu si la ciutat no les volia al just preu ab obligacio de alguns bons mercaders de aci e lo beseuyt que bo sia feu lo anar a Tortosa e si alla se pora aviar sino vindra aci. E si vos sou aqui per les dites coses aturar scriviunos si haveu dats diners al veguer ni al seu assessor ni An Marimon ni altres per queu pugam comunicar ab ells com sien aci. Dada en Barchinona a XXVI de juny del any Mil CCCCLXI.— A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Als molt nobles e molt magnifichs senyors los quinze congregats per lo stament militar en la vila de Perpenya.

Molt nobles e molt magnifichs mossenyors. Hoyts havem a ple los honorables mossen Francesch Lobet e mossen Johan Sampso sobre les coses que de vostra part nos han dites a les quals responem quant al queus

Digitized by Google

han significat vosaltres star ab algun entrenyor per quant vos es stat scrit cessasseu de ajustar vos per causa del negoci de la liberacio del Senyor Primogenit. No creguen vostres nobleses e magnificencies la causa de tal scriure sia stada per darvos carrech algu ne prejudicar a la facultat queus es atorgada de avisar vos en cas permes mes per sol respecte que a causa de vostra congregacio algun torb a la justicia no fos procurat. Quant al fet de esser vosaltres remunerats dells treballs que diheu haver sostenguts per occasio de la dita delliberacio creem mossenyors nosaltres hi havem bonissima voluntat mas es stat vist portar gran inconvenient per quant infinides gents del Principat qui semblantment hi han treballat volrien esser remunerats don resultaria gran confusio e grandissimo dan al General. Volem empero siau certs que tenint al davant vostre bo e virtuos obrar serem recordants axi en honors com altres coses qui al plaer honor e profit vostre se puixen adabtar tenir vos scrits en la pensa com aquells que stimam esser ne be merexedors. E ja de vostra quinzena metem per un dels embaixadors tramesos al Senyor Rey mossen Jordi Balle e apres en nostre consell havem agregats entre los altres lo vezcomte Dilla Felip Albert e mossen Johan Sampso los quals son stats debitament remunerats. E sie de vostres nobleses e magnificencies la Santa Trinitat continua proteccio. Dada en Barchinona a XXVI de juny any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya a vostra honor apparellats.

Digitized by Google

27 DE JUNIO.

Se tomó la siguiente deliberacion, que juraron sostener y guardar todos cuantos asistieron á la sesion de este dia.

Es vist deures ab molta diligencia sollicitut e vigilancia entendre ara specialment en lo principi en la observança dels capitols a la letra e a la ungla e que sien extirpades totes obnubilances que corréguen per passions o alias. E que los diputats e tots los del consell novament juren que ab tota diligencia faran observar los capitols a la letra e hi treballaran que a la ungla sien observats e quels faran be guardar de interpretacions e que faran cumplir totes les coses en la capitulacio posades. E que los capitols per totes ses forçes defensaran. E per donar forma en lo sobredit sia de present suplicat lo Senyor Primogenit que sia merce sua en cas que dubte algu li occorregues sobre la capitulacio e observança de aquella deman de tal dubte e observacio al present concell ans que a altres alguns per forma que diferentment eleccio nos fahes sobre tal dubte.

El mismo dia, y despues de aprobada la deliberacion que antecede, se presentó el Señor Primogénito, el cual

Digitized by Google

propuso que, en atencion á que el Rey, su padre, dilataba la provision de oficiales para la administracion de justicia, por lo que clamaba el pueblo, se resolviese si convendria, durante la referida dilacion, que él los creara, y si ejerciria tan solo el oficio de Lugarteniente con los oficiales del Rey, tal como se espresaba en los capítulos; sobre lo que se acordó, que, para evitar confusion, y que se aglomeraran dos poderes en su persona, siguiese conforme en aquellos se prevenia.

Siguen las cartas qoe se recibieron en este dia, como y tambien las que mandaron expedir los señores Diputados.

Als molt reverend honorables e de molt gran prudencia los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend honorables e de molt gran providencia senyors. La derrera letra vostra havent en efecte com la sanctissima concordia es stada fermada entre la Majestat del Senyor Rey e lo Illustrissimo Primogenit fill seu ab lo Principat de Cathalunya lo qual avis regraciam molt a vostres grans reverencia e grans providencies a les quals molt exortam que la dita concordia per nostra consolacio juxta la forma de la capitulacio vos placia comunicar al honorable mestre Marti Pere sindich daquesta universitat qui aquella ha carrech de tremetre a nosaltres. E sia la Sancta Trinitat proteccio de vostres reverencia e magnifiques providencies. Scrita en Gerona a XXIIII de juny any Mil CCCCLXI. — A totes vostres ordinacions promptes los jurats de Gerona.

Digitized by Google

Als molt reverend honorables e de molt gran providencia senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend honorables e de molt gran providencia senyors. Dues letres havem rebudes de vostres molt grans providencies data la una a XX laltra a XXI del mes corrent avisant nos per la de vint e hu com migensant la gracia de nostre Senyor Deu la Senyora Reyna la dita jornada a les vuyt hores de mati ferma la capitulacio a la sua Senyoria derrerament presentada sens mudar tolre o anedir mot ne tilla e aço per nostra consolacio don restam nosaltres e tot lo poble de aquesta vila en tanta leticia e consolacio que scriure no poriem referint gracies a nostre Senyor Deu e a la sua beneyta mare de tanta gracia quens ha feta de conduhir lo negoci al bon fi desijat del contengut en la primera lettre. Per nostres letres scrivim a nostres embaixadors los quals a ple informats de nostra ferma e inconmutable intencio la vos explicaran. Placiaus dar los fe e crehensa com a nosaltres si presents la explicavem a vostres molts grans providencies de les quals la Trinitat increada sia continua proteccio e guarda. Scrita en Perpenya a XXV de juny del any Mil CCCCLXI. — Los consols de la vila de Perpenya a vostra honor apparellats.

Als molt reverend magnifichs e molt savis Senyors

Digitized by Google

los deputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt savis senyors. Vostra letra de XX del present havem rebuda e certificats de les coses contengudes en aquella romanim no poch confortats e en una grandissima jocunditat singularment que per justicia sia stat trobat e axi praticat com lo Illustrissimo Senyor Primogenit pot e deu fer lo jurament acostumat prestar com a Primogenit e exercir la jurisdiccio que Primogenit pot e deu exercir en lo Principat. Haurem vos a gracia molta mossenyors de continent sien tornats los tres embaixadors tramesos a la Senyora Reyna per donar fi e conclusio als afers occorrents del ques seguira siam per vostres reverencies certificats aquelles fahents certes com aquesta ciutat sta ab aquella sancera intencio ferm proposit e indubitat que en lo principi era continuant virtuosament ab quanta major attencio e vigilancia pot e ara molt mes per vostre avis en la bona custodia repos e tranquille stat de aquella e de tot lo restant del Principat ymitant aqueixa insigne ciutat que no ignorau es capmestre de tot lo Principat acceptant e gratificant la bona oferta en les coses necessaries feta per vostres grans reverencias a aquesta universitat la qual pregam e suplicam hajau a memoria e ben recomenada. E sia molt reverend e magnifichs senyors la Sancta Trinitat vostra special proteccio. Scrita en Tortosa a XXIII de juny del any Mil CCCCLXI.

Volents cloure le present es arribat correu volant ab letra a nosaltres tramesa de part dels consellers de

Digitized by Google

aqueixa ciutat avisant com la Senyora Reyna ha fermat tota la capitulacio a ella tramesa per part del dit Principat del qual avis romanim molt aconsolats e delliberam esser feta publica leticia en aquesta ciutat. Deus per sa merce nos vulla conservar en bon repos e concordia. A tota honor de vostres reverencies e magnificencies apparellats los procuradors de Tortosa.

Als molt reverends honorables e molt savis senyors los diputats del General de Catbalunya.

Molt reverend honorables e molt savis senyors. Lo dia present que comptam XXI del present mes de juny entre X e XI hores abans de mig jorn rebem vostra letra ab la qual som per vostras grans reverencia e savieses certificats de la gloriosa e beneyta concordia feta sobre la capitulacio a la Senyora Reyna derrerament tramesa la qual la dita Senyora haurie liberament fermada sens mudar tolre o anedir un mot ni una tilla de la qual nova som romasos grantment aconsolats. Deus ne sia loat e glorificat qui en aquest punt ha volgut portar los dits afers. E regraciam a vosaltres grantment com de la dita bona nova nos havets volguts consultar. De la letra altre que certificats nos haviets ja tremesa sobre los dits afers no la havem rebuda. Placia nostre Senyor Deus al qual es stat plasent fins aci esser vostre director en los dits afers daquiavant vos vulla endreçar en aquells e altres per bon repos e tranquillitat de la terra. Suplicant vos del qui per avant sera procebit en los dits negocis per

Digitized by Google

nostra consolacio nos en vullats scriure manant e ordenant de nosaltres ço qui plasent vos sie. Scrita en Golada a XXI de juny any Mil CCCCLXI. — A tota vostra ordinacio e servir prests los consellers de la vila de Agualada.

A la molt alta e molt Excellent Senyora la Senyora Reyna.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

Per quant en lo ofici del regent la governacio de aquest Principat consisteix molt la justicia repos e bon stament del dit Principat nosaltres molt desigam lo dit ofici venir en mans de persona qui aquell sapia regir e administrar a tot servici de nostre Senyor Deu e de la Majestat del dit Senyor Rey e benefici del dit Principat. E considerada la disposicio e virtuts del magnifich mossen Arnau de Vilademany e de Blanes cavaller e suficiencia per al dit ofici seria molta contentacio nostra ell esser provehit del dit ofici car no pensam algun altre li puixa esser provehit en les utilitats e fruyts que del seu bon regiment sesperen. Per tant Senyora molt alta humilment suplicam a la Excellencia vostra li placia en persona del dit Senyor Rey al dit mossen Vilademany provehir del dit ofici o si aço volra remetre a la Majestat del dit Senyor Rey vos placia a la dita Majestat scriure e supplicar per la dita provisio la qual nosaltres haurem a la dita Majestat e a vostra Excellencia a singular merce e gracia. Aço sera mes stesament explicat a vostra dita

Digitized by Google

Excellencia per part nostra per En Johan Brujo notari donador de la present trames per aquesta ciutat e per nosaltres per aquesta sola rabo. Al qual vos placia donar plena fe e crehença. Molt alta e molt Excellent Senyora la Sancta Trinitat haja en sa proteccio vostra Illustrissima Senyoria la qual de nosaltres man lo que li placia. Scrita en Barchinona a XXVII del mes de juny any Mil CCCCLXI. — Senyora molt Excellent. — De vostra Altesa humils subdits e vassalls qui a aquella humilment se recomanen. — Los diputats del General e consell etc.

Als molt honerables e savis senyors los consols de la vila de Perpenya.

Molt honorables e savis senyors. Pus a nostre Senyor Deu ha plagut atorgar aquesta sancta e benaventurada concordia que tant ha sguart al benefici e repos de aquest Principat com per capitol de aquella sia provehit a les coses dejus scrites nosaltres per tant scrivim al diputat local de aqueixa vila manantli que cesse de tota instancia que fins aci haje feta contra En Guillem Vola burges e micer Pere Azemar juristre de aqueixa vila e qualsevol dells. E que requira los oficials a quis pertangue los desliure de la preso en que stan els cancelen totes capleutes fermançes o obligacions fins açi fetes e prestades per les persones e bens lurs sobre los afers occorrents. Volem vos aço significar per que nous vingues en admiracio ne volguesseu fer alguna instancia en contrari car seria en

Digitized by Google

derogacio de la dita concordia e hauria sguart no solament a interes dels dessus dits mas a altre massa major interes lo qual fa molt attendre e ben guardar. Ab tant molt honorables e savis senyors tingaus la Sancta Trinitat en guarda sua. Rescrivint nos aço queus placia. Dada en Barchinona a XXVII de juny any Mil CCCCLX hu. — A. P. abat de Montserrat — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al honorable senyer En Guabriel Girau diputat local en la vila de Perpenya e bisbat Delna.

Honorable senyer. Pus a nostre Senyor Deu ha plagut donarnos aquesta sancta e beneventurada concordia per la Senyor Rey e Senyor Primogenit e lo Principat formada com per capitol de aquella sia al dejus scrit provehit vos debim e manam que desistats de tota instancia que fins aci hajats feta contra En Guillem Vola burges e micer Pere Azemar juristre de aqueixa vila qui presos stan e qualsevol dells. E de part nostra requirats los veguer e batle e qualsevol altre oficial de aqueixa vila al qual se pertanga e aço en virtut de la seguretat que feta e prestada han que de continent tota dilacio e consulta cessants desliureu soltament los dits Guillem Vola e Pere Azemar els cancelleu totes capleutes seguretats e obligacions que per les persones e bens dels dessus dits o qualsevol dells fins aci prestades son. Nous detingats en aço daquiavant car no solament sguarda interes dels dessus

Digitized by Google

dits mas altre major en lo qual se causaria gran errada si ere contrafet e imputarien ho a vos per que vullau hi esser attent. Dada en Barchinona a XXVII de juny any Mil CCCCLX hu. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

28 DE JUNIO.

Por ser domingo, no hubo sesion en este dia, si bien los señores Diputados, con algunos individuos del Consejo, se reunieron por la tarde, para tratar de lo que podria hacerse, en caso de que los oficiales que nombrase el Señor Rey, segun se espresa eu los capitulos, fuesen sospechosos ú odiosos al Principado; pero nada se concluyó, sin embargo de haberse ocupado largo rato de este asunto.

Las cartas que se recibieron en este dia siguen á continuacion.

Reverendis in Christo patribus spectabilibusque claris et magnificis viris dominis prelatis et aliis Principatum Cathalonie representantibus.

Reverendi in Christo patres spectabilesque clari ac magnifici viri. Retulerunt nobis procuratores et sindici nostri qui istinch ex convocacione cleri quam reverendus in Christo pater dominus episcopus Elnensis tanquam nuncius apostolicus fecerat ad nos redie-

Digitized by Google

runt quod nos mirifice partes vestras interposuistis optimique patrones et defensores fuistis ut clerus et ecclesie hujus provincie et Terrachonensis indebitis gravaminibus per eundem ipiscopum comissarium non afficerentur. Qua pro re ingentes vobis gracias agimus. Et quoniam ejusmodi materiam ne iterum introducatur non mediocriter veremur presentim cum cogitamus conatus quos in ea dictus episcopus ostendit et illius erga patriam ex qua honorem et tot emolumenta percipit impietatem propterea vos magnopere rogamus ut tamdiu hujusmodi materia nobis cordi cureque sit donech omnis causa cesset que nobis de ea possit timorem incurrere providendo apud S. D. N. Papam ea quibus prudencie vestre provisione opus esse cognoverint quod cedet in graciam et beneficium non parvum ecclesiarum et cleri satis jam afecti utriusque provincie atque etiam patrie cujus hoc presertim tempore per multum interest ut pecuniis non exauriatur. Iterum igitur atque iterum vos oramus ut clerus predictus sit vobis comendatis. Et si qua vobis ex nobis placent sumus parati. Scripta Cesarauguste die XIII mensis junii anno Millessimo CCCCLX primo. — Honori et beneplaciti vestris parati episcopi abbates et ceteri prelati neu non clerus provincie Ceserauguste congregati.

Als muy reverendos spectables egregios nobles e magnificos senyores los vint e siet depputados la cort

General del Principado de Cathalunya representantes residentes en la ciudat de Barchinona.

Muy reverendos spectables egregios nobles e magnificos senyores. Por relacion de aquestos senyores de prelados e clero de la provincia de Çaragoça los quales en dias cerca passados por entrevenir en la dita por el reverend senyor vispe de Enna comissario apostolico en la ciudat de Barchinona assignada enviaron sus misageros tornados ellos de la part de aqua somos certificados como sobre la exaccion de la decima quel dito Senyor vispe de Enna demanda de los beneficios ecclesiasticos las saviezas de vosotros con grandissimo esfuerço no solament en defension de los ecclesiasticos de la provincia de Terragona mas ahun de aquesta de Çaragoça haver se mostrado muy liberales e no res menos proferido en el sdevenidor tornar en lo sobredito toda la part necessaria a beneficio del negocio la qual cosa quanto podemos por la mucha liberalidat de vosotros vos regraciamos. E por quanto assimesmo la desliberacion e voluntat de nosotros es en este fecho por nuestras fuerças obsistir attenta la grandissima razon de los ecclesiasticos e el greuge attemptado a ellos nosotros de present scrivimos a nuestro Senyor el Papa supplicando su sanctedat sobre la salubre provision de aqueste negocio. Por tanto vos rogamos e con toda afeccion assi por supplicaciones a nuestro Senyor el Papa como otras vuestras expedientes ensemble con nosotros vos placia dar orde en el fecho por manera que las personas ecclesiastiques ni aquestas provincias por la inmo-

Digitized by Google

derada exhaustion de pecunies no hayan de padecer el extremo detrimento lo qual vos hauremos a complacencia singular ordenando de nosotros todo aquello que plazient vos sea. Nuestro Senyor Dios sea vuestra buena proteccion. Dada en la ciudat de Çaragoça dius el sillo de la diputacion a seys dias del mes de junio anno Mil CCCC sexanta e uno. —Los LXXII representantes la cort gaueral del regno de Aragon residentes en la ciudat de Çaragoça parellados a vuestra honra.

A los muy reverendos spectables egregios nobles e magnificos senyeros los vintisiet personas representantes el Principado de Cathalunya.

Muy reverendos spectables egregios nobles e magnificos senyores. Referido nos es stado las saviezas de vosotros cautament compensantes los grandissimos danyos e jacturas que la cosa publica de aquestos regnos e provincias a causa de las inmoderadas exacciones de peccunias que en virtut de los subsidios por actoridat apostolica imposados ha sostenido agora nuevament con gran sfuerço haver se opposado a la peticion e demanda quel reverend senyor visbe Delna de part de nuestro Senyor el Papa ha fecho sobre las ecclesiasticas personas de aquestas provincias en ayuda et socorro del regno de Chipre. E no solament haver vos bien mostrado en defension de los ecclesiasticos del Principado de Cathalunya mas encara de aqueste regno de Aragon e ciertament vuestras pru-

Digitized by Google

dencias han mostrado bien e virtuosament zelar el bien publico e comun là qual cosa mucho vos regraciamos. E por quanto la deliberacion de aquesta ciudat es en ste fecho demostrar e fazer toda la part que possible le sia en propulsion de aqueste e otros subsidios sino que aquellos de gran necessidat de la sancta fe catholica procidiessen segunt que de present havemos scripto a nostro Senyor el Papa. E no dubdamos que las providencias de vosotros sto mesmo assi como bien haveys començado faziendo la cosa optadament succehira. Por tanto vos rogamos con toda afeccion assi con el dito nuestro Senyor el Papa como por las otras vias expedientes al negocio en tal forma e manera querays interposar vuestras partes como las necessidades de aquestos regnos e tierras requieren car si en el contrario se dava permiso no seria sense grandissima afliccion de las ecclesiasticas personas e extremo detrimento de la cosa publica lo qual por nuestra part vos hauremos en beneficio singular. E si de nosotros cosas algunas placientes vos seran con toda confiança nos scrivit. Nostro Senyor sia vuestra buena guarda. De Çaragoça a XIIII de junyo de Mil CCCCLX huno. — A la ordinacion de vosotros bien prestos los jurados e concello de la ciudat de Çaragoça.

El mismo dia, los señores Diputados mandaron escribir la carta que sigue.

Digitized by Google

Dirigitur domine Regine.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

Per quan aquest Principat com sab la Excellencia vostra ha stat per molt temps a causa dels afers que han occorregut que audiencia no sic ha celebrada ço que no ha redundat en assats dan del dit Principat e sia molt necessari provehir se a la expedicio de justicia per manera que aquella no sia mes dilatada signantment com hisquen moltes instancies e requestes per aquella a la qual lo Senyor Primogenit loctinent sens haver los oficials qui per administracio de aquella son necessaris no poria procehir. Per tant Senyora molt alta humilment supplicam la Excellencia vostra li placia en persona del Senyor Rey provehir dels oficis de canceller e vicicanceller o del hu dells ensemps als los algutnirs a fi que ab aquells lo dit Senyor Primogenit e loctinent puixa retre la deute de son ofici a servici de nostre Senyor Deu e de la Majestat del Senyor Rey e benefici de aquest Principat e sera merce vostra Senyora molt alta les persones qui dels dits oficis seran provehides esser tals qui dignament de aquelles se spere los servicis e benefici dessus dits la qual cosa tots nosaltres e aquest Principat vos haurem e haura a merce e gracia. Per solicitar aço es trames a vostra Altesa En Pere Perello notari donador de la present al qual la Excellencia vostra placia donarli creença. Molt alta e molt Excellent Senyora la Sancta Trinitat tingua en sa proteccio vostra Illustrissima.

Digitized by Google

Senyoria la qual nos man tot quant li placia. Feta en Barchinona a XXVIII de juny any Mil CCCCLXI. — De vostra alta Senyoria humills vassalls etc. —Los diputats del General e consell etc.

29 DE JUNIO.

No hubo sesion, con motivo de la festividad de San Pedro apóstol.

30 DE JUNIO.

Se propuso que se escribiese al señor arzobispo y al conde de Prades, paraque regresaran de la villa de San Baudilio de Llobregat, á donde habian ido en embajada; mas, como algunos fuesen de opinion contraria, acordóse que, en vez de escribir, fuese allá personalmente el abad de Montserrat, para tratar con ellos, y lograr el mismo objeto.

Al propio tiempo, se nombró una comision para que entendiese en el modo como se habia de redactar la deliberacion que se tomase sobre la admision de los oficiales que proveyese el Señor Rey.

Por último, se designó para sustituir al abad de Poblet, durante su ausencia, á fray Pedro Felizes, prior del monasterio de Santa Maria de Nazaret, de esta ciudad.

Digitized by Google

Se dió cuenta, además, de otros asuntos de interés secundario, y de la siguiente carta que se recibió.

Als molt reverends magnifichs e honorables senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residens en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. Per molts nos es referit la certitut per part vostra retuda a les altres universitats del Principat de Cathalunya ara derrerament. Som stats e som molt admirats com havets obmesa aquesta universitat car no hi sabem causa. Per tant vostres reverencia magnificencies e honorables savieses com mills podem pregam decontinent ab letra vostra siam avisats quina es la causa perque nosaltres som axi tractats ne repulsos de vostra oppinio e de aço molt reverend magnifichs e honorables senyors molt vos pregam no haja falla. Sobre aço havem comunicat ab lo honorable micer Guerau Guardiola portador de la present. Placieus molt reverend magnifichs e honorables senyors donarli plena fe e crehença en tot ço e quant per ell vos sera dit e explicat axi com si nosaltres vos ho dehiem. E sia la Sancta Trinitat proteccio e guarda de tots. En Berga a XXVI de juny. — Apparellats a vostra honor e qui a vosaltres se recomanan los consellers de la vila de Berga.

Digitized by Google

1.º DE JULIO.

Leyóse una carta que presentó el secretario de la embajada antes referida, Pedro Perelló, quien, refiriéndose al contenido de la misma, esplicó que convendria aguardar unos cuantos dias mas, durante los cuales creia la Reina tener contestacion del Señor Rey, relativamente á la provision de oficiales, ó que, en caso contrario, iria personalmente á verle, para resolverlo definitivamente; cuya carta es la que se halla á continuacion.

Als reverent venerables pares en Crist egregis nobles magnifichs ben amats e fels nostres los diputats del Principat de Cathalunya e conseil lur residents en la ciutat de Barchinona.

La Reyna.

Reverent venerables pares en Crist egregis nobles magnifichs ben amats e fels nostres. Per lo amat nostre En Pere Perello notari havem rebuda una letra e entes ço que de part vostra dir nos ha volgut a la qual responents sab nostre Senyor nos seriam be contenta complaureus si a nos fos majorment demanant axi cosa justificada com demanau empero havem certificada e consultada la Majestat del Senyor Rey de totes aquestes coses que son passades e del fet dels oficials e no havem resposta e de altra part nos entenem de

Digitized by Google

açi partir para sa Majestat aquesta semmana haurem vos a molt agradable complacencia que axi com tant temps es sperat ara deu o quinze jorns dins los quals serem ab lo dit Senyor por benefici del negoci comporteu per que sa Excellencia ab nostra presencia puixa provehir axi com es son desig e nostre de tals oficials e persones de qui sia nostre Senyor Deus lohat lo dit Senyor Rey servit la justicia be administrada e la cosa publica de aquest Principat senta tot benefici contentament e repos. De tot pus extensament havem perlat al dit Parallo les coses qui per ell vos seran referides. Pora en aquelles esser cregut. Dada en Vilafrancha de Penedes a XXVIIII de juny del any Mil CCCCLXI. — La Reyna.

Además de la carta que precede, recibióse tambien la que sigue de la misma Senyora Reyna.

Als reverent venerables pares en Crist egregis nobles magnifichs ben amats e feels nostres los diputats del Principat de Cathalunya e consell lur residents en la ciutat de Barchinona.

La Reyna.

Reverent venerables pares en Crist egregis nobles magnifichs ben amats e feels nostres. Per algunes coses tocants lo stament de la bona concordia que ha plagut a nostre Senyor Deu donarnos e afers occorrents havem deliberat tremetre nostres embaxadors

Digitized by Google

los magnifichs e ben amats consellers nostres mossen Bernat Çalba cavaller e Nandreu Cathala loctinent de general tresorer del Senyor Rey. Molt afectuosament vos pregam e encarregam que donant los fe e crehença com a nostra persona en ço que per ells vos sera dit de nostra part per obra mostreu aquell bon desig afeccio e voluntat al servey de la Majestat del dit Senyor e de nos que de vosaltres havem concebut e fermament speram. Dada en Vilafrancha de Penedes a XXX de juny del any Mil CCCCLXI. — La Reyna.

Las personas que presentaron las antecedentes credenciales y el referido Perelló instaron, de parte de la Reina, para que se enviara la embajada á Castilla, sobre lo que se acordó, desde luego, que se hiciese la eleccion; proponiéndose, además, que se diesen á la Señora Reina diez mil florines por sus trabajos, que se la instase para que cuanto antes pudiese haber oficiales para la administracion de justicia, que se nombrase una comision que, por parte del Principado, entendiese en la distribucion de las doscientas mil libras prometidas para la luicion y redencion de los castillos y lugares del infante don Fernando, y finalmente, que se llevasen á cabo otros varios asuntos apuntados, que son de interés secundario.

El mismo dia, el arzobispo de Tarragona y el conde de Prades, que no habian estado presentes cuando la firma de los capítulos, los firmaron, con juramento de guardarlos y defenderlos; el conde de Módica juró tambiem cumplir la última determinacion, sobre asistir al consejo,

Digitized by Google

cuantas veces se le requiriera, y se designaron cuales habian de ser las doce personas que habian de arreglar el negocio de los remensas.

Sigue la contestacion que se envió á la Señora Reina.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

Lo dia present son atesos aci los magnifichs mossen Bernart Çalba cavaller e Nandreu Cathala loctinent de tresorer de la Majestat del Senyor Rey embaixadors per la Serenitat vostra a nosaltres tramesos los quals en virtut de letra de crehença de vostra Altesa nos han explicat de part de aquella algunes coses concernents la observancia de la capitulacio a nosaltres a la dita observancia exortants. A que Senyora molt alta humilment responem que tota vegada es e sera en nosaltres aqueixa voluntat e fer un proposit e Deu volent se mostrara per efecte e obres que tot lo per nosaltres permes e ofert sera ab tota integritat servat e complit. En apres Senyora molt alta havem rebuda letra de vostra Altesa responsiva a nostra suplicacio sobre lo fet dels oficials necessaris a la administracio de la justicia fahedora per lo Illustrissimo Primogenit loctinent etc. E per quant tant longa dilacio quanta seria vostra Excellencia anar a la Majestat del Senyor Rey e della tremetre les provisions portaria intollerable inconvenient e dan vos suplicam eficacissimament Senyora molt Excellent sia merce vostra provehir almenys del oficij de canceller o vicecanceller e dels algutzirs e aço a beneplacit del Sen-

Digitized by Google

yor Rey en tal forma que si a sa Majestat no ere accepte la provisio que per vostra Altesa seria feta sien per sa dita Majestat altres creats e sia merce vostra Illustrissima Senyora axi provehir en totes maneres abans de vostra partida. Com altrament la terra romandria en tanta confusio que nos poria suficientment dir e los XV jorns de dilacio no seria tan poca cosa que no portas assats grans inconvenients. Placia donchs a vostra Clemencia a tanta necessitat provehir. Sobre los X mil florins a vostra Altesa oferts desijam saber si sera ordinacio de vostra Excellencia que li sien scrits aci en la taula o aqui portats. Sia merce vostra per sa letra significar nos sa intencio e voler e sera juxta aquella per nosaltres deduhit a exequcio. Lo poder de la Excellencia vostra que ha de la Majestat del Senyor Rey es stat açi vist juxta la ordinacio feta per lo vostre prothonotari. La dita ordinacio es remesa aqui al dit prothonotari ab algunes abilitacions que son stades vistes necessaries a la degada fermetat de la cosa segons per lo dit prothonotari es stat facte rebut amplament. Sia merce vostra Senyora molt alta manar al dit prothonotari aquell expedir e a nosaltres en publica forma açi tremetre de continent. Sobre aquestas coses parlara a vostra Excellencia lo portador de la present. Supplicam vostra alta Senyoria li vulla donar crehença. La Sancta Trinitat molt alta e molt Excellent Senyora tinga en sa proteccio vostra Illustrissima Senyoria la qual nos man lo que li placia. Scrita en Barchinona lo primer de juliol del any Mil CCCCLXI. — A la molt alta e molt

Excellent Senyora la Senyora Reyna. — Senyora molt Excellent. — De vostra Altesa humils subdits e vassalls etc. — Los diputats del General e consell etc.

2 DE JULIO.

Despues de haber resuelto varios asuntos por la mañana, reunieron otra vez, por la tarde, los señores Diputados, junto con los oidores de cuentas, para tratar de la embajada que havia de enviarse al rey de Castilla, y como estuviese presente el Señor Primogénito esplicó á los mismos el derecho que tenia en el reino de Navarra, aduciendo, á tal objeto, varios documentos auténticos y sellados, de cuyo derecho solicitó que se dijera algo en las instrucciones que se diesen á los embajadores; sobre lo que se reservaron deliberar los señores Diputados, cuando de ello se hubiesen ocupado con detencion.

Acerca de la eleccion para el nombramiento de embajadores hubo discordancia, y, por consiguiente, lo único que acordaron fué que se reunirian con los Concelleros de la ciudad, para resolverlo, á cuyo objeto designaron las personas que formarian esta comision.

Se dió cuenta de las cartas que se recibieron en este dia, y se mandó escribir otras, que se hallan, por su órden, á continuacion.

Als venerables religiosos magnifichs be amats e

Digitized by Google

feells nostres los diputats del General del Principat de Cathalunya.

La Reyna.

Venerable religios magnifichs be amats e feels nostres. Vostra letra de XXVII del present havem rebuda e hoyda la creença per vosaltres acomanada An Johan Brujo notari en lo que dir nos ha volgut de part vostra sobre lo ofici de portant veus de governador en aquest Principat lo qual desijau sia per la Majestat del Rey Senyor e marit nostre molt car e molt amat donat a mossen Arnau de Vilademany e de Blanes e de aço mateix nos ha scrit lo Illustrissimo Princep nostre molt car e molt amat fill ab creença acomanada als reverend e magnifichs mestre de Muntesa e Joan Ferrandez Deredia ab molta voluntat haguerem scrit al dit Senyor Rey e quant en nos fos stat donat orde que de aço fosseu complaguts e ja haviem manades les dites lettres sino qne apres nos vingue en memoria com sobre aço mateix haviem ja scrit al dit Senyor Rey en favor del noble don Frances de Pinos a molta instancia e prechs a nos de aço fets per lo Illustrissimo Princep nostre molt car e molt amat fill ab altres letres sues lo qual nos significava esser don desig a plaer que lo dit don Frances e no altre algu per quins hagues scrit hagues lo dit ofici axi havem delliberat sobreseure hi fins que per lo dit Illustrissimo Princep al qual de aço scrivim per ses letres nos sia declarada sa intencio per qual de aquests dos haura mes en plaer nos interposem ab la dita Majestat la qual sabuda ab tots nostres efectes treballarem ab lo

Digitized by Google

dit Senyor Rey aquella sia complida. È axi podeu vos persuadir que en aço e en totes coses que fer pugam donarem tot orde ab la dita Majestat que vosaltres siau complaguts e per nos no restara que ab tota aficacia e instancia per vostra complascencia nons hi interposem segons per lo dit en Brujo pus extensament vos sera scrit. Dada en Vilafrancha de Penedes a XXVIII dies de juny any Mil CCCCLX hu. — La Reyna.

Als molt reverend e magnifichs senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors: Lo jorn passat que comptavem vint e sinch del present mes de juny rebi vostres letres ab les quals voleu licenciu tots los qui eren romasos aci ab mi ço es cent homens de peu axi com he fet per satisfer a vostra ordinacio entre los quals son Jaquet Deparis e lo gran Girart Desplaquascu conestable de vint e sinch homens spinguarders qui des que lo exercit es stat principiat fins lo jorn present han ben servit e lealment ab totes ses gents en tant que no solament jo quis comendava mes encara quants ab aquells han hagut a contribuir restam molt contents e pagats e mes que ab sou e sens sou moltes voltes per honor del Principat se son oferts servir de que no poch los ho he agrahit e son dignes de totes honors e plaeres los puguen esser fets. Per tant molt reverend e magnifichs senyors vos supplich

Digitized by Google

los sobre anomenats ab ses gents vullau haver molt per acomenats segons be fins aci haveu acustumat e de vostres reverencie e magnificencies se spere les quals la Sancta Trinitat tinga en sa proteccio e guarda. Dada en Leyda a XXVI de juny any Mil CCCCLXI. — Prest al que ordenareu lo veguer de Barchinona.

Als molt reverend magnifichs e de gran providencia senyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e de gran providencia senyors. La causa de la present es per significar a vostres reverencie e magnificencies com Jaquet de Paris e lo gran Girart Despla conestables dels spinguarders exhibidors de les presents son stats los primers qui vingueren ab lo exercit del Principat e continuament ab molta bona voluntat e ab tota cortesia e obediencia han servit en dit exercit fins vuy que restam molt contents e son dignes de molta remuneracio. Per ço a vostres reverencia e magnificencies notificant les dites coses exortam e pregam vos placia haver los per ben comendats a fi hajen aquella remuneracio que merexen a vostres reverencia e magnificencies conexeran les quals la Sancta Trinitat tinga en sa protecrio e guarda. De Leyda a XXVI de juny any Mil CCCCLX hu. — A vostres beniplacits e honor prests los pahers de la ciutat de Leyda.

Digitized by Google

En este mismo dia, los señores Diputados mandaron expedir la siguiente carta.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

De vostra Altesa havem vuy reebuda una letra responsiva al que haviem suplicat a vostra Excellencia en favor de mossen Vilademany per lo ofici del portant veus de governador de aquest Principat. E per quant lo Illustrissimo Primogenit tremet a vostra gran Senyoria lo seu vicecanciller per declarar sa intencio a vostra Altesa sobre lo dit ofici e crehem sera per lo dit mossen Vilademany haurem a singular gracia e merçe a vostra Altesa li placia per lo dit mossen Vilademany continuar vostra intercessio ab la Majestat del Senyor Rey en favor del dit mossen Vilademany per lo dit ofici. E tinga Senyora molt alta e molt Excellent vostra Excellencia la Sancta Trinitat en proteccio e guardia votivament manant nos lo que li sia plasent. Scrita en Barchinona los de juliol del any Mil CCCCLXI. — A lo molt alta e molt Excellent Senyora la Senyora Reyna. —Senyora molt Excellent. De vostra Altesa humills subdits e vassalls qui aquella humilment se recomanan. — Los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Digitized by Google

3 DE JULIO.

Sin embargo de haberse manifestado por el Concejo de la ciudad la deliberacion tomada acerca del nombramiento de embajadores, consistiendo en fijar el número de estos á tres, hubo disentimiento por parte de muchos, que no quisieron separarse de lo votado el dia anterior, y así nada se resolvió.

Se recibió, en este dia, la carta que sigue á continuacion.

Als molt reverend e magnifichs e molt savis mossenyors los diputats del General de Cathalunya.

Molt reverend magnifichs e molt savis mossenyors. En los dias passats havem rebudes algunes letres vostres ab les quals som stats sertificats de la bona concordia la qual per gracia de nostro Senyor se es feta entre lo Senyor Rey e aquest Principat e com lo molt Illustrissimo Senyor Primogenit ha lo exercici de la jurisdiccio de aquest Principat de que som stats molt aconsolats e retribuim gracies infinides a nostre Senyor Deus qui hun tal fet com es aquest ha portat a bona fi. E per quant aximateix ab dites letres nos avisau que en les coses que necessaries serien al util e benavenir de aquesta universitat no fallirieu e a present nos occorren algunes poques coses de necessitat

Digitized by Google

tremetem aqui lo Senyor En Jaucme Texidor consoll de aquesta vila lo qual per part de aquesta vila les vos explicara. Suplicant vos per ço li doneu fe e crehença en ço que per part de aquesta vila vos dira e en lo necessari de aquesta vila li vullan fer cara e donar endressa e bona ajuda axi com de vosaltres havem bona confiançe. E sia mossenyors molt reverend magnifichs e molt savis la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada eu la vila de Figueres lo derrer de juny del any Mil CCCCLX hu. — Apparellats a vostre servir e honor los consols de la vila de Figueres.

4 DE JULIO.

Siguiendo la dificultat del dia anterior acerca del nombramiento de los embajadores que se habian de enviar á Castilla, y del número de que debia constar la embajada, propusieron los señores Diputados que se buscara un medio conciliatorio para llevar el negocio á buen término; y, á pesar de la gran discordancia y diversidad de pareceres que sobre ello se emitieron, como la mayor parte revelasen el deseo de que la eleccion se confiase á los señores Diputados, acordaron estos, por último, que fuesen seis los embajadores, y pasando desde luego á la eleccion, resultaron elegidos el arzobispo de Tarragona, el abad de Poblet, el conde de Prades, el vizconde de Illa, Juan de Marimon, ciudadano de Barcelona, y Tomás Taquí, síndico de Perpiñan; lo que se encargó al secretario que, por de pronto, no se divulgara.

Digitized by Google

El mismo dia, se recibieron las siguientes cartas.

Als molt reverend e honorables pares en Christ egregis nobles magnifichs be amats e feels nostres los deputats e consell representants lo Principat de Cathalunya.

La Reyna.

Reverend venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs ben amats e feels nostres. Be haureu per la experiencia manifestament vist e compres ab quanta afeccio integra e sana voluntat havem treballat ab totes nostres forces e poder en procurar e condubir la bona concordia que a nostre Senyor Deus li ha plagut donar nos de que li sien fetes gracies infinides e no menys podeu considerar la fatiga e treballs que nostra persona ha sostenguts molt voluntariament per venir e portar a conclusio e efecte la capitulacio per nos e vosaltres mijançant la gracia del Sperit Sant fermada per lo gran desig del repos e amor de tots vosaltres e per aconseguir los bens que de la concordia indubitadament seguir se speren e evitar los dans que la rotura desijada portava poder esser mes que certs e per lo passat inferir que no ab menys atencio nostra pensa esta occupada en mirar e pensar en totes les coses que a la conservacio de la dita concordia e capitulacio ajudar e valer poden axi com fins aci nostre studi es stat de portar las fahenas en lo bon punt que de present stan evitant en quànt havem pogut axi com entenem fer que la dita concordia sia

Digitized by Google

apartada de tota condicio de mals conceptes no solament en les efectes mes encara en les apariencies. E incercant en nostra pensa los bens que continuant nostre ferm preposit redreçar porien havem feta firmissima conclusio hu de aquells dels principals que usant devien esser entrar la Serenitat nostra en aqueixa ciutat de Barchinona de que fermada la dita capitulacio havem tenguda ferma sperança per vosaltres deviem esser instada e supplicada tant per la raho e gratificacio voler ho quant encara per les ofertes afermatives que per tots los misatgers de vosaltres que a nos son venguts nos son stades fetes e per que no deliberam obmetrens cosa alguna que al degut aprofitar e valer puixa per constituhir los afers en ferme esser e repos ho havent sguart abans aço preposant a la necessitat en que la Majestat del Senyor Rey per los afers de Navarra es constituida e lo perill en que la persona sua esta en Çaragoça hon de peste se moren sis e set lo jorn com nos haja scrit no sen partira fins a Deus placia nos siam ab sa Senyoria manant que de fet degam partir de que podeu pensar en quanta prolixitat de agonia nos trobam. Empero vist que fins aci per vosaltres de la entrada nostra en aqueixa dita ciutat no som stada supplicada considerants los grans bens que de la comunicacio nostra ab lo Illustrissimo Primogenit nostre fill molt car e molt amat e ab vosaltres e aqueixa ciutat indubitadament se sperarien seguir ans peragut per los dits respectes deure suspendre nostra partida tan necessaria e abans scriure a vosaltres e sperar vostre record e nons podem

Digitized by Google

obmetre quant es cosa a nos deguda usant de ofici de mare a boca voler vos recomenar la persona e fets del Illustrissimo Infant don Ferrando nostre fill molt car a vosaltres e aquexos de aqueixa ciutat la qual com sabeu deu esser acomenat a particulars cathalans essent per nos personalment a tots vosaltres recomenat succehiria en tanta contentacio de la Majestat del dit Senyor e de nos que essent vos recomenat e en poder de vosaltres cathalans no menys starem reposada aconsolada e contenta que si junctament ab nostra persona lo teniem. E per ço encara que la capitulacio no obste ni alguna altre cosa nos no deure e poder entrar en aqueixa ciutat e en qualsevol loch de aquest Principat no resmenys havem delliberat notificar vos la voluntat e parer nostre e pus larch vos sera dit per lo spectable visrey de Sicilia nostre embaixador. E vista la necessitat del dit Senyor Rey e perill en que la persona sua sta de que la persona nostra reb e sta ab mes congoixa que scrivir poriem afectuosissimament vos encarregam lo pus prest que esser puixa nos vullau respondre del parer vostre ab lo qual puix havem satisfet comunicant vos lo nostre nos conformarem avisant vos que essent vosaltres del parer nostre de continent pertrem haguda vostra resposta e entrarem en aqueixa ciutat en la qual vista la necessitat que occorre per lo perill de la persona del dit Senyor Rey e occorrencia de sos fets starem lo menys que porem e som be certa que de nostra comunicacio ab vosaltres restarem axi contentissimos e aconsolats que conexereu lo amor e benivolencia que

Digitized by Google

portam a aquest Principat e aqueixa ciutat e poblats en aquell no esser menys que si tots nos fossen fills. Dada en Vilafrancha de Penedes a III dies del mes de juliol del any Mil CCCCLXI. — La Reyna.

Als reverend venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs ben amats e feels nostres los diputats del Principat de Cathalunya e consell lur residents en Barchinona.

La Reyna.

Reverend venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs ben amats e feels nostres. Vostra letra havem reebuda per Perello exhibidor de aquesta. Per vostra contentacio havem manada despachar la provisio perlant de oficials que per lo spectable visrey de Sicilia nostre embaixador vos sera mostrada e donada que al parer nostre satisfa al necessari e com nos serem ab la Majestat del Senyor Rey hajau per cert que sa Senyoria acomenara los oficis a tals persones que sera en laor de nostre Senyor Deu servici de la Excellencia sua benefici publich e ben regiment e exercici de la justicia. De aço e de les altres coses contengudes en vostra dita letra havem perlat ab lo dit Perello les coses que per ell vos seran referides. Dada en Vilafranqua a tres de juliol any Mil CCCC sexanta hu. — La Reyna.

El mismo dia, los señores Diputados mandaron escribir la siguiente carta.

Digitized by Google

A la molt alta e molt Excellent Senyora la Senyora Reyna.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

Reebuda havem letra de la Excellencia vostra en la qual es comesa crehença En Pere Perello notari qui aquella nos ha explicada. Juxta lo que diu haver hagut de vostra dita Excellencia en manament regraciam vos Senyora molt alta la bona voluntat e afeccio que la Altesa vostra per sa gran humanitat e virtut ha en totes coses concernents benifici de aquest Principat e la provisio per vostra gran Senyoria feta dels afers de vicecanceller e de algutzir. E jatsia haguerem a gracia de tots los oficis que de present vaguen se fes provisio abans de vostra partida pero vistes les rahons per les quals vostra Serenitat dellibera remetre ho a la Majestat del Senyor Rey havem aquelles per molt honestes e condescents o pus la justicia se puixa algun tant administrar per mija de aquests oficials sera pertinent cosa les altres provisions procebir de la Majestat del Senyor Rey. La qual sia merce vostra esser per aquelles eficacissimament supplicada a fi que no reebem alguna dilacio car no succebiria a servici del dit Senyor Rey ne a benefici de la cosa publica de aquest Principat. En apres Senyora molt alta havem sabut per relacio del dit Perello que lo prothonotari vostre se aturaria en desempetxar la procura que vostra Altesa ha de la Majestat del Senyor Rey juxta los apuntaments açi fets Es nos cosa de

Digitized by Google

gran admiracio com aço sia contra forma del qui ha tot temps adverat e dit e feta fe ço es haber rebut lo dit poder e oferir se ordenar aquell a tota vostra voluntat. Aço deu esser alguna primor de notaris en la qual en aquest cas nos deu intrar. E crehem be que hagude comunicacio de aço ab persones del art de les quals ha açi copios nombre axi de oficials de la casa del Senyor Rey com altres lo dit prothonotari se adherira a la raho. Per queus suplicam Senyora molt alta vostra Excellencia proveescha e mane lo dit prothonotari açi venir a fi que aço se puixa liquidar e partint vostra Altesa no romangues confus car no succehira a servici de la Majestat del Senyor Rey ne de vostra Altesa ne benefici algu dels afers. E nos deu desijar que apres la bona conclusio de aquells isquen coses que llur bon efecte degen en res perturbar. Lo dit prothonotari venint aci dels treballs seus e de tot lo just sera degudament content. Per aquella sola raho es trames lo present portador a fi que vostra Excellencia senta esser de necessitat lo dit prothonotari venir. La Sancta Trinitat molt alta e molt Excellent Senyora tinga en sa proteccio vostra Illustrissima Senyoria la qual nos man tot so que de sa merce sia. Scrita en Barchinona a IIII de juliol del any Mil CCCC sexanta hu. — Senyora molt Excellent. — De vostra Altesa humils subdits e vassalls qui aquella humilment se recomanan. — Los diputats del General e concell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Digitized by Google

5 DE JULIO.

En este dia, reunidos los Diputados, mandaron publicar por el escribano Sellent los nombres de las personas elegidas para la embajada.

6 DE JULIO.

Sin que hubiese sesion formal, renniéronse algunos individuos del Consejo, y se ocuparon de varios asuntos relativos al modo de hacerse las sustitnciones en el mismo.

Reunidos otra vez por la tarde, manifestaron los señores Diputados, que habian recibido una provision de la Reina en que se nombraban varios oficiales para servir en la Lugartenencia del Primogénito, entre ellos Pedro Peyró para el oficio de protonotario de dicho Senyor, y como este lo rechazase abiertamente, diciendo que de ningun modo lo admitiria, y que habia escrito sobre esto á la Señora Reina y al Señor Rey, para que sobreseyese en la admision; acordóse, despues de votado, que se admitieran todos los oficiales nombrados en la provision referida, escepto Andrés Catalá, por ser Valenciano y, de consiguiente excluido en la capitulacion.

Sin este acuerdo, hubo otros además, como el nombramiento de la comision que habia de entender en la entre-

Digitized by Google

ga de las doscientas mil libras para el infante D. Fernando, y el de las personas que habian de redactar las instrucciones para los embajadores, dándose cuenta, al propio tiempo, de la siguiente carta que se habia recibido.

Als molt reverend magnifichs e molt savis senyors los deputats del General del Principat de Cathalunya.

Molt reverend magnifichs e molt savis senyors. Volents nos conformar a la delliberacio en vostre consistori feta que a tots los qui guardasen lo castell de Ámposta sia donat aviament feta a aquells la contenta segons romanim certificats ab la ultima letra de vostres reverencias a nosaltres tramesa cessant una tal custodia axi necessaria en aquesta frontera com es del dit castell havem per semblant fet cessar a totes les guardes e guaytes del castell mur e portals de aquesta ciutat. Ha sen fet nota e murmuracio per alguns ciutedans e gent popular ques cuytava masse aquesta ciutat en desistir a guardes e guaytes donant a nosaltres causa de dubtar. Per ço pregam e suplicam vostres reverencies vos sia plasent concellar e rescriurens de vostra intencio si freturara mes dací avant guardar aquesta ciutat. Certificants mes vostres grans providencies de la gran cura sollicitut e vigilancia den Pere Jorda deputat local de aquesta ciutat exhibidor de la present sobre los fets que occorrien e necessitaven axi en tremetre spies desempatxar correus a vostres reverencies per certificar aquélles en inseguir les requestes a ell fetes per part de aquesta ciutat concer-

Digitized by Google

nents los fets que lladonchs occorrien com encara en anar moltes vegades ab son assesor al castell de Amposta per provehir en lo que era mester e en moltes altres coses. Per ço afectuosament vostres reverencias pregam e suplicam lo dit diputat local e son assessor micer Pere Terça sobre la renunciacio a aquells de sos treballs fahedora hajen per recomenats ordenant vostres grans reverencies e magnificencies de nosaltres lo que plasent los sia conservant aquelles continuament la Sanctissima Trinitat. Scrita en Tortosa a dos de juliol del any Mil CCCCLXI. — A tota honor de vostres reverencies e magnificencies molt promptes e apparellats los procuradors de Tortosa.

Siguen las cartas que, en este dia, mandaron escribir los señores Diputados.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

Recordam nos haver scrit a la Excellencia vostra supplicant la li plagues proveir en nom del Senyor Rey del ofici del portant veus de Governador en aquest Principat en persona del magnifich mossen Arnau de Vilademany e de Blanes cavaller en lo qaal nos eren vistes concorrer totes aquelles coses que al servici del Senyor Rey benefici de la cosa publica e descencia del afer se requerien e per resposta de vostra Excellencia havem sabut la bona voluntat de aquella en supplicar per aço la Majestat del dit Senyor

Digitized by Google

Rey sino per quant li havia acorregut lo Illustrissimo Primogenit haver scrit a vostra Altesa per lo dit ofici en favor del noble don Francesch de Pinos e del dit mossen Vilademany. E per so desijaba saber en qual de aquells la intencio del dit Illustre Primogenit se reposava. Som certificats Senyora molt alta lo dit Illustre Primogenit reposar se en lo dit mossen Vilademany e axi haver me scrit e supplicat a vostra gran Senyoria. Per tant Senyora molt alta confirmant nos ab la intencio del dit Illustre Primogenit humilment vostra gran Senyoria supplicam li placia provehir del dit ofici lo dit mossen Vilademany o per la dita provisió supplicar la Majestat del Senyor Rey ab tota eficacia per manera que haga son efecte. E ab tot sera molt deguda e pertinent com dit es encara nosaltres la reputarem axi a la dita Majestat del dit Senyor Rey com a vostra Excellencia a singular gracia e merce. La Sancta Trinitat molt alta e molt Excellent Senyora haja en sa proteccio vostra Illustrissima Senyoria la qual nos man tot ço que de sa merce sia. Scrita en Barchinona a VI de juliol any Mil CCCCLXI. — De vostra alta Senyoria. — Humils vassalls etc. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Al molt reverend senyor lo mestre de Montesa conseller del Senyor Rey.

Senyor molt reverend. Desigant nosaltres lo ofici del portant veus de governador de aquest Principat en

Digitized by Google

lo qual grantment consisteix lo benevenir de la cosa publica del dit Principat venir en poder de persona de qui la Majestat del Senyor Rey sia servida, e la cosa publica ben administrada e governada havem per nostres letres supplicada la Illustrissima Senyora Reyna fos merce sua fer de aquell provisio en persona del magnifich mossen Arnau de Vilademany e de Blanes cavaller. E de aço mateix lo Illustrissimo Senyor Primogenit som certs ha scrit e supplicat la dita Senyora Reyna declarant sa intencio esser que lo dit mossen Vilademany haja lo dit ofici davant tot altri per qui lo dit Illustrissimo Primogenit scrit hagues per lo dit ofici e haver donat special carrech a vostra Senyoria trobantse aci de dir lo seu intente a la dita Illustrissima Senyora Reyna e de fer per aço tota intercessio. E per quant la intervencio de vostra molt reverend Senyoria pora en aço benefici prestar e som certs aquella esser arreglada e rectament dirigida a les coses concernents lo servici de nostre Senyor Deu e de la Majestat del Senyor Rey e benefici de la cosa publica de aquest Principat per tant senyors afectuosissimament vos pregam vos placia en aço interposar e fer e obrar que la dita provisio ab efecte se faça de la qual ab tot procehirem lo servici e benefici dessus dits e en aquella part vostra reverend Senyoria fara lo de aquella pertinent e degut encara nosaltres loy haurem a complascencia e molt loy regraciarem. La Sancta Trinitat senyor molt reverend tinga en sa proteccio vostra molt reverend Senyoria la qual a nosaltres scriva françosament tot quant li placia.

Digitized by Google

Scrita en Barchinona a VI de juliol any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor.

Por el mismo estilo se escribió tambien á don Lope Ximenez de Urrea, virey de Sicilia y consejero real.

7 DE JULIO.

Acordóse que la marcha de los embajadores se fijase irremisiblemente para el dia quince, señalándoles el correspondiente sueldo para tres meses, desde esta fecha, el cual no percibirian, hasta haber jurado que marcharian en la misma,

En este dia se recibió la siguiente carta.

Als reverend venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs ben amats e feels nostres los diputats del Principat de Cathalunya e consell lur residents en la ciutat de Barchinona.

La Reyna.

Reverend venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs ben amats e feels nostres. Vostra lletra de IIII de juliol present havem rebuda a la qual responents havem hagut plaer siau contents de la provisio

Digitized by Google

per nos feta de oficis de vicecancellèr e altres. Com siam ab la Majestat del Senyor Rey supplicarem aquella proveexca de tots los oficis ques deuen provehir ab tota bona voluntat. Quant al fet de la procura del dit Senyor Rey nos tremetrem de les parts de alla nostre prothonotari Pedro Doliet qui la reebe. Per ell sera satisfet e donat degut compliment a lo necessari. E al que es mester a la dita procura axi com tots temps es stat dit e si en algunes coses duptave stara a consell de homens sperts en son ofici per descarrech de aquell. E confiam en vosaltres que en la remuneracio sua advertireu als grans treballs que ha sostenguts e haura soportar e a la condicio e importancia del negoci e axius pregam afectuosament ho fassau. Los deu milia florins de que sou stats contents nos esser servida haurem plaer los doneu al dit nostre prothonotari lo qual sen porta poder de nos pera rebre aquells. E per major contentament e validacio de la capitulacio haurem molt gran plaer e com sia cosa deguda e pertinent vos pregam e encarregam sia donat orde ab efecte que la dita capitulacio en la forma que per vosaltres es stada fermada ho sie per lo consell de sent jurats de aqueixa ciutat e per les altres ciutats e universitats del dit Principat axi com vos sera dit per lo dit nostre prothonotari al qual donareu fe e crehença com a nostra propria persona. E aximateix vos encarregam les tres persones que per vosaltres deuen esser elegides per lo quitament e compres fahedores paral quitament del Illustre infant don Ferrando nostre fill sien per vosaltres elegides e

Digitized by Google

nomenadès de continent e sien tals e de tal condicio quals al negoci conve per que per la Majestat del dit Senyor Rey e per nos seran les altres tres tantost nomenades e se puixa entendre en ço que fer se deu en utilitat e heretatge del dit Illustre Infant axi com de vostres bones voluntats fermament speram e confiam. Dada en Vilafraucha de Penedes a VI de juliol del any Mil CCCCLXI. — La Reyna.

8 DE JULIO.

Despues de haber prestado el juramento de costumbre varios de los sustitutos, se dió lectura, en consistorio, á las instrucciones arregladas para los embajadores que se enviaban al rey de Castilla, y aprobadas que fueron, dióse órden para que se expidiesen desde luego.

Se leyó, además, una carta que se habia recibido, y se mandó escribir otra, el contenido de las cuales se halla á continuacion.

Als molt reverends egregis spectables nobles e magnifichs senyors los deputats del General del Principat de Cathalunya e consell en virtut de la comisio de la cort elegit e assignat.

Molt reverends egregis spectables nobles e magnifichs senyors. Lo jorn de hir de vostra gran circunspeccio rebem letra de vint e vuit de maig prop pas-

Digitized by Google

sat feta en Barchinona sobre la indiccio de la decima e exaccio volguda fer per lo reverend bisbe de Eune nunciu apostolical per los motius alli contenguts scrivint e pregant nos deureus conformar als prechs e exortacions per vosaltres fets al dit reverend bisbe en manera que desistis al dit fet la qual letra e avis agrahim molt a vostres grans reverencies car ab veritat aquest regne no ha mester noves exaccions majorment en lo temps occorrent. E en continent havem delliberat scriure e scrivint al dit bisbe ab motius justs e rabonables e tots conformes per lo semblant a la vostra delliberacio. En aquest fet haurem plaher faça aquesta mateixa contradiccio segons scriuen vostres reverencies hauria en proposit fer lo clero de Arago car ab veritat semblants indiccions no importen algun benifici a la cosa publica de aquests regnes e terres ans son preparatories de molts dans e inconvenients. E sia molt reverends egregis spectables nobles e magnifichs senyors Deu eternal en vostra custodia e proteccio. Dada en Valencia a deset de juny del any Mil CCCCLXI. — A vostres beniplacits apparellats los deputats del General del regne de Valencia.

Dirigitur paheriis de Cervera.

Molt honorables e savis senyors. Lo vostre sindich lo honorable En Jacme Tallada pera voluntat pus per gracia de nostre Senyor Deus los afers han la major conclusio e fi que desijaven retornar sen a vosaltres e en part no es greu per quant es persona intelligent

Digitized by Google

e ha molt be continuat servir e aconsellat aquest consistori a honor de aqueixa universitat de que mereix lahor e bon nom e per ço vos pregam e encarregam molt stretament que per los dits sguarts ho hajau en deguda recomendacio e favor. E per que haurem a plaer en aquest consell hage sempre algu per aqueixa universitat vos pregam que per ço com lo dit sindich ha fermat en la carta de la capitulacio li fesseu un poder nou retificant loant aprovant totes coses per ell com a sindich de aqueixa vila fetes consentides e fermades en aquest consistori e ab poder de substituir. E haurem ho à gran complacencia. E sia molt honorables e savis senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en la ciutat de Barchinona a VIII del mes de juliol del any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor.

9 DE JULIO.

El reverendo arzobispó de Tarragona, el vizconde de Illa, Tomás Taquí y las demás personas elegidas para ir de embajadores á Castilla, juraron, en esta sesion, guardar y cumplir el contenido de las instrucciones que les habian dado, marchar sin falta el dia 13, (escepto el conde de Prades, á quien se dió permiso para marchar el 20,) y regresar tan luego como hubiesen llevado á buen término su embajada.

Digitized by Google

El mismo dia, á instancia de los oidores de cuentas á quienes se habia encargado el alistamiento de gentes de armas, para libertar al Señor Primogénito, y por parte de las cuales se pedia el finiquito de su administracion, se requirió á los comisionados para el exámen de las referidas cuentas que hiciesen la relacion oportuna, y cumplido este acto, aun cuando habia alguna informalidad, por no haberse dado aquellas segun la costumbre establecida en la Diputacion, acordóse librar á dichos oidores el verdadero finiquito, mandándose, empero, que se hiciese un libro especial á este objeto, y que en él se anotaran las cantidades segun la forma que constantemente se habia seguido en casos análogos.

Se nombró igualmente una comision para que entendiera en las remuneraciones que se habian de hacer á los antedichos oidores, (para lo cual se habian estos reservado ya una cantidad,) como y tambien á las personas encargadas del alistamiento y demás que habian intervenido en tal negocio.

En este dia los señores Diputados mandaron escribir la siguiente carta.

Al molt honorable mossen lo veguer de la ciutat de Leyda.

Molt honorable mossen. Entes havem que En Vicens Sagalers companyo del exercit de aquest Principat per ques troba en certa remor o brega qui aqui fonch entre alguns del dit exercit stant aqui lo regent la vegaria de Barchinona e fonch pres per lo algotzir del dit regent e apres partintse de aqui lo dit regent

Digitized by Google

es aqui romas en vostre poder pres. E per quant lo dit exercit es solt e licenciat segons se veu nosaltres a suplicacio de alguns havem deliberat lo dit Vicens Sagalers sia solt axi mateix. Per queus pregam e encarregam e requerim molt stretament que vista la present solteu e lexeu anar lo dit Vicens Sagalers de la dita preso car nos lavem per solt e deliure. E en aço noy haja falla com axi vullam se fassa. Dada en Barchinona a VIIII dies de juliol del any Mil quatrecents sexanta hu. — A. P. abat de Montserat. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor.

10 DE JULIO.

Asistió á la sesion el Señor Primogénito, el cual propuso verbalmente, que le permitiesen ver las instrucciones dadas á los embajadores, para examinarlas, en presencia de algunos navarros que eran de su consejo y que se encontraban privados de sus bienes, por haber estado á su servicio, sobre cuyo punto, así como del matrimonio que se habia tratado entre él y la infanta de Castilla, deseaba que se hiciese mencion; á lo que contestaron los señores Diputados, que procurarian ocuparse de ello, para darle luego la conveniente respuesta.

Dióse cuenta, en la misma sesion, de la siguiente carta.

Als reverend e venerables pares en Christ egregis

Digitized by Google

nobles magnifichs be amats e feels nostres los deputats e consell representants lo Principat de Cathalunya.

La Reyna.

Reverend e venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs be amats e feels nostres. Per lo gran desig e voluntat que havem al repos e pacifich stat de aquest Principat de Cathalunya dels poblats en aquell nos som disposta ab tots nostres efectes en pacificar e concordar lo reverendissimo patriarcha Alexandri bisbe Durgell e la casa de Cardona de les diferencies e debats que entre ells eren los quals no essent stat possible haver los fets stendre a mes en lo present dia han fermada certa treua a II anys la qual venim a creure Deus mediant sera fi de totes lurs diferencies. E per quant arbitram que aço sera a vosaltres molt accepte e plasent per esser cosa portant tan gran repos en aquest dit Principat havem delliberat per vostre plaer e consolacio fervosne avis. E aximateix vos significam que puig que Deu ha plagut en aço e en les altres coses donar repos e bon assosech al dit Principat e poblats en aquell huy quasi en la present hora entenem partir e fer la via de la Majestat del Senyor Rey. Pregants vos ab quanta voluntat podem vullau entendre e mirar en lo servey honor e stat de la prefata Majestat com de tanta virtut e innata fidelitat vostra se spera e firmissimament lo dit Senyor Rey e nos confiam. Dada en Vilafrancha de Penedes a VIII dies de juliol del any Mil CCCCLXI.

Post datam. Dareu fe e creença al amat nostre

Digitized by Google

Nandreu Cathala loctinent de tresorer del Senyor Rey en lo que de nostre part vos dira e explicara. — Data ut supra. — La Reyna.

11 DE JULIO.

Ocupáronse de las pretensiones del señor Primogénito, acordándose definitivamente, que, por las nueve personas encargadas del arreglo de las instrucciones, se le faciliten estas tantas veces como desee, aunque sin darle copia, y permitiéndole que esto se verifique en presencia de cuantos catalanes quiera de su consejo, pero por ningun estilo se permita que en este acto intervengan navarros, aragoneses, ni otra gente estraña; despues de lo que, las referidas nueve personas darán cuenta al consistorio de cuanto á dicho señor Primogénito le hubiese parecido oportuno que se adoptase, para resolver lo que fuese mas conveniente.

En lo tocante á la pretension de los navarros que tenian ocupados sus bienes, acordóse que se les diese audiencia por las nueve personas mencionadas, las cuales harán relacion en seguida, al consistorio, pero guardándose en todo caso de contestarles, y ciñiéndose únicamente á oirles.

Tratóse, además, de los remensas y de otros varios asuntos, pero sin que se tomara acuerdo alguno.

12 DE JULIO.

Congregadas las nueve personas en la casa de la Dipu-

Digitized by Google

tacion, y despues de vistos y reconocidos los capítulos X y XII, que tienen relacion con los oficiales y ministros de justicia que hayan de ser precisamente catalanes, así como el capitulo XIII, en que se previene que, sino son cetalanes ciertos consejeros del Lugarteniente, no pueden intervenir en su consejo; formularon las dos listas que siguen, añadiendo al pie las dos notas que se hallarán en su lugar.

Lista de los oficiales y ministros que han de ser catalanes.

Primo vicecanceller e regent la cancellaria.

Item portant veus de governador e assesor seu en lo Principat e comdats de Rossello e de Cerdanya.

Item prothonotari e loctinent de prothonotari.

Item tresorer e loctinent de aquell.

Item secretaris.

Item advocats e procuradors fischals.

Item jutges de la cort.

Item advocats e procuradors dels pobres.

Item algutzirs.

Item scrivants de manament e de regestre e de tresoreria.

Item porters e verguers e saigs.

Item verguers de la audiencia.

Item tots altres oficials ministres e altres persones sens los quals la administracio de la justicia axi en lo civil com en lo criminal exercir e administrar nos pot.

Digitized by Google

Lista de los consejeros que comprende el capítulo XIII.

Primo lo camerlench.
Item Majordom.
Tresorer loctinent.
Confessor e almoyner.

E los huxers sino son cathalans no poden star dintre lo consell car serie dit ells entrevenir en lo dit consell e seria contra lo capitol.

Item totes altres persones qui no sien cathalans o domiciliats en lo Principat no poden entravenir ne consellar sino juxta forma del capitol.

13 DE JULIO.

Los nueve comisionados para encargarse del asunto de los oficiales reales presentaron á los señores Diputados una relacion de lo que, acerca de los mismos, habian acordado el dia anterior, junto con cuatro representantes de la ciudad de Barcelona; y habiendo merecido la aprobacion general, resolvióse que así se guardara en adelante.

Otro de los acuerdos fué, que, en atencion á haber tenido que marchar el Señor Primogénito, por ciertos nego-

Digitized by Google

cios, á Villafranca del Panadés, y á no haberse podido concordar del todo las instrucciones que se habian de dar á los embajadores, en vez de marchar estos el dia quince, como se habia acordado y jurado antes, lo verificasen el dia veinte, por cuyo motivo volvieron á jurar de nuevo.

Ocupáronse, además, de otros asuntos de interés secundario, y se mandó escribir las dos cartas que se hallan á continuacion.

Al Rey de Castella.

Al molt alt e molt Excellent Senyor lo Rey de Castella e de Leon.

Molt alt e molt Excellent senyor. De vostra Excellencia havem rebuda letra de crehença en persona del magnifich cavaller Diego de Ribera lo qual en virtut de aquella nos ha explicat de part de vostra Altesa la contentacio e plaer que vostra Illustrissima Senyoria haguts ha de la deliurança del Illustrissim Senyor don Carles fill primogenit de la Majestat del Serenissim nostre Senyor lo Rey regraciant a nosaltres lo que per la liberacio del dit Senyor Primogenit fet havem e mes oferint nos que si per aço nos sdevenia esser en res mal tractats que vostra Altesa nos faria tota favor e ajuda a nostra defensio. Item nos ha significada la resposta per vostra Altesa feta als misatgers del regne de Arago sobre la observança de la pau e sobre los fets de Navarra. E mes lo bon voler que ha vostra gran Senyoria en lo matrimoni del dit Illustrissim Senyor Primogenit ab la Illustrissima in-

Digitized by Google

fanta vostra sor e a la aliança. A les quals coses molt alt e molt Excellent Senyor responem que a nosaltres es molta consolacio de la bona voluntat que sabem esser entre la Excellencia vostra e lo dit Senyor Primogenit com de tals es pertinent e de la qual nos spera alre procebir sino coses que succehiran a servici de nostre Senyor Deu e bon nom reputacio e fama de quiscuns. En lo fet de la oferta per vostra gran Senyoria feta regraciant aquella dehim que lo per nosaltres fet circa la liberacio del dit Senyor Primogenit es stat per la fidelitat deguda al dit Serenissimo nostre Rey e Senyor e a la sua real corona e posteritat de aquella e per tals sguarts e respectes que no speram de aço alguna reprehensio abans tota comendacio precipuament attesa la virtut e gran prudencia del dit nostre Rey e Senyor qui les coses debitament fetes ha tots temps acustumades comendar en molt amar los cathalans e altres fidelissimos vassalls seus la bona voluntat de vostra Altesa a la observança de la pau segons ha respost als missatgers del regne de Arago devotament vos regraciam supplicant vostra dita Altesa li placia tots temps esser de tal parer e en los fets de Navarra se vulla talment haver que del entreveniment e obra de vostra Excellencia procehesca alre que bona amor tranquillitat e concordia entre la prefata Majestat del dit Serenissimo Senyor Rey e lo dit Senyor Primogenit entre los quals la Altesa vostra es e deu esser miga e bon intercessor ne alguna aliança no crehem ne pensam haja ne dega haver degun altre respecte. Que lo dit Senyor Primogenit fos en

Digitized by Google

stament de matrimoni desigam granment per lo molt interes que aquest Principat e tots los regnes e dominis de la reyal corona han en la sua descendencia e posteritat speram e crehem de la sua virtut e prudencia que si dispondra a servici de Deu honor sua e benefici de tots aquells de qui es interes. Ab tant molt alt e molt Excellent Senyor la Sancta Trinitat tinga en sa proteccio vostra Illustrissima Senyoria la qual de nosaltres ordon lo que li placia. Feta en Barchinona a XIII dies del mes de juliol del any Mil CCCCLXI. — De vostra Excellencia devots servidors los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya.

Nosaltres frare Anthoni Pere abat de Montserrat En Luis Divorra cavaller En Miquel Cardona ciutada de Barchinona diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona. Considerants que per causa de la liberacio del Illustrissimo Senyor don Carles princep de Viana e primogenit Darago e de Sicilia etc. qui era la donchs per lo Illustrissimo Senyor Rey son pare detengut no sens violacio dels privilegis e libertats del Principat de Cathalunya e poblats en aquell ha convengut a nosaltres ab delliberacio de nostre consell elet en virtut de la comissio per la cort general en la ciutat de Leyda derrerament convocada a nosaltres feta per insistir la dita liberacio e la conservacio dels dits privilegis e libertats repos e tranquillitat del dit Principat lo qual nosaltres e lo

Digitized by Google

dit nostre consell representam fer algunes delliberacions per utilitat e honor del dit General. Entre les altres sen feu per nosaltres dits diputats una a XXI de març prop passat manant que per vos En Pere Steve drecaner de la dreçana del dit General fossen desfetes dues galeres grosses e una sutil que eren en la dreçana del dit General les quals totalment se perdien e lo lenyam de aquelles qui bo seria metessen en lo adob de les quatre galeres sutils que per altra deliberacio ab lo dit nostre consell fem adobar e metre a punt. Laltre lenyam fos venut als mils que fer se pogues. Laltra delliberacio a XXVIII de maig prop passat que fossen pagades docentes quaranta dues cuyraces pera xurma de galea que eren stades comprades per vos dit En Pere Steve. E mes fos pagada per vos certa axarcia de canem que era stada comprada per obs de la galera qui fonch de don Johan Dixer e ara es del dit General. E altra delliberacio fonch a XIII de juny prop passat que lo lenyam e fustàm que fonch tallat e boscat per fer les XXVIII galees per les quals foren stades posades stepes en la platga de Barchinona fos alleujat enginyat e tirat en la present ciutat e conservat lo millor que conservar se puga. Per ço volents les dites delliberacions deduir en efecte confiants de la industria probitat e leyaltat de vos dit En Pere Steve draçaner del dit General ab la present vos dehim cometem e manam que façau desfer les dites dues galeres grosses e una sotil qui son en la dita dreçana e lo lenyam de aquelles qui sera bo pera metre o adobar les dites quatre galees sotils que ab altra

Digitized by Google

comissio nostra vos havem menades adobar metats en aquelles e adob de aquelles. Laltra leynam venau al mills que poreu a tota utilitat del dit General. E que de les peccunies del dit General que a vostres mans pervendran o seran pervengudes pagueu les dites docentes queranta dues cuyraces de xurma de galea e lo fornimen t de la xarcia de canem que havieu comprat per obs de la dita galea qui fonch del dit don Johan Dixer e apres comprada per nosaltres a obs del dit General. E mes vos dehim manam e cometem que façau alleujar enginyar e tirar tot lo lenyam qui era tallat o boscat de nostre manament per fer les dites XXIIII galees e metau e façau metre aquell dins la dita dreçana o en altre loch que vist vos sia se puga millor conservar. E que pagueu de les peccunies del dit General que a vostres mans son pervengudes e pervendran lo dit lenyam a aquelles persones de qui era e es stat tallat e les messions de tirar aquell e totes altres missions en les dites coses e cade una delles necessaries cobrant apoca de aquelles persones a qui pagareu les dites coses e cade una de aquelles segons stil de la casa de la Diputacio car nosaltres sobre les dites coses e cade una de aquelles e incidents dependents e emergents de aquelles vos donam e comanam plen poder e nostres veus e nosaltres requirim e pregam als hoidors de comptes o altres qui de vos per aquesta administracio hoiran compte e raho vos admeteu totes aquelles quantitats que per aquesta administracio haureu pagades cobrant de vos les dites apoques de aquelles quantitats que segons stil e pratica de la

Digitized by Google

dita casa de la diputacio es acustumat cobrar e haver segons es dit. Dada en Barchinona a XIII de juliol any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat.

4 DE JULIO.

Ocupáronse, en este dia, los señores Diputados y Consejo de varias pretensiones sobre pago de trabajos, entre ellos, el arreglo de la concordia firmada por el Rey, acordándose principalmente que los diez mil florines ofrecidos, por igual motivo, á la Reina, se entregasen al protonotario y secretario rejio, Pedro Oliet, como procurador autorizado de dicha Señora.

Dióse cuenta, además, de la siguiente carta que les habia escrito el señor Primogénito.

Als reverend pares en Christ venerables egregis nobles magnifichs cars amichs amats e feels de la Majestat del Senyor Rey e nostres los diputats e consell del Principat de Cathalunya representants.

Lo Primogenit e gobernador general Darago de Sicilia etc.

Reverends pares en Christ venerables egregis nobles magnifichs e cars amichs amats e feels de la Majestat del Senyor Rey e nostres. Huy una hora apres mig jorn som junts en aquesta vila per fer deguda provisio en lo que ha comes En Miquell de Avinyo donzell e cau-

Digitized by Google

sant la tarda e absencia del vicecanceller qui no es junt e per la sua senil edat e indisposicio no hic sera fins hora molt tarda o dema demati nons es possible dema partir e esser aqui mes Deu volent dema per tot lo dia derem en aço la deguda conclusio e despuys dema que sera dimecres partirem per esser aqui e dar ensemps ab vosaltres efectiva conclusio als negocis que entre mans teniu. Entretant vos pregam ab molta afeccio tollereu pacientment aquesta necessaria dilacio eus placia porrogar per dos dies o tres mes la embaxada destinadora. Sera cosa a nos accepta la qual molt vos agrehirem. E sia lo Sant Sperit vostra guarda. Dada en Vilafrancha de Penedes a XIII dies del mes de juliol any Mil CCCCLXI. — Karolus primogenitus. — R. Vitalis prothonotarius.

Las cartas que se mandaron escribir, en este dia, se hallan á continuacion.

Al Illustrissimo Senyor don Carles infant e primogenit Darago e de Sicilia e loctinent general del Senyor Rey.

Illustrissimo Senyor.

Entes havem que la Senyoria vostra tendria pres En Miquel Avinyo donzell per cert delicte e exces per ell segons se diu comes e que es coronat es voldria alegrar del privilegi clerical. E com Illustrissimo Senyor aquest Principat hage cars com la vida los privi-

Digitized by Google

legis e libertats que ab molta gloria e renom e encara ab no pochs treballs e despeses ha obtenguts suplicam a vostra Altesa ab aquella humil reverencia ques pertany sia merce sua li placia observar los privilegis e libertats de la terra e ministrar justicia segons aquells e altres qualsevulla en lo dit fet segons per vostra Altesa es stat jurat e promes sollempnament e aço haurem a gracia. E sia Illustrissimo Senyor la Sancta Trinitat guarda e proteccio vostra manant nos lo que li sia plasent. Scrita a XIIII de juliol any Mil CCCCLXI. — Illustrissimo Senyor. —De vostra Illustrissima Senyoria humils vassalls e sotsmesos. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt alta e molt Excellent Senyora.

Per lo magnifich Nandreu Cathala loctinent de tresorer de la Majestat del Senyor Rey havem rebuda letra de vostra Altesa ab la qual nos diu de la obra e treballs per aquella sostenguts circa la pacificacio del reverendissimo patriarcha de Alexandria e la casa de Cardona e lo apuntament en que vostra Excellencia ho ha posat. E mes nos diu vostra dita Altesa de la sua partida pera la dita Majestat del Senyor Rey exortant nos a mirar e attendre al servey e honor estat de la prefata Majestat. Senyora molt Excellent de la dita pacificacio o apuntament e de les altres coses per vostra Altesa fetes e dispostes al repos e benifici de aquest Principat vos referim humils e devotes gracies sup-

Digitized by Google

plicant la divinal clemencia en qui es lo poder que dignament ho tribuescha car en nosaltres no es tanta facultat com que la voluntat e devocio hi sia quant en lo mon pot dir. La dita exortacio al servey e honor de la prefata Majestat ab tot sia demes per quant pus no poria esser recomenat que es a nosaltres per nostra fidelitat e devocio rebem de vostra Altesa molt attentament e Deu volent seran tots temps les obres nostres quals de nostres predecessors qui lo honor e exaltacio de la reyal corona han molt zelats e per aquella no han recusats alguns treballs. Havem vist lo magnifich En Pere Doliet prothonotari de vostra Altesa qui ab procura de aquella nos ha demanats los X mil florins a vostra Excellencia oferts per aquest Principat los quals dor e de bon pes li son stats liurats reyalment e de fet e axi en totes altres coses que sien a servici de vottra Altesa serem totes vegades promptes voluntaris e disposts. Ab tant molt alta e molt excellent Senyora lo poder divinal tinga en sa proteccio vostra Illustrissima Senyoria la qual de nosaltres man ço que de sa merce sia. Feta en Barchinona a XIIII del mes de juliol any Mil CCCCLXI. — Dirigitur domine Regine. — De vostra alta Senyoria. — Humils vassalls etc. — Los diputats etc.

Passatge del dit mossen Pere Oliet.

Los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona als honorables qualsevol diputats locals receptors cullidors e guardes dels drets

Digitized by Google

de les generalitats en qualsevol passos e ports del Principat de Cathalunya saluts. Com lo honorable mossen Pere Doliet prothonotari de la Illustrissima Senyora Reyna haja açi fets alguns afers concernents servey de nostre Senyor Deus e de la Majestat del Senyor Rey e de la dita Senyora Reyna e util e repos de aquest Principat e sen torn a la Majestat de la dita Senyora Reyna volem eus dehim e manam molt stretament que prestat per lo dit mossen lo prothonotari jurament als sants quatre evangelis que no porte res que hage a pagar dret de General lexets aquell passar ab ses cavalcadures e companya sens algun scorcoll e embarch. E encara lo tractets favorablement com a prothonotari e oficial de la dita Senyora Reyna en totes coses. E en aço no haja falla com axi vullam se faça per contemplacio e reverencia de la dita Senyora Reyna. Dada en Barchinona a XIIII del mes de juliol any Mil CCCCLX hu. — A. P. abat de Montserrat.

15 DE JULIO.

El arzobispo de Tarragona, el conde de Módica, el conde de Prades y maestro Martin Pere, síndico de Gerona, firmaron y juraron en este dia los capítulos firmados por la Reina y los señores Diputados y Consejo, con intervencion del prothonotario de dicha señora Pedro Oliet.

Ocupáronse los señores Diputados, acto continuo, de

Digitized by Google

algunas remuneraciones que se habian de hacer á los que trabajaron en el enganche de gentes de armas, y, por último, se expidió la siguiente carta.

Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables e savis senyors. Per quant es concordat que quiscuna universitat de aquelles qui llurs sindichs han entrevengut en aquests afers e han fermada la capitulacio fermada per la Senyora Reyna e per nosaltres e aquest consell es molt necessari que prestament fasseu ajustar vostre consell e fermar la loacio e aprovacio e concessio de la dita capitulacio segons la forma queus enviam ordenada e quen fassau fer dues e que les nos tremetau decontinent ab lo portador de la present car la una ha esser donada al Senyor Rey e altre se ha a retenir aci per nosaltres e en aquest consistori aquesta ciutat ab lur consell de cent jurats la ha aximateix fermada. E aço es stat dellibe-rat fer axi per quant lo vostre sindich no havie poder en scrits. Placiaus en aço dar diligencia que prestament se faça car altrament nos poria haver lo contracte fermat per la Senyora Reyna. E sia senyors molt honorables e molt savis la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XV de juliol any Mil CCCCLXI. — A. P. abat de Montserrat. — Los diputats e consell etc. a vostra honor prests.

Digitized by Google

Iguales á la carta que precede, se enviaron tambien otras, dirijidas á los jurados de Gerona, á los procuradores de Tortosa, á los cónsules de Perpiñan, á los paheres de Cervera, á los concelleres de Manresa y de Vich, á los consules de Villafranca de Conflent, y á los jurados de Villafranca del Panadés.

16 DE JULIO.

En la sesion de este dia, solo se trató de un asunto enteramente secundario, cual fué la compra de una partida de trigo de Sicilia, sin haber precedido deliberacion del General, sobre lo que se suscitó un empeñado debate. Respecto al asunto principal, dióse cuenta de dos cartas que se habian recibido y que siguen á continuacion.

Als molt reverent nobles e honorables senyors los diputats generals del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend nobles e honorables senyors. Deguda recomendacio procehint vostres reverencies avisam com per causa dels avisos e bones provisions fetes per ordinacio vostra e del Principat de Cathalunya a nosaltres per donar bona raho de aquest castell de Amposta qui es clau del riu de Ebro convengue provehir

Digitized by Google

en ferlo guardar e per custodia de aquell metrey cinch homens los quals lan tengut en custodia fahent guaytes de nits e de dia de XV de febrer fins a VIIII de març inclusivament que per ordinacio e manament vostres ni foren mesos de Tortosa e la donchs hac fi la nostra custodia. E per quant als dits cinch homens foren promesos tres sous entre die e nit segons es acustumat e aquells no son pagats per ço que la pobresa de aquesta vila es tanta que noy bastam car ja havem hagut a fer per la dita raho e per la custodia de la vila altres despeses axi en arneses com en altra manera queus es stat molt soberch pero convenia per la honor de tot lo Principat fer lo degut. Per queus suplicam tant com podem vos placia provehir e manar que los dits homens sien paguats del salari a ells deguts al dit for per lo temps dessus dit quem par esser XXI o XXII jorns. E per semblant vos pregam vos placia haver per recomenat lo nostre sindich o sotssindich par lo qual vostres reverencies seran avisades de les grans vexacions novitats sobrevents e dans que per los regidors de la ciutat de Tortosa nos son fetes a ma e per miga del ofici dels mustaçafs de la dita ciutat e fer nos novitats de dia en dia e de grans executions e molt rigoroses en gran dan e total destruccio de aquesta vila e contra nostres privilegis e libertats per los Senyors Reys de gloriosa memoria a la dita vila e habitadors de aquella atorguades. Eus pregam en nostra justicia nos sia la plaça tant segura com a la ciutat e que interim sia sobresegut en les vexacions e no siam axi deslibertats e destruits com

Digitized by Google

nons vullam partir de la justicia car som contents tota hora sia vista nostra querela no esser juxta lexar nosne pero si justa es, no si sia feta justicia la qual axi al poch com al gran deu esser comuna. E per la present no pus sino quens recomenam a vosaltres e suplicam lo beneyt Jhesus ell per sa clemencia tingua vostres reverencies noblesa e honorables savieses en sa continua proteccio eus leix fer tals obres que per aquelles mereschats adquirir aquella gloria de Peradis tan preparada. Feta en Amposta aXIII del mes de juliol del any Mil CCCCLXI. — Los jurats e prohomens del loch de Amposta qui en gracia vostra se recomanen e merce.

Al molt reverends magnifichs e de gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e de gran saviesa mossenyors. A VII de juny prop passat per ma letra he scrit a vostres grans reverencies a aquelles significant los pagaments e prestechs fets als X homens e An Pere Gil de Villoro qui eren per lo General en guarda del castell de Amposta per raho del sou de aquells fins a la jornada de la dita letra. Apres foren prestats a XVII de juny al dit En Pere Gil deu florins dor axi que ab XX florins dor que ja tenia primers te ara lo dit Pere Gil trenta florins dor de prestech. Mes es stat fet prestech e pagament als dits deu homens per los derrers XV dies de juny e aço saben be los hono-

Digitized by Google

rables En Pere Jorda diputat local e micer Pere Tarça qui ara son aqui per delliberacio e consell dels quals yo fiu lo dit pagament fins al derrer dia de juny inclusive com los dits deu homens tremeteren a dir per En Pere Gil attes que Amposta es terra mal sana e de aquells ni havia que ja tenien lo cap inflaut que per ells deurey aturar havien mester de necessitat per afers llurs compliment de sou per tot juny e axi fonch fet e tots los dits prestechs axi den Pere Gil com dels dits X homens fonch fet per delliberacio e consell dels dits mossen lo diputat local e micer Pere Terça. E com per manament de vostres reverencies lo dit diputat local haja licenciats los dits En Pere Gil e X homens dichmenge que comptavem XXVIII del dit mes de juny haurien rebut los dits X homens per dos dies mes que no han servit dels quals dos dies la paga dien es adquisida a ells e no son tenguts a restitucio si quels dits X homens son pagats de XXVIIII de març fins al derrer die de juny passats inclusive a raho de sis florins corrents lo mes. Venint al fet den Pere Gil es necessari mossenyors, per vostres reverencies sia scrit e manat que haura haver sobre los dits trenta florins dor que ja te e quin dia comença comptar lo seu sou del castell de Amposta. Ell diu que los dos mesos que per vostres reverencies fonch conduit o concordat finiren a XIII de abril prop passat e que comensa lo seu compte de Amposta a XIIII del mateix mes de abril. Pagat que sera lo dit Pere Gil la hora Deus migançant sera trames lo compte de aquell e dels dits deu homens a vostres grans reverencies e

Digitized by Google

magnificencies de les quals lo Sant Sperit continuament sia proteccio e guarda. En Tortosa a III de juliol any Mil CCCCLXI. — Mossenyors als manaments e servir de vostres grans reverencies e savieses prests qui humilment me recoman Johan Montornes per lo General en Tortosa receptor.

17 DE JULIO.

Reunidos los señores Diputados, se tomaron las dos deliberaciones que siguen, dándose cuenta, además, de una carta que se recibió en este dia, y que tambien se halla á continuacion.

Fou delliberat que daciavant totes coses que en lo consistori o consell seran comeses a alguns sien fetes en scrits e que aquelles coses se hajen a referir al consell ans de executarles e altrament exequtar nos puixen si donchs expressament no ere comes que sens referir aquelles coses se puixen exequtar.

Item. mes fonch delliberat que dema per lo mati les instruccions fetes per los embaxadors de Castella sien ensenyades e legides al Senyor Primogenit les quals li aporten les nou persones qui han hagut carrech de compondre les dites instruccions e que ab elles vaja al dit Senyor Primogenit per lectura de les dites instruccions un notari de la casa. E si a les VIII ores de

Digitized by Google

mati totes les dites VIIII persones nos trobaren en la casa de la Diputacio que hi vagen los que si atrobaran no sperant les altres.

Al molt reverend mossen Labat de Montserrat diputat del Principat de Cathalunya resident en Barchinona.

Molt reverend senyor. Vostra Senyoria vuy avisar com aqui se hauria feta gran querela en contra mossen lo jutge dessi de Gerona e contra mi dient que jo hauria manada fer a consell del dit mossen jutge que los pagesos de remenses no pagassen les tasques per la qual cosa vos avis Senyor que es una gran malesa que james jo no he manada fer tal crida ne lo dit jutge no la ha consellada. Per que mossen jo he stat molt meravellat de aquell qui tal informacio vos ha dada com sia falça. E encara mossen jo sabent asso de que he haut gran anuig com maleses vos eren stades dades entenent encontinent jo he pres ab sagrament e homenatge hun dels sindichs dels dits homens de remença per que ell do raho de les dites coses aqui a vosaltres si necessari sera e ell me ha dit que tal crida no es stada feta ni manada ne consellada per mi ni per dit jutge que ans ell e los altres consindichs seus ho han fet en virtut de una letra reyal que ells tenien qui han dit als pagesos anant per les parroquies que no pagassen les dites tasques. E jo qui ho crech car segons me es stat dit ells han feta publicar o cridar la dita letra reyal a Llança qui no es de la veguaria

Digitized by Google

de assi. E mossen vos avis que si vos volreu jo tremeta aqui a vos lo dit sindich que tinch pres axi pres jol vos tremetre e aqui ell vos informara de les dites coses e de la veritat de aquelles. E per axo mossen jo no lexare may anar lo dit sindich fins de vos jo hage vostra resposta. E per major clarificacio de la veritat lo dit mossen lo jutge e jo vos tremetrem aqui En Nicholau Coromina hun dels scrivens e arendador de la cort reyal dessi quius informara largament de les dites coses lo qual vos soplich vullau encontinent per amor de mi desempetxar que no stiga aqui. E manau de mi mossen lo que a vos plasent sia ab fiansa de haver bon compliment de tot. De Gerona a XVI de juliol. — Vostra. — Jaume Morer sotsvaguer de Gerona qui molt se comana en vostra Senyoria.

18 DE JULIO.

Ocupáronse del negocio de las remuneraciones y salários, y entre otras cantidades que se aprobaron, lo fué la de cuatrocientos cincuenta florines de oro para los oidores de cuentas, esto es, ciento cincuenta para cada uno.

19 DE JULIO.

No hubo sesion, con motivo de ser domingo.

Digitized by Google

20 DE JULIO.

Propuso nuevamente el señor Primogénito, por conducto del señor Abad, si se le permitiria sacar copias de las instrucciones, antes que marchasen los embajadores, para enseñarlas á los navarros de su consejo, á quienes podian interesar; y habiéndose ocupado los señores Diputados de esta proposicion, acordaron, que en efecto se le facilitasen al Principe las copias solicitadas, pero que, para comunicarlas á los navarros, fuese obra de él en persona, y nó de la Diputacion.

Suscitóse, con tal motivo, una duda, á saber, si en tal caso, los embajadores no emprenderian su marcha, hasta que las instrucciones quedasen habilitadas por parte del señor Primogénito; y pasado á votacion, acordóse que así, en efecto, se habia de cumplir.

Ocupáronse, además, de algunas sustituciones, y de otros trabajos de reducida importancia.

Por la tarde se celebró igualmente otra sesion, en la que volvió á tratarse del asunto del trigo, del modo de interpretarse algunos capítulos, y de otros asuntos secundarios, como por ejemplo, si habrian de ser reconocidos como catalanes los descendientes de aragoneses ó valencianos, que hubiesen habitado en esta ciudad durante el espacio de treinta ó cuarenta años, sobre la mayor parte de cuyos negocios no recayó acuerdo alguno, por ser ya adelantada la hora, escepto en lo relativo á la facilitacion de copia de instrucciones, que acordaron tuviese lugar el dia

Digitized by Google

siguiente por la mañana, despues de cuyo acto podrian ya marchar los embajadores.

Las cartas que se recibieron en este dia siguen á continuacion.

Al molt honorable mossen e de gran saviesa lo senyor En Johan Berenguer Thora mercader dada en casa sua prop la Merce en Barchinona.

Mossenyor molt honorable. La present si es per avisar vostre saviesa com sus are entre les tres o quatre ores de pres mig jorn lo Senyor Rey es partit de Santa Fe alla ont stave per les morts axi com per altres vos havia ja largament scrit. E esta nit diuen que va dormir en hun loch de mossen Cerdan qui diuen Peiseeh e aço per veure lo Senyor Infant e infantes que son alla per lo dit temps. E pux es tira la volta de Borga per fer aqui tanta de gent com pera ço es de peu e de cavall per tremetre la la via de Tudela per ço com lo Rey de Castella en persona hi ve per posar camp e per esetgar le e per tallar lorta e fer lo guast. E diu se aci que si la gent o socors que lo Senyor Rey hi tremet noy son abans que lo Rey de Castella que de continent Tudela se retra de que mossen axi com vos scrivi de continent per lo Senyor Rey ague rebut lo correu e legida la letra foneh molt torbat e congoixat dient unes tals paraules que si ell sabia morir e que encara que vingue lo Rey de Castella que ell volia anar alla en Tudela e starse aqui e saguesquel qui segir lo vol e qui nol vol seguir que sen

Digitized by Google

vage. E axi que mossen apres que lo Senyor Rey sia stat a Borge e feta tanta gent com age poguda fer per tremetre a Tudela ell va la via de Calatayut per porroguar les corts per dos o tres mesos e puix que sen torna en Borga e de aqui tirara la via de Tudela ab tanta gent com pora traure ni haver de aci ni de totes aquestes muntanyes. Açi no roman negun rossi qui sia de fayso ni valegue res que tots los prenen qui per grat qui per força e tots los fan anar en Navarra que yo crech que scassament nich romandran los qui tiren la farina del moli sols pugan aportar un home.

Item mes mossen vos avis ab tot que ja per altre vos ne habia avisat mes are hich ha nova pus certa com los de Olit se son levats ab la princessa qui es dintre e han carafexats tots los que lo Senyor Rey hi tenia e morts molts e pres mossen Johan Denbu lo qual era anat per capita e diuen que es malament nafrat e ques son fets forts dins la vila e ben fornits e no hi han leixat intrar certa gent de caval que lo Senyor Rey trametia a mossen Johan Denbu per socors dient los de la vila que noy volen nengu estrenger que ells se tenen be per dit de defendres de quills volra noure ni fer mal.

Item mossen diuen que lo Rey de Castella ha presa la Guardia e Peralta e molts altres lochs que a mi nom recorden. Basteus prou mossen que diuen que no li esta res devant que tot sen ho met. Diuen assi que ell no fa la guerra sino per ell mateix e que decontinent que ell hage presa Navarra que ell la tendra e

Digitized by Google

que infurtira totes les forces per ell mateix e no, per lo Princep o Primogenit sino per ell mateix E per ço e de aço diuen ques congoixa lo Senyor Rey mes que per alre. Diuen que may lo vereu tant torbat ni tant congoxat com es stat de aquesta nova que per Deu diuen que nos sab que fa tant sen va cuytadament que no spere nengu que qui a peu e mal a cavall axi com poden tot hom lo segueix.

La Senyora Reyna hi tremes hun correu dimecres de Vilafrancha tremetent li a dir com ella sen venia aci. E lo Senyor Rey havia ja desliberat de partir lo dijous o lo divenres de mati fins ha Ossera o fins Alfageri sino per la dita nova que de continent deslibera de partir de Santa Fe e de tremetre mossen Rebolledo e lo comenedor de Montso los quals partiren en la nit matexa ab tanta gent com pogueren per anar la via de Tudela axi com jous he scrit.

E mes mossen vos avis com sus are es arribat aci mossen Galceran de Requesens olim governador de aqui lo qual ha stat asi a hun loch prop de ciutat lo qual diuen la Pobla que may no es gosat venir mes en sa sino fins al terme prefegit per vosaltres ço es que no puga estar en nengun loch on lo Senyor Rey sia sino luny dell quatre legues. Mes ell de continent que ha sabut que lo dit Senyor Rey es stat partit de Santa Fe per tirar la via de Borge ell es stat assi. Diuen que dema o laltre partira per anar axi hun tros luny fins a tant que pensau que per qualque via qne ell fara que directament o indirecta ell si vendra a parlament ab lo Senyor Rey.

Digitized by Google

Diuen que la Senyora Reyna dormira dema a vespre a Pina e diuen que passara lo riu per no intrar aci en ciudat o fara la via de Puisech per veure lo Senyor don Ferrando son fill e les senyores Infantes. E diuen que decontinent fara la via del Senyor Rey la via de Borge o de Calatayut ont lo Senyor Rey ha de fer la porrogacio e que puixes apres que age porrogat per algun temps que tirara la via de Navarra ab tanta gent quant pora per intrar dins Tudela que yo crech que sino fos lo temps qui es tant prop de la porrogacio que es XV jorns del present que ell no curara sino partint de açi tirar la via de Tudela ab la millor gent que poguera. De continent lo Senyor Rey haver sabuda la nova scrivi de sa ma a molts barons de sa terra dessa e della. Diuen que tenbe ha scrit de continent al Senyor Primogenit e a la vint e setena basta que may lo veuen tant scriure de sa ma ni tant esser fallo ni alterat com de aquesta nova majorment com li deyen que lo Rey de Castella hi venia en persona. E ab tant mossen no dich pus sino queus prech quen scrivau lo pus prest que pugau ja que voleu que fassa e quem tremetau diners ni si voleu que fassa lo dit esmers açi o en Calatayut si assi no puch comprar car dich vos que no hic roman negu qui tant per via del Senyor Rey qui sen va com tant per lo mal temps qui hic corre. Prech vos molt me recomeneu en gracia e merce dels magnifichs senyors etc. E per semblant de vos lo Sant Sperit sia en vostra bona guarda. Scrita en Çaragossa a X de juliol del any present. — Lo tot vostre tostemps.

Digitized by Google

Als molt honorable mossen e de gran saviesa mossen Johan Berenguer Thora mercader sia dada en casa de la Diputacio de Cathalunya de Barchinona.

Mossen molt honorable. La present si es per avisar vostra saviesa com sus are entre les sinch e sis ores de pres de mig jorn lo Senyor Rey ha haut correu com certament lo Rey de Castella ve sobre Tudela de que lo Senyor Rey agut lo correu he vista e legida la letre lo Senyor Rey es stat molt alterat e torbat. E de continent ses mes scriure de la sua ma per totes ses terres emprant tot lo mon que li hajuden e que vagen la via de Tudela. Aximateix diuen que scriu aqui al Senyor Primogenit son fill e encara a la vint e setena que prestament scriuen al Rey de Castella quel prech que desiste en aquestes coses que no proceesque en fer li tant de dan en Navarra.

E mes mossen vos avis com sus are lo Senyor Rey tremet a Tudela mossen Rebolledo e lo comenador de Montso ab certs cavalls los quals parteixen sus are de aci si be ses ja vespre. E fa cerquar tants cavalls quants asi son que sien per anar sis vol sien de ciutadans o de quis vulla e tots los fa anar alla ab tanta gent com poden trobar açi que no curen los rossins de qui son ni de qui no que per grat o per força los hi fan anar e tanta gent e cavalls com poden.

Lo Senyor Rey diuen que partira dema de Santa Fe e que hira la via de Tudela ab tanta gent com pora traura de aci e de totes les muntanyes. Ja scriu correu

Digitized by Google

per tot lo mon tant a barons com a cavallers com a universitats quel saguesquen. Nom se ques faran. Yo crech per la mia fe que negu nos moura de ses cases tanto es la bona voluntat qué li aporten que ja negu nol vol seguir e majorment per àquests maleyts fets de Navarra totes les males noves li venen plegades que solament havia haguda nova que havien presos tants de cavalls de aci en Tudela ço es que diuen que han levat lo bras squerra a mossen Lopes Dengulo e pres lo fill de don Luis Gilbert Lopes Torreiles e molts daltres entre morts e nafrats. E ell encara lin pren axi com a Farao que no sta tost temps pensant sino en son mal proposit contra nosaltres e de tot Deu li ve contra que res que fassa no trau cap a res. Car are axi com ja per altres vos he scrit com ell tremetra mossen Pere Vaqua al Rey de Castella per concordar se ab ell per fer tot quant ell volia per poder rompre ab nosaltres e per ço fa tot quant fa per veure sis poguere concordar ab lo dit Rey de Castella per que ell ha dit que ell vol destroir Cathalunya e tots los cathalans. E scasament lo dit mossen Pere Vacha sera estat a mig cami del Rey de Castella lo dit Rey de Castella ab gran colp de gent de peu e de cavall sera stat sobre Tudella lo qual diuen que ve ab quatre o sinch milia rossins e ab gran colp de gent de peu tot hom e de intencio que ella se retra de continent si lo Rey de Castella hi pot abans esser que mossen Rebolledo e lo comenador de Montso hi sien ab lo socors que lo Senyor Rey hi fa. E no pus per la present que per altre vos scriure pus larch de tot lo que mes sobre

Digitized by Google

que are nom puch mes stendre de scriure per que lo correu esta de partida. Scrita ab cuyta dimecres entre VIIII e X ores de nit que comptam VIII del mes de juliol del any present. — Lo tot vostre tostemps.

Als molt reverend e honorables mossenyors de diputats residens en Barchinona.

Mossenyors molt reverend e honorables mossenyors. Micer Guardiola fou aci laltre jorn per certes faenes de vostres parts per causa de les remenses e ha fets aci alguns actes e ha fet bastraure al cullidor de la bolla per lo salari del notari XVII sous X ds. per queus placia pendrels en compte al dit cullidor lo qual es senyer Narnau Guillem Solera. E no pus sino que lo Sant Sperit sie en guarde de tots. De Camprodon a XVII de juliol. — Francesch Mercer diputat local de Camprodon.

21 DE JULIO.

No hubo sesion.

Siguen dos cartas que se recibieron en este dia.

Als amats e feels nostres los diputats del Principat Cathalunya.

Digitized by Google

Lo Rey.

Diputats e feels nostres. Per ço com nos tenim gran carrech del amat nostre En Pau Barutell ciuteda de Leyda per alguns acceptes serveys que ab molta liberalitat nos ha fets vos pregam ab la major afeccio e voluntat que podem que per amor e servey nostres li doneu la receptoria dels drets del General en la dita ciutat de Leyda que per vosaltres en lo principi de vostre regiment se deu donar preferintlo a tot altre per qui primerament nos hajam pregat certificants vos que sera cosa en quens servirets e complaurets singularment e vos ho agrehirem molt. Dada en Lurcenich a X de juliol del any Mil CCCCLX hu. — Rex Joannes.

Als molt reverend e honorables senyors los diputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverend e honorables senyors. Dissapte que teniem XVIII del present mes rebem una letra de vostres reverencia e honorables savieses per la qual som stats certificats que per quant es stat concordat que cascuna universitat de aquelles qui los sindichs han entrevengut en los afers della terra deguessem prestament ajustar nostron consell e fermar la loacio e approvacio e concessio de la capitulacio fermada per la Illustrissima Senyora Reyna segons la forma per vostres reverencies e honorables savieses a nos havem convocat nostro consell general e en aquell legides dites letres forma de la loacio e approvacio lo dit con-

Digitized by Google

sell es stat de acort attesa la forma de la dita loacio e approvacio per quant en aquella es contengut havem a dir nosaltres haver legides e vista la dita capitulacio e concordia e esserne stats avisats e consultats per lo nostre sindich e aço haver a jurar feriem contra consciencia com nosaltres no hajam vista ni legida la dita capitulacio ni concordia ni menys per lo dit nostre sindich ne siam stats informats largament axi com conte la dita capitulacio. Perque attes les dites rahons lo dit nostre consell haurie delliberat de no fermar ni loar aquella fins haver vista autenticament la dita capitulacio e concordia. Per queus supplicam vos placia per lo portador de la present tremetrens trenslat auctentich e hagut e haver vist aquell crehem lo dit nostre consell fara tot ço e quant per vostres reverencies e honorables savieses sera ordenat pus sia utilitat de aquest Principat e repos de aquell ordenant de nosaltres a tota vostra voluntat. De Manresa a XX de juliol any Mil CCCCLXI. — Mossenyors al que ordenareu promptes los consellers de la ciutat de Manresa.

22 DE JULIO.

No hubo sesion, con motivo de ser la fiesta de Santa Maria Magdalena, y por estar ocupados en la eleccion de los nuevos Diputados y Oidores de cuentas para el trienio siguiente.

Digitized by Google

23 DE JULIO.

Tampoco hubo sesion en este dia, por tener que ocuparse de varios negocios los señores Diputados.

Se recibió una carta del abad de Poblet, que sigue á continuacion.

Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats e consell del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregi e magnifichs senyors. Apres degudes recomendacions a vostres senyories. Per tant que los negocis determenats per vostres providencies agen de mi personalment degut compliment hoc encare en les coses in futurum devenidores no sia conegut absent tramet a les vostres senyories lo venerable et molt honest religios frare nostre lo prior de Natzereth exhibidor de la present ab degut poder de asistir per mi e en persona mia en lo vostre molt irredutable consell lo qual vos prech per la vostra acustumada virtut e humanitat vos prech vulau rebre o acceptar e si nengunes coses per mi fahedores son al vostre ordenar so prest aquelles complir ab molta afeccio. Scrita en lo nostre monestir de Poblet a XVIII del mes de juliol any sexanta hu.—A vostres manaments prest. — Lo abat de Poblet.

Digitized by Google

24 DE JULIO.

Despues de haberse ocupado de varios negocios secundarios, procedieron los señores Diputados al nombramiento de las nueve personas que les habian de suceder, resultando elejidos el obispo de Barcelona, el abad de San Juan de las Abadesas, el arcediano de la Mar, Guillermo Arnaldo de Cervelló, mosen Juan Çabastida, En Pedro Benet Splugues, Antonio Pujades, Juan Aguiló y uno de los síndicos de Perpiñan.

Acto continuo juraron los señores Embajadores guardar y cumplir las instrucciones que les habian dado, y marchar, sin falta, el lúnes siguiente, ó sea el 27 del propio mes.

Se recibió una carta, que se halla á continuacion.

Als molt reverend magnifichs e de molt gran saviesa mossenyors los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e de molt gran saviesa mossenyors. Ahir que comptavem vint del present per En Marti Navarro correu portador de la present rehabem una vostra letra ensemps ab una forma del loament per nosaltres fahedor sobre los capitols e concordia feta entre lo Senyor Rey e lo Senyor Primogenit e aquest Principat per que mossenyors vuy de ma-

Digitized by Google

ti axi com aquells qui desigen complaure a vostres ordinacions e granment lo benevenir de aquest Principat havem ajustat consell general en lo qual es stat loat e fermat tot ço e quant per vosaltres es stat demanat segons poreu veure en lo dit loament del qual per lo dit correu vos tremetem dos cartes publiques segons per vosaltres mossenyors es demanat. Empero mossenyors fora molt rahonable attes que nos tremetieu la dita forma nos trematesseu translat dels dits capitols attes encara nols havem vists empero confiam de vosaltres vos hi sots haguts en tot benavenir de aquest Principat e per conseguent daquesta universitat. E si altres coses molt reverend magnifichs e honorables mossenyors vos seran plasents per nosaltres fahedores fiablement nos scrivets. Scrita en Puigcerda a XXI de juliol any Mil CCCCLXI. — Esta empero en veritat que nosaltres havem detengut lo dit correu tot lo present dia fins a les VIII hores de nit quel havem desempatxat. — A vostres honor e servey apparellats los consols de la vila de Puigcerda.

25 DE JULIO.

No hubo sesion, por estar ocupados en la lectura de las instrucciones dadas por el Concejo de la ciudad á los señores embajadores.

Digitized by Google

26 DE JULIO.

Tampoco hubo sesion, por ser domingo.
Sigue una carta que se recibió en este dia.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat residents en Barchinona.

Molt reverends egregi nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors. Hir a les set hores apres mig jorn de vostres molt grans reverencies nobleses magnificencies e honorables providencies havem rebuda una letra de XV del mes present avisant nos per quant es concordat cascuna universitat de aquelles qui llurs sindichs han entrevengut en aquests afers e han fermada la capitulacio fermada per la Senyora Reyna e per vosaltres e vostre consell es molt necessari que prestament fassam avisar nostre consell e fermar la loacio de aprovacio e concessio de la dita capitulacio segons la ferma quens enviau ordinada e que aqueixa ciutat ab son consell de cent jurats la ha aximateix fermada e aço es stat delliberat fer axi per quant lo nostre sindich no havia poder en scrits. Havem nosaltres a no pocha maravella que per

Digitized by Google

nostres embaixadors no siam avisats del negoci si es perque vostres reverencies nobleses magnificencies e honorables providencies nols hajen notificada vostra dita letra e tramesa o per tarda de llur scriure es incert a nosaltres. E per ço que nostres dits embaixadors com es raho ne sien avisats e dells cobrem resposta los scrivim de la fahena a fi que dells cobrada dita resposta puixam donar compliment en lo que fer devem. E la Trinitat increada sia proteccio de vostres molts grans reverencies nobleses magnificencies e honorables providencies. Scrita en Perpenya a XXI de juliol del any Mil CCCCLXI. — Los consols de la vila de Perpenya a vostra honor aparellats.

27 DE JULIO.

A consecuencia de haberse recibido una extensa carta del Señor Rey, en que se trataba de la convocacion de los eclesiásticos, barones y súbditos reales, hecha por el Señor Primogénito para que se le prestara juramento como á tal ; nombróse una comision , compuesta del obispo de Vich, Galceran Oliver, sustituto del conde, y Juan Lull, ciudadano de Barcelona, para que , con los abogados de la casa y demás que creyesen conveniente, se ocupasen de este negocio, á fin de poder dar oportuna contestacion á dicha carta.

Sin esta , llegó, además, otra del propio Señor Rey, la que, junto con las demás que se recibieron en este dia

Digitized by Google

y las que fueron expedidas, se hallan, por su órden, á continuacion.

Als reverend e venerables pares en Crist egregis nobles magnifichs amats e feels nostres los diputats e consell del Principat de Cathalunya residents en la ciutat de Barchinona.

Lo Rey.

Reverend e venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs amats e feels nostres. No ignorats en la concordia feta fermada e jurada entre la Illustrissima Reyna muller nostra molt cara e molt amada en nom e com a procuradriu de nostra Majestat e lo Illustrissimo don Carlos fill primogenit nostre los diputats e consell representants lo Principat de Cathalunya e la ciutat de Barchinona esser dos capitols del tenor seguent. Item Senyor com sia molt digna e pertinent cosa a la devocio naturalesa e amor que lo Principat de Cathalunya innatament porta a vostra Majestat de aquell estirpar tot seminari e causes de divisions e diferencies qui seguir se poguessen. Per tant los dits diputats e consell suppliquen a vostra gran Senyoria sia merce sua fer e donar obra ab tot compliment que lo Illustrissimo don Carlos primogenit de vostra Altesa sia jurat per tots los regnes e terres subdits a la vostra reyal corona en Primogenit e a ell puig per nostre Senyor Deu e de alt li son donats sien comunicats tots los drets de primogenitura los quals per los gloriosos reys passats loablement

Digitized by Google

seguint la divina ordinacio son stats comunicats a lurs primogenits fahent lo dit Primogenit governador general per tots los dits regnes e terres segons inconcussament juxta la divinal ordinacio es stat observat axi amplament e complide com fer se puixa. Lo Senyor Rey tots temps es stat de voluntat e es que al Illustrissimo Princep fill seu sien donats e observats tots los drets e successions que li pertanyen com a fill primogenit de sa Majestat. E per ço es content e li plau que lo dit Illustrissimo Princep sia jurat en Primogenit per tots los regnes e terres subdits a sa Majestat e que sia fet tot lo contengut en lo dit capitol. Item Senyor per donar major eficacia als presents capitols e coses en aquells e cascu de aquells contengudes sia merce vostra atorgar que si alguns duptes questions o contrasts exiran o entrevendran axi principalment com encara incidentment en los presents axi dessus com dejus scrits capitols o algu de aquells contengudes quels dits duptes questions o contrasts sien e hajen esser declarats interpretats e determinats tantes vegades com cas occorregue per los dits diputats e consell o la major part de aquell entrevenint e consentint hi la ciutat de Barchinona segons dessus es dit e no per vos Senyor ne Primogenit vostre o successors vostres e seus e vos dit Senyor e vostre Primogenit e successors vostres e seus per vostra merce e benignitat nous en pugau o dejau entremetre en forma o manera alguna ans se haje exseguir tenir e observar per vos dit Senyor e per lo primogenit vostre e successors vostres e seus e oficials vostres e seus·

Digitized by Google

Abdicant tot poder de fer lo contrari ab decret de nullitat. Plau al Senyor Rey que tots los capitols desus e dejus scrits ab les respostes e coses en aquells e aquelles contengudes sien enteses al seny literal. E com novament a noticia nostre sia pervengut que lo Illustrissimo fill e primogenit nostre ab ses letres haja scrit e manat als magnats universitats e altres del dit Principat que lo trenten dia del present mes de juliol compereguen devant ell en la dita ciutat de Barchinona per prestar li lo jurament a ell com a Primogenit degut com se monstre per les letres del tenor seguent. Infans Carolus serenissimi domini regis Aragonum et Sicilie et primogenitus et Dei gratia Princeps Viane dux Nemosiensis et Gandie regnorumque et terrarum ejusdem domini regis gubernator generalis et locumtenens in Principatu Cathalonie et comittatibus Rossilionis et Ceritanie. Inclito infanti Enrico de Aragonia comitti Empuriarum consanguineo nostro carissimo salutem et dilectionem. Cum summopere desideremus que divini muneris gratia nobis alto concessa sunt benivolenciamque jamdudum inter nos et dilectum Principatum multis laboribus contractam multo majori amoris amenitate confoveri ac ad finem et effectum execucionis concordatorum inter dictum serenissimum dominum regem genitorem nostrum colendissimum et Principatum Cathalonie prelibatum disposuerimus ut nobis tamquam Primogenito per vos et alios de dicto Principatu et comittatibus debita juramenta prestentur ad que prestanda diem tricessimam mensis julii proxime futuri in hac civitate Barchinone prefigimus.

Digitized by Google

Ideo vos rogamus quod per vos seu oratorem vestrum plena potestate s ufultum dicta die coram nobis in dicte civitate compareatis facturus nobis tamquam primogenito juramenta predicta. Nos enim ab hoc parati sumus facere ea que facere debeamus. Et super hoc aliis de Cathalonia nostras consimiles litteras destinamus. Dattum Barchinone die vicesimo septimo mensis julii anno a nativitate domini millessimo CCCCLXI. — Karolus. — La qual cosa de direccio es vista esser contra la letra e forma serie e tenor del dit capitol segons lo qual si be es attes a nos pertany fer la convocacio per prestar lo dit jurament al dit Primogenit e aquell se deu prestar segons forma del dit capitol. E en lo passat occorrent semblant cas no es stat ocustumat primogenit fer semblants letres e manaments per que es mes de maravellar insolitament e contra lo dit capitol preinsert de la dita concordia en prejudici e derogacio de nostra superioritat e preheminencia reyal e libertats del dit Principat tals letres esser emanades. Intimam e notificam vos ho perque en la observacio de la dita concordia e del dit capitol quant se sguarda a vosaltres per qui son stats fermats e jurats façats deguda instancia fahents vos certs que nos per observacio de la dita concordia la qual havem molt a cor no fallirem ne enteneu fallir en res que fer dejam e siam tenguts axi circa lo dit jurament com altres coses en los capitols de la dita concordia contengudes. Dada en la ciutat de Calatayut a vint hi tres dies de juliol del any Mil CCCCLXI. — Rex Joannes.

Digitized by Google

Als reverend e venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs amats e feels nostres los deputats e consell del Principat de Cathalunya residents en la ciutat de Barchinona.

Lo Rey.

Reverend e venerables pares en Christ nobles magnifichs amats e feels nostres. En aquest propassats dies vos havem sorit de la partida del Rey de Castella del regne nostre de Navarra pero que no erem certs de la via que feta havia segons que vist haureu per les letres nostres. Ara vos certificam com nos havem hagut avisos certs quel dit Rey de Castella havia fet la via de la vila de Madrit e se trobave en aquella e puig de aço se ha plena certitud vos pregam e encarregam tant com podem que doneu orde a la presta expedicio de la solempne ambaixada que per part de aqueix Principat juxta los capitols de la concordia deu esser tremesa al dit Rey de Castella confiant en nostre Senyor Deus que de la tramesa de la dita ambaixada se seguiran tants e tals beneficis que redundaran en gloria sua honor nostre e gran renom e fama del dit Principat. Dada en la ciutat de Calatayut a XXIII dies de juliol del any Mil CCCCLXI. — Rex Joannes.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors los diputats del General de Cathalunya e consell en virtut

Digitized by Google

de la comissio de la cort elegit e assignat residents en Barchinona.

Molt reverends egregi nobles magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors. Lo honorable mossen Guabriel Girau consol segon en orde de nosaltres cert per son entreveniment e per nostra informacio explicara a vostres molt grans reverencies nobleses magnificencies e honorables providencies certes coses. Placiaus mossenyors darli fe e crehença en totes coses com de nosaltres per son miga proferides a vostres molt gran reverencies nobleses magnificencies e honorables providencies de les quals la Trinitat increada sia continua proteccio. Scrita en Perpenya a XV de julioi del any Mil CCCCLXI. — Los consols de la vila de Perpenya a vostra honor apparellats.

Als molt reverend magnifichs e honorables senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e honorables senyors. Diumenge propassat quis comtave XVIIII del present mes rebem una vostra letra e aquella lesta lo diluns apres seguint convocam hun consell apellat de sexantena e per sguart com la major partida qui en lo dit consell entrevenen son gent qui en los dies faynes specialment en los dies presents bonament nos poden haver haguem a porrogar lo dit consell al dimecres jorn de Sancta Maria Magdalena lo qual consell de sexantena ajustat fem legir vostra letra demanant al dit

Digitized by Google

consell fessen degude provisio en lo contengut en aquella. E de fet tot le dit consell de sexantena exceptats En Johan Borrat Berthomeu de Vallebrera e Ramon Steve foren tots concords de fermar e fer lo contengut en vostra letra e de fet tots exceptats los dessus nomenats fermaren e juraren segons la cedula per vosaltres tramesa les quals fermes lo nostre nothari occupat en altres negocis fins avery no ha pogudes redigir en sa forma. Empero Deus volent per nostre sindich lo qual molt prest sera aqui vos trametrem les dites cartes ab tot son complinment avisant vos lo portador de la present foreh dijous a vespre aci e es stat fins divenres a X hores de matí. E sie sempre molt reverend magnifichs e honorables senyors lo bon Jhesus custodia de vostres notables persones. De Cervera a XXIIII de juliol any Mil CCCCLXI. — Molt reverend magnifichs e honorables senyors a tota vostra ordinacio apparellats los pahers de la vostra de Cervera.

Als molt reverend e magnifichs mossenyors los deputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend e magnifichs senyors. Huy hora de mig jorn he rebuda vostra letra ab una interclusa a mossen Dega de aquesta ciutat e vista aquella do continent exigit jurament de aquell segons la forma en aquella a mi donada e ab la cautela servada juxta la serie de aquella respos que ab tot ell se reputas in-

Digitized by Google

digne al regiment de tant gran ofici pero per lo servey de Deu e per lo util e endreç del stament del Principat la hon la sort loy portas ho acceptarie de bona voluntat e axi declarada sa voluntat de continent li notifiqui la eleccio de ell feta e donant li la letra e ell dirigida la qual lesta regraciant la dita eleccio a nostre Senyor e a vostres magnificencies la molta voluntat que havets en ves ell demostrada accepta la dita eleccio es ofert per al primer dia dagost esser en aqueixa ciutat. De Leyda divendres a XXIIII de juliol any Mil CCCCLXI. — Fem avantatge al correu de mig flori. Placiaus darloli. — Quis comana en vostra gracia Lois Cirera loctinent en la ciutat e vegueria de Leyda.

28 DE JULIO.

Acordóse que, en virtud del juramento prestado por los individuos del Consejo, ó por sus sustitutos, cuando estos fuesen requeridos para asistír á las sesiones, tuviesen la obligaciou de hacerlo, á menos de hallarse enfermos; exijiéndose, por consiguiente, á los sustitutos que todavía no hubiesen comparecido el mismo juramento, so pena de no ser admitidos.

Se recibió, en este dia, la carta que se halla á continuacion.

Digitized by Google

Als molt reverend magnifichs e molt savis senyors los deputats del Principat de Cathalunya.

Molt reverend magnifichs e molt savis senyors. Una letra vostra de quinze del present havem rebuda ab la qual som avisats donassem diligencia prestament fessem ajustar lo consell de aquesta ciutat e que per aquell se fermas la loacio aprovacio e concessio de la capitulacio fermada per la Serenissima Senyora Reyna e vostres reverencies de continent es stat ajustat lo dit consell per lo qual concordablament la dita loacio aprovacio e concessio juxta la forma interclusa tremesa es stada fermada de la qual ne son stats fets dos publichs instruments lo hu dels quals vos trametem per lo exhibidor de la present e lo altre lo pus prest que porem volents se sobre aço aquesta ciutat conformar al que en vostre consistori es stat delliberat e per lo consell de cent jurats de aqueixa ciutat es stat fermat e les altres coses que per vostres reverencies e aqueix consistori seran delliberades som prests inseguir. E sia senyors molt reverend magnifichs e molt savis la Sancta Trinitat vostra guarda. — Scrita en Tortosa a XXI de juliol del any Mil CCCCLXI. — A tota ordinacio de vostres reverencies molt promptes e apparellats los procuradors de Tortosa.

Digitized by Google

29 DE JULIO.

Con motivo de saberse que, al hacer el Concejo de la ciudad algunas adiciones á las instrucciones para los embajadores que se habian de enviar al Señor Rey y luego al Rey de Castilla, hubo algunas personas de parecer contrario, preguntó el señor Abad qué era lo que se podia resolver; y sin embargo de esta dificultad, y de haber gran discordancia de pareceres, deliberóse que marchasen los referidos embajadores, llevándose las adiciones tales como la ciudad las habia acordado.

Mandóse al notario Sellent que hiciese constar en registro como, dias pasados, la Diputacion habia comisionado á Juan Berenguer Tora, para que comprase cincuenta y cuatro mil pasadores, cincuenta ballestas, dos cargas de pólvora y dos tiendas, todo lo qual habia de servir para el ejército; como así lo cumplió en seguida el referido notario.

Se dió cuenta, por fin, de la siguiente carta que los señores Diputados acababan de recibir.

Als molt reverend egregis nobles e molt honorables e de gran providencia senyors los diputats e consell lo Principat de Cathalunya representants en la ciutat de Barchinona residents.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e molt honorables senyors e de molt gran providencia. Sobre

Digitized by Google

algunes coses novament a nosaltres occorrents havem informat de paraula e en altra manera de nostra intencio lo honorable mestre Marti Pere sindich de aquesta universitat. Per que ab afeccio molt singular exortam vostres grans reverencies nobleses e molt honorables savieses que en tot ço e quant lo dit sindich vos explicara donets creença com si personalment o dehiem. E sia la Trinitat Sancta en proteccio vostra. Scrita en Gerona a XXII de juliol del any Mil CCCC sexanta hu. — A vostres ordinacions promptes los jurats de Gerona.

Se celebró, el mismo dia, otra sesion, para zanjar la dificultad que se habia originado de la carta escrita por el señor Rey, oponiéndose á la convocacion hecha por el Señor Primogénito para que se le prestase el debido juramento. De pronto se habia resuelto enviar una embajada á dicho Señor Primogénito, para suplicarle que se sirviese retardar la antedicha ceremonia por unos cuantos dias, pero habiéndose propuesto que, en presencia de los comisionados que antes se habian nombrado para entender en este negocio, viesen los abogados si realmente se oponia la convocacion al contenido de los capítulos firmados, y como estos declarasen que ninguna contradiccion existia, acordóse que se pasara adelante, sobre todo, por ser el dia siguiente el señalado para tan solemne acto.

Suscitóse, con tal motivo, la duda de cual habia de ser el notario que recibiese el juramento, á fin de que no resultase ser persona sospechosa, sobre lo que se tomó la deliberacion que se halla el dia siguiente.

Digitized by Google

Mandaron expedir los señores Diputados, en este dia, varias cartas, segun indicacion del rejístro, pero no se hallan copiadas, y está en blanco el espacio que debian ocupar, lo que se observa asimismo al final de las dos sesiones próximas, sin que se sepa el motivo.

30 DE JULIO.

Reunidos los señores Diputados y Consejo, tomaron la siguiente deliberacion.

E deliberaren que lo senyor Primogenit sia supplicat permeta usar En Juan Peyro del ofici de loctinent de prothonotari e que prest en son poder lo jurament e si lo dit Senyor Primogenit no hi volia dar loch sia supplicat que En Johan Sellent scriva de manament sia reebedor del dit jurament e tinga los registres e segells fins sia altrament provehit.

Se recibió, en la propia fecha, la carta que sigue.

Als molt honorables magnifichs senyors e de molt gran providencia los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt honorables magnifichs senyors e de molt gran

Digitized by Google

providencia. Vuy havem sabut que mossen Bernart Guabriel Xatmar cavaller ab molta gent de peu e de cavall en nombre de D. es anat al castell e loch Dalborns de mossen Arnau de Foixa cavaller ab qui es en guerra. E per desviar tot inconvenient entre les dites parts lo sotveguer ab lo jutge ordinari de Gerona son anats al dit loch aon foren dos de nosaltres per aqueixa mateixa raho sino per causa que havem celebrat consell general per certs afers. Perque molt honorables e magnifichs senyors notificám vos lo dit cars. Per ço que vostres magnificencies hi provehesquen axi com lus sera plasent. Scrita en Gerona a XXVIII de juliol del any Mil quatrecents sexanta hu. — A vostra ordinacio promptes los urats de Gerona.

31 DE JULIO.

No hubo sesion, pero se recibió la siguiente carta.

Als molt reverend magnifichs e molt honorables senyors los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverend magnifichs e molt honorables senyors. Per un correu qui dissapte pus prop passat parti de aci vos avisam del que per vostra letra nos es stat notificat sobre lo fet de la ferma per lo consell de sexantena de aquesta vila fetes segons la cedula per vostres magnificencies a nosaltres tramesa de les quals

Digitized by Google

fermes e per lo nothari de nostra peheria preses e de les quals havem fetes fer dues cartes publiques les quals vos trametem per lo honorable En Jacme Tallada sindich nostre exhibidor de les presents supplicant vos aquesta vila vullats haver en memoria axi com aquella qui no ses tardada fins avuy ni per avant se tardara en lo ben avenir e repos del Principat de Cathalunya supplicant vos al dit nostre sindich haver per recomenat e donant fe e creheuça en tot lo que per part de aquesta universitat vos sera dit e exprimit. E conserve lo bon Jhesus vostres reverent e magnifiques persones. De Cervera a XXVII de juliol any Mil CCCCLXI. — Molt reverend magnifichs e honorables senyors los pahers de la vila de Cervera a vostra honor apparellats.

1.º DE AGOSTO.

Ocupáronse, en este dia, de varios negocios de reducida importancia, como de recepcion de juramentos, sustituciones, clasificaciones etc.

2 DE AGOSTO.

Leyóse en consistorio la carta que sigue, en contestacion al señor Rey, y aprobado que fué su contenido, mandóse que se expidiera.

Digitized by Google

Molt alt e molt excellent Senyor.

De vostra excellentissima Senyoria havem reebuda una letra dada a XXIII dies del present mes e vist lo contengut en aquella nosaltres havem comunicat ab lo Illustre Primogenit lo qual oyt considerats tots los capitols per vostra Majestat atorgats e o les respostes en aquells contengudes en nom e per part de vostra Illustrissima Senyoria fetes a nosaltres ab humil e subjecta reverencia de vostra Serenissima Majestat parlant no ha semblat sia derogat als dits capitols car jatsia en lo capitol onze supplicant sia demanat que vostra Illustrissima Senyoria donas obra ab tot compliment que lo Illustre don Charles fill vostre fos jurat en Primogenit etc. en la resposta per vostra Serenissima Senyoria feta es amplament e ab paraules de molta liberalitat e amor respost que plau a vostra gran Excellencia sia jurat e axi es pus larga la resposta que la demanda per merce e benignitat vostres. Item que si les letres ab les quals lo jurament es demanat son atteses en res Senyor no sembla esser a vostra reyal preheminencia e dignitat o superioritat derogat car en nom e per part de vostra gran Senyoria es demanat e lo Illustre Primogenit com a lochtinent de vostra real Majestat ho demana ni sembla ab la predita humil reverencia parlant haver impertinencia alguna com lo dit Illustre Primogenit en aquest cars tinga loch de dos ço es de lochtinent de vostra Serenissima Senyoria e de Primogenit lo que no ha

Digitized by Google

incompatibilitat attesa la absencia de vos Illustrissimo Senyor la qual cosa satisfa a la pratica antigament observada quant la convocacio se fahia per la Majestat real stant en lo Principat de Cathalunya e lo Primogenit en los tals temps passats no tenia loctinent general ne era absent del Principat de Cathalunya lo Senyor Rey. E per conseguent considerats tots los capitols e conjungits los huns ab los altres e les respostes al dits capitols fetes salva la dita humil reverencia no es en res contrafet als dits capitols ans creem Senyor que prestantse lo dit jurament satisfem a la molt benigna e clement e liberal resposta per vostra excellentissima Senyoria al dit capitol e capitols feta. Regraciant quant en lo mon podem ni sabem a vostra gran clemencia la virtuosissima voluntat de observar los dits capitols en la dita letra por vostra excellentissima Senyoria a nosaltres significada. E sia molt alt e molt excellent Senyor la Sancta Trinitat proteccio e guarda de vostra excellentissima Senyoria la qual nos man lo que de sa merce sia. Scrita en Barchinona a XXIX de juliol any Mil CCCCLX hu. — Al molt alt e molt Excellent Senyor lo Senyor Rey. —De vostra Majestat humils vassalls los diputats etc.

3 DE AGOSTO.

No hubo sesion, con motivo de ser la fiesta de San Estéban.

Digitized by Google

4 DE AGOSTO.

Fué insignificante la sesion de este dia, pues no llegó á tomarse acuerdo alguno.

5 DE AGOSTO.

Despachado un negocio enteramente secundario, se dió cuenta de la carta que sigue á continuacion.

Molt reverend e honorables senyors. Per vostra part a supplicacio del prior de Lado en nom de fra Jacme Coll quis diu abbat del monestir de Sent Lorenç del Mon seria stat scrit ab letra patent als oficials daquesta vila e vegueria de Besalu en la forma en aquella contengut. Et jatsia que a nos com a jurats de aquesta vila ni a la vila de tal questio nos pertanga cenexer sino solament per lo interes publich entrevenir ço es que lo ofici de Deu no sia cessat al dit monestir ni a la devota capella de la verge Maria del Mon axi appellada la qual havem tots plena fiança nos conserva ens guarda nostres bens de perdicio empero contrets en dir la veritat del negoci e lo merexer de regir tal monestir qual es e havem a creure senyors

Digitized by Google

que aquesta vila qui promte es stada e es tots temps a vostres dits prechs e ordinacions complir vui ab ferma sperança no le descomplaureu a la justicia e raho e es pus de necessitat per vosaltres dar fe a nostre entreveniment en tal negoci al qual neguna passio nons porta sino per lo interes publich e salut de les animes e lo cultu divinal sia fet al dit monestir que no a hun sol monjo qui per occupacio de bens temporals e pompes adquirir es mes promogut que no per lo servici de Deu. E mostraho la supplicacio per part del dit fra Coll donada la qual parlans ab honor de quis pertany es formada del tot contra veritat car pus de possessio del dit abbadiat se discepta lo dit fra Perer stant en son monestir daci de sent Pere de Besalu monjo per mort de fra Ferrer ultim abbat del dit Sent Lorenç no solament per hun monjo axi com es pretes mes per dos e tres e tants com ni havia conventuals ab la solemnitat deguda es stat elegit en abbat del dit monestir per Sancti Spiritus nemine discrepante e puix per ell aceptada confirmar per lo reverend bisbe de Gerona. E axi ha possehit per lonch temps pacificament fahent continua residencia ensemps ab los monjos al dit monestir ab gran consolacio e alegria dels parroquians e de tota la vila e dels homens del dit monestir fins que per aquest fra Coll ab ses butles Deu sab quines e segons fama e oppinio de tot hom es stat perturbat e si es mes ab potencia de diners e favor de oficials gitantne aquell fra Perer sens altra coneguda ço qui recau de direccio en vosaltres defendre en favor del dit fra Perer legitim

possehidor. E tant quant lo dit monestir en la forma damunt dita ha stat en poder de dit fra Coll Deu sab e nos com ha stat irroneu e sens monjos neguns que tots maltractant los ne havia gitats stat tanquat o sens nengun ofici que no si fahia e grans scandels qui si ha seguits e enormes inconvenients sobre los mesquins de parroquians seguís e en tal manera que si de aquells vos era plasent haver informacio com a culpa del dit fra Coll se son seguits serieu certs e darieu la culpa a qui la ha e cessar li en audiencia en tal cars. Per tant vos supplicam per los dits sguards queus placia e sia de vostra merce la dita sentencia per vosaltres emanada en favor del dit fra Coll ja de Barchinona a XVI del mes present entorb de la possessio de fra Perer qui continuant la sua possessio huy se troba en possessio vullau revocar del tot o almenys en aquella sobresseure per contemplacio nostra fins que en altra manera sabuda la veritat sia per vosaltres provehit qui mereix esser mantengut en sa possessio. E sia totstemps de vosaltres la Sancta Trinitat proteccio e guarda e entretant nos manen lo que plasent vos sera. De Besalu a XXV de juliol any Mil CCCCLXI. — Al molt reverend e honorables senyors los diputats del Principat de Cathalunya en Barchinona residents. — Molt reverend e honorables senyors qui a vosaltres se comanen los jurats de Besalu.

Digitized by Google

6 DE AGOSTO.

No hubo sesion, por estar ocupados los señores Diputados en otros negocios de la casa.

7 DE AGOSTO.

Se hicieron varias proposiciones, algunas á instancia del señor Primogénito, entre las quales habia una relativa á la provision de oficiales reales, solicitando que á este objeto, instaran los señores Diputados al Señor Rey, y otra para que procurasen se llevara á cabo el juramento que se habia de prestar al señor Primogénito en otros reinos, sobre la última de cuyas proposiciones se acordó nombrar algunos comisionados, para que meditasen lo que se podria resolver acerca de este punto.

Dióse cuenta de otros varios asuntos, entre ellos de un nombramiento de alguacil en la persona de Domingo Rocacrespa, segun es de ver por la carta que sigue, la que entregó el mismo interesado, de parte del Senyor Rey.

Lo Rey.

Magnifichs diputats amats nostres. Avisamvos que nos trametem de les parts della lamat alguatzir nostre mossen Antoni Pere de Rocacrespa exhibidor de la

Digitized by Google

present hu dels primers scrits alguatzirs nostres en carta de ratio de casa nostra per regir e exercir ordinariament lo dit son ofici de alguatzir, ensemps ab mossen Jacme Giner aximateix alguatzir nostre en la lochtinencia del Illustre Princep don Carlos primogenit e lochtinent general nostre en lo Principat de Cathalunya al qual ne scrivim e axi mateix als consellers de Barchinona. Dada en la nostra ciutat de Calatayud a XXVIII dies de juliol del any Mil CCCCLXI. — Rex Johannes. — Als magnifichs e amats nostres los diputats e consell lo Principat representants.

8 DE AGOSTO.

Se leyó la carta dirijida á los señores Embajadores, y fué aprobada.

Deliberóse que las nueve personas encargadas de la declaracion y admision de oficiales diesen cuenta de su cometido al Consejo.

Finalmente, se ocuparon de la admision de sustitutos y de otros asuntos de reducida importancia.

9 DE AGOSTO.

No hubo sesion, por ser domingo.

Digitized by Google

10 DE AGOSTO.

No hubo sesion, con motivo de la festividad de San Lorenzo.

El mismo dia, se recibió la siguiente carta.

Molt magnifichs honorables e de molt gran providencia mossenyors.

Per letra de mossen Sampso sindich de aquesta ciutat som certificats que per mestre Marti Pere seria stada dada una creença e aquella explicada a vostre magnifich consistori per part dels jurats en efecte de clamors e per defensio de constitucions contra lo batle e sotsbatle de aquesta ciutat e causant admiracio de la eleccio feta de la persona de mossen Sampso com a sindich predit en aqueix insigne consell. Perque mossenyors havent no poca admiracio de tals fets ne sabent res en aquells havem volguda saber la veritat ab nostres conjurats e ab lo notari de nostre ofici havem trobat de veritat que dites crenças son stades fetes occultament de nos e sens intervencio del notari sino ab hun seu scrivent al qual minuta ne res no ha restat per alguns dels jurats e segellades ab altre segell e no ab aquell qui es acustumat qui no pot segellar sens sabuda de tots e deslibérat per la major part en cars de diferencia e lo qui pigor es aquells

Digitized by Google

jurats afermen que james mestre Marti Pere ha hauda comissio de ells de explicar tals fets. En lo batle concorden tots. En lo sotsbatle diferenciegen e en la admiracio de esser del consell mossen Sampso. Es veritat mossenyors que dels dits oficials nos pot pretendre tal interes per al present com se diu es stat explicat per lo dit mestre Marti de haver admiracio per esser elet en lo consell mossen Sampso fa poch al fet. La determinacio e voluntat de aquesta universitat se mostra ab los derrers poders dats a mossen Sampso per jurar lo Senyor Primogenit e per substituir en lo consell. E vostres grans providencies hajen per molt cert que si per vostres predecessors e per los consellers de aqueixa ciutat qui per diverses vies occorrent los fets foreu certificats e istats e pogues esser endreçat que en aquesta ciutat se fos tengut consell general com era necessitat ha portat la diferencia e dubte assats voluntari qius feya si mossen Sampso podia entrevenir en lo consell fora stada aclarida com ara es fet e no ha fallit que no sien stats molt certificats que aquesta universitat james no expellira mossen Sampso ne encara los altres sindichs de la cort qui entrevengut haguessen en la prossecucio del negoci per lexar aquells a sol carrech de mestre Marti Pere no derogant a sa bona disposicio e virtuts que la intervencio del hun no empachava laltre almenys en lo benavènir e voluntat de aquesta ciutat e Deus perdo a qui ha culpa de haver sostenguda tal diferencia tant temps. Vostres grans providencies e aqueix magnifich consistori acostuma esser principals endreçadors de tenir

Digitized by Google

en pacificacio aquest Principat. No es dubte aquest juredesch quant ne fretura e ha fretura en tota la prossequcio del negoci ne la predita creença e desorde de scriure en ofici de juredesch quant es praparatiu a scandels e suscitar bandositats. E mes en aquesta ciutat tant inclinada a tals desastres lo batle es ciutada de honor la perdicio dels fets de aquesta ciutat per aquesta causa es mes que publica lo remey es facil. Si per lo Senyor hi volra esser provehit de que es scrit al Senyor Primogenit si a vostres grans providencies sera plasent fer hi cara e darhi alguna endreça per aquesta ciutat per tots los principals ciutadans e per nos seria haut a molta gracia. E no poria esser sino en plaer e benavenir de vosaltres e de tots. E sia la Trinitat Sancta vostra proteccio e guarda. Scrita en Gerona a cinch del mes de agost any Mil CCCCLXI.— Als molt magnifichs honorables e de molt gran providencia los diputats del Principat de Cathalunya. — Mossenyors a tota vostra ordinacio apparellats Francesch Raset e Berenguer Ferrer Sasala dos dels jurats de Gerona.

En la misma sesion mandaron los señores Diputados expedir la siguiente carta, que, segun advertencia del registro, se habia redactado ya el dia ocho.

Molt reverend egregi noble magnifichs e savis senyors.

Digitized by Google

Jatsia en vostres instruccions vos sia dat special carrech e comissio supplicar e instar a la Majestat del Senyor Rey li placia proveir dels oficis de canceler vicecanceler regent la cancellaria portant veus de governador e altres oficials necessaris en aquest Principat per que la justicia sia be e degudament administrada a laor e gloria de nostre Senyor Deus e del dit Senyor util e bon regiment de la cosa publica de aquest dit Principat e poblats en aquell. Per quant la dilacio inimica a tots los dits bens e causa dans e inconvenients irreparables qui cascun dia se segueixen per fretura dels dits oficials car la provisio feta per la Illustrissima Senyora Reyna de vicecanceller per interim attesa sa antiguitat es quasi per inutil. E no obstant siam certs de la vostra acustumada diligencia e sollicitut en les coses queus son acomanades vos pregam e encarregam molt e molt stretament façau molta diligencia e sollicitut en les coses queus son acomanadas. Vos pregam e encarregam molt e molta diligencia e instancia ab la dita Majestat li placia per los dits sguards prestament e sens dilacio provehir dels dits oficis en aquest Principat necessaris a tals persones que sia servey e honor sna. E jatsia aço sia degut e pertinent nosaltres e tot aquest Principat ho haurem a gracia e merce. E placiaus scriurens de les coses occorrents. E sia molt reverends egregi nobles e magnifichs senyors la Sancta Trinitat vostra guarda e direccio. Dada en Barchinona a VIII de agost any Mil CCCCLXI. — Manuel de Montserat dega de Leyda. — Als molt reverends etc. los embaixadors del

Digitized by Google

Principat de Cathalunya. — Los diputats e consell etc. a vostra honor prests.

11 DE AGOSTO.

No hubo sesion, por tener que ocuparse los señores Diputados de otros asuntos.

12 DE AGOSTO.

Se hicieron varias proposiciones, y entre ellas una relativa á las remuneraciones, sobre la qual se acordó, que se siguiera en todo lo arreglado por las nueve personas comisionadas á este objeto, y habiéndose leido la lista de las mencionadas remuneraciones, mereció la aprobacion general.

13 DE AGOSTO.

Habiendo asistido al consistorio el señor Primogénito, hizo las siguientes proposiciones.

Primo que lo Senyor Rey sia supplicat que li pla-

Digitized by Google

cia fer jurar lo Primogenit en los altres regnes e terres seus.

Secundo que sia supplicat li placia liberar la Senyora Infanta germana del dit Primogenit detenguda en Oliet e molt inhumanament e ab gran fretura a fi que puga venir en Cathalunya.

Item que sia provehit per los dits diputats e consell que com mossen Rebolledo haja dades a saco e corregudes dues viles de don Jofre de Castro en Arago per ço com lo dit don Jofre qui es catala ha seguida la oppinio dels catalans en la sua liberacio a fi que los catalans sien be tractats.

Item com lo governador Darago volgues pendre hun loch de don Joan Dixar qui es haut per catala e no ha restat per ell que vullen pensar en fer hi deguda provisio.

Item que lo consell ordenas certes persones qui pensassen en les coses occorrents e necessaries segons dabans se solia fer e axi sera degudament provehit en les coses.

Habiendo suplicado los señores Diputados al señor Primogénito que se sirviese dejarles meditar y conferenciar acerca de las proposiciones que habia hecho, para poder resolver con mayor acierto, marchó del consistorio dicho señor. Llegaron luego don Juan de Ixar y don Jofre de Castro, y habiéndose esplicado sobre cierto asunto relativo á sus personas, empezaron á conferenciar, pero nada pudieron resolver, por ser ya tarde, y así, lo dejaron para el dia siguiente.

Digitized by Google

14 DE AGOSTO.

Consistieron los acuerdos de este dia en que se escribiera á los embajadores para que instasen al Señor Rey, á fin de que despachara los nombramientos de oficiales, y que se nombrasen dos comisiones, una para ocuparse del asunto de la Infanta, hermana del Príncipe, y otra de lo relativo á los señores de Ixar y Castro, dando ambas, en seguida, la relacion oportuna de sus trabajos al Consejo.

Siguen dos cartas, que se recibieron en este dia.

Molt reverends nobles e magnifichs senyors.

Degudes comendacions precedents, no sens gran admiracio e part de augustia scrivim la present a vostres reverends senyories e aço per lo gran zel que havem en complir lo honor del Primogenit en les coses per vosaltres ab tanta instancia e sollicitud a nosaltres recomanades les quals ab tota diligencia volent complir som aci ajustats alguns dies ha. E per mancament o defecte de les instruccions les quals fins la jornada no havem rebudes ne menys del qui les aporta sabem nova alguna per que en les fahenes no havem pogut en res proceyr. La qual cosa no es ben tenguda ni opinada per los mijadors ne sens prejudici de la honor del Principat e dels qui per aquell ab molta fervor desijen treballar. Perqueus pregam axi

Digitized by Google

afectadament com se pot doneu tal obra e studi que molt prestament les dites instruccions pervinguen a nosaltres per tant que ab Deu les coses vinguen a degut efecte car sens dubte tota manera de dilatar es nociva als negocis e a la fama e honor de tots. Altres coses nons occorren scriure sino que la divina proteccio sia en continuo presidi de tots. Scripta en la vila de la Almunia a XI de agost del any sexanta hu.— P. Arquebisbe. — A vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Als molt reverends magnifichs senyors los diputats e consell del Principat de Cathalunya.

Molt venerables e magnifichs senyors. Degudes comendacions precedents a vostres providencies per tant que facilment no havem pogut haver persona fida qui portas les nostres letres e lo exhibidor de la present Vidal Terrades nos ha volgut en aquest cars servir vos pregem ab tota humanitat li façau satisfer sos treballs e bon servey axi de anar com de venir e per aquell poreu rescriure ço que plasent vos sia. Als no havem a dir sino que la divina gracia vos conserve en tota prosperitat. De la vila de la Almunia a XI de agost any LXI. — P. Arquebisbe. — A vostra honor prests los embaxadors del Principat de Cathalunya. — Als molt venerable e magnifichs senyors los diputats del Principat de Cathalunya.

Digitized by Google

15 DE AGOSTO.

No hubo sesion, por ser la fiesta de la Vírgen; pero mandaron los señores Diputados que se expidiera la siguiente carta.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors.

Huy jorn de Nostra Dona demati havem reebudes dues letres vostres scrites a XI del present mes. A la una no fretura molt respondre car lo correu sera content segons scriviu. A la altra que haveu alguna admiracio com tro aquella jornada no havieu rebudes les instruccions. Es veritat que apres vostra partida per alguns justs sguards ha convengut retenir per alguns dies en Pere Perello pero a IIII del present parti de açi ab tot compliment e creem a la hora de ara es ab vosaltres. Pregam e encarregam vos ab la major afeccio que podem ni sabem vos hajau ab aquella sollicitud e diligencia que de vosaltres esperam e confiam en sollicitar los afers a vosaltres acomanats e singularment en sollicitar instar e suplicar molt stretament a la Majestat del Senyor Rey sia merce sua sens alguna triga provehir dels oficials qui han administrar la justicia en aquest Principat la qual per la dilacio e fretura dels dits oficials es molt diferida en gran nociment dan e turbacio dels poblats en aquest Princi-

Digitized by Google

pat e es causa de algunes murmuracions de la gent e prepara molts inconvenients e dans irreparables als quals es sol remey la dita presta provisio dels dits oficis e sia merce sua que sien tals com de sa Excellencia se spera a gloria e honor de nostre Senyor Deus servey de la sua Altesa e benefici repos e bon regiment de la cosa publica de aquest Principat. De aço ultra lo carrech en les dites vostres instruccions a vosaltres ja donat vos havem scrit per home propri creem la haureu rebuda. Encara donchs vos tornam pregar e encarregar que per los dits sguards vos placia fer deguda e tal instancia com a les reverencies e magnificencies vostres es vist mes que nunque. E per quant aci se stenen es dien moltes noves tant per lo fet de Navarra quant de aqui de Arago haurem a molta complacencia de les coses que occorreran nos aviseu. E sia molt reverends egregi noble e magnifichs senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona lo dit dia de Nostra Dona ques compta a XV del mes de agost any Mil quatrecents sexante hu. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e consell etc. a vostra honor apparellats. — Als molt reverends egregi nobles e magnifichs senyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

16 DE AGOSTO.

Acordóse, en la sesion de este dia, que despues de in-

Digitized by Google

formarse con el Señor Primogénito sobre la certeza que pudiera haber en el maltrato y despojo de su hermana, la Princesa, se ponga á dicha Señora en libertad y se le devuelvan las joyas que le dejó su madre y que habia traido de Castilla, todo lo qual debe comprenderse en la capitulacion, á cuyo objeto se nombrase una persona discreta y de probidad para solicitarlo del Señor Rey, enviando otra, al propio tiempo, el Señor Primogénito, para rogarle que se sacase de Navarra dicha Señora; despues de lo que, en caso de negativa, se calcularia lo que hubiese que hacer y que se considerase mas conveniente.

Otro de los acuerdos fué, que sobre el asunto de don Jofre se escribiese á los Diputados y Justicia de Aragon, y á los jurados de Zaragoza; y finalmente sobre la prestacion del juramento al Primogénito, despues de haber informado acerca de la costumbre que en esto se seguia los comisionados á este objeto, eligiéronse tres personas de los mismos nueve antes elegidos, para que hiciesen relacion de lo acontecido, á dicho Señor Primogénito, y se resolviese el negocio desde luego.

17 DE AGOSTO.

Manifestada por los comisionados la complacencia del Señor Primogénito en las deliberaciones tomadas anteriormente, acordóse ponerlo en noticia del Concejo de la ciudad, como se hizo, nombrando otra comision á este objeto.

Sobre el envio de comisionados al Señor Rey nada se pudo resolver, y pasó la sesion, ocupandose en las recepcio-

Digitized by Google

nes de juramentos, admisiones de sustitutos y otros trabajos secundarios.

18 DE AGOSTO.

Reunidos los señores Diputados á instancia del Señor Primogénito, les propuso este que se enviara al nuevo rey de Francia un comisionado para desvanecer la idea que allí se tenia de que habia procedido mal el Principado de Cataluña, en su liberacion, añadiendo que por su parte queria nombrar á Francisco Dezplá, cuya persona deseaba fuese elegida igualmente por parte de la Diputacion. Nada se contestó de pronto á lo que proponia el Señor Primogénito, pero celebrada otra sesion por la tarde, acordóse que de ningun modo se enviase el tal comisionado, pues bastaba la conviccion de que el Principado de Cataluña habia obrado bien, y que sus actos habian merecido la aprobacion de su soberano.

19 DE AGOSTO.

No hubo sesion.

20 DE AGOSTO.

No hubo sesion, por ser la fiesta de San Bernardo.

Digitized by Google

21 DE AGOSTO.

No hubo sesion, por estar ocupados en otros asuntos de la casa, pero se recibió la carta que sigue.

Molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e savis senyors. A XI del present del loch de la Almunia vos fem correu maravellants nos de la triga de Perello per lo qual haviem a rebre les instruccions sens les quals fonch e es stada nostra delliberacio no intrar en Calatayu on es lo Senyor Rey. Lo dia mateix lo dit Perello venint per altre cami intra en lo dit loch de Calatayu e no trobant aqui a nosaltres nos feu correu de sa venguda e per quant lo dit correu aplega a nosaltres lo sendema gran dia no poguem aquell dia partir per intrar en Calatayu mos partim lo dia apres seguent que comptavem XIII del mateix e a la dinada nos hisque lo dit Perello al encontre per lo qual recebem les dites instruccions les quals lestes juxta la forma de aquelles fonch per nosaltres prestat per lur observança jurament e lo mateix dia en la vesprada entram en lo dit loch en la entrada del qual nos hisqueren a rebre los de la casa del Senyor Rey e altres gents en assats gran multitud e axi acompanyats entram en lo dit loch e feta reverencia a la Majestat del Senyor Rey e de la Senyora Reyna e de part de les

Digitized by Google

reverencies e magnificencies vostres ab besament de mans explicades devotes recomendacions som per lurs Alteses reebuts alegrament e ab molta humanitat. E per quant veniem fatigats e era ora tarda no fonch per aquella ora a altre proceyt. Lo seguent dia que comptavem XIIII del mateix mes demanada per part nostra a la Majestat del dit Senyor audiencia nos fonch respost supportassem per aquell dia per causa de la entrada dels embaxadors del duch de Borgunya qui aquell dia havien entrat axi com entraren de fet. E lo dit Senyor Rey assignans jornada e era per explicar lo dia seguent de Nostra Dona apres menjar e vespres dites lo qual dia e ora nosaltres tots ensempa nos presentam a la sua Majestat e donada per aquella audiencia secreta ço es essent sols lo dit Senyor Rey ab nosaltres e nostre notari li fonch donada la letra de creença e aquella explicada juxta forma de dites vostres instruccions la qual creença hoyda respos lo dit Senyor Rey que per quant la materia dels afers de Castella era de gran importancia es havia a tractar ab persones ab quis havia anar ab molta cautela si a la honor de sa Majestat e del Senyor Primogenit e bona fama e renom del Principat se solia attendre li plaguera les dites instruccions esserli legides e de aquelles esserli donat treslat. E hagut sobre aço entre nosaltres consell attes juxta forma de aquelles nos es donada de aço facultat li oferim lo dit treslat donar axi com es stat donat realment sobre lo qual sa Majestat ha vist e fet veure lo digmenge e lo dilluns segnents e en la vesprada del dit dia de dilluns feta per nosal-

Digitized by Google

tres instancia per la resposta sa Majestat nos dona aquella en la qual nos dix quant en aquella part de la ratificacio e confirmacio e nova forma de les coses per la Senyora Reyna fermades que ab tot per aquella ferma havien son degut compliment pero que encara sa Excellencia era contenta fer lo suplicat per major contentacio del Principat e per semblant fet presta provisio dels oficis en persones de qui la justicia fora administrada a tota labor de Deu e benefici del dit Principat. En lo restant de les dites instruccions tocant los afers de Castella lo dit Senyor Rey ha respost e dit en les dites instruccions esser algunes coses les quals ab tot lo dit Senyor crega esser posades a tota bona intencio dels qui compostes les han pero per quant ignoren la pratica e costum de Castella creu e ha per ferm lo dit Senyor que axi posades e recitades en aquelles parts no succehirien a la sua honor abans en derogacio de aquella e encara de la honor del Senyor Primogenit e de la bona reputacio e fama dels catalans e no en algun benefici del afers de les quals coses venint a les particularitats lo dit Senyor Rey ne esplica alguna part e lo restant remes explicador a nosaltres per los de son consell ço es los reverend nobles e magnifichs mestre de Muntesa don Lop Ximeniç Durrea justicia Darago don Joan Ferrandiz e mossen Nogueres protonotari qui huy de mati fins a la ora del mig jorn stesament nos han aço deduit sobre les quals coses vista e attesa lur gravitat com per nosaltres attesa molta necessitat que hi occorre fos deliberat consultar las reverencies e magni-

Digitized by Google

ficencies vostres vist empero que letres no han replicat e que si soles letres anaven poria esser convendria encara alguna altra vegada consultar e tota dilacio importa en aquesta negociacio gran detriment es stat per nosaltres deliberat per abreviar lo temps e per lo millor benavenir dels afers hu de nosaltres anar a les vostres dites reverencies e magnificencies per fer de tot lo que occorre stesa relacio juxta la qual se proveheixca per vosaltres segons que a vostres dites reverencies e magnificencies sera vist. Ne a vosaltres sia maravella de aquesta nostra deliberacio com les coses a nosaltres al davant posadas per la Majestat del Senyor Rey e per los del dit son consell sien de tanta importancia e hagen tant sguard a la honor de aqueix Principat que no fahents ho axi stimarem molt fallir e dignament sperar de vosaltres molta reprehensio. Hira donchs de nosaltres lo reverend abbat de Poblet lo qual jatsia prou fatigat del treball fins aci sostengut pero per lo tant benefici quant de aquesta fahena se spera si a Deu sera plasent se puixa a bona fi conduir e per evitar los irreparables dans quals a tota la terra stan preparats si lo que Deu no vulla aço preteria sens bona conclusio per lo servici de nostre Senyor Deu del Senyor Rey e del Senyor Primogenit e honor e benefici de la patria no ha rebujat ne rebuja aquest tant treball e carrech quasi com hun martiri suportar. Partira donchs lo dit reverend abbat dema per lo mati. E perque la sua dignitat o condicio e encara la disposicio de sa persona e del temps no soste fer excesses jornades es stat per correu deliberat

Digitized by Google

rat qui ab jurament per ell prestat no porta altra letra per la present fervos aquest avis per lo qual sapiau com ne en que ha discorregut lo temps fins a huy e que nous sia maravetla de alguna triga abans sintau la diligencia nostra qui no volriem una ora preteris infructuosament remetent tot lo restant a stesa relacio del dit reverend abbat qui sera aqui e prestament com mes pora Deu volent. Ab tant molt reverends egregis nobles magnifichs honorables e savis senyors tingaus la Sancta Trinitat en sa guarda. Scrivint nos ço queus placia. De Calatayu a XVIII de agost any Mil CCCCLXI. — A vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat de Cathalunya.

En apres lo dit Senyor Rey en nom seu e com a pare e legittim administrador del Illustre Infant don Ferrando ha feta la ferma de la capitulacio e juxta forma de les instruccions.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs honorables e savis senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

22 DE AGOSTO.

Trataron de enviar unos comisionados á los embajadores, para que instasen el despacho de los principales negocios que convenia resolver.

Por la tarde del mismo dia se celebró otra sesion, y en ella, despues de haberse ocupado de varios negocios se-

Digitized by Google

cundarios, se propuso, en nombre del Señor Primogénito, que se suspendiese la comision ó embajada que se habia tratado de enviar al Señor Rey, para libertar á la Princesa y para tratar de la prestacion del juramento, hasta que hubiese regresado el abad de Poblet.

23 DE AGOSTO.

No hubo sesion, por ser domingo.

24 DE AGOSTO.

No hubo sesion, con motivo de ser la fiesta de San Bartolomé.

25 DE AGOSTO.

Reunidos los señores Diputados con los oidores de cuentas, se ocuparon del despacho de muchos y diversos negocios peculiares de su cometido, pero enteramente ajenos á la cuestion del Señor Primogénito.

26 DE AGOSTO.

No hubo sesion, por tener que ocuparse los seño-

Digitized by Google

res Diputados de otros trabajos de su oficio.

27 DE AGOSTO.

Se recibió una carta de los embajadores, por conducto del señor abad de Poblet, quien de palabra esplicó á los señores Diputados el objeto de aquella, á saber, que el señor Rey intentaba hacer algunas modificaciones en las instrucciones dadas á los embajadores; y despues de leida la referida carta y la nota ó lista de las modificaciones, acordóse prorogar aquella sesion para la tarde, á ver si se presentaria el enviado del Señor Rey, que era su protonotario Antonio Nogués, y en tal caso se le diese audiencia y se deliberase en seguida; de cuya resolucion indicó el señor abad que se diese noticia igualmente, como se hizo, al Concejo de la ciudad.

En lo tocante al negocio de Castro, se mandó expedir dos cartas, que fueron leídas en consejo y aprobadas. Las demás que se recibieron en este dia, ó fueron expedidas, se hallan á continuacion.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Lo dia passat desempacham daci correu per lo qual vos scrivim notificant vos tot lo procehit e enantat per nosaltres fins en aquella ora e mes la deliberacio feta del anar aqui lo reverend abbat de Poblet e de les causes e necessitats urgents per les

Digitized by Google

quals tal deliberacio es feta lo dia present que lo dit reverend abbat devia partir segons vos haviem scrit ses detengut a pregaries del Senyor Rey per sperar certa persona per la Majestat del dit Senyor Rey segons nos ha significat a vosaltres tramesa. Adonchs partira dema Deu volent e junt que sera aqui explicara a les reverencies e magnificencies vostres per part sua e nostra tot lo que occorre segóns per vista e oyda ell sab plenariament. Placiaus donarli creença en ço que per part de tots dira e explicara axi com per nosaltres tots dit era. E apres vos placia entendre en la expedicio del dit reverend abbat per forma qne sia de presta tornada com la dilacio sia en detriment dels afers e la aturada que fem aci no sia enujosa e molesta. La Sancta Trinitat molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors vos haja en guarda sua. Rescrivintnos de tot ço queus placia. De Calatayu a XVIIII dies del mes de agost any Mil CCCCLXI — A tota vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat de Cathalunya.— Als molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Molt honorables e savis senyors. Com lo noble don Joffre de Castro Calla major de Cervera nos haja exposat que alguns del regne Darago ab lurs complices e sequaces li han feta gran novitat en dos lochs seus que te en Arago segons es contenguda en una articu-

Digitized by Google

lacio per part sua donada e com vullau de les coses en la articulacio contengudes esser vertaderament informats attes ques preten la dita novitat es stada feta al dit noble per quant ha pres son del exercit de Cathalunya fet per la liberacio de la persona del Illustrissimo Senyor Primogenit e per conseguent contra la capitulacio concordada ab lo Illustrissimo Senyor Rey e aquest Principat scrivim al diputat local de aqui que requira lo veguer e altres oficials dins sa diputacio constituits qui de les dites coses poran saber la veritat de aquelles prengau bone e verdadera informacio. E per quant per assistencia color e favor vostre les dites coses hauran millor e pus prompta exequcio vos pregam afectuosament en les dites coses vullau fer aquella assistencia color e favor que obs sia per saber ne millor la veritat segons pus largament ne scrivim al diputat local qui tot vos ho comunicara. E aço vos haurem a gran e singular complacencia. E sia molt honorables e savis senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XXVII de agost del any Mil CCCCLXI. — M. de Monsuar.— Los diputats del General e consell etc. a vostra honor apparellats.— Als molt honorables e savis senyors los pahers de la ciutat de Leyda.

Molt honorables senyors. Nosaltres scrivim als honorables pahers e al diputat local de aqueixa ciutat queus requira e inste en virtut del sagrament e homenatge que havets prestats e o devets prestar de ob-

Digitized by Google

temperar e exequtar nostres requestes reebau bona e vertadera informacio sobre les coses contengudes en certa articulacio per part del noble don Joffre de Castro Calla major de Cervera presentada per certa novitat que lo dit noble preten esserli feta en Arago per alguns aragonesos e lurs complices e sequaces per quant ell havia pres sou en lo exercit de aquest Principat per la liberacio de la persona del Illustrissimo Senyor Primogenit. E com vullam que en la recepcio de la dita informacio e dels testimonis que sobre aquells rebreu vos hajats ab summa diligencia segons de vos confiam e lo cars requer pregam vos que los testimonis queus seran produits sien tals persones que rahonablement los puga e dega esser dada fe. Dada en Barchinona a XXVII de agost de any de la Nativitat de nostre Senyor Mil quatrecents sexanta hu. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General e consell etc. — A vostra honor apparellats. — Als molt honorables los lochtinents de veguer e cort de la ciutat de Leyda e lur assesor.

Molt honorables senyors. Per quant lo noble don Joffre de Castro Calla major de Cervera no sens clamor nos ha exposat que alguns del regne de Arago ab lurs complices e sequaces li han feta certa novitat en los lochs seus que te en Arago segons es largament deduit e contengut en una articulacio per part del dit noble a vosaltres presentada la qual vos enviam closa e segellada apart e aço per ques preten la dita novitat

es stada feta al dit noble per que ell ha pres sou del exercit de Cathalunya fet per la liberacio de la persona del Illustrissimo Senyor Primogenit e per conseguent contra la capitulacio concordada ab lo Illustrissimo Senyor Rey e aquest Principat e vullam de les coses en la dita articulacio contengudes esser vertaderament informats volem eus manam que de part nostra insteu e requiriau lo lochtinent de veguer cort e son assessor e altres qualsevol oficials dins vostra diputacio constituits los quals sabien de les dites coses pugam e degam pendre informacio e saber la veritat en virtut de la seguretat que han prestada e son tenguts de prestar de obtemperar e exequtar nostres requestes sens dilaciò consell o consulta que rebau sobre les coses en la dita articulacio contengudes e encara si per part del dit noble seran presentats altres articles sobre aquells axi mateix rebau bona e verdadera informacio de totes aquelles persones que per part del dit noble seran nomenades e de altres per les quals se pora saber la veritat de aquells e la dita informacio façau redigir en scrits e auctenticament per forma que plena fe hi puga esser dada. Encautant lo dit veguer e altres oficials qui la dita informacio rebran que reben deposicio de persones que bonament sien tals los dega esser dada fe. E de aço axi mateix volem primer ne comuniqueu ab los honorables pahers de aquesta ciutat e ultra quels ne scrivim los pregueu de nostra part hi vullan fer aquella assistencia e dar aquella color e favor que obs sia per saber la dita veritat. Haveu vos hi segons de vos con-

Digitized by Google

fiam. E rebuda la dita informacio enviau laus per persona certa. Dada en Barchinona a XXVII de agost dol any de nostre Senyor any Mil CCCCLX hu. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General etc. Als molt honorable senyor En Luis Dolzinelles donzell diputat local en la ciutat e vegueria de Leyda.

Los diputats del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona e consell per ells dat en consellar en los fets tocants la liberacio del Illustrissimo don Karlos princep de Viana e primogenit Darago e de Sicilia e ara loctinent general del Illustrissimo Senyor Rey pare seu gloriosament regnant e lo pacifich e tranquille stat del Principat de Cathalunya e poblats en aquell als molt honorables lo lochtinent de procurador justicia e batle general e altres oficials en lo comdat de Ribagorça per lo Illustre Infant don Ferrando fill del dit Senyor Rey e comte del dit comdat de Ribagorça al qual o als quals las presents pervendran e seran presentades salut e honor.

Com a hoyda e noticia nostra sia novament pervengut per informacio a nosaltres feta per part del noble don Joffre de Castro Calla de la vila de Cervera e senyor de la questia del Arbos en lo dit Principat de Cathalunya que Nestevenet de Agramunt Blasco de Bardaxi e altres complices e sequaces lurs dels quals part son del abbadia de Sant Victoria en Arago constituint no havent causa debat o questio alguna ab lo dit no-

Digitized by Google

ble e sens deseximents ne altre titol saltem just en lo principi de aquest mes ma armada e hostil son venguts als lochs de la Squarra e Laguarres en lo dit comdat sitiats qui son del dit noble e possehits per ell pacificament e quieta e han corregats e robats violentment e hostil e ab si portats cent cinquanta peçes de copes e taces dargent setanta bisties grosses carregades de roba dels habitants en los dits lochs e en comptants del dit noble e dels dits sos vassalls habitadors dels dits lochs entorn cinch milia florins en diverses monedes axi daur com dargent poch mes o menys e totes les dites coses axi violentment per ells preses e robadesençara sen han portades ab si lo rector del dit loch de la Squarra ab XXVII homens dels quals part ne han fet rescatar segons se aferma per la terra del dit comdat sens contradiccio o empaig vostre o dealguns de vosaltres que es cosa de maravellar. E com tals coses si axi es com se aferme sien de *molt* mal eximpli e fetes injustament e violenta e en gran dan del dit noble qui es catala e heretat nat e domiciliat en Cathalunya e per quant los dits malfeytors ab les dites coses axi preses e robades son retrets e receptats en alguns lochs del dit comdat segons es afermat. Ab la present vos pregam e exhortam que los dits malfeytors e bens e coses per ells axi robades e preses com dit es la on los poreu haver dins vostra jurisdiccio a mans vostres e poder hajats e detingats segurament tro a tant que havent loch les dites coses se pusquen fer deguda reintegracio fahent en aço aquella diligencja que de vosaltres confiam e lo

Digitized by Google

cars requer per obviar a scandels e inconvenients qui facilment se porien preparar si prestament e deguda en les dites coses no era remediat e provehit. Datta en Barchinona a XXVII de agost del any de la Nativitat de nostre Senyor Mil CCCCLXI. — M. de Monsuar dega de Leyda.

28 DE AGOSTO.

No hubo sesion, por reunirse aquel dia los señores Diputados con el Señor Primogénito, para tratar de la llegada del protonotario Nogueres, el cual traia unas cartas de parte del Señor Rey.

29 DE AGOSTO.

Reunidos por la tarde los señores Diputados y oidores, presentóse el referido Nogueres, y despues de entregar á aquellos y al Consejo su credencial, entrególes asimismo la carta del Señor Rey, en la que se manifestaba la resolucion de este en variar ó modificar algunas de las instrucciones dadas á los Embajadores, sobre lo que se acordó que las nueve personas encargadas de este negocio examinasen detenidamente las referidas instrucciones, para ver lo que podria contestarse.

Ocupáronse, además, de otros asuntos, acerca de los

Digitized by Google

cuales se mandó hacer una carta á los embajadores, la que, junto con la credencial de Nogueres, que la precede, sigue á continuacion.

Lo Rey.

Reverend e venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs amats e feels nostres. Aci son venguts los embaxadors per part de aqueix Principat nostre tramesos a nos e daquiavant al Rey de Castella per los quals nos es stada donada vostra letra e oyts aquells amplament ab tota humanitat e vistes les instruccions que per ells nos son stades comunicades sobre algunes coses que han occorregut nos trametem de les parts della lo magnifich amat conseller e protonotari nostre mossen Antoni Nogueres informat a ple de la intencio nostra. Pregam vos per ço e encarregam axi stretament com podem que al dit nostre protonotari doneu aquella fe e creença que darieu a la propria persona nostra e sobre les coses que per ell vos seran referides de part nostra vos hajau ab aquella bona voluntat e devocio que de vosaltres axi com de fidelissimos vassalls indubitadament confiam e la exhigencia dels negocis occorrents requer car ultra que en aço fareu lo vostre dever nos vos ho tindrem a singular complacencia e servey. Dada en Calatayu a XVIIII dies de agost del any Mil CCCCLXI. — Rex Joannes. — Als venerables pares en Christ nobles magnifichs amats e feels nostres los diputats e

Digitized by Google

conçell representants lo Principat de Cathalunya e residents en la ciutat de Barchinona.

Molt reverends egregi nobles e magnifichs senyors. Per certs sguarts que no curam açi explicar es stat deliberat que no obstant qualsevol jurament per vosaltres prestat de no poder comunicar parlar o supplicar ab la Majestat del Senyor Rey de altres fets sino de la embaxada que vos Senyor comte de Prades presents pero tots vosaltres senyors embaxadors pugau parlar comunicar e supplicar ab la dita Majestat del Senyor Rey de dos fets lo hu qui toca lo comte de Regols laltre qui toca don Joan de Cardona comanador del Masdeu e la sua religio per que seguint la dita deliberacio vos donam licencia dels dits afers. E sia molt reverend egregi noble e magnifichs senyors la Sancta Trinitat vostra guarda. Dada en Barchinona a XXVIIII de agost any Mil CCCCLXI. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats e conçell etc. — Dirigitur dominis ambaxiatoribus.

El mismo dia fué presentado el siguiente escrito, relativo á la cuestion que existia entre el honorable Francisco Sampsó, de una parte, y el maestro Martin Pere, ciudadanos de Gerona.

Noverint universi. Quod die dominica sexta decima

Digitized by Google

mensis Augusti anno a Nativitate Domini millessimo CCCC sexagesimo primo honorabiles Franciscus Reset Berengarius Ferrarii Çasala et Petrus Soler jurati anni presentis civitatis Gerunde una cum honorabile Petro de Sanctomartino ab inde Nicholao Frugelli et Francisco Vedrinia a dicta civitate absentibus et honorabiles Bernardus de Rexaco Jacobus de Sancto Celedonio Franciscus de Podio Nicholaus Soler Joannes de Comellis Petrus Joannes Calvo Narcisus Cotxe et Bernardus Andree adjuncti per consilium generale dictis honorabilibus juratis dati constituti et assignati omnes predicti jurati et adjuncti tanquam major pars quindecim juxta potestatem per honorabilem concilium generale eis attributa cum instrumento publico recepto in posse notarii infrascripti die martis XXVIII julii proxime lapsi scientes et considerantes universitatem dicte civitatis et ejus consilium generale destinasse in presenti anno honorabilem magistrum Martinum Petri magistrum in medecina accessurum ut nuncium dicte civitatis pro interveniendo in consistorio dominorum diputatorum Catalonie pro liberatione persone serenissimi domini Karoli primogeniti tunc per excellentissimum dominium regem patrem suum in civitate Illerde detente et pro instauracione constitutionum et libertatum Principatus Catalonie que liberacio per Dei gratiam fuit facta. Et etiam constituisse sindicum in curia Ilerde convocata honorabilem Franciscum Sampsonis civem dicte civitatis qui expost fuit assumptus in consiliarium in consistorio prefato. Tandem iidem honorabiles jurati et adjuncti

Digitized by Google

volentes providere ut salaria in damnum dicte civitatis ulterius non persolvantur nec prenominati stent amplius ad onus dite civitatis vigore potestatis pretacte fecerunt declaracionem sequentem.

Los honorables jurats e adjuncts damunt dits sobre los podèrs tramesos o sindicats de mossen Francesch Sampso e de mestre Marti Pere vista la letra de diputats dada ab la qual demanen una persona ab poder suficient per la deliuracio del Illustre Primogenit per que fou elet mestre Marti Pere segons forma de les bosses lo poder del qual fou remes per lo consell general fos ordenat per la major part dells jurats e adjuncts en aquell consell elets lo qual poder james ses ordenat ni concordat per los jurats e adjuncts e per conseguent lo notari no ha pogut aquell cloure ne trametre. Vistos les instruccions e creença ab los quals lo dit mestre Marti Pere ana als diputats en virtut de aquelles soles instruccions han stat e entrevengut en aquell conçell. Vistes les dites instruccions e capitols concordats per los jurats e adjuncts al juament e homenatge promeses servar per lo dit mestre Marti ab los quals ha jurat no consentir en negun acte solemne sens scriure e cobrar resposta dels jurats e adjunts. Vist que segons les instruccions lo dit mestre Marti no ha potestat sino en prosseguir la deliberacio del Illustre Primogenit e defendre constitucions e libertats ab les altres universitats en via o forma de supplicacions e no en altra manera. Vist e considerat que lo dit mestre Marti fou elet e ana en la embaxada de aquelles XLV persones en la ciutat de Leyda la

Digitized by Google

qual fonch en lo mes de giner prop passat de la qual eleccio e partida sua lo dit mestre Marti no scrivi ni menys cobra resposta dells jurats e adjuncts. Posat aço nos digue que expressament sia contre lo seu jurament. Vist e considerat que de aquella sua partida en la dita embaxada atras al dit mestre Marti no es stat per los jurats concords ne de aquella embaxada de Leyda atras los jurats o adjuncts james se son aplegats ne han tractat ne menys scrit al dit mestre Marti com devien procehir en los fets de la sua tramesa segons forma de aquella ans se aferma per alguns dells jurats que de present fou vist e cert que lo dit mestre Marti fou elet e ana en aquella embaxada de XXXXV persones a la ciutat de Leyda e parti de la ciutat de Barchinona sens scriure consultar ni menys cobrar resposta dells jurats e adjuncts que per aquella culpa fon feta contensio per tots los jurats concords que pus anant nos fos scrit ni dat carrech de afers de ciutat al dit mestre Marti Pere ni axi poch li fos fet nengun empatxament fins lo Senyor Primogenit fos en sa libertat sino que stignes a son risch e ab son cortes comiat per lo dit mestre Marti pres la qual cosa e determinacio de jurats no es atorgada per tots los jurats pasar es vist fora justa pus fos stada feta ab aquells adjuncts dats als jurats ensemps mes se troba de veritat que de aquella embaxada atras los jurats e adjuncts nos son aplegats ne james pus avant han scrit al dit mestre Marti Pere posat lo dit mestre Marti Pere haja scrites diverses letres e demanada resposta de aquelles per los fets occorrents vista lapoca e definicio

Digitized by Google

feta per lo dit mestre Marti Pere de tot salari a ell pertinent la qual feu present lo consell general dimarts a XXI de juliol en poder de Nicholau Rochadavall scrit les quals coses totes vistes e considerades per les dites XV persones o major part de aquelles en virtut del poder a elles dat per lo consell general declaren que la tramesa e o sindicat fahedor al dit mestre Marti Pere fon del tot stincth e finit lo dia que lo Illustre Primogenit fou en sa plena libertat e fou rebut en la ciutat de Barchinona qui fou en lo mes de març prop passat en la qual recepcio lo dit mestre Marti fou per aquesta ciutat e lo dit mossen Sampso per lo semblant.

Item vist lo sindicat de la cort derrerament convocada fet als honorables mossen Francesch Sampso micer Gabriel de la Via e Francesch Venda elegits segons les bosses e lo spachament de aquells qui foren per causa de la questio e gran vexacio que la ciutat de Barchinona fahia a les persones e bens dels ciutadans de Gerona e de la vila de Sent Feliu per causa de un carrech de forment pres per aquesta ciutat per la qual vexacio los dits sindichs foren elets ab expres carrech del concell general que haguessen anar a la ciutat de Barchinona e de Leyda on lo dit Senyor Rey era e en altres parts on fos necessitat conegut per los jurats e adjuncts en aquell concell elets e ab cert salari si nos tenia cort segons apart en lo libre del notari de la ciutat continent. Vist que stant la cort en prorrogacio ab deliberacio e conclusio dels jurats e adjuncts los dits mossen Francesch Sampso e Fran-

Digitized by Google

cesch Venda fora desperança de concordia ab la ciutat de Barchinona per la dita questio e vexacio partiren de la ciutat de Barchinona e anaren a la ciutat de Leyda on era lo Senyor Rey tan per comparer a la cort com per la questio de Barchinona e ans que foren arribats a la ciutat de Leyda lo Senyor Rey hac proposat e asseguda la cort absents los dits sindichs de Gerona e en virtut de cert poder o comissio de aquella cort los diputats elegiren lo dit mossen Francesch Sampso com a sindich de aquesta ciutat en una embaxada de XV persones que feren al Senyor Rey per deliurar lo dit Primogenit. E ans que lo Senyor Rey partis de Leyda los dits mossen Sampso e Francesch Venda obtingueren citacio e inhibicio als consellers e oficials de Barchinona e aquella rigor hac remey contra les dites persones de Gerona e de Sent Feliu e en aquells termens lo Senyor Rey prorroga a larch temps la cort e sen ana a la ciutat de Çaragoça *portant* sen pres lo Primogenit e mossen Sampso segui aquella embaxada e mossen Francesch Venda consindich seu sen torna ab aquella inhibicio o citacio. Vist e considerat que per los jurats del any prop passat e per aquells adjunts fou haut per molt accepta com es de raho la eleccio feta per los diputats de la persona del dit mossen Sampso en la dita embaxada de XV e ab moltes letres se mostra que los dits jurats del any passat e adjuncts scriurien al dit mossen Sampso que no solament com a missatger dels diputats suplicas lo Senyor Rey per la deliberacio del Illustre Primogenit mes encara suplicas singularment per part daquesta

Digitized by Google

ciutat havent los dits jurats e adjuncts per molt accepta la suplicacio que los dits mossen Sampso e Francesch Venda havien principiada fer al Senyor Rey per part daquesta ciutat en lo loch de Itona en lacte que faheren reverencia al Senyor Rey la qual suplicacio feren de consell de algunes persones com no havien temps de scriure ne haver resposta de jurats e adjuncts e de necessitat havien a fer reverencia al Senyor Rey per provehir en la necessitat e congoxa de Barchinona les quals coses totes foren aprobades com era de raho per los jurats del any passat e per los adjuncts rescrivint al dit mossen Sampso que stant en aquella embaxada apart continuas suplicar al Senyor Rey per aquesta ciutat segons es dit vist e considerat que apres lo Senyor Rey convoca parlament a tres del mes de febrer en la ciutat de Leyda en aquells mateixs dies venia la jornada de la prorrogacio de la cort per lo consell general fou deliberat fos scrit al dit mossen Sampso e fos dada libertad als altres sindichs de la dita cort de anar e comparexer en aquell parlament per aquesta ciutat. Vist la prosecucio de tots los fets e deliuracio del dit Primogenit e vist e considerat que per los jurats almenys del any passat e adjuncts e per lo consell general es stat accepta com era de necessitat lo dit mossen Sampso e encara los altres sindichs de la cort hagen entrevengut a supplicar per deliurarlo de la persona del Illustre Primogenit e per defensions de constitucions de libertats en forma de supplicacio per les dites XV persones o major part en virtut del dit poder dat per lo concell general decla-

Digitized by Google

raren que no es dubte algu que lo dit mossen Sampso e los altres sindichs de la dita cort que sien o son stats elets per los diputats en lur consell son be stats elets com a sindichs de aquesta ciutat e lo dit mossen Sampso e los altres sindichs de la dita cort a cascun de aquells elegits per los diputats o concell han pogut entrevenir en lo concell de diputats per aquesta ciutat e com a sindichs de aquella ab lo dit mestre Marti Pere ensemps e sens aquell o en aquells fets e per aquella matexa causa per la qual mestre Marti fou elet e trames removent tot contrari e dubte. Item declaren que pus que la questio de la ciutat de Barchinona es finida e es cobrada apoca del mercader del forment e la cort es hauda finida e licenciada la tramesa o sindicat de mossen Sampso e de sos consindichs es hauda per finida e extincta per tot lo passat mes de juliol salva empero tota potestat o descendencia qui romandra puga al dit mossen Sampso e als altres consindichs seus de la dita ultima cort en virtut de aquella comissio feta per la dita cort als diputats e salva quel dit mossen Sampso puga continuar e sie conseller dels deputats e los substituits de aquell segons la eleccio de aquell consell feta per los diputats en persona del dit mossen Sampso e substituits de aquell la present declaracio en res no prejudicant ans aquella eleccio e substituits en tot confirmant segons per lo concell general es fet e confirmat e declarant que stant e entrevenint lo dit mossen Sampso en lo dit concell de diputats stiga e sia com a sindicb o missatger daquesta ciutat prédit tan com sera en e

Digitized by Google

per la intervencio de aquest concell e no pus avant sens empero que lo dit mossen Sampso ni menys substituit seu en lo dit concell no puguen demanar ne haver salari algu de aquesta ciutat per la intervencio del dit consell e a major cautela ne ha fermada apoca e fi en poder del notari a XVI dagost Mil CCCC sexanta hu.

Facte fuerunt predicte ordinationes et declarationes per prefatos honorabiles juratos et adjunctos dictis die et anno personaliter existentibus intus domum Consilii dicte civitatis presente me Nicholao Roca notario publico infrascripto et presentibus et ad hec vocatis pro testibus Michaele Castell sutore et Bartolomeo Ventello fusterio civibus Gerunde.

Presens translatum fuit sumptum ab originali nota instrumenti de premissis recepti in posse mei Nicholai Rocha notarii publici Gerunde fuit cum ipsa nota comprabatum per me ipsum notarium hec propria manu scribentem et fidem facientem signumque artis notarie meum opponentem.

30 DE AGOSTO.

Se sustituyó Juan Sabastida á Felipe Albert, que era una de las nueve personas elejidas para ordenar las instrucciones á los embajadores, y que debian encargarse entonces de examinar las modificaciones hechas por el Señor Rey; se entregó á Arnaldo Sabastida la ápoca, que firmó,

Digitized by Google

de remuneracion por la custodia de don Galceran de Requesens, y se dió cuenta de la siguiente carta que se habia recibido.

olt magnifichs e honorables senyors e de gran providencia. En dies passats vistes volar en diverses letres interoluses copies de un memorial lo qual lo Senyor Primogenit hauria donat als passats diputats precessors vostres en la vostra eleccio de las personas a ell sospitoses e odioses en aquest Principat en lo qual ni havia alguns de vosaltres e trob a mi esser pintat lo segon en lo nombre dels ecclesiastichs la qual cosa per molts dies no havia volguda facilment creure com fos molt deviant de tota verissimilitud fins a tant que per moltes e diverses vies mes stat fet ferm cert e notori la qual cosa a mi ha portada molta admiracio com fins aci yo no cuyt haver fet res vers sa Senyoria ni menys vers aquest Principat que yo en scrits degues esser dat per odios e sospitos e si per la causas occorrents es exida tal presumpcio de mi es contra tota raho com sia cert yo esser stat absent del dit Principat circuhint Ytalia e en parts on de les coses occorrents non podia haver nenguna noticia ne menys deu esser exida per les coses que apres he menejades vengut en lo dit Principat per manament e comissio de la sanctedad de nostre senyor lo Papa las quals pens haver menejades axi a plaer e seu e del dit Principat que pus tost ne degues sperar laor e comendacio que no impugnacio ne esser tengut per

Digitized by Google

odios e sospitos e si a sa Excellencia dona causa de sospita que yo per lo passat sia stat e sia servidor del Senyor Rey nom par bastas a tal demostracio com sa Senyoria ha feta com si yo he servit la Majestat del dit Senyor Rey he fet ço que bon fael vassall e servidor devia fer e si he servida la sua Majestat no he cuydat en res deservir lá sua Excellencia ne lo dit Principat ans les coses occorrents en dit Principat e aqueixa casa he fet axi mon dever por posar tot servici com qualsevol del dit Principat. E com sia cosa molt dura star en jurisdiccio de Senyor que haja subdit en odios o suspitos ma appareglut recorrer a vostres providencies a les quals es donat aconsellar defendre e protegir lo Principat de Cathalunya e poblats en aquell queus placia volerme aconsellar e insinuar per qual via ne forma se haja de viure ab aquest Senyor per la dita causa. E com sia cert que aquestes coses proceheixquen pus tost de consell e persuasio de altres que per son propri motiu e qui basta afer aquesta impressio basta a fer fer altres coses per que par a mi degudament essent yo membre de aquest Principat e no dels menors per la dignitat que migançant la gracia divinal posseheixsch en lo dit Principat dega esser per vosaltres e aconsellat e defensat e protegit de injusticia sobreria o sinistra informacio de princep oferint vos per nenguna mala persona volgues esser pretes yo haver fet res indegut tant vers sa Senyoria com aquest Principat de metremen en tota conexença correccio e poder vostre ans per hun membre del dit Principat en altres coses oc-

Digitized by Google

corrents pens tant haver fet en honor de dit Principat e defensio de les libertats de aquells e encara de la casa de la Diputacio com negun altre e cosa ques pot e be scriure e lexar en memoria als mortals per les quals coses a exemple de molts romans me par poder vos degudament e merita convidar e requerir a tota proteccio e endreça mia com una tal demostracio si per vostres providencies noy es provehit compellesca a mi de pensar ferli loch a absentarme de dit Principat ans que no voler caure en una furia. Beus dich e axiu scrich a sa Excellencia que qui la mes en tal cami e praticament ha amada poch sa honor e servey e es voler mostrar divisir aquest Principat e metra aquell en confusio qui en tot temps si devia guardar e huy mes que may per les coses occorrents. Per queus placia volerme respondre vostre parer e consellarme com vos par yom dega haver en tal cars e stant ma ignoscencia proveyr a tota ma indemnitat e ordenar de mi lo que plasent vos sia. De Elna. — A tota vostra ordinacio prest lo bisbe de Elna. — Als molt magnifichs e honorables los diputats del General de Cathalunya.

En otra sesion que se celebró por la tarde, acordóse que, si por el asunto de las modificaciones se escribiese alguna carta al Señor Rey, se encargasen de su redaccion las mismas personas encargadas de examinar aquellas; y además, que, por ofrecer alguna dificultad la sustitucion de Felipe Albert, se nombrase en su lugar otra persona,

Digitized by Google

como así en efecto se hizo, recayendo el nombramiento en el doncel Pedro Miguel de Peguera.

1.° DE SETIEMBRE.

Despues de varias deliberaciones secundarias, el reverendo abad de San Juan, una de las nueve personas encargadas de examinar las instrucciones y modificaciones, dió cuenta del exámen y estudio que sobre las mismas se habia hecho, y despues de leidas, deliberóse que nada se añadiera ni mudara, dejándolas, por consiguiente, del mismo modo que se acababan de presentar.

Recibióse de los señores Embajadores la siguiente carta, que fué leida en consejo.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Lo dia passat que comptavem XXIII del present circa hora del mig jorn plega aci un home que de la Almunia vos haviem trames per lo qual reebem vostra letra de quinze del mateix. En aquella apres algunes coses que no afreturen commemorar nos persuadiu a diligencia sobre los afers a nosaltres acomanats e mes en sollicitament supplicar e instar la Majestat del Senyor Rey per la provisio dels oficis de aqueix Principat e derrerament de scriureus de noves aci occorrents sobre los fets de Navarra e de aquest regne de les quals se refiren aqui moltes coses

Digitized by Google

variament. Al primer punt de la diligencia nostra nos es Deu testimoni ab quanta celeritat volriem nostre comissio expedir per la qual presta expedicio e altres deguts sguards nos ha convengut aqui trametre lo reverend abbat de Poblet segons per ell les causes de la sua tramesa stesament sentides haureu la tornada del qual speram ab molt desig per ques puga per nosaltres deduir a exequcio lo que per vosaltres aqui sera deliberat. A les supplicacions e instancies per les provisions dels dits oficis no havem mancat en les ores e lochs oportuns e tota vegada havem hauda bona resposta de la reyal Majestat. Hir rebuda la vostra letra li anam aquella significar les dites supplicacions ab major instancia continuant la qual benignament nos ha respost no haverhi pogut entendre en los dies passats per la occorrencia del negoci que ha portat lo embaxador del duch de Burgunya mas que daquiavant sens pus detenir hi vol entendre la sua Majestat e prestament Deu volent deduira en obra les dites provisions de oficials qui seran tals que nostre Senyor Deu ne sera servit e la justicia administrada a tot benefici e bon stament de aqueix Principat de que per vosaltres ab besament de mans li son stades referides gracies devotament. Al avis de novitats que demanau nos appar juxta tenor de letres aci trameses per algunes particulars persones de aqueixa ciutat a quis farien reports de novitats que dien seguides en aquest regne les quals no son de tal importancia en quant nosaltres comprenem que toquen a aquexa plaça e sobre les quals se deu molt attendre lo Principat no implicarse

Digitized by Google

en passions privades e particulars quals son aquestes que nosaltres sentim aci e altres algunes non hoym. Ne per semblant dels afers de Navarra sentim per lo present tals coses que lo scriure de aquelles portas fruit algu e totes se reciten variament e inserta e no desijam esser reportadors de coses que nos puixen certament adverar. Si algunes ne occorreran ab certinitat e dignes de reportar a les reverencies e magnificencies vostres no obmetrem de aquelles vostres dites reverencies e magnificencies certificar les quals la Sancta Trinitat tinga en sa guarda. Rescrivint nos de ço quels placia. Feta en Calatayu a XXIIII de agost any Mil CCCCLXI.—A vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Apres feta la present pervenguda aci nova de la vacacio del bisbat de Urgell per mort del reverendissimo prtriarcha Alexandri se es sabut la Majestat del Senyor Rey haver deliberat supplicar nostre sant Pare per provisio del dit bisbat faedora en persona de fra Cerda almoyner seu.

Als molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Despues de leida la carta que precede, se propuso si los embajadores pedirian salvo conducto para presentarse al rey de Castilla, pero habiéndolo discutido, se acordó que no habia necesidad de tal requisito para marchar, pues no era costumbre, y que si algun mal pudiese resultarles de

Digitized by Google

ello, el General cuidaria de satisfacerles ó de enmendarlo.

2 DE SETIEMBRE.

Se recibió, en este dia, una carta del señor Rey, como tambien una de los embajadores y otras varias, que siguen á continuacion, las que fueron leidas en consejo, pero sin que se tomara deliberacion alguna.

Lo Rey.

Reverend venerables pares en Christ egregi nobles magnifichs ben amats e feels nostres. Sabut havem algunes coses que en aqueixa nostra ciutat se han dit e cascun dia se dien e parlen senyaladament afermant que nos tenim presa la Illustre Princesa nostra *molt* cara e molt amada filla e altres coses toquants les faenes dels nobles don Joan Dixer e mossen Rebolledo. Stam molt maravellats que vosaltres oynt tals coses no vertaderes com no donam disposicio e orde ab nostres oficials qui les que lis parlen e han atreviment metre lengua en nos Rey e Senyor natural de vosaltres e dells sien castigats e punits car la dita Princessa ni es stada ni sta presa ni havem tal voluntat e perque mes sia conegut havem deliberat trametrela al Illustrissimo Princep nostre molt car e molt amat fill primogenit axi com aço e tot lals sabreu stesament per lo ben amat conseller e lochtinent de nostre tresorer

Digitized by Google

general Nandreu Catala per ço que ell vos dira. Per ço que ell vos dira poreu conexer les coses com passen en veritat e ço que ses dit no esser ver e certament axi com podeu pensar si a tals coses se dona loch e comport e no castich no seria altra cosa que donar ocasio al deservey de nostre Senyor Deu e de nos e carrech evident de vosaltres fidelissimos subdits nostres lo qual per nostre propi stimariem e per ço procurau e donau orde que tals mals parlers cessen com de vosaltres be speram e que los qui les dites coses han parlat no veres sien castigats. De tot stensament sereu certificats per lo dit lochtinent de tresorer al qual poreu creure en tot ço que de nostra part vos dira com a nos mateix. Dada en la ciutat de Calatayu a vint e quatre de agost any Mil CCCCLXI. —Rex Joannes. — Als reverend venerables pares en Christ egregi nobles magnifichs amats e feels nostres los diputats del Principat de Cathalunya e conçell lur residents en la ciutat de Barchinona.

Lo dia passat molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors fom ab la Majestat del Senyor Rey per sollicitar aquella ab les supplicacions acustumades sobre les provisions dels oficis de aqueix Principat de que en los dies prop passats derreramen e en los altres precedents haviem hauda de la dita Majestat tant bona resposta e respostes quals per nostres letres fins aci significat vos havem. E tota vegada la Majestat prefata continuant les matexes res-

Digitized by Google

postes e aquelles ab molta benignitat e humanitat nos ha dit e diu que desijant retre son deute en ço que per Deu li es acomenat no sta pensant en alre sino en persones de qui puixa proveir als dits oficis que sien tals que per aquelles la justicia sia administrada a servici de nostre Senyor Deu e benefici del dit Principat e axi la Majestat sua discorre totes les persones en qui los dits oficis mes pertinentment puixen recaure. E aço es en causa apres les altres ocupations que han occorregut per que les dites provisions no son stades fetes fins aci. Ab tot queus han dit haver ja provehit del ofici de alguatzir en persona den Guillem de Biure e que mossen Janer qui era ja provehit restara per semblant haver provehit del ofici de regent la vegueria de aqueixa ciutat en persona de mossen Burgues de Viladecans e axi de tots los altres la Excellencia sua enten provehir e provehira segons nos ha dit prest e molt prest a servici de Deu e benefici de aqueix Principat e a molta vostra contentacio e referides por nosaltres a la sua Excellencia de tant benigue resposta devotes gracies la suplicam que ab efecte axi ho vejam prestament. En apres lo dit Senyor Rey nos ha dit que la sua Altesa havia deliberat per nosaltres trametre per fer nos rahonament de algunes coses les quals pus la opportunitat en aquella ora se ingeria nos entenia dir e son los seguents. La sua Altesa segons per letres e avisos de alguns dir haver sentit nos ha significat que lo Senyor Primogenit seria vengut en aqueix consistori e al conçell de aqueixa ciutat e en cascu dels dits lochs ha explicat que lo

Digitized by Google

dit Senyor Rey detendria presa en Navarra la Illustre Princesa sa filla e sor del dit Senyor Primogenit. Item que mossen Rebolledo faria streta guerra en los lochs e terres de don Felip e don Jofre de Castro e aço a causa com los dessus dits se serien acostats a catalans e adherits a lur voluntat. E mes que lo dit Senyor Rey faria fer certes exequcions en les terres e bens de don Johan Dixer les quals procehirien de la mateixa passio com lo dit don Johan hauria seguida la voluntat de catalans. Sobre les quals coses diu lo dit Senyor Rey que lo dit Senyor Primogenit ha pregat e encarregat aqueix consistori e encara lo concell de la dita ciutat se degen en aço interposar a fi que la dita Illustre Princesa sia e stiga en libertat e cessen les altres coses que dessus dites son. Lo dit Senyor Rey sobre cascuna de les dites coses se ret molt admirat e primerament en lo fet de la dita Princesa la qual diu ha stat o sta tota hora ab tanta libertat quanta se pot dir ne sab lo dit Senyor per qual raho se pot de aço haver algun pensament. Veritat és que en dies passats venguda noticia al dit Senyor Rey de la gent darmes del Rey de Castella qui venia en Navarra stant la dita Princessa ensemps ab la Infanta sa sor en Olit duptanse lo dit Senyor que lo dit loch de Olit no fos assetiat e que en lo siti de aquell loch lo qual per ventura no era be provehit les dites Illustres filles sues no passassen algun destret la sua Excellencia los scrivi sen vinguessen en aquest regne en lo loch de Xea o de Borja e axi ho feu la dita Infanta. La dita empero Princessa supplica lo dit Senyor Rey la permetes

Digitized by Google

star en Navarra e que la sua Excellencia no hagues ansia della per la dita guerra de que lo dit Senyor Rey fonch content e axi romas en Navarra en lo dit loch de Olit e apres de son propri motiu e voler sen es anada a Tafalla on ha stat e es de present ab tota sa libertat e plaer ne altra fonch james la intencio del dit Senyor Rey que guardarla de enuig e inconvenient. E de present quant lo dit Senyor Rey ha sentit lo parlar del dit Senyor Primogenit la sua Senyoria segons diu ha scrit a la dita Princessa que vinga aci e diu sera content trametrela al dit Senyor Primogenit si la volra. En lo fet de mossen Rebolledo se ret semblantment admirat lo dit Senyor Rey que per algu se ignoren les inimicicies que son entre aquelles cases e ques haja a dir que per altre sguard si faça res de present. Hans dit lo dit Senyor Rey que en dies passats lo dit mossen Rebolledo parla al prior de Roda que es home tot de don Phelip dientli que *ell* conexia no stava en bon stament al sguard de nostre Senyor Deu per la enamistat e bando que era entre ells e los dits don Phelip don Joffre e don Joan e lurs cases e per los mals que de allo provarien e que desijava haver pau e repos per lo dit sguard encarregant lo dit prior ne parlas als dessus dits els significas aquesta sua voluntat e ubertament los digues los requiria e demanava la dita pau encara que ab algun carrech de la sua honor aços digues car mes amava axi fer al sguard de Deu que attendre a la folla honor del mon. La qual cosa los dessus dits don Phelip don Jofre e don Joan no han volgut acceptar segons diu

Digitized by Google

lo dit Senyor Rey abans per lur part feta certa novitat en homens del dit mossen Rebolledo e per aquells o servidors seus certa carta seguida axi com entre persones qui son en guerra uberta es acostumat nes pot dir lo dit mossen Rebolledo en aço sia stat personalment com sia cert que ha pus be tres meses que es continuament en Navarra e della james no es partit ne axi poch son stats en aço los fills del dit mossen Rebolledo qui de molt temps en ça son stats e de present son en casa e servici del dit Senyor Rey exceptat lo fill major del dit mossen Rebolledo qui de tres o quatre jorns en ça hinc es partit e a donar causa o raho a la dita guerra e novitats no afretura explicarhi novella occasio de la voluntat dels catalans com la inimicicia anticada de les dites parts sia prou furiosa e assats disposta e suficient a tals efectes e obres produir. E jatsia la dita inimicicia e guerra e los inconvenients que de aquella provenen sien molt grans al dit Senyor Rey segons dit nos ha pero juxta los furs e libertats del regne la sua Excellencia noy pot alre fer pus a pau e concordia les dites parts nos volen condonar. Al altre fet de les dites exequcions de don Joan Dixer diu lo dit Senyor Rey que a molta instancia e requeste feta per part del governador de aquest regne al qual lo dit don Juan ha fet e creat hun cert censal o deute ab special obligacio de hun loch del dit don Joan qui lo dit loch te en nom precari per lo dit governador e encassament de paga del dit censal o deute e en falliment de prometenças e obligacions per lo dit don Joan al dit governador fe-

Digitized by Google

tés sé hà recors à la dita execució la qual per justicia nós pòt en alguna manera denegar e ab tota veritat nós ha adverat lo dit Senyor Rey que jatsia la sua Majestat sia tenguda precipuament al deute de justicia e ministrar aquella entre tots los subdits seus però que algunes vegades ha donada e cascuns dies dona passada à molts crehedors e altres del dit don Johan querellants perque nos puxa dir la sua Majestat moures per alguna passio. Mostrant se donchs lo dit Senyor Rey algun tant congoxos sobre les coses predites en quant aquelles son reportades en tals plaçes per lo dit Senyor Primogenit ho que de aquelles pense que lo dit Senyor Primogenit sia inventor mas per esser donat credit à les persones de aquelles inventores ó seminadores mes mogudes de lurs passions que zelants ne desijants lo honor servey repos e benavenir de cascu dels dits Senyor Rey e Senyor Primogenit prega e encarrega la Majestat del dit Senyor Rey a vosaltres e per aquella à nosaltres es manat scriure à les reverencies e magnificencies vostres vullen degudament attendre à tals informacions que de persones apassionades com dit es han principi originariament e abans de creure laugerament ne fer infructuosament sobre aquelles o altres queus sien reportades alguna provisio haver primerament suficient informacio de la veritat la qual en aquestes coses diu sta segons nos ha explicat è dessus se conte e en totes les altres que porah succehir conexereu la Excellencia sua no fer res indegut. E les dites coses axi per vosaltres ab maturitat tractades diu succehiran à bon renom vostre e

a benefici de tots afers. Derreramentlo dit Senyor Rey nos ha explicat com la Majestat sua sentria lo parlar de moltes gents sobre la restricció feta a nosaltres en vostres instruccions de no poder parlar ab la sua Majestat de altres afers que de la embaxada e de aquells no sino tots ensemps dient lo dit Senyor Rey aço caure en molta admiracio a tots los miradors e exirne parlaments que forsa no succehexen a la honor vostra ne nostra de que aqueix Principat e que en aquesta admiracio e parlar es vengut lo embaxador del duch de Burgunya e altres molts hi venen no sabents pensar honesta raho per la qual embaxadors de vassalls tramesos a luy Rey e Senyor se hagen haver ab una tal restriccio la qual cosa la sua Majestat per la honor de aqueix Principat que ha molt cara segons diu ab molta humanitat e benignitat de paraules nos ha significada per que de aquella vos ne façam avis. E jatsia per nosaltres sia stat satisfet que la sua Majestat no pensas alre de la dita restriccio o de la intencio de aquells qui la han composta en quant nosaltres per credulitat podem compendre com altrament nou pugam dir altes que es stada feta apres nostra partida sino que a fi que nosaltres o alguns de nosaltres no entenessem e supplicassem per nosaltres mateixs o coses nostres sobre los oficis del Principat o altres afers per los quals lo servici de la sua Majestat e los afers de la embaxada poguessen en res menys valer lo dit Senyor Rey no parentli causa suficient e la qual segons diu no cau en opinio de les gents e que fora assats nos fos tolta facultat de intercedir per afers pro-

Digitized by Google

pris com a vegades se fa e nos fos prohibida tota altra comunicacio ha perseverat lo dit Senyor Rey en son tal parlar e ab tot no dubtem per alguns sera dit nos poguerem obmetre de aço scriure e quen feu voluntariament per la nostra passio o interes vos ne havem volgut certificar tant per complir la ordinacio e manament del dit Senyor quant encara sius sera vist concernir la honor vostra e del Principat amants mes star a qualsevulla juhi que en res a nostre deute fallir al qual pus per nosaltres sia satisfet tota deliberacio roman en les reverencies e magnificencies vostres les quals per totes les coses dessus dites parentnos esser de sufficient importancia havem deliberat tramettre lo present correu majorment com hajam sentiment de alguna provisio per vosaltres fahedora sobre les coses aqui reportades la qual provisio si a exequcio se deduhia no vehem succehis a honor del Principat. E nons volem obmetre dir vos queus placia attendre ab molta caucio haver secretes les coses ques menegen en aqueix consistori car de cascunes nos appart la Majestat del Senyor Rey haja avisos particulars ço en ques deuria attendre altrament per la reputacio e honor de tant consistori com aqueix es. Novitats algunes dignes de scriure per lo present no sentim. Ab tant molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors la Sancta Trinitat vos haja en guarda sua e ordenau de nosaltres lo queus placia. Scrita en Calatayu a XXVIIII de agost any Mil CCCC sexanta hu. — A tota vostra ordinacio prests los embaxadors del Principàt de Cathalunya.

Digitized by Google

Per major nostra contentacio havem volguda haver verdadera informacio de les coses contengudes en la present e havem comprobat aquelles ab veritat procehir.

La tornada de mossen de Poblet speram ab desig.

Molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors. Ab la present notificam a vostres reverencies havem celebrat consell general vuy dada de la present lo qual ha deliberat micer Anthoni Riquer esser revocat e ha revocat del sindicat ab nota de imfamia de poder entrevenir per aquesta ciutat no tan solament en los actes que en aqueix taulell se pertracten e han a pertractar mas encara de no entrevenir en corts generals ne particulars ne parlament negu en nom e veu de la sobredita ciutat ni qualsevol altre acte tocant res de aquesta ciutat. E no pus per la present sino que sia lo bon Jesus vostra continua guarda. De Leyda lo derrer dia de agost any Mil quatrecents LXI. — Vostres beneplacits e honors prests los pahers e prohomens de la ciutat de Leyda. — Als molt reverends egregis nobles e magnifichs senyors los diputats e consell del General del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt magnifichs e honorables senyors. Per evitar scandoll e insult de certa gent ques dehie esser ajustada en les parts vehinals de la ciutat Durgell apres

Digitized by Google

mort del senyor Patriarcha e bisbe Durgell ma convengut transferir de la terra de Cerdanya a la dita ciutat hon he trobat esser gran penuria de arnesos condecents a defensio e les muralles esser passades en gran diminucio e ruynna en tant que la dita ciutat ne singulars de aquella no bastarien appagar una minima part de la quantitat necessaria a la reparacio de les dites muralles e arnesos attesa la inopia dels dits singulars e altres calamitats e despopulacio de la predita ciutat per les morts concorregudes. E per ço com la dita ciutat es situada en la frontera del Principat he es clau de Cathalunya per ço vull pregar vostres savieses que son posades en defensio del dit Principat que en la reformacio de les dites muralles e arnesos vullen entendre e provehir a fi que a causa de aquelles dan ni altre sinistre nos puixe seguir en la dita ciutat ne Principat ques poria facilment seguir segons lo portador de la present largament vos informara. E sia la Sancta Trinitat en vostra guardia e proteccio. Scrita en la ciutat Durgell a XXIIII del mes de agost del any Mil CCCCLXI. — Prests a la honor de vosaltres mossenyors lo vescomte de Evol. — Als molt magnifichs e honorables senyors los diputats del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

3 DE SETIEMBRE.

No hubo sesion, pero se envió, de parte de los señores

Digitized by Google

Diputados, al abad de Poblet, la resolucion del Consejo, junto con la nota que sigue, para que ambos escritos los entregase dicho señor á los embajadores.

E que si dan reebien en lur embaxada quels sia satisfet per lo General declarat empero que si per potencia ere fet obs dits embaxadors algun dan que de aquell lo dit Principat los sia tengut. E si cas era los dits embaxadors reportaven dan algu per via de furt o rapinya quells fos fet o feta conjunctament o divisa en les posades o en altres parts per negligencia culpa e inadvertencia dels dits embaxadors o algun dells o companya lur o en altra qualsevol manera en tals cassos lo dit Principat nous sia tengut.

4 DE SETIEMBRE.

No hubo sesion, por estar ocupados los señores Diputados en otros negocios.

5 DE SETIEMBRE.

No hubo sesion, por continuar ocupados en los mismos negocios.

Digitized by Google

6 DE SETIEMBRE.

No hubo sesion, por ser domingo.

7 DE SETIEMBRE.

No hubo sesion, por tener que ocuparse los señores Diputados de otros varios negocios.

8 DE SETIEMBRE.

No hubo sesion por la mañana, pero se reunieron por la tarde, con motivo de haberse recibido las siguientes cartas del Señor Rey y de los embajadores, las cuales fueron leidas en consejo.

Lo Rey.

Reverend e venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs prohomens amats e feels nostres. De la provisio de oficials que havem feta per aqueix nostre Principat sereu amplament informats per los magnifichs e amats consellers nostres Nantoni Nogueres

Digitized by Google

nostre protonotari e Nandreu Catala lochtinent de nostre tresorer general als quals e a qualsevol dells en tot ço queus diran de nostra part poreu donar fe e creença com a nos mateix. Dada en Calatayu a IIII dies de setembre del any Mil CCCCLXI. —Rex Joannes. —Als reverends venerables pares en Christ egregis nobles magnifichs amats e feels nostres los diputats del Principat de Cathalunya e consell lur residents en la ciutat de Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Lo dia mateix que parti lome per lo qual derrerament vos havem scrit en la vesprada de aquell dia attene aci hun home de peu portant letres del almirant de Castella e del comte de Paredes dirigides al Senyor Rey per les quals la Excellencia sua es certificada que los afers que la se menejaven per part del dit Senyor Rey ab intervencio dels cavallers ab lo Rey de Castella serien en termens de bona concordia juxta forma de certa capitulacio que sera en breu aci tramesa al dit Senyor Rey per fermar aquella la qual se diu proceheix en tal manera que facilment se creu la Majestat del Senyor Rey se adheria en fermarla. E mes sinch compta com lo arquebisbe de Toledo e lo dit comte de Paredes qui son de la part de nostre Senyor lo Rey e dels cavallers haurien menjat ab lo dit Rey de Castella convidats per ell e per semblant havia convidat lo almirant per un altre dia propvinent les quals coses son senyal de la dita

Digitized by Google

concordia e de fermetat de aquella. Ingerintse donchs opportunitat del present portador nos ha paregut de les dites coses deure esser fet avis a les reverencies e magnificencies vostres per les quals ne som axi encarregats. Quant sera venguda la dita capitulacio del que poxem saber de aquella e de tot lo que succehira per semblant avisarem les dites reverencies e magnificencies vostres a les quals de present mes avant certificam com havem feta fer instancia per expedicio del contracte de la ferma de la capitulacio feta per la Senyora Reyna en poder de Pere Doliet lo qual tota vegada ha dit que lo Senyor Rey havia manat lo dit contracte fos vist per los de son consell los quals son stats de aço solicitats e apres algunes occupacions per les quals se son excusats fins aci ara derrerament nos han dit que es necessari haver aci les fermes de les universitats sens les quals la cosa nols es vist haver compliment les quals hagudes faran donar expedicio al dit contracte perque es necessari esser provehit com mes prest se puixa fer en esser tremeses aci les cartes de les dites fermes. Altrament per la dita raho sera detengut lo dit contracte lo qual se deu haver per quant va tant en ell com vostres reverencies e magnificencies saben. Ah tant molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors la Sancta Trinitat vos guarde e ordenau de nosaltres lo queus placia. De Calatayu lo primer de setembre any LXI. — A vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat de Cathalunya. — Als molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General

Digitized by Google

e consell representants lo Principat de Cathalunya.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Apres vos havem scrit per letra dada lo dia prop passat la qual porta En Joan Carner scrivent en aqueixa casa de la Diputacio e per aquella vos avisam de les noves aci pervengudes de concordia sobre los afers de Castella segons per la dita letra haureu vist les quals noves a nosaltres eren pervengudes per mija de algunes persones del conçell del Senyor Rey e altres. Lo dia present som anats visitar la Majestat del dit Senyor per sentir de aquella lo que de les dites noves havia e per supplicar la vehessem per efecte la oferta sobre la provisio dels oficis per sa Altesa derrerament feta segons vos havem scrit e quant a les dites noves de Castella lo dit Senyor Rey mostra haver les per certes per alguns avisos que sa Majestat ne ha en los quals li es feta mencio segons diu de aquelles particularitats dels convits que ja scrit vos havem e de algunes altres. Spera lo dit Senyor Rey segons nos ha dit haver açi en breu la capitulacio de la dita concordia la qual venguda de tot lo que sentire e succehira sereu avisats. En lo fet de la provisio dels oficis nos ha respost e promes que daqui a dos jorns sera deduhida en obra e axi ne havem instantment supplicada la sua Altesa perque donchs algu qui sapiam faça aqueixa via no vaja buyt de letres nostres per lo present havem volguda fer aquesta breu del que occorre per avis de les reverencies e magnificencies

Digitized by Google

vostres a les quals placia donar obra en trametre les cartes de les fermes de les universitats sobre lo contracte de la capitulacio com altrament nol poriem fer aci expedir e haver segons ja scrit vos havem. Molts reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors la Sancta Trinitat vos haja en sa guarda e ordenau de nosaltres lo queus placia. De Calatayu a dos de setembre any LXI.— A tota vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Apres feta la present diferintse la partida del portador per que la pensavem trametre ha succehit que huy qui comptem IIII del present som stats demanats per la Majestat del Senyor Rey e venguts a aquella nos ha significat com ha entes en les provisions dels oficis segons havia ofert e que era veritat que del ofici de vicecanceller en lo qual principalment resideix la justicia encara la Excellencia sua no se era reposada en algu e per conseguent no hi havia provehit desijant fer la tal provisio de persona molt eleta e de la qual Deu ne fos servit e la justicia be administrada pero que la Altesa sua havia provehit del ofici de regent la cancellaria qui supplia a la occorrent necessitat del dit vicecanceller ne per semblant als altres oficis ço es del dit ofici de regent en persona de micer Jacme Taranau del ofici de protonotari en persona de micer Joan Dusay de lochtinent de protonotari en persona den Gaspar Maymo de advocat fiscal de la cort en persona de micer Antoni Riquer de advocat fiscal del veguer en persona de micer Pere Montmany de assesor del governador en persona de micer Anto-

Digitized by Google

ni Mijaus dels dos promovedors en persones de mossen Joan Sorts e de mossen Ramon Gilabert les quals provisions hoydes li referim gracies de aquelles per quant se haja attes al benefici del Principat. Supplicants sa Excellencia les provisions dels altres oficis restants prestament a exequcio deduir e axi per aquella es stat ofert les quals coses dites en apres lo dit Senyor Rey procehi mes avant en explicar nos les seguents ço es que preten la sua Majestat que aqui se farien moltes coses les quals proceheixen contra forma e tenor de la concordia e capitols fermats entre la Excellencia sua e lo Senyor Primogenit e aqueix Principat les quals coses nos ha dites de paraula e apres a suplicacio nostra en scrits donades e son de la tenor seguent. Per ço com los diputats e consell representants lo Principat de Cathalunya no ha haut per sospitos e odios mossen Crespa alguatzir del Senyor Rey la contradiccio ques diu esser feta per la ciutat de Barchinona no basta a empatxar aquell en son exercici primo car hauria a encorrer en haver lo dit mossen Crespa per odios e sospitos lo Principat de Cathalunya ço es diputats e consell aquell representants e la dita ciutat en cas hi hagues participi lo qual no es vist haver en aço com lo capitol X^e^ qui dispon lo present cas diga puix no sia odios o sospitos al dit Principat. Secundo que puix diputats e conçell representants lo dit Principat no han per odios e suspecte lo dit mossen Crespa nos pot dir per la dita ciutat ni per altre verdaderament que sia sospitos car seria implicar contradiccio e impugnar e contradir la veri-

Digitized by Google

tat car lo Principat nol ha per odios o suspecte mes avant se deu considerar que per dir diputats e conçell e ciutat que han per sospitos e odios al dit Principat lo oficial provehir per la Majestat del Senyor Rey no es vist juxta causa esser de repellir aquell car se deuen demostrar e allegar causes legitimas de odi o sospita davant lo Senyor Rey e no esser judicades ni admeses a fi de repulsio per los dits diputats e consell e ciutat. E mes se deu attendre que lo capitol Xª qui disposa dels oficials qui seran odiosos e sospitosos al dit Principat no parla sino de oficials qui han administracio e ejercici de justicia e no de protonotari lochtinent scrivans de manament e altres oficials del dit Senyor Rey no havents jurisdiccio es diu que per los dits diputats e conçell se attempta fer lo contrari perque es degnda e decent cosa que per observacio dels dits capitols se attena de no contravenir a aquells. Per semblant es informat lo Senyor Rey que no essent hagut per suspecte ni odios al dit Principat En Sentdionis qui es stat per sa Majestat provehit del ofici de veguer de Gerona lo Illustre Senyor Primogenit hauria manat e donat letres que no sia admes a la dita veguetia lo qual lo dit Senyor Rey bonament no ha pogut creure pero essent axi seria contra la capitulacio. E axi mateix als qui per lo dit Senyor Rey son provehits de oficis o les donan deseximents o réten paraules a fi que aquells provehits no puixen regir sos oficis o empatxar los en aquells es be cosa deguda a tot se attena en manera que la capitulacio sia servada sobre les quals coses dessus contengudes

com per nosaltres fos é sia stat satisfet al dit Senyor Rey que com se vulla passen no cregues la sua Altesa que en aço pecassen ó fallissen en res les reverencies é magnificencies vostres ab acordada intencio e que aço mateix voliem creure del Senyor Primogenit lo dit Senyor Rey refermant jatsia ab tota benignitat de paraules que comsevulla procedeixquen son contra forma de la capitulacio predita la qual la sua Altesa vol inviolablement observar nos ha encarregats a vosaltres de les dites coses scriure e certificar per forma que vullau attendre que la dita capitulacio sia servada e sia preclusa via a totes diferencies e inconvenients. Derrerament lo dit Senyor Rey nos ha explicat com la capitulacio composta sobre la concordia entre la sua Majestat e los cavallers de una part e lo Illustrissimo Rey de Castella de la part altra seria aci a la sua Majestat tramesa la qual compren totes les diferencies que son entre lo dit Senyor Rey e lo dit Rey de Castella tant per los afers de Castella com de Navarra e compren encara les diferencies entre lo dit Senyor Rey e lo Senyor Primogenit. Si empero lo dit Senyor Primogenit volra fermar en aquella diu lo dit Senyor Rey aço proceyr per via de compromes lo qual de totes les diferencies se fa en poder de VI persones es a saber del arquebisbe de Toledo comte Dalba e comte Manrich per part del Senyor Rey e del marques e del mestre e de Ferran Lopez Galindo per part del dit Rey de Castella. Lo dit Senyor Rey ha fermat lo dia present segons nos ha dit lo dit compromes e per los altres se ha de fermar dins vuit dies.

Digitized by Google

Hay temps a dir daqui a Nadal o en lo mig la gent darmes qui es en Navarra ne ha exceptats los qui guarden les fortaleses per observacio de les coses pronunciadores en quant hauran sguard al dit Senyor Rey sa Altesa ha metre VIII forçes de les del regne de Navarra dues en poder del arquebisbe de Toledo e sis en poder del marques e del mestre. Tots los dits VI compromissaris veuran prestament en la frontera per veures ab lo Senyor Rey e per donar obra en lur pronnnciacio e apres se faran vistes entre los dits Illustres Reys e Illustres mullers lurs les Reynes les quals vistes pensa lo dit Senyor Rey se façan per tot octubre. La dita capitulacio diu se porta aqui al dit Senyor Primogenit per veure e fermar aquella si plasent sera a sa Senyoria. Totes aquestes coses havem axi de boca del dit Senyor Rey e aquelles significam a les reverencies e magnificencies vostres sperant daquiavant ab desig la tornada de mosseu de Poblet e sobre lo que portara e lo que apres ne resultara sereu avisats per que juxta la disposicio del temps se puxen fer per vostres reverencies e magnificencies bones deliberacions les quals per nosaltres seran tota vegada a execucio deduides. Closa lo dit dia de IIII de setembre any dessus dit. — Als molt reverent egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats del General e consell lur representants lo Principat de Cathalunya.

Digitized by Google

9 DE SETIEMBRE

Se dió cuenta de haber recibido Juan Dusay el nombramiento real de protonotario del Rey, solicitando el interesado que se le declarase por no sospechoso y fuese admitido; y de una súplica de Gabriel Girau, por la que solicitaba aumento de remuneracion; ocupándose, al mismo tiempo, del nombramiento de una comision que, estudiando las cartas del Señor Rey y de los embajadores, anteriormente recibidas, redactase la contestacion que fuese mas propia; sobre cuyos tres puntos se pasó á votacion, y quedó resuelto el acuerdo, aunque no espresa el registro en que sentido.

El mismo dia, se recibieron varias cartas, las que, con su correspondiente contestacion en seguida, se hallan á continuacion.

Molt reverend e honorables senyors. Una vostra letra he reebuda la qual reebuda de continent ab los honorables senyors de jurats de la present vila sobre les coses en la dita letra contengudes los quals son stats mes que maravellats com no haveu reebudes les cartes en la dita letra mencionades com de continent que per part de vostres reverend e honorables savieses los fonch scrit de les dites cartes decontinent sens triga nenguna hi donarem recapte segons en los cava-

Digitized by Google

lars de aquelles se pora veure perque han dat orde aquelles per micer Andreu vos sien donades al qual segons dien les han trameses e lo qual ha special carrech donarles a vostres reverend e honorables savieses com sia sindich de la present vila. E mes no he a dir sino que la Sancta Trinitat sia en proteccio e guarda de vostres reverends e honorables savieses. Scrita en Vilafrancha a VIII del mes de setembre del any Mil CCCCLXI oferintme tostemps prompte fer e complir tot lo que per vostres reverend e honorables savieses me sera manat. — Qui en gracia de vostres reverend e honorables savieses me recoman Ferrer Pellicer diputat local de Vilafrancha de Penedes. — Als molt reverend e honorables senyors los senyors de diputats generals del Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends egregis nobles magnifichs e honorables senyors. Lo dia passat que era dissabte e comptavem V del present e daval scrit mes de setembre la Majestat del Serenissimo Senyor Rey ha trames e manat nosaltres venir a aquella davant la qual nosaltres venguts hans fet hun parlament de tal substancia e efecte. Primo lo dit Senyor Rey ha commemorat haver nos dit lo dia passat algunes coses ques fabien aqui contra forma de la capitolacio entre la sua Excellencia e lo Senyor Primogenit e lo Principat concordada e fermada de les quals ja scrit vos havem. E jatsia pretenga lo dit Senyor Rey aquelles esser en dero-

Digitized by Google

gacio prejudici e interes seu e de la sua reyal dignitat e en lesio de la dita concordia e que obren via a diferencies e amfractes pero diu sta en veritat que no son tals ne de tant greuge a sa Excellencia ne en algun grau se poden acomparar a les que dir e explicar nos entenia. Procehint donchs e continuant lo dit Senyor Rey lo dit seu rahonament nos ha dit com sa Altesa havia trames mossen Nogueres protonotari seu al Senyor Primogenit ab letra de creença segons per semblant lo ha trames a vosaltres e al conçell de la ciutat de Barchinona lo qual aqui junt e vengut per dues vegades al palau on lo dit Senyor Primogenit se alleuja no havia haguda audiencia dell dit Senyor Primogenit forsa a causa de alguna indisposicio de sa persona abans era stat dit al dit mossen Nogueres per part del dit Senyor Primogenit que tornas a sa posada e stigues fins tant fos demanat per sa Senyoria. E fahent ho axi lo dit mossen Nogueres com dell era stat ordenat havia en apres succehit esserli dit per mossen Lope trompeta per part del dit Senyor Primogenit anas a la sua Senyoria a la qual venint lo dit mossen Nogueres apres feta per ell deguda reverencia al dit Senyor Primogenit e explicades salats per part del dit Senyor Rey e Senyora Reyna e recomendacions de part dell Senyor Infant e del Senyor don Joan arquebisbe de Çaragoça presentant lo dit mossen Nogueres la letra que dix esser per la dita Majestat reyal al dit Senyor Primogenit no curant en res de la dita letra mas ab paraules de indignacio dites ab lo major sforç que havia pogut en presencia de vosaltres

senyors diputats e dels consellers de aqueixa ciutat qui ensemps ab altres moltes persones vos trobaveu en la cambra del dit Senyor Primogenit havia respost al dit mossen Nogueres dientli se maravellava molt del dit Senyor Rey de haver lo trames e dell de haver gosar ne atreviment de venir davant sa Senyoria com fos aquell qui en temps de la sua preso havia presumit e gosat lo dit Senyor Primogenit interrogar e son dit o deposicio scriure. E que era en seny de ferli levar la lengua ab quel havia interrogat e tallarli la ma ab la qual la sua deposicio havia scrita e que tals coses no entenia perdonar a ell ni als altres qui en lo fet de la sua preso havien sabut ne entrevengut ne a Deu era cosa accepta de esser perdonades abans los ne entenia castigar e sperava en breu haver tal potencia quels ne castigara encara que fossen al costat de quisvulla. Manant daquiavant al dit mossen Nogueres li partis davant sa presencia e buydas la ciutat e guardas de esser trobat en aquella. Sobre la qual cosa com apres se hagues consell en aqueix consistori e en la casa de la ciutat e per part dels dits consellers sia stada tramesa certa embaxada al dit Senyor Primogenit supplicant lo li plagues als dits consellers trametre don Joan de Beamunt e don Joan de Cardona per lo dit Senyor Primogenit fonch respost que si era per lo fet de mossen Nogueres qne non calia parlar e axi james lo ha volgut oyr ne ha permes li sia vengut davant mas a supplicacio dels dits consellers ha comes al abbat de Monserrat e a mossen Viladamany e a hun altre de oyrlo e de do-

Digitized by Google

narli resposta. Aquestes coses lo dit Senyor Rey ha dites esserli notificades per diverses letres e haver verdadera informacio de aquelles mostrantse delles molt congoxos. E continuant mes avant son parlar nos ha dit que com lo que es stat proferit per lo dit Senyor Primogenit al dit mossen Nogueres e cominat contra ell e los altres directament proceheixca contra forma e tenor de la dita concordia e capitols e sia divisir e separar aquest regne e regnes del Principat e lo Principat dels regnes de la sua reyal corona car daqui avant la sua Majestat impulsa per aquesta tal occasio no poria ne enten donar loch que home trames per lo dit Senyor Primogenit li vinga davant ço en que es uberta via a la dita divisio e que priva e toll a la sua Majestat la senyoria e domini de aquella per tant lo dit Senyor Rey ha dit significar intimar e notificar a nosaltres en nome per part vostra e de nosaltres mateixs qui tots ensemps li som vassalls totes les dites coses dient e requerint mes avant a nosaltres per quant nos trobam aci presents que com la dita capitulació e concordia sia stada fermada e jurada per cascu de nosaltres e sots virtut del jurament prestat siam tenguts a la defensio e mantenim ent de aquella en proteccio e ajuda de qualsevol part interesada o lesa que sots virtut del dit jurament et alias de la fidelitat que devem a sa Majestat la deguessem faelment consellar del que per aquella dega esser fet a integracio e conservacio de la sua reyal dignitat e honor e a observacio de la dita capitulacio e concordia la qual es en proposit vot e desig seu que

Digitized by Google

be servada fos. Ab qual e quanta contristacio e conturbacio de mostres spirits aquestes coses havem oydes. Vist quals scandels e inconvenients poden partunir si de saludable consell no hi es provehit molt reverends e magnifichs senyors nou poriem suficientment exprimir a les reverencies e magnificencies vostres e per la dita turbacio stants per una pausa en scilenci e pensament abans no poguem res dir ne respondre a la sua Majestat en apres ab aquella major humilitat que poguem la supplicam fos de merce sua en materia de tant perpleix e congoxa atorgar nos la nit per pensament per que ab millor deliberacio li poguessem respondre la qual cosa la sua Majestat nos atorga assignant nos la jornada de huy demati apres missa oyda per tornar per aquesta raho davant aquella la qual era nos som presentats a sa Majestat e per aquella demanats de la dita resposta li havem aquella donada sots tal forma e efecte. Primerament havem supplicada la dita Majestat que abans de formar o edificar en son coratge per les coses que nos havia dites alguna indignacio fos merçe sua haver de aquelles informacio verdadera e no creure totes letres o reports com sovint sdevinga per desordenades voluntats o en altra manera dir e scriures de les coses mes avant que no son en esser e axi poria esser en lo cas present en lo qual era molt pertinent a la sua cauta Excellencia abans de donar a tals coses ferma credulitat haver ne tal certitud que error alguna no si puixa. Secundariament per quant vosaltres senyors diputats e los consellers de Barchinona vos trobas en lo dit parlament

Digitized by Google

ço queus havia paregut esser dit e referit per lo dit Senyor Rey no sens algun notament volguem per lo vostre descarrech e de la ciutat satisfer no cregues la sua Majestat res si hagues fet ne dit ab intelligencia ne assentiment vostre ne de la ciutat qui juxta la fidelitat deguda a la sua Majestat sou e sereu tota vegada promptes e devotissimos a totes coses que complissen reverencia honor e servey de aquella e a obstar e repellir totes coses en contrari e de aquí nosaltres erem molts certs que de aquest cas havien prés molta contristacio ço que per evidencia se demostrava en los treballs e obra per vosaltres feta en reparacio e milloracio del dit cas segons lo dit Senyor Rey havia dit en aquella part de la embaxada tramesa al dit Senyor Primogenit e en altres coses en quant era stada la facultat e possibilitat vostra. Terçament en aquella part que havia tocada de la divisio dels regnes e Principat e privacio o abdicacio del domini commemorant nos la fidelitat e vassallatge etc. li havem satisfet tant per la comuna porcio de tots quant per la nostra privada vulla creure e per ferm haver la Majestat sua que per vosaltres ne per aqueix Principat ne encara per la dita ciutat de Barçelona ne axi poch per nosaltres en quant privadament a nosaltres sguarda no sera james preterida e obmesa alguna cosa envers la sua Majestat que de bons e fidelissimos vassalls se pertanga abans per observacio de la dita fidelitat e per exequcio e efecte de totes coses per aquella degudes se exposaran vides de persones e bens. E aço esser axi se comprobara per la sua Majestat en tot

loch e temps que lo cas ho importe. Quartament e derrera en aquella part del consell demanat per observacio de la concordia etc. havem supplicada sa Majestat li placia attendre nosaltres esser aci sots ordinacio vostra e la comissio nostra esser artada sots certs termens los quals en alguna part a aço no se stenen e per tant no era nostre ofici en aquest cas la sua Majestat consellar ço que plagues a aquella per la nostra honestat pendre ab supportacio benigne. Supplicants pero la dita sua Majestat ço que pensasem molt sguardar a nostre ofici que si en les coses ques dien per lo dit Senyor Primogenit dites o fetes havia res que importas a la dita sua Majestat descontentacio o indignacio alguna que fos merçe sua volerse recordar que es pare Rey e Senyor de moltes virtuts e entre las altres dotat e ornat precipuament de clemencia la qual li placia per benigne perdo manifestar en lo cas present a fi que aquella sia tant mes illustrada quant per aquest benigne perdo e altres virtuoses operacions sera comprobada per les gents. E aço seria cosa que per vosaltres e nosaltres e tot lo Principat li seria reputada per summa gracia e merce. E finit en aço nostra supplicacio e parlar es stat respost e repplicat per lo dit Senyor Rey en aquella primera part de la informacio del cas dient que sa Excellencia la havia tal e tan verdadera que no afreturava mes informar e per aquella era certa que no solament les coses quens havia dites staven en veritat abans encara ni havia mes. E laltra part de la scusacio vostra e dels consellers de la ciutat dix admet-

Digitized by Google

tre la dita scusassio per quant assats clarament appar no esser hi alguna culpa per les intercessions e obres per vosaltres e ells en apres fetes loablement. A les altres coses per nosaltres dites e supplicades nons ha dada resposta alguna lo dit Senyor Rey solament ha manat totes les vos significassem per nostres letres a fi que per vostres reverencies e magnificencies sia en tot e per tot attes es faça lo que de bons e faels vassalls se pertany segons la Majestat sua de vosaltres confia indubitadament hens ha dit ne scriu a vosaltres e al conçell de la dita ciutat axi donchs injungits e manats per lo dit Senyor Rey vos fem de totes les dites coses juxta lo dit manament lo present avis. Daquiavant nos ha occorregut scriureus que attes los afers de Castella entren en cami de repos segons vos scric si per ventura per la Majestat del Senyor Rey nos era dit no afreturas nosaltres passar de açi avant sius sera vist que dit aço ab beneplacit vostre nos ne puixam tornar. Placiaus scriuren per manera que no covinga per aço fer altre avis e missio de correu e si en la nostra partida lo contracte de la capitulacio encara no era desempatxat per lo que se ha trametre aci nos vullau scriure sots qual orde ho degam recomanar. Ab tant molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables senyors tingaus la Sancta Trinitat en guarda sua e de nosaltres ordenau lo queus placia. De Calatayu a VI de setembre any Mil CCCCLXI. — A vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat de Cathalunya. — Als molt reverend egregis nobles mag-

Digitized by Google

nifichs e honorables senyors los diputats e conçell del General de Cathalunya.

Los señores Diputados mandaron expedir, el mismo dia, la siguiente carta.

Molt alt e molt excellent Senyor.

Per micer Pere Falco e altrament som avisats vostra sarenissima Senyoria hauria provehit micer Antoni Mijans del ofici de assessor del portant veus de governador en aquest Principat lo qual micer Pere qui del dit ofici era provehit de vida e aquell ha be e loablament regit segons vostra Illustrissima Senyoria per moltes vies pot haver comprovat es recaygut en molta congoxa per quant no creu haver comes algun crim o delicte ne haver dada causa per que del dit ofici fos privat. E veritat es Senyor molt alt que donats a la Excellencia de la Senyora Reyna en nom de vostra Majestat los capitols fabricats per part de aquest Principat la dita Senyora Reyna en una resposta en via de modificacio a aquells feta al terç capitol dix que per complaure aquest Principat plauria a vostra gran Altesa revocar e remoure dels dits oficis lo canceller vicecanceller regent cancelleria governador de Cathalunya e assessor seu e los altres oficials etc. lo que aquest conçell e de aquesta ciutat hague a molta gracia pero prengueren alguna admiracio com era ofert revocar lo dit micer Falco del dit ofici per quant dell

Digitized by Google

ne era supplicat e per ço los consells present e de la dita ciutat tots concordes remogueren lo mot de assessor de la dita modificacio e axi ne fon supplicada la Excellencia de la dita Senyora Reyna la qual molt humanament dix que per major complacencia del dit Principat hi era stat posat lo dit assessor. Aquestes coses Senyor molt Excellent creem vostra Majestat ha ignorades com altrament no es de creure vostra Majestat hagues privat lo dit micer Pere Falco del qual se havia haguda memoria com dit es. Instats adonchs per part del dit micer Pere devotament notificam les dites coses a vostra gran Excellencia supplicant humilment aquella sia de merce sua haver aquell benignament per recomenat. E conserve la Sancta Trinitat vostra gran Senyoria ab tota felicitat segons desija. Manant sempre a nosaltres lo que plasent li sia. Scrita en Barchinona a VIIII dies de setembre del any Mil CCCCLX hu. — De vostra Majestat humils vassalls e subdits qui en gracia e merce de aquella humilment se recomanen los diputats del General e consell representants lo Principat de Cathalunya. — Alt molt alt e molt Excellent lo Senyor Rey.

En la misma sesion se tomaron varios acuerdos, siendo los principales, que la admision ó no admision de Juan Dusay y de otros oficiales que habia nombrado el Señor Rey fuese por votacion secreta, y que las nueve personas encargadas anteriormente de examinar las instrucciones, examinasen asimismo los escritos enviados entonces

Digitized by Google

por los Embajadores, y lo expuesto por el lugarteniente de tesorero, en virtud de credencial del Señor Rey; de todo lo que, habian de hacer, en seguida, la oportuna relacion.

10 DE SETIEMBRE.

No hubo sesion, por tener que reunirse los señores Diputados con las nueve personas, para contestar al Señor Rey y á los Embajadores, á quienes dirigieron la siguiente carta.

Molt magnifichs senyors e de gran providencia. Vostra letra havem rebuda e hoyts los magnifichs mossen Bernat Marti e mossen Pau Eroles de tot lo que de vostra part nos han volgut dir e explicar a la qual vos responem que a nosaltres ha molt desplagut la letra o actes que aqueixa ciutat ha feta en desfavor de micer Antoni Riquer e creem en ferm sia stada mes passio de alguns que culpa alguna del dit micer Antoni lo qual en aquest concell e afers ha stat per larch temps e entrevengut en moltes coses que per altres li son stades acomanades en les quals som be informats ses portat e mostrat virtuosament e per ço e encara per amor e complacencia de vosaltres ab molta voluntat en lo que porem lo favorirem. E sia molt magnifichs senyors e de gran providencia la Sanc-

Digitized by Google

ta Trinitat vostra continua proteccio rescrivintnos ab confiança lo queus sia plasent. Dada en Barchinona a X de setembre any Mil quatrecents sexanta hu. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General de Cathalunya residents en Barchinona apparellats a vostra honor. — Als molt magnifichs senyors e de gran providencia los rector e concell del studi de Leyda.

11 DE SETIEMBRE.

No hubo sesion, por la misma causa que el dia anterior.

12 DE SETIEMBRE.

Fueron leidas en Consejo las cartas que habian redactado las nueve personas comisionadas á este objeto, y despues de ligeras modificaciones, acordóse que fuesen expedidas.

El mismo dia, recibieron los señores Diputados la carta que sigue.

Molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables senyors. Si de letres e correus vos frequentam

Digitized by Google

com fem assats nous sia maravella car ne som axi encarregats e manats e la importancia dels afers quens appar ho requera. Huy som stats demanats per la Majestat del Senyor Rey lo qual no sens demostracio de prou enuig e congoxa nos ha dit a sa Senyoria esser prou greu que tant sovint nos haja a parlar de coses enujoses e congoxoses qui mes valria comunicar nos afers plasents e acceptes pero diu la Excellencia sua que axi cove pus lo cas ho importa. Adonchs nos ha significat com la sua Altesa havia provehit del ofici de veguer de Gerona e de Besolu An Pere de Sant Dionis lo qual desempatxat ab la provisio e exequtoria del dit Senyor Rey sen era volgut anar al Senyor Primogenit per haver exequtoria de sa Senyoria ço que es greu al dit Senyor Rey car diu no convenia e ab la dita provisio e exequtories e encara ab letra closa del dit Senyor Primogenit lo dit Sant Dionis era anat a Gerona e presentades ses provisio e executories e donades fermançes per son regiment los jurats de aquella ciutat atteses les dites provisions e letres en virtut de aquelles e attesa la bondat e suficiencia del dit Sent Dionis eren e son contentes fos admes al dit ofici. Apres empero havien haguda altra letra closa del dit Senyor Primogenit ab la qual los es stat manat que nol admetessen si ja nou havien fet e on fos fet que desistis del regiment del dit ofici. En virtut de la qual letra havia e ha cessat la admissio del dit Sent Dionis segons de aquestes coses apar per trellat de la letra responsiva als dits jurats de Gerona tramesa al dit Senyor Primogenit copia de la qual essent aci tra-

mesa al dit Senyor Rey la sua Altesa nos ha comunicada e donada. Aquestes coses preten lo dit Senyor Rey esser molt prejudicials a la sua preheminencia e reyal dignitat e procehir directament contra forma de la capitulacio per la qual es dispost la Majestat reyal haver provehir dels oficis e que fer tals inhibicions es de directo empatxar la potestat e preheminencia sua. Item preten lo dit Senyor Rey que lo dit Senyor Primogenit haver feta executoria del dit ofici e altres semblants ques diu fa es derogar a la dita capitulacio com altri sino solament la Majestat reyal no ha participi en la dita provisio e provisions e fer tals exequtories no es sino donar als poblats en lo Principat messions e despeses. E si per ventura es dit que en temps det Senyor Rey don Alfonso de gloriosa recordacio se acostumava axi fer per altres lochtinents se respon que si donava tollerança per esser lo dit Senyor Rey don Alfonso en parts ultra marines e grantment distants e la dita capitulacio no hi obstava. Item se diu que lo dit Senyor Promogenit atorga exequtories de bulles apostoliques sens ordinacio e manament de la Majestat reyal de que es prejudicat a la preheminencia e superioritat del Senyor Rey com a sa Majestat sola pertanga fer e manar sembla ns exequtories e no a lochtinents ne may en temps de lochtinents semblant cosa fonch attemptada e menys se deuria ara attemptar attesa la capitulacio predita. Item diu lo dit Senyor Rey que lo dit Senyor Primogenit faria usar de ofici de tresorer hu en Montreal ço que es contra forma de la dita capitulacio qui dis-

pon que per mitjà del tresorer e oficials del dit Senyor Rey los emoluments se hagen a reebre. E en moltes altres coses preten lo dit Senyor Rey que per lo dit Senyor Primogenit es stat contrafet e de pas en pas se contrafa a la dita capitulacio en gran prejudici e interes de la Majestat sua. E com aço no sia alre que absorbirli ses preheminencies e reyal dignitat car dites potestats ensemps no poden esser en una provincia sino subordenades la una a la altra ne poden esser dos Reys en hun regne e on aço se attempta es engendrar cismes e divisions de les quals tots mals provenen e la Majestat sua no poria fallir a conservacio e reintregracio de la dignitat e preheminencia sua e impulsa per tants prejudicis e greuges hauria usar dels remeys que per dret e justicia li pertanguen desijant mes la sua Majestat segons diu tranquillitat e repos e la observacio de la dita concordia. Ha intimades e notificades á nosaltres en nom vostre e nostre totes aquestes coses axi com a fet de les altres que ja scrit vos havem pregant la dita Majestat amonestant e requirint a vosaltres e nosaltres que per tots ensemps e departidament hi sia attes e fet ço que lo deute de fidelitat et alias lo jurament prestat per observacio de la dita concordia a tots ensemps e departidament streny e obliga de les quals coses per ordinacio e manament del dit Senyor vos fem la present no sens alguna congoxa nostra pregant lo poder divinal vos faça consellar e obrar e disponga de totes coses en axi que succehesquen al seu servici e a la tranquillitat e repos de la terra. E ab la present vos

Digitized by Google

trametem copia de la dita letra dels jurats de Gerona. Ab tant molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables senyors tingaus la Sancta Trinitat en guarda sua e ordenau de nosaltres lo quèus placia. De Calatayu a VIIII de setembre any Mil CCCCLXI. A vostra ordinacio prests los embaxadors del Principat de Cathalunya. — Al molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables senyors los diputats e concell del General de Cathalunya.

Senyor molt Excellent.

Per En Pere de Sent Dionis ayr fonch a nosaltres presentada la provisio del ofici de regent la vegueria de Gerona e veguer de Besalu ab la exequtoria de la Majestat del Senyor Rey ab altra executoria de vostra preexcelsa Senyoria. E mes avant reebem una letra closa de vostra Senyoria ab la qual era manat a nosaltres no obstant la requesta feta per mossen Ponç de Cabrera e altres donassem orde lo dit Pere de Sent Dionis fos admes en lo dit ofici segons en la dita letra dada en Barçelona a VI del present es largament contengut. E nosaltres vistes les dites provisions e letres e vista la nominacio de les fermanças les quals havem per suficients e idonees e considerat la fermança de dret feta per lo dit Pere de Sent Dionis en la cort reyal e la oferta feta mijançant carta publica en presencia de nosaltres de dar seguretat pau o treua a totes aquelles persones que ordenarem e attes la suficiencia e bondat del dit Pere de Sent Dionis per la

Digitized by Google

qual comfiam se haura be en lo dit regiment del dit ofici erem e som molt contents fos admes en lo dit ofici. Apres ara en la nit reebem altra letra closa de vostra gran Excellencia ab la qual es inhibit no sia admes ans si admes era sen desistesca e per ço ha cessat la admisio del dit Sent Dionis en lo dit ofici fins aci de totes les quals coses fem notificacio a vostra serenissima Senyoria la qual man a nosaltres lo que plasent li sia e la qual nostre Senyor Deu mantinga per temps prosperament dilatats. Scrita en Gerona a XI de agost del any Mil CCCCLXI. — Vostres humils besant les mans de vostra gran Senyoria se recomanen en gracia e merce de aquella los jurats de Gerona. — Al molt alt e molt excellent senyor lo Senyor Primogenit.

13 DE SETIEMBRE.

No hubo sesion, por ser domingo.

14 DE SETIEMBRE.

No hubo sesion, con motivo de la festividad de la Exaltacion de la Santa Cruz.

Sin embargo, en este dia mandaron los señores Diputados expedir las siguientes cartas.

Digitized by Google

Al molt alt e molt excellent Senyor lo Senyor Rey.

De vostra gran Excellencia havem rebudes ab degudes humilitat e reverencia dues letres una de XXIIII de agost altra de tres del present. En la primera se fa mencio del fet de la Illustre Princessa filla vostra e de les fahenes de don Joan Dixer e de mossen Rebolledo. En laltra se parla de provisio de oficials e en cascuna ha creença la qual amplament nos es stada explicada per Nandreu Cathala conseller e lochtinent de tresorer de vostra Altesa e tant per dites letres e creença quant per avisos dels embaxadors de aquest Principat de les dites e altres moltes coses som avisats largament als quals embaxadors scrivim responent succintament a tots los caps e aquelles referiran a vostra gran Altesa segons per nosaltres los es scrit. Supplicam humilment e devota vostra preexcellent Senyoria sia merce sua vulla aquells benignament oyrlos quals han carrech si a vostra Altesa plasent sera legir nostra letra davant lo sacre conspecte de vostra excellent Senyoria la qual nostre Senyor Deu conserve longament segons desija, manant a nosaltres lo que plasent li sia. Scrita en Barchinona a XIIII del mes de setembre any Mil CCCCLXI. — De V. M. — Humils vassalls e subdits qui en gracie e merçe de aquella humilment se recomanen. — Los diputats del General e conçell representants lo Principat de Cathalunya.

Digitized by Google

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors los embaxadors del Principat de Cathalunya.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. Jatsia sots data de aquesta vos scrivam molt larch empero per alguns bons respectes es stat vist les coses davall scrites apart vos sien manifestades. Considerat adonchs lo que haveu scrit en una de vostres letres ço es que a supplicacio vostra la Majestat del Senyor Rey vos dona la scriptura etc. haguerem pres plaer per vosaltres non fòs stat supplicat. Jatsia fermament cregam a bona intencio sia stat fet e perço es stat deliberat que si daçiavant la Excellencia del dit Senyor Rey vos dira coses algunes les quals per no variar paraules e altrament paregues deure esser en scrits redegidores aquelles no demaneu mes per vostre descarrech suppliquen la sua clemencia li placia de aquelles scriure a nosaltres car aquest conçell ha per bo e expedient apartarse de totes cedules e scriptures en coses devallants de la capitulacio o afrontants aquella en qualsevol manera. E per quant en dita letra vos diem que si la Majestat del Senyor Rey veure volra aquella sia legida una e moltes vegades devant lo seu conspecte al qual axi mateix ne scrivim no entenem per ço ans expressament declaram que de aquella en tot o en part copia alguna sia liurada. E sia molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors la Sancta Trinitat pro-

Digitized by Google

teccio vostra. Dada en Barchinona a XIIII de setembre del any Mil CCCCLXI. — Los diputats del General de Cathalunya e conçell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat apparellats a vostra honor.

Als molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors los embaxadors del Principat de Catalunya.

Molt reverend egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors. Apres que mossen labbat de Poblet es partit de aci havem reebudes quatre letres vostres la una de XXIIII dagost altre del primer altre del segon e altra de VI del corrent mes de setembre entre les quals ne ha tres de larga seria havem hagut gran plaer dels avisos alli contenguts los quals son molts. Fins açi lo temps nons ha consentit fer resposta occupats en los davall scrits e altres negocis. Ara succintament e per orde responem al necessari e essencial e primerament venint al fet de la Serenissima Princessa filla del Illustrissimo senyor lo Senyor Rey. Veritat es que en los dies passats lo Illustre Senyor Primogenit dix a nosaltres havia informacio e avis que la dita Illustre Princessa germana sua era detenguda en nom de la Majestat del Senyor Rey e maltractada è desrobada per los qui a custodia sua eren deputats pregant e encarregant nos que la capitulacio sofragas a la dita Princesa volguessen pensar e dar orde la dita Princesa fos restituhida en sa libertad aço empero dix lo dit Illustre Primogenit no afirmativa-

Digitized by Google

ment mas informat o ajustàt com dit es e volents nosaltres entrar en pensament sobre aques negoci a cascu de dos dies apres seguents nos fou dit per sa Senyoria que sobressehissem fins ell ho digues com speras de dia en dia home per lo qual mes vertadera informacio haguera del stament de la dita Princesa. E apres lo dit Senyor Primogenit nons ha dit res e axi la cosa es restada que la Majestat del Senyor Rey segons nos ha scrit no haja detenguda ne detinga presa la dita Princesa axi es cregut fermament e pot esser certa la sua gran Altesa que aquest Principat no te la creença facil a tots reports ans ab molta attensio e integritat vetla en les coses concernents servey de sa Excellencia e repos de aquest Principat. Quant al fet de don Jofre de Castro si passava com es afermat ço es que dementre tos malfactors li robaven e destrohien les dites viles que ha en Ribagorça cridaven Rebolledo Rebolledo e dehien que lo dit don Jofre es enemich del Senyor Rey e ha pres sou dels catalans recauria en molta admiracio de aquest Principat e majorment que lo dit don Jofre preten no esser james stat ne huy esser en guerra e o deseximents ab lo dit mossen Rebolledo ne ab algun dels dampnificats. E jatsia molta instancia per part del dit don Jofre sie stada sobre aço feta nosaltres no donants laugera credulitat a paraules havem provehit per haverse vertadera e auttentica informacio la qual hauda si per aquella aparra la capitulacio predita esser prejudicada aquest Principat ab los mijans e termens permesos e degut hi provehira. E pot esser certa la Excellencia

Digitized by Google

del dit Senyor Rey que alre que lo degut aquest Principat en aço ne en altres coses no fara ne enten fer segons ha be acostumat. Quant al fet de don Joan Dixer creu aquest Principat fermament que la gran Altesa del dit Senyor Rey com a virtuos e prudentissimo ha servat e servara e manara servar inviolablement lo capitol de la capitulacio de aço parlant quant al que dien la Majestat del dit Senyor Rey haver vos dit star ab alguna admiracio de la restriccio en vostres instruccions apres vostra partida posada pot creure la sua serenissima Senyoria e vosaltres mossenyors de molta intelligencia de tals podeu compendre alguns bons respectes han dat causa a dita restriccio. Quant al fet dels oficials novament provehits dels quals nos haveu stesament scrit stam en molta admiracio e contristacio no esser feta provisio dels principals oficials qui tant son necessaris a la administracio de la justicia e bon stament de aquest Principat. E molt mes recau en gran maravella e congoixa lo dit Senyor Rey no haver exaudides nostres tantes supplicacions axi per orgue vostre com per letres a la sua Majestat devotament e humil proferides ab commemoracions de les constitucions a aço afrontants e dels grans e intollerables inconvenients e dans qui per la tarda dels dits oficials continuament se causa en la dita republica de aquest Principat car si be es considerada la dita capitulacio lo XII capitol dispon lo Illustre Primogenit esser creat decontinent que la capitulacio fou fermada per la Illustrissima Senyora Reyna lochtinent ab plenissima potestat e exercici com donchs produira

Digitized by Google

son efecte lo dit exercici si los oficials necessaris e assenyaladament los principals en la dita potestat e exercici no son creats. Suplicareu adonchs molt reverent egregi nobles magnifichs e honorables mossenyors altra e altra vegades la Majestat del dit Senyor Rey per merce sua li placia prestament provehir de oficials necessaris al dit exercici e administracio de justicia e axi la dita capitulacio per la sua Excellencia fermada e jurada la qual en la dilacio es vist pendre detriment sera observada. Quant al avis del tracte e compromes del Senyor Rey ab lo Rey de Castella restam molt contentissimos e alegres de totes coses que sien a respecte de conservacio de pau tranquillitat confederacio e concordia entre la sua Majestat e dit Illustre Rey de Castella e lo Senyor Primogenit pus no sien obviants o contrariants a la capitulacio predita les quals placia a nostre Senyor Deu se seguesquen a laor sua e benefici e repos dels regnes e terres a ells susdits. Quant al que dieu es necessari haverse aqui les fermes de les universitats de aquest Principat significants lo contracte de la capitulacio esser per aço retardat vos certificam que encara no les havem totes com hagudes sien sera feta deguda deliberacio. Quant al que dieu lo Senyor Rey haver vos en scrits donada certa scriptura parlant del fet de mossen Crespa e com se deu considerar que per dir diputats e conçell e ciutat de Barchinona han per sospitos e odios lo oficial provehit per lo dit Senyor Rey no es vist justa causa esser de repellir aquell afermam se deuen demostrar e allegar causes legitimes

Digitized by Google

de odi e sospita devant lo Senyor Rey e no esser indicades ni admeses a fi de repulsio per los dits diputats e conçell e ciutat. E com se deu attendre que lo capitol Xe qui disposa dels oficials qui seran odiosos o sospitosos al dit Principat no parla sino de oficials qui han administracio e exercici de justicia e no de protonotari lochtinent scrivants etc. Som maravellats dels qui sinistrament han informada la Majestat del dit Senyor Rey com sia cert mossen Crespa no esser stat admes ne repellit per nosaltres e per ço es ver dir no es detengut per la ciutat e com ho fos ordenat es provehit per dita capitulacio que en totes ha entrevenir e consentir la dita ciutat. En lals de allegar causes de odi e sospita la capitulacio qui al seny litteral ha esser entesa no vol ne streny lo pretes per lo Senyor Rey salva humilment la reverencia de la sua Majestat ans per lo consentit atorgat per la sua Altesa es ampla facultat attribuida als catalans ab tals paraules e no en alguna manera al dit Principat odioses o suspectes quant comprenen e que denoten aquelles paraules juntes ab los altres capitols vostres prestantissimes intelligencies creem ne som be certes. En lo article de esser attes en lo capitol Xe parlant dels oficials qui han administracio e exercici de justicia la dita capitulacio parla e dispon clarament ço es conforma a constitucions de aquest Principat de consembiants coses parlans. E pot creure la Excellencia del dit Senyor Rey que axi en admetra e o repellir oficials com en les altres coses aquest conçell ha fet e fara sempra lo degut. Quant al que scriviu den Sant

Digitized by Google

Dionis es cert lo Senyor Primogenit li feu exequtòria e fi mana donar tot lo que mester hagues. Empero segons som imformats essent lo dit Sant Dionis en Gerona per pendre possessio del ofici de veguer ab les executories del dit Senyor Primogenit alguns cavallers e gentils homens se opposaren e protestaren en la sua admisio allegants esser contra constitucions e leys de la terra per la qual raho havem sabut fon manada certa provisio per lo vicecanceller per quant les coses se menegen per termens de justicia e aço es stat lo seu torb. Quant al que es dit se deu entendre als qui per lo Senyor Rey son provehits de ofici e los son dats deseximents o retudes paraules aço mossenyors no cove a aquest conçell e per ço demes seria attendre hi salva la reverencia vostra. Quant al fet del rahonament a vosaltres fet per lo Senyor Rey sobre les paraules dites per lo Senyor Primogenit a mossen Antoni Nogueres conseller protonotari e embaxador de la sua Majestat en lo qual incogitadament nosaltres diputats e oydors de comptes nos trobam som molt contents de la resposta a sa Excellencia per vosaltres feta la passa axi ab veritat ço es que intelligencia ne sentiment algu no haviem de les dites coses ne de part delles ans nos foren axi noves e alienes com nunqua havem cogitat. Mes per quant lo Senyor Rey juxta vostre scriure es de aço molt congoxat donant hi causa algun seminador de zizania e discordia qui altrament segons comprenem ha feta la informacio que la veritat no consent del que fon dit al dit mossen Nogueres havent deliberat tant per repos e

Digitized by Google

contentacio de la Majestat reyal quant per lucidacio de la veritat e sensacio nostra e de aquells qui presents hi erem avisar vos de les paraules dites per lo dit Senyor Primogenit al dit mossen Nogueres lo qual vertaderament trames a demanar per Rodrigo Vidal e no per mossen Loppe Trompeta de les quals paraules nosaltres dits diputats e oydors de comptes e los consellers de aquesta ciutat e altres alli presents havem e han plena recordança e foren tals o semblants traduides en catala de lengua Navarra o castellana en la qual lo dit Senyor Primogenit molt comportament e ab gran honor e reverencia del dit Senyor aquelles proferi sots aquest orde e efecte. Nogueres yo so molt maravellat de dues coses la una del Rey mon Senyor haver vos enviat aci vist que sempre se deuen enviar persones grates a aquelles a qui van. Laltra de vos haver gosat empendre de venir devant mos hulls considerant que stant yo pres en Çaragoça hagues tanta audacia de venir ab tinta e paper a interrogarme e encara treballant e entenent per vostre poder que yo deposas sobre les grans malvestats e traycions que lavors a mi foren allevades e vull sapiau que james me record delles que la mia anima nos regir en tant grau que quaix exir de mon seny. E siau cert que si no fos per guardar reverencia al Senyor Rey mon pare per part del qual vos veniu e per alguns altres respectes yo vos ne faria anar daci sens la lengua ab que me interrogas e sens la ma ab que scrivis. E perque nom doneu causa de posarme en mes temptacio vos prech e man que de continent vos partiau devant mi que

mos ulls se alteren en veure en presencia mia la persona qui en allevarme tals malvestats cabe e encare fareu be que decontinent vos partiau daquesta ciutat. E volent respondre lo dit mossen Nogueres dix Senyor sia de vostra merçe me lexeu respondre per ma scusacio. E lo dit Senyor Primogenit repplica No cureu de resposta que no farieu sino ensendre lo carbo. E axi lo dit mossen Nogueres se parti devant la presencia del dit Senyor Primogenit. Les dites paraules mossenyors molt reverends egregi nobles magnifichs e honorables foren per lo dit Senyor Primogenit al dit mossen Nogueres dites. Es molt de attendre que si apparien greus a la Majestat del Senyor Rey considerat lo parlar condicionat ço es Siau cert que sino fos per guardar reverencia al Senyor Rey mon pare per part del qual vos veniu e per alguns altres respectes etc. es vist lo dit Senyor Primogenit haver haut gran sguard al honor del dit Senyor Rey e a la observacio de la dita capitulacio. E veritat es mossenyors que nosaltres diputats e oydors de comptes qui com dit es presents erem veents la indisposicio del dit Senyor Primogenit deliberarem aquella ora no supplicar la sua Senyoria de voler oyr lo dit mossen Nogueres mas lendema demati per nosaltres e per los dits consellers daquesta ciutat la sua Senyoria fou supplicada la qual molt benignamente e humana atorga esser content lo dit mossen Nogueres explicas e fahes tot lo que volgues devant la sua presencia. E axi lo dit mossen Nogueres explica a aquest conçell e de la ciutat la creença que li era stada comanada per lo

Digitized by Google

Senyor Rey e stech e feu tot lo que plasent li fou a tota sa voluntat. Quant al que la Excellencia del dit Senyor Rey vos ha dit ço es les coses dites al dit mossen Nogueres esser divisir e separar aqueix regne e regnes del Principat e lo Principat dels regnes de la sua real corona car daquiavant la sua Majestat impulsa per aquesta tal occasio no poria ne enten dar loch que home trames per lo dit Senyor Primogenit li vingue davant ço que obra via a dita divisio e prive la sua Altesa de la Senyoria e domini de aquella de la molestia e congoxa que lo dit Senyor Rey ha presa per la informacio a sa Majestat feta grantment nos dolem e molta dolor e passio tenim com aquells qui visterosament devots e fidelissimos a la sua real corona desijam tota bona contentacio repos e alegria a la sua reyal persona esser procurades. Ne placia a Deu aquest Principat permetes e loch donas quant en ell sia a la pretesa divisio predita ans tos temps sots lo acustumat reyal domini governat e en la indissoluble unio dels dits regnes e Principat conservat esser desija mas digna cosa stimam seria la sua Majestat donas pertinent premi als qui sinistrament tals congoxes causen en lo seu animo e conturbacio a sos vassalls e subdits ofenents la divina Majestat e lo dit Senyor Rey e la cosa publica dels regnes e terres a ell per nostre Senyor Deu acomanats. Veura donchs e sabra lo dit Senyor Rey les coses com son passades segons damunt es scrit e creem commutara altrament la sua congoxa e pensament. E axi ne supplicam devotament e humil la sua serenissima Senyoria de to-

Digitized by Google

tes les coses dessus tocades mossenyors molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables havem volgut axi stesament e per orde respondre e avisar vostres reverencies e savieses pregants e encarregants vos que aquelles be e perçebudes segons de vostres prestances es comprovat e sespera al qual attensio humilitat e reverencia se pertany referiau a la Majestat del dit Senyor Rey per manera que de aquelles haja viva inteligencia. E direu que a la observacio de la capitulacio predita los diputats e conçell fins aci han be attes e attendran per avant ab tota integritat com aquells qui desigen esser plenament servada. Supplicants devotament per part de aquest Principat a la gran Altesa sua placia per sa benignitat e clemencia no fer coses contra aquella dita capitulacio axi com se diria algunes son stades fetes lo que facilment no creuriem. Ell es Rey e Senyor nostre del qual tota bona e virtuosa obra ha començ a la qual juntat aquest Principat afecta. Suplicareu mes avant la sua gran Excellencia sia de merce sua no donar credulitat a tots reports ne a mals consells com lo maligne sperit fahent son ofici e altres seminadors de mala e prava sement creem e sabem della e deça continuament se esforçen causar discordies e males voluntats don grans inconvenients e dans provenir porien a delir los quals per servici del dit Senyor Rey e repos de sos vassalls e subdits se deuria molt attendre e axi lo vertader amor que la sua Majestat ha a aquest seu Principat en si pendria fruicio acustumada a la devocio e obligacio dels catalans vassalls e subdits seus

Digitized by Google

ardentment augmentaria. Totes altres paraules a aço acomodades que a les vostres reverend magnifichs e honorables savieses occorreran al negoci fructuoses vos placia dir e explicar com aquells qui de profunda sapiencia son dotats. Quant al que scriviu de la anada de Castella perque sou destinats la voluntat e intencio nostres e de aquest Principat son e axi vos ne pragam e encarregam aneu com pus prest poreu e compliau les coses queus son comeses on empero la Majestat del dit Senyor Rey vos digues esser major servici seu lo restar avisaunosne de continent per queus puixam scriure de nostra deliberacio. E per quant la present es de larga serie e conte molts caps jatsia vostra inteligencia ho compendra e racitara ab compliment encara on plasent sia al dit Senyor Rey e perque mes complidament la sua Excellencia veja totes les coses e la intencio e devocio nostra trobarem plaer sia una e tantes vegades com la sua Altesa volra e ordenara elegida devant lo seu conspecte. E sia molt reverend egregis nobles magnifichs e honorables senyors la Sancta Trinitat vostra proteccio e guarda. Dada en Barchinona a XIIII de setembre del any Mil CCCCLXI. — M. de Monsuar dega de Leyda. — Los diputats del General de Cathalunya e conçell en virtut de la comissio de la cort elegit e assignat apparellats a vostra honor.

Digitized by Google

15 DE SETIEMBRE.

Despachados varios asuntos generales, tratóse de instar á las nueve personas encargadas de contestar á las últimas cartas recibidas, para que redactaran asimismo una contestacion á las que se recibieron de los Embajadores, relativas á algunos actos del Primogénito. Dicho Señor propuso en esta última sesion que el General le diese una cantidad para su socorro, cuya resolucion se dejó á arbitrio de nueve personas, y despues de haber conferenciado entre sí sobre este asunto, tomó la palabra el decano y se expresó en estos términos.

Que entrar en pensament de donar res al Senyor Primogenit es contra jurament que creu los diputats ni conçell ho puguen fer e ques deu molt attendre que si ara se dona al Primogenit per avant se haura a dar al Senyor Rey e axi no cal sino exbursar totes les pecunies del General com al parer seu nos puixa fer sino en corts generals de Cathalunya.

Se recibió, el mismo dia, la siguiente carta.

Molt reverends nobles magnifichs e molt honorables

Digitized by Google

senyors. Per los grans danys fets en aquesta vila per les gents del exercit per vosaltres ordenat fonch feta oferta per lo senyor comte de Modica capita per lo Principat de Cathalunya e per los de son conçell que en la ciutat de Leyda serian integrats e pagats los dits damnatges per ells los quals ab molta despesa de aquesta universitat pobre son stats alli adverats e per ells limittats e moderats al que paragué a ses consciences e per molt que las ofertes son continuades e vosaltres de aço siau stats supplicats e requests fins açi los dits damnatges no son stats pagats per aquesta raho vist que la vila e los singulars romanen en mes damnificats que la tacha no es feta e ultra aço han fet depeses per aquesta causa en gran quantitat no seria vist perdessen les dites quantitats ja que per causa del dit exercit han perduda molta quantitat de la amor del Senyor Rey. Per tant trametem a vostres reverencies nobleses e magnificencies lo discret En Joan de la Figuera de la present exhibidor sindich e procurador de aquesta universitat ab plen poder de demanar e cobrar de vosaltres les dites quantitats dels dits damnatges e firmara apoca del que rebra. En molta gracia vos demanam que vista aquesta e lo mes prest que a vosaltres sera possible per no anyadir a mes despeses de aquesta universitat vos placia manarli liurar les dites quantitats asi com foren tatxades a adverades ab les despeses que aquesta universitat ha fetes e fa per cobrar les dites quantitats asi com es just e la justicia vos hi obliga en virtud de les ofertes e obligacions que en la entrada det dit exercit en

Digitized by Google

aquesta vila foren fets ab carta publica per mossen Pastor veguer de aqueixa insigne ciutat e les dites quantitats li sien liurades liberament e sons negun impediment en manera que vinguen a poder sens brogit dels damnificats axi com es just car per relacio del senyor capita conseller e altres gents del exercit poden esser certs del bon acolliment e companyia que per nosaltres lis fonch feta juxta nostra possibilitat. E ultra que aço es justicia vera encara ho reputarem a singular gracia e som molt prests a tot lo que de nosaltres vullau ordenar. De Fraga a cinch de setembre de LXI. — Senyors molt reverends nobles magnifichs e molt honorables dels qui son prests a tota vostra ordinacio los justicia jurats a prohomens de la vila de Fraga. — Als molt reverends nobles magnifichs e molt honorables senyors los senyors diputats e numero de vint e set persones representats lo Principat de Cathalunya residents en la insigne ciutat de Barçelona.

16 DE SETIEMBRE.

Ocupáronse de la resolucion de varios asuntos de interés general, y reunidas, por la tarde, las nueve personas designadas para contestar á la proposicion del Príncipe, junto con varios abogados, ocupáronse nuevamente de este asunto para ver lo que se podia acordar.

El mismo dia, fueron recibidos los embajadores que el

Digitized by Google

Principado habia enviado á Sicilia, quienes presentaron á los señores Diputados varias cartas que para ellos les habian entregado diferentes universidades, prelados, el virey y otros barones del mismo reino, las cuales se hallan, por su órden, á continuacion.

Reverendo magnificis et nobilibus viris deputatis et consilio representantibus Principatum Cathalonie amicis carissimis.

Reverende magnifici et spectabiles viri. Auduti li magnifici misser Francisco Paglares citano de Barchinona et misser Petro Clariana docturi vostri legati et ambaxiaturi et inciso czo che loro per vostra parti ni hanno discretissimamenti et cum optima intelligencia explicatu et visti et reconuxuti li instruccioni per ipsi apportati sub brevita vi respondimo che nui li havimo dato nostra resposta in scriptis la quale se portano et per ipsa porreti essere melius imformati certificandove che li dicti legati si havino portati circa loro legacioni cum summa prodencia et optima discrecione offerendovi in omni vostro honuri et plachiri in tuctu quillu che per nui fari si putissi. Datta in Urbe felici Panhormi die II mensis may VIIII indiccionis M.CCCCLXI.

Li magnifici preturi judichi jurati et universita di

Digitized by Google

la felici cita di Palermu havendu intisu la ambaxiata et visti li instructioni di li reverendu magnifici et spectabili deputati di lu insigni Princhipatu di Cathalogna explicata per li magnifici misser Francisco Paglares et misser Petru Clariana docturi rispondinu ut infra.

Et primo li dicti magnifici oficiali et universita di la felici cita de Palermu regraciamu a lu dictu insigni Principatu di lu amuri et carita che hannu usatu in notificarili per li dicti magnifici ambaxiatori li cosi successi in lu dictu Principatu et intissi li dissidii et discordii successi infra la sacra real Majesta di lu serenissimu comuni nostru Re e Signuri don Johanni felichimenti regnanti et lu illustrissimu signuri Principi so figlu primogenitu a li dicti oficiali et a tutta la prefacta universita sunu stati multu molesti et assay displachenti et non diminu grandimenti si alegrano che la dita Magesta cum intercessu di la Illnstrissima Signura Reyna haia liberatu lu dictu Signuri Princhipi e che fra loru si tracti bona pachi et concordia. La quali Deu per sua merci conduca a bonu et felichi exitu che sia honuri de la divina Magesta serviciu de lu Serenissimu nostru comuni Re et beneficiu de lu dictu Illustrissimu Principi et de tutti regni et dominu di lu dictu Segnuri Re.

Ad quillu che li dicti instructioni conteninu circa la expedioni et armamentu di vinti octu galey per tuicioni et guardia di li regni et Principatu di la prefata Magesta si respundi che le dicti oficiali et univer-

Digitized by Google

sita regracianu multu a li dicti reverendu et magnifici deputati. Verum al presenti non pari necessaria tal provisioni attentu che per la grandi potencia magnanimita prudencia et bon regimentu di la Majesta prefata et la inmensa et innata fidelita di tutti soi regni et vassalli quiscu regnu non timi alcuna invasioni ma quandu il casu occurrissi quod Deus avertat di haveri necessariu auxiliu tuicioni oy guardia allura si ricurriria a lu succursu et presidiu de la prefata Majesta a cui specta defenderi et succurriri soy regni et vassalli. La qual Majesta providendu haviri succursu si ricurriria a lu dictu insigni Princhipatu cum quilla fidi et fraternali afectioni che divinu haveri ad invicem carissimi et cordialissimi amichi confidandu di la antiqua amicicia et reciprocu amuri che sempri e statu infra la dicta felici cita di Palermu et lu dictu insigni Princhipatu.

Quantu a la bona exhortacioni circa la fidelita et unioni versu la real Majesta rispondinu regraciandu al dictu Princhipatu di loru bon confortu. La dicta cita sempre fu e et serra promptissima a la fidelita et sincera devocioni et obedientia di la sacra real Majesta et presertim a lu serenissimu et gloriusu nostru comuni signuri Re don Johanni feliciter regnanti cum lu solitu fervuri lu quali la dicta cita principaliter et tuttu lu regnu di Sicilia si ha demostratu inmediate da poy finiti li beneaventurati jorni di lu gloriusu quondam Re don Alfonsu di inmortal memoria a la qual fidelita obedientia bona et sincera volunta la dicta cita cum summa carita et fraternali dilectioni ex-

Digitized by Google

horta li dicti reverendu magnifici et spectabili diputati et insigni Principatu voglanu perseverari et essere unanimi per exaltamentu et serviciu del nostru serenissimu comuni Signuri et Re don Johanni.

Postremo li dicti magnifici oficiali et universita de la prefata felici cita di Palermu exhortanu et preganu li dicti reverendu et magnifici deputati et lu dictu insigni Princhipatu che una simul voglanu intendiri a la unioni et concordia di lu prefatu Serenissimu signuri nostru comuni Re et di lu Illustrissimu S. Princhipi so figlo primogenitu lu quali non dubitanu per li soy inumerabili virtuti et inmensa prudencia si conformira cum la volunta di lu dictu Serenissimu Segnuri nostru comuni Re so patri la qual concordia Deu per sua clemencia et infinita bonta metta a bonu et sanctu fini oferendusi sempre la dicta cita felici de Palermu operari per lu dictu insigni Princhipatu et persuni singulari di quillu quantu ad ipsa sia possibili ad honuri et gloria di la real Majesta del dictu Signuri nostru comuni Re lo quali Deu presti longa vita et felici statu.

Segun una nota que se halla en el registro, las antecedentes respuestas fueron leidas y entregadas á los Embajadores el dia dos de mayo de la nona indiccion , ó sea del mismo año 1461.

Reverendissimi magnifici et spectabiles viri auduti ad plenum li magnifici mossen Francisco Pallares

Digitized by Google

chitatino de Barchinona et missere Petru Clariana doctori vestri ambaxiatori in quillu che ni volsiri per vestra parti oretinus explicari et intisi cum diligencia li instruccioni vestri che loru portaru breviter vi respondimu che nuy li fichimu resposta in scriptis secundum che per loru et per la dicta nostra resposta purreti esseri melius informati oferenduni sempri in omni vestru honuri et plachiri. Scritta in Urbe felici Panormi die II mensis madii none indiccionis M.CCCCLXI.

Reverendis ac magnificis et egregis viris deputatis et consilio insignis Principatus Cathalonie amicis et fratribus nostris carissimis.

Li reverendi spectabili et magnifici archiepiscopi episcopi comiti et baroni de lo regno de Sicilia ad instancia dili magnifici mossen Francisco Pallares citatino di Barchinona et missere Petro Clariana doctor ambaxiatori di li multi reverendi et magnifici deputati de lo Generali et loro consiglio de lo insigne Principatu de Cathalogna convocati per lo Illustre S. Vicere de lo predito regno presenti in la felice citate de Palermu havendu intisu la ambaxiata et visti li instruccioni de li dicti magnifici deputati explicati per li prefati ambaxiatori respondino ut infra.

Et primo regraciano li prefacti reverendi et magnifici deputati et consiglyo de la dileccione et carita che hanno demostrata in volere notificare et comunicare con lo dicto regno le cose entesse in lo dicto in-

Digitized by Google

signe Principatu et atço trametere li dicti magnifici ambaxiaturi et dicono che a li prefati prelati conti et baroni sonno stati molto molesti et displacenti li disidii discordii et caso successi imfra la sacra real Majestate de lo Serenissimo nostro comune Sengnyore Re don Johanno felicemente regnante et lo Illustrissimo Sengnyore Principe so figlo primogenito et relegranosi summamenti che la dicta Majestate per intercesso de la Serenissima Senyora Regina la cuy virtute et prudencia supra omne altra excelli habea liberato lo dicto Senyori Principe et che se tracte fra loro concordia la qual pregamo nostro Senyore Iddio che per sua infinita bonda et merce conduca ad bono et felice exito che sia honore et laude de la divina Majesta servicio de lo dicto Serenissimo nostro comune Segnyori et beneficio et consolatione de lo prefato Illustrissimo Sengnyore Principe et di tutti regni et dominio de lo prefacto comune Segnyore reposo et tranquillo stato.

Quanto a la expedicione de li XXVIII galei a la quali intendino li dicti deputati per la tuycioni et guardia dé li regni et Principato de la prefata real corona si respondi che regraciano multo a li dicti reverendi et magnifici deputati et lo dicto consiglyo in quanto hanno facto pensieri si bisogno fosse a lo ayuto de lo prefacto regno per servicio de la dita Majestate ma al presente non e necessario fare tal provisione per lo dicto regno atteso che per la gran potencia summa prudencia magnanimita et bono regimento de la Majesta de lo dicto Serenissimo nostro comune

Digitized by Google

segnyore Re e contenteza de animo verso tanto excelso Senyore et innata fidelita di tutti rignicoli soi vassalli lo prefato regno e in tranquella pace. Necune invasione de alcuna inimica potencia ma quando occurrisse caso haver necessario alcuno ayuto si recorreria allo succurso et presidio de la prefata real Majestate a cuy specta la tuycione et defensione de lo dito regno la qual Majestate cusi providendo si haveria recurso a lo prefato insigne Principato cum bona et fraterna affeccione como divino fare cari amici et comuni subdicti confidando de la antiqua et inveterata amicicia et comune mutuo et reciproco amore de lo quale foro sempre et so certi per li alternati placeri huic inde per lo passato facti fra li dicti insigne Principato et regno a li comuni servici de loro comuni Segnori Re passati. Come se haveria carissimo cum suma affeccione che occorrendo il caso lo dicto insigne Principato facessi et providissi securita de lo prefato regno a servicio et exaltamento de la real Majesta.

A la exortacione de la unione a la fidelitate et solita costancia a la real Majesta respondino che notoria e la innata et illesa fidelitate irrevocabile voluntate et infallibile sincera devocione de lo dicto regno a la sacra real Magesta et precipue a lo Serenissimo et glorioso nostro comune Re don Johanne felicementi regnante cum tutta obediencia reverencia et submissione continua cum promto et voluntario amore come per experiencia si ha demostrato dapoy inmediate finiti li beni adventurati jorni de lo glorioso Serenissimo nostro comune Re don Alfonso di memoria inmor-

Digitized by Google

tale suo fratre et inmediato predecessore come ja per lo passato lo dicto regno fu costumato fare per li segnori Ri predecessori in ardui facti in la qual sincera fidelitate a lo Serenissimo glorioso nostro comune Re don Johanne con tucta reverentia et honore son disposti sempre firmamenti perseverare come per ipsi reverendi et magnifici deputati sonno exortati ad exaltamento et servicio de la sua sacra real Majestate cum infallibili et promta voluntate et devocione infina aspargere il sangue despesa de beni consumpcione di etate et perdere de persona et a la simile sincera solita fidelitate et devocione verso lo dicto Serenissimo nostro comune Signyore Re li prefati prelati conti et baroni de lo dito regno con somma carita et amore fraternali exortano li prefatti reverendi et magnifici deputati et so consiglyo representate lo prefato insigne Principato et in quista bona et sincera voluntati con tutta fedelitate voglyano esseri unanimi con lo dito regno per exaltamento et servicio de lo dicto Serenissimo nostro comune segnyore Re et quillo voglano sempre unaniniter reverire et como nostro comune segnyore honorare.

Et voglamo unanimi con tutte le forze intendire a la concordia et unione de lo prefacto Serenissimo nostro comune Segnyore et de lo Illustrissimo segnyore Principe so figlyo lo quale non dubitamo per li soi inumerabili virtuti et gran prudencia si conformira con la voluntati de lo Serenissimo nostro comune Segnyore Re suo patre la qual concordia Dio per sua merce et infinita bonta permetta. Et ofereximo li prefacti

prelati conti et baroni de lo dicto regno fare per lo dicto insigne Principato et singulare de quello tutto et quanto le sia possibile come farriano per ipsi medesmi et cossi lo videranno per efecto succedendo il caso ad honore exaltacio et gloria de la real Majesta de lo Serenissimo nostro comune segnyore et Re felicementi regnanti a lo quale Dio presti longa vita et conservi in prospero stato.

Hujusmodi responsiones facte et ordinate per reverendos et magnificos dominos archiepiscopos episcopos comites et barones hujus regni Sicilie in urbe felici Panormi presentes et convocatos per Illustrem dominum viceregem dicti regni ad instantiam infrascriptorum magnificorum ambaxiatorum lecte fuerunt in capella regii hospicii Panormi per magnificum dominum Jacobum de Pilaya utriusque juris doctorem de voluntate dictorum dominorum prelatorum comitum et baronum in presentia Illustrissimi dicti domini viceregis et regii consilii presentibus ad hec magnificis domino Francisco Pallares cive Barchinone et domino Petro de Clariana legum doctore ambaxiatoribus reverendorum et magnificorum dominorum deputatorum et consilii insignis Principatus Cathalonie representantibus dictum Principatum et date et consignate expedite et sigillate regio sigillo secreto dicti regni eisdem magnificis dominis ambaxiatoribus per me Johannem de Trapanzano militem regium secretarium prefacti regni de ordinatione comissioneque dictorum dominorum prelatorum comitum et baronum ejusdem

Digitized by Google

regni Sicilie hodie II mensis madii VIIII indiccionis millessimo CCCCLXI.

Als reverends egregis e molt magnifichs deputats del General representants lo insigne Principat de Cathalunya.

Reverends e magnifichs senyors. Vostra letra de creença en persones dels magnifichs misser Francesch Pallares e misser Pere de Clariana embaxadors vostres he rebut als quals en la exposicio me han fet de les reverencies e magnificencies vostres he dat fe e creença segons me scriviu e entes ço que ells ab gran prudencia eloquencia e discrecio me han expost he fet la resposta ensemps ab los altres reverendissimos prelats e molt magnifichs comptes e barons del regne la qual les reverencies e magnificencies vostres poran veure e per no darvos tedi en legir dos voltes una cosa me remet a aquella oferint me a tot vostre honor e plaer. Data en Palerm a dos de maig M.CCCCLXI.

Reverendis et magnificis et egregis viris deputatis et consilio insignis Principatus Cathalonie amicis et fratribus nostris carissimis.

Reverendissimi magnifici et spectabiles viri. Recebida vuestra letra de creença en persona de los magnificos mossen Frances Pallares ciutadano de Barchinona e micer Pere Clariana doctor en leys vuestros embaxadores et entendido lo que por ellos en virtud

Digitized by Google

de la dicha creença nos han querido de part vuestra explicar e per semblant oydas e reconocidas diligentment las instrucciones vuestras por ellos a nos traydas brevement vos respondemos que nos les havemos fecha repuesta en scripto segunt que por ellos e por nuestra resposta la qual se lievan poreys seyer millor informados certificando vos que los dichos embaxadores se han cerqua aquestas faziendas traydo con summa prudencia e optima discrecio. E muy reverentes e magnificos senyores sia la Sancta Trinitat vuestra continua guardia. Dada en la ciudat de Palermo el primero dia del anyo de la Nativitat de nuestro Senyor M.CCCCLXI.

Entendida la embaxada que vos magnificos mossen Frances Pallares e micer Pere de Clariana embaxadores del insigne Principado de Cathalunya nos haveys explicado e leidas las instrucciones que nos haveys dadas por nombre e part de los reverentes e muy magnificos diputados del General del dicho insigne Principado e consello de aquell vos respondemos que todo disidio discordia e mal contentament succeydos entre la Majestat del Senyor Rey don Johan gloriosament regnant vuestro e nuestro Rey e Senyor et el Illustrissimo Principe su figlo nos ha grantment desplazido e de aquella havemos havido molestia pena e dolor de coraçon car tal cosa entre patre fillo a sus vassallos no puede parturir sino desplazer e danyo haverse el sobre dito Principado interposado en conduyr

Digitized by Google

union concordia e amor entre la Majestat del Senyor Rey su padre et el Illustrissimo Principe su fillo e suplicado ingenyado e cerquado. La liberacion de aquel loamos e grantment comendamos mas haver por passion e singular interes de algunos segunt el Senyor Rey nos scrive al qual creyemos e damos indubitada fe proceydo a dalgunos actos desplazientes a la prefata Majestat no loamos ni aprovamos car a daquellos no era trobada tal occasion del zelo del dicho Illustre Principe necessario ferse. Mas por quel juycio de aquestas cosas no se ha de fer por nos antes por la Majestat del Senyor Rey al qual por deudo de justicia pertenesce loar et aprovar las buenas obras de sus vassallos e improvar las malas remetemos el juycio de tales cosas a su Majestat la qual somos cierto como justo Rey e clement Senyor judgara por su gran prudencia a todo hombre segun sus meritos.

La liberacion fecha por la Majestat del Senyor Rey del dicho Illustre Principe su fillo nos ha dado tanta consolacion gozo e alegria quanto jamas nueva ha podido alegrar. Rogamos a Dios que meta en coraçon a la prefata Majestat et al dicho Illustre Principe que ayan a bivir en concordia union e amor por tal que a ellos sia alegria e contentamiento et a los vassallos reposo quieto e consolacion.

A la exortacion que fazen que a la buena e sincera devocion e fieldat de la real corona queramos seyer unanimes e conformes con el dicho Principado respondemos regraciando el buen recuerdo e amor dellos que nos no havemos entendido ni entendemos

Digitized by Google

ni podemos entender fazer otro que seyer devoto e fiel a la prefata Majestat como aquel que somos su natural vassallo et en aqueste regno por su gracia e merce su vicario e visrey por fieldat de la qual Majestat perdiamos vida e bienes e quanto havemos e de la sua fieldat mandamiento voluntat e devocion jamas divirtriamos e con tal opinion somos cierto viva la dita Majestat del dito Senyor Rey e vosotros et el dito Principado deveys esser ciertos.

Hujusmodi responsio facta fuit per Illustrem dominum Johannem de Moncayo militem regni Sicilie vicerregem et data de ejus mandato per me Johannem de Trapazanno militem regium secretarium dicti regni magnificis domino Francisco Pallares civi Barchinone et domino Petro de Clariana legum doctori ambaxiatoribus reverendorum et magnificorum deputatorum et consilii insignis Principatus Cathalonie representatorum dictum Principatum lecta prius de mandato dicti domini viceregis in ejus presencia in pleno consilio regio intus capellam regii hospicii Panormi per Anthonium Perez secretarium dicti domini vicerregis presentibus dictis dominis ambaxatoribus hodie II mensis madii VIII indiccionis M.CCCCLXI.

Als molt reverends nobles e honorables los diputats de Cathalunya.

Molt reverends nobles e honorables senyors diputats del General de Cathalunya. Vostres letres per mans den Andria Bacallar patro de nau havem rebu-

Digitized by Google

des e aximateix nos es stada explicada per part de vostra reverencia noblesa e honorable saviesa certa embaxada la qual nos han divulgada los honorables En Galceran Pallares ciutada de Barchinona e micer Pere de Clariana doctor embaxadors per nosaltres elects e destinats per los regnes de Sicilia e de Sardenya sots mesos a la Majestat del Senyor Rey. Aximateix nos son stades lestes les instruccions a ells donades per part vostra e dites moltes singulars paraules les quals coses totes enteses havem compres e vist en nostre plen consell que per nosaltres son stades fetes en exaltacio de la real corona avisant nos com lo inclit Senyor Princep Darago e de Navarra es desliure de preso e es vuy en la insigne ciutat de Barchinona en sa libertat de la qual cosa salvada tots temps la honor e fidelitat del molt alt Senyor Rey don Joan benaventuradament regnant prenen gran e subiran plaer. Supplicant a nostre Senyor Deus qui es vera pau quels faça star en bona pau e concordia e los illumini dels dons del Sant Sperit. Oferint nos si res podem fer per lo Principat de Cathalunya repetint lo honor del dit molt alt Senyor Rey e aquella tots temps salva som prests e aparellats dar bon compliment en lo que per vosaltres sera ordenat. E tengueus Jhesus en sa guardia. Aximateix significam vostres reverencies nobleses e savieses com en aquestes mars stan incessantment cossaris en tal manera qne stam assetjats que fusta neguna no pot navegar ne fer mercaderia per que aquest regne es perdut e desviat per la dita raho suplicant vos tan carament com podem hi

Digitized by Google

vullats provehir. Scrita en Castell de Caller a VIIII de abril any Mil CCCCLXI. (1)

Als molt reverents e magnifichs senyors los diputats e consell representants lo Principat de Cathalunya residents en Barchinona.

Molt reverends nobles e magnifichs senyors. Per mossen Franci Pallares e micer Clariana he sabut la nova molt bona del deliurament del molt Illustre Senyor Primogenit e la molt virtuosa cura que tal faena se ha hagut e que es molt necessari la concordia e unio de les Illes ab lo Principat de Cathalunya qui per la mia part seria e so content per servey de la Majestat del molt alt Senyor Rey Darago Senyor nostre e del molt Illustre Senyor Primogenit qui nostre Senyor concorde e conserve e en bens e honors exalte e augmente e apres la honor de tot lo Principat so prest fer quant yo pusca. De Serdenya a XI de maig Mil CCCCLXI.

Als molt reverends e magnifichs mossenyors los

(1) Esta carta se encuentra repetida en el rejistro, con la sola diferencia de que en la segunda copia, que se ha suprimido, hay la fecha de 27 de marzo, y falta el último párrafo que se lee en esta.

Digitized by Google

diputats del general e consell representants lo Principat de Cathalunya.

Mossenyors molt reverends e magnifichs. Una vostra letra he reebut per los magnifichs mossen Franci Pallares e micer Pere Clariana ab creença explicadora a mi per la part de vosaltres e hoydes les novitats e coses seguides en aqueix Principat per la detencio quel Senyor Rey Senyor nostre ha fet de la persona del Senyor Princep son fill sonea molt agrament en les orelles dels hoynts tant que encara que certament se saben les coses esser stades nos poden ben creure en tal manera esser fetes. Nostre Senyor Deus per sa merce les dex ben finar. Del deliurament de la persona del Senyor Princep a tots los fidelissims vassalls de la prefata Majestat de nostron Rey e Senyor es cosa de gran alegria los repos e libertat de la sua Illustrissima persona. Nostre Senyor per sa infinida clemencia vulla la persona de nostro Rey Senyor e tota sa genitura longament prosperar ab be e repos de sos regnes e terres. E la Sancta Trinitat sia ab vosaltres. De Caller a XXVIII de març.

Digitized by Google

FIN DEL TOMO DÉCIMOSÉPTIMO DE LA COLECCION, CUARTO DEL LEVANTAMIENTO Y GUERRA DE CATALUÑA EN TIEMPO DE DON JUAN SEGUNDO.

Digitized by Google